

Rdi. Joannis Szuflarski

Ao 1787.

MODI LX.

SACRÆ

ORATIONIS

variè

FORMANDÆ

A

P. CASIMIRO
WIIUKKOIALOWICZ,

Societ. Jesu.
S. T. Doctore.

In Gratiam Incipientium collecti & Praxibus illustrati.

Ed. 1. Vilnae 1684.

RECUSI
CASSOVIÆ, Typis Academicis Soc. Jesu.
M. D. CC. LIV.

Quid enim? dum omnimodo, sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuncietur: & in hoc gaudeo, sed & gaudebo.

Ad Philip. c. 1. *v.* 18.

MODI ORATIONIS SACRÆ FORMANDÆ.

PRÆMONITIONES.

I.

Ihil mihi vobiscum, magni orbis Doctores: *nisi* ut veniam petam, quatenus liceat, simplicitate, aureum littus, vestri maris radere. Felices, quos Spiritus ab alto imbuit! de cujus plenitudine prolocutus Petrus, repentinus è Piscatore Orator; plura hominum millia uno sermone, quàm piscium, multis retibus cepit. Hujus impetu velificatis, hujus motu, corda, animósque hominum impellitis; perfectissimo, ac vobis noto sapientiæ Divinæ magisterio. Illis interea qui vos à longe desiderio sequuntur: quemadmodum aliis subsidiis, ita arte & exercitatione, opus est: ut creatura, suo cooperetur Creatori. Nam *Si rumpuntur retia*, id est, si sermo est non satis dispositus, & aptus, *non labitur piscis, non humanæ hoc facundiæ est opus, sed supernæ vocationis munus*, inquit D. Ambr. in caput 5. Luc. Quanquam in hoc genere orationis semper humana facundia, & ingenium jacent: nec plus valent, quàm Divini eloquii, obsequiosa instrumenta.

II. Qui modos hos volet ſibi auxiliares ; aſſumpta ſententia dictionis, adeat unum, alterúmve illorum : atque adeo cùm placet, plures explorando, quis eorum ſententiæ tractandæ commodior ſit. Omnes certè non percurret, quin excitetur ingenium, & voti compos fiat. Id tanto potiori jure faciendum, quia non ex quovis loco duci quævis oratio poteſt niſi quis non tam obviam recipere, quam reluctantem, reclamantémque rapere velit: quod genus dicendi, & ſpiritui & ingenio obluctatur; ac idcirco, etiam poſt laborioſos conatus, parum fructum facit. Juvabit inſuper, ad facilitatem uſûs eorum acquirendam, eandem ſententiam exercitationis causâ, à Tyronibus juxta varios modos tractari. Unde id quoque ſolatii veniet, quia luce clara cognoſcent, ſacrarum fæcunditatem Scripturarum : quæ de eadem re, diverſiſſimè dicenti, ſententias & ſenſus tot, varietati dictionis confortatos ſuppeditabunt: ut vix ipſe Orator, de eadem re à ſe dici, ſibi credat.

III. Quia ad facilitatem præceptis comparandam, Praxes, ſive exempla ſingulis ſubnecto: nemo ab iis obſecro, aut cultum ſingularem, aut *eruditionem* exigat. Exiſtimo enim minimum intereſſe, quam comptus ornatúſque ſit ductor: dum iter rectum monſtret: & monente S. Leone Ser. 3. de nat. *Melius eſt doctos onerare jam notis, quàm rudes fraudare diſcendis*. Nemo etiam formam perfectam Orationis ſacræ, ex iiſdem exemplis ſumat : quia non ago Oratorem, ſed puncta, quæ poſſent oratione deduci, ſuggero Hoc moniti,

vel

vel ideo adjecero, ne videar ſubjectis praxibus omni affectu deſtitutis, probare illorum morem, qui non pauca in orationem congerunt; minimè autem intellectui convincendo, ac perurgendo affectui inſiſtunt: atque ideo, fine ſuo, quod monet A. R. P. Noſter Claudius Aquaviva Epiſt. de Cont. §. 2. facillimè fraudantur.

IV. In dividendis his modis non ita ſpectavi ſeries generum, & ſpecierum, ut ſingulos rigidè atq; Metaphyſicè diſtinguerem, ſed majoris claritatis gratiâ, nonnunquam, tanquam novos diſtinctósque explicui, qui alio capite includi meritò poterant; quemadmodum etiam multos, brevitatis ſtudio non diſtinxi, quibus diſtinctio conveniebat. Facilè obtinebo veniam apud Logicos, ſi utiliter inſtruxero Rhetores. Porrò quia duplex eſt claſſis, aſſumptorum ad orationem ſacram formandam, modorum: altera quæ ex Scripturæ ſacræ fontibus apertiùs fluit: altera quæ de rivis Rhetoricis, notiùs ducitur; digniori primas partes meritò conceſſeris: Utriusque autem nexus eſto, ut principia Rhetorica ſcripturæ ſacræ firmentur robore, & in ſcripturæ proponendis dogmatibus, Rhetorico utamur ductu, ne humano deſtituamur progreſſu.

V. Nunquam Tyro ad dicendum procedat, quin apud ſe prius ſtatuat: quod vitium oratione perſequi, aut quam virtutem comendare velit. Ita fiet, ut & certo paſſu, ad ſcopum tendat, & multa vana, in verbis rebúsque devitet: felicior Orator, ſi ejus perſuaſu quispiam de plebe, ſincerè pectus tundat: quam ſi ad inanem eloquen-

tiæ famam tota civitas plaudat. In Panegyricis Orationibus id propositum servari difficilè posse videtur: verùm quid est sanctorum Virorum sanè gesta memorare, nisi eorum virtutes imitationi proponere? Quod tantò utiliùs fit, si certis, & Auditori accommodatis virtutibus exaggerandis, Orator magis adhæreat, aut, si post Panegyrim, populum ad imitationem virtutum ferventer hortetur.

VI. Ante omnia quicunque optat veri Prædicatoris Christiani meritum adipisci, non aliud prædicet, quàm JESUM Christum Crucifixum. Deploranda, nec ullo loci, aut Provinciæ, aut Principum geniô excusanda perversitas: qua in Concionibus, aulicismi, dicteria, & Æsopo penè similia somnia, è rudibus indignissimæ Eruditionis petuntur: Scripturæ autem authoritas, & sinceri, nec malè torti sensus, contemnuntur. O pessima judicia! De Nazianzeno in Apologet. Concionator, *Deus est, qui alios Deificet*. Quis illud DEI os appellet, à quo plures venundantur lepóres in cathedra, quàm emantur lepores in emptoriis? Hi sunt, qui Hæreses scandalizant, pietatis integritatem subvertunt, verbum DEI adulterant, ejusdemque esuriem sinceram malis obsoniis corrumpunt. Infelices! si (quod ex eorum grege nuper non nemo) à morte audiant. *Prædicâsti te pro me, accipe in mercedem te pro me.* Tu quisquis hæc leges; ora pro me & te, ut sint hæc procul à nobis. Interea labore tibi devoto, si juvat, utere.

MO-

MODUS I.

Sacræ Orationis formandæ.

COnſtat ex reflexione, *Ad Naturam*, *ad Artem*, *& ad Scripturam*. Hoc modo Orationem formaturus, perſpectâ ſententiâ dicendâ diligenter hos tres gradus pervideat: ut quod ſuggeſſerint, ad probationem ſuſceptæ rei transferat, quod fiet, ſi expendatur, quid de materia dicenda ſuggeri poſſit, ex natura rerum, qui ex arte, hiſtoriis, Poëtis, picturis, tum quid ex ſcriptura; ex. gr. ad illa verba Matth. 4. *Si Filius DEI es, mitte te deorſum*, expendere poſſes, Dæmonem; cùm nos filiatione Dei adoptiva vult ſpoliare, nunquid aliud ſuadere, quàm ut nos mittamus per peccatum deorſum. Eſt enim peccatum, *ingens deorſum*, *ſeu profundum*, cui comparare deberes. In natura, foveas, præcipita, profundum Marium. In arte, puteos, & carceres. In ſcriptura, ſpecum Danielis, repletam leonibus, Dan. 6. Saltum Abſalonis, plenum præcipitiis, & infamem abſumpto exercitu, 2. Reg. 18. Abyſſum Sodomæ & Gomorhæ cœleſtibus repletam ignibus. Gen. 10.

Similiter Dominica quarta poſt Pentecoſt. ad illa verba: *Laborantes nihil cœpimus*, Luc. 5. poſſet formari propoſitio. Deo abundante, aut reluctante, omnes humanos conatus in caſſum ire. Docet id Reflexio *ad naturam quia*, non

quâ volumus, ſed quæ datur, cœli temperie, vel intemperie; Terrē fœcunditate, vel infæcunditate; Marium commoda, vel incommoda tempeſtate; Aëris ſalubri, vel non ſalubri hauſtu fruimur. Docet item eadem peſtibus, morbis, bellis, mortibus, nullis viribus humanis (Deo abnuente) ſuperabilibus. Docet reflexio ad *Artem*, quæ apud Poëtas ingentia hominum molimina, Gigantum bella, affectatas Cœli ſedes, in irritum cecidiſſe, narrat. Bene etiam quiſpiam ex Neotericis idem deſignavit, Horologio rotatili ſparſo, hac Epigraphe affixa. *Sine Dei numine, nihil eſt in homine.* Docet denique innumeris locis *reflexio ad ſcripturam* Pſ. 1. Pſal. 45. in Hiſtor. Regum; circa perſecutionem Davidis à Saule. In lib. 1. Danielis circa conſpirationem contra eundem, & aliis locis plurimis. Sit

PRAXIS.

Dominica XVII. à Pentecoſte.

Diliges Dominum DEUM tuum ex toto corde tuo. Matth. 21.

ACceſſus & Propoſitio. Quæ noſtra, chara quoque nobis. Chara domus, quia noſtra, chara ſuppellex, quia noſtra. Hac via ipſe DEUS ſe nobis comendat, cùm ita dilectionem ſui exigit, ut ſe eſſe noſtrum proteſtetur, inquiens: Diliges Dominum *DEUM tuum*. Expendamus igitur, quibus rationibus DEUM *noſtrum eſſe*, nobis perſuadere poſſimus, ut eo modo ad ejus dilectionem accendamur. Con-

Confirmatio Per Reflexionem ad Naturam, Artem, Scripturam.

R*Eflexio ad Naturam.* Respice ô homo te, & quæ circumstante, nec aliud facilius occurret, quam quod DEUS, DEUS tuus est: Clem. Alex. in Exhort: ad gentes, orbem vocat *Academiam, in qua DEUS discitur.* Non dispari merito affirmaveris Academiam, in qua DEUS, DEUS esse noster docetur, quandoquidem omnia, quæ in mundo sunt, *portant amoris nostri pignus, proferunt indicium, indicant memoriam, inducunt notitiam*, ut item loquitur Gilibertus Serm. 4. in Cantica. Et vero; factum est, ut cùm non essemus, existeremus, Creator noster est: ut cum simus, non desinamus, Conservator noster est: ut cùm vivimus, ille animet; Vita nostra est: ut cùm spiramus, ille recreet; spiritus noster est: ut cùm operamur, ille agitet, motus noster est. Quicquid denique sumus, ille nobis totum est. In aëre spiraculum, in igne calor vegetans, in aqua humor refrigerans, in terra fulcrum sustentans. *Universa propter semetipsum operatus est dominus*, Prov. 16. *Propter semetipsum scilicet gratuita bonitate*, ait Bernar. Ser. 3. in Pent. *Propter electos suos, pro eorum utilitate.*

Reflexio ad artem. Improbum mundi amorem, improbissimi ejus amatores, ut affectibus humanis insinuent, mirè effingunt. Juvenem, ut à forma commendent: armatum ut à robore; inermem, ut à facilitate. Applicant sagittas, ut cor feriat: adimunt, ut rapiat; millies denique, mu-

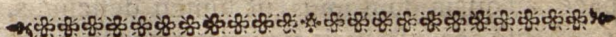
tant ſpeciem & vultum, uno ſemper propoſito, ut tot modis dignum leto cupidinem, alant: & ad ſui placitum efformando, perſuadeant ſibi, quod ſuus ſit. O quam dignioribus amor Divinus variat formis, ut hoc nobis perſuadeat, quod DEUS, DEUS noſter ſit.

Se naſcens dedit ſocium.
Conveſcens in edulium
Se moriens in pretium
Se regnans dat in præmium

O utinam auſcultemus? utinam intelligamus, quod Paulus dixit, ad Hæb. 2. v. 17. *Debuit per omnia ſimilari fratribus*, ut omnes ſcilicet lucrifaceret, & omnibus perſuaderet, quod eorum eſſet. *Ipſe victima; ipſe Sacrificium, ipſe ſacerdos, ipſe altare, ipſe Deus, ipſe homo, ipſe Rex, ipſe Pontifex, ipſe ovis, ipſe agnus. Omnia in omnibus pro nobis factus, ut nobis vita omnibus modis fieret*, inquit Epiphan. hæres: 51. ubi advertere potes, ad illa verba, *ut nobis vita omnibus modis fieret*, & mirabiles modos, quibus ſalutem humanam operatur late proſequi.

Reflexio ad ſcripturam. Aderat vir, ætate pariter ac pietate venerandus Societatis noſtræ Sacerdos communi à menſa gratiarum actioni, notavitque eum qui præibat, verba *Pater noſter* ex præſcripto precum, clara voce dicenda, ſilenti Sibilo abſumpſiſſe. Efundi igitur Senex in lacrymas, ac inde graviores ſingultus, quorum rationem dare juſſus. *Quidni ait graviter ingemiſcam, quando hodie dulciſſima illa verba quibus DEus ſe noſtrum eſſe quotidie perſuadet*, id eſt, *Pater noſter, audire*

dire non merui. cum præsertim, idem Dominus, gratissimum id sibi ostendens. Jer. 3. 4. edixerit. *Frons mulieris meretricis facta est tibi, noluisti erubescere. Ergo saltem à modo voca me, Pater meus, & Dux virginitatis meæ.* Expende pii senis, & scripturæ sacræ dulces affectus, cui similes dabunt concordantiæ scripturarum: Nobis sub proposito suscepto, non licet esse tam disertis. Felices! qui cum DEUS nostrum haberi se cupit, cum Thoma respondeat. *Dominus meus & DEUS meus.* Joan. 20. aut cum Francisco Seraphico, decernant. *DEUS meus & omnia*, aut sponsæ gratiam mereantur protestantis. *Dilectus meus mihi & ego ipsi* Cant. 2.

MODUS II.

PEr *Reflexionem, ad usum alicujus rei communem* sive is communis sit locis; provinciis, Regnis particularibus: sive magis universalis toti orbi aut Ecclesiæ. Proceditur autem duplici modo: aut usus illius, & consuetudinis, naturam, causas, cæteráque adjuncta, examinando atque explicando: aut reflectendo se, supra materiam objectam sermonis & quibus illa usibus, publicis, aut privatis deserviat, inquirendo. *Exemplum primi* dare potest die Purificationis Beatæ Virginis Mariæ, in quo potest agi. *Cur hic dies, dicatur, dies candelarum, & in eo candelæ consecrentur.* Esse autem potest causa v. g. Quia hic dies est substitutus festo Cere-

ris & Proſerpinæ, quæ cum facibus celebrantur, ut docet Caniſ. libro 4. cap. 12. 2. Quia hodie illuxit palam in templo, novum lumen Chriſtus, prophetante Simeone, quod ſit paratum ante faciem omnium populorum: ut ſi non rectè abinde *ambulatur*, *non adſcribatur lumini*, *ſed errare volenti*, *& oculos claudenti*, *ad ſplendorem ejus* inquit Caſſian. 3. Significatur pulchritudo D. V. M. quod in tenebris cōmunis Purificationis, innocentiſſima apparuit: & tanquam lux fulſit, *tota pulchra ſine macula*, & ſine fumo., ſolúmque *lucerna lucens & ardens*, ut loquitur de Baptiſta, cap. Joan. 5. 4. Significatur vitæ noſtræ exitus, pro quo Simeon orat, ut fiat in pace, ad quam dum imus, ut lumen deficimus. 1. Ab ipſo accenſæ lucis & vitæ momento. 2. Inſenſibiliter ut candela. 3. ita ut facillimè extingui poſſimus. 4. Et ſæpè inſperatiſſimè. Bene hæc lucerna ardet illi, cui inextincta virtus durat, donec eo perveniat, quando extremum agenti vitæ, candela ſacrata in manus more Chriſtiano conferetur. Væ autem illis, de quibus Baruch. cap. 6. *Lucernas accendunt*, *& quidem multas*, *ex quibus nullam videre poſſunt.*

Exemplum ſecundi, dare item poteſt Dominica Sanctiſſimæ Trinitatis ad illud thema. *In Nomine Patris*, *& Filii*, *& Spiritus Sancti.* Reflectere enim ſe quiſquam poſſet. Quibus uſibus priorum, hæc forma verborum, deſerviat, atque eos uſus ad laudes Sanctiſſimæ Trinitatis referre. E. g. 1. ſolemus hac forma uti in profeſſione noſtræ fidei. Et quando hæc, magis

gis fidelem decet, quàm hoc die Sacratiſſimo? Exurgat DEUS & diſſipentur inimici ejus! diſſipentur Athei, contra quos DEUM profitemur: diſſipentur falſi multorum Deorum cultores, contra quos unum DEUM credimus: diſſipentur Arriani, contra quos Patrem & Filium perſonas qæuales, ejusdem individuæ Deitatis credimus &c.

2. Solemus hac forma uti, in eventibus admirandis, ut ſi quid inſperatum, grande, ingens contingat ſtupentes exclamemus. In nomine Patris: quid hoc? quomodo factum eſt &c. An verò eſt dies? aut eſt occaſio? in qua nobis majora ſe miracula offerant, quam hodie? audimus Patrem, ab æterno generantem, & in æternum generaturum ſinè prolis auctione, quid hoc miraculi? Audimus Filium ab æterno generatum, ſemper tamen generari. Quid hoc miraculi? Audimus DEUM in natura unum, in perſonis trinum, unde verè unum, & verè trinum. Quid hoc miraculi? Sic poſſent alia attributa, tam eſſentialia, quam Perſonalia percurri, omnia utique unâ admiratione concludenda. In nomine Patris &c. &c. 3. Solemus hac forma uti in omnibus benedictionibus rerum. Verè enim benedictio noſtra Sanctiſſima Trinitas eſt, & neque in hac vita aliter benedicti eſſe poſſumus, quam in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, neque etiam in futura: in qua tota benedictio, eſt Sanctiſſimæ Trinitatis viſio. Sed ut.

PRAXIS.

Dominica XXIV. à Pentecoſte.

Mittet Angelos ſuos, cum tuba & voce magna, Matth. 24.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Tuba ſuprema ſonat, quis aures non erigat? Heu, nimis gravem letalémque ſomnum dormimus, ſi ad hanc vocem, non excitamur? Vox enim hæc, vox belli non pacis eſt. *Populi, populi in valle occiſionis* Joel. 3. *quia juxta eſt dies Occiſionis, & pugnabit* cum DEO, *orbis terrarum contra inſenſatos* Sap. 5. 21. Demus igitur aures, terrificæ tubæ: & quis uſus illius in hoc bello futurus, conſideremus.

Confirmatio, per Reflexionem ad uſum Tubæ in bellis, applicatum materiæ judicii Divini.

Quadruplex potiſſimum uſus tubæ, adhibetur in bellis, Datur enim Tubâ ſignum 1. Ad militem excitandum, & præparationem. 2. Ad progreſſum. 3. Ad pugnam. 4. Ad triumphum de hoſtibus & vindictam. Ideo igitur in tremendo quoque DEI judicis bello, tuba audietur, hoc inſonabit. Et.

1. Excitabit mortuos, & deſignabit præparationem. Audient enim illã mortui, inprimis per revelationem, & mox à reſurrectione, auditu corporeo has aut ſimiles voces frementem. *Surgite mortui, ad judicium.* O quot erunt, qui mallent audire. Perite, Annihilemini? Gravis, ac terrificus homini ſopito, clamor repen-

pentinus accidit: qualis accidet, vocis illius horrendæ, nominibus, tot centenis, atque millenis annis, ſoporatis? Heu miſeros peccatores! cum viderint diffindi petras, aperiri montes, revolvi ſubitò immenſa pondera; ſeque & ſuæ ſortis, infelices ubique perdi, undique exturbari ſocios, nudos, trementes, horenda viſu monſtra. Hæc erit præparatio eorum: cum è contra adventabit filius hominis, cum Majeſtate magna: ſol & luna armabitur tenebris, ſtellæ cadent, virtutes cœlorum commovebuntur, cœli ardebunt, terra tremet, mare mugiet. *O lachrymæ ubi eſtis?* Clamemus meritò cum Bernar. Ser. 27. *fontes fluite ſuper faciem meam. DEUS meus quid faciam cum venerit judicium tuum, quid dicam peccatrix anima? Væ diei, in quo peccavi, utinam non luxiſſet ſol ſuper me.*

Secundo. Dapit ſignum progreſſus ad bellum. Joel. 3. *Erumpite & venite omnes gentes de circuitu, & congregamini, ibi occumbere faciet Dominus robuſtos tuos.* Jerem. 4. 19. *Vocem buccinæ, audivit anima mea clamorem populi. Contritio ſuper contritionem vocata eſt.* Contritio, dum ſuſcitantur, contritio dum aſcendere coguntur. Contritio, ſed inutilis, Contritio, ſed longè diſpar à corde humiliato & contrito. Creſcet interea ſonus tubæ, & omnes, divina vi, compellentur ad vallem Joſaphat, Mediam inter Jeruſalem & montes oliveti. Manlio, Capitolii defenſi aſpectus, in judicio ambitus, ut habet Liv. tantum profuit: quod non niſi averſis à Capitolio judicium ſedibus damnari potuerit:

rit: Jerofolymæ & calvariæ obtutus fpem veniæ peccatoribus eripiet. Profundius verba illa, à lictore ingeminata; Marium penetrâffe creduntur; quibus artem illi fabrilem exprobrans, ictui fubdidit. *Hic eft gladius, quem parâfti*, quam ipfe penetravit gladius: profundiffimè ferient peccatores, confpecta faultis contemptæ inftrumenta, quibus una erit vox. *Hi funt gladii, quos parâfti*. Tunc ùt ait Hieronym. *Lugubre mundus immugiet*, humanis vocibus, quæ ingenti dolore, ac timore deformatis: *Tribus ad tribum pectora ferient*, vefanâ defperatione omnibus afflictis, fub quæ capita quoque mutuo collident, ut impleatur Scriptura Pfalm. 109. *Conquaffabit capita in terra multorum*. Capita, O capita! quam audacter elevamini, quàm miferè conquaffabimini! *Reges nudo pectore palpitabunt*. Huccine fors tua Juli recidit? huc tua Augufte? ubi potentia, ubi regnum! Palpitabunt? Mundus eft Mare, Reges ceti nullum in hoc mari timentes, fed extracti in littus, palpitabunt. Unde. *Simile eft Regnum Cœlorum fagenæ miffæ in mari*. Matth. 13. *Adducetur ftultus, cum fuis Plato difcipulis, & Ariftotelis argumenta nihil proderunt*. Si ftultus Plato, fi Ariftoteles convictus! valeat Plato, valeat Ariftoteles, dum integra fit falus. Beatior eft rudiffimus è mundo, fi nôrit fervare decem DEI præcepta, quà fapientiffimus è Philofophis fi his neglectis, indaget fubtiliffimè, decem Ariftotelica prædicamenta.

Tertiò: Urgebit bellum. Ad rem eft ventum

tum, Jer. 5. 25. *Aperuit Dominus thesaurum suum, & protulit vasa iræ suæ.* O spectaculum! Hinc homo omni ope destitutus: inde DEUS, & omnes creaturæ. *Ibunt directè emissiones fulgurum.* Sap. 5. *& tanquam à benè curvato arcu nubium, exterminabuntur, & ad certum locum insilient, & à petrosa ira plenæ mittentur grandines. Excandescet in illos aqua maris. & flumina concurrent duriter. Contra illos stabit Spiritus virtutis, & tanquam turbo venti dividet illos.* Hæc corporum oppugnatio: quæ animi! Surget enimvero contra hominem accusando, cælum, terra, tempus, homines varii, ac potissimum conscientia Psal. 94. *Arguam te & statuam contra faciem tuam.* Quid hoc monstri, quando tu homo stabis contra te! Tu & non tu, idem & non idem. Tu ad similitudinem Dei creatus, contra te ad similitudinem diaboli mutatum. Tu, ratione supra alias creaturas præditus: contra te ratione in malè factis destitutum. Tu, ad æternam felicitatem destinatus, contra te, miserè & spontè ab ea decidentem! Sic statueris tu contra te. Tu infelicitatem supremam clarè cognoscens: contra te, eam antehac considerare nolentem. Tu extrema mala tua pavens, contra te, ea effugere non volentem. Tu infelix & desperatus, contra te, salutis media contemnentem. Statueris tu contra te. Tu tremens, contra te audacem. Tu igneus, contra te impurum. Tu diaboli ludibrium, contra te superbum. Tu contemptus, contra te, primatus ambientem. Statueris denique tu, contra

te, pugnante intellectu, memoria, voluntate, & hominibus potentiis ac sensibus contra te. *Heu dies ille Domini DEI exercituum, dies ultionis, ut sumat vindictam de inimicis: devorabit eos gladius, & satiabitur, & inebriabitur sanguine eorum.* Jer. 46. 10. quare & tuba

Quartò. resonabit; ad urgendam cædem hostium, & vindictam de illis continuandam. Isa. 1. 24. Propter hoc ait Dominus. *Heu consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis.* Nihil à judicis sententia restabit, nisi vindicta. Vindicta contemptæ Majestatis Divinæ, vindicta objectorum salutis mediorum, vindicta sanguinis Christi. Igitur Eze. 21. *Et duplicetur gladius, & triplicetur gladius. Hic est gladius Occisionis magnæ.* Cadent omnes impii interfecti, *sicut oves in inferno positi ut ait*, Psal. 40. neque satis erit vindictæ, sed duplicabitur gladius, & ad infernum secuta mors, *depascet eos.* Unde & Ezech. 5. *Gladium nudabo post eos*, qui scilicet persequatur damnatos ad inferos: sed & rursus, triplicabitur gladius ac innumerè quoque multiplicabitur, toto æternarum pœnarnm pondere damnatis incumbente, ut continuò pereant, nunquam perituri, continua morte moriantur, nunquam morituri. *Hæc est mors secunda, in qua dolor non cessat ut cruciet: & natura non deficit, ut sentiat*: *inquit* D. Augu. de Civ. DEI. *Igni eris cibus, sanguis tuus, erit in medio terræ, oblivioni traderis* ait Ezech. 21. O vindictam tremendam! O hostes DEI infelicissimos! Ignis cibus, duo habet 1. Quæ in substantiam ignis

verti-

vertitur 2. Quia ut ſit cibus, non debet deficere ei materia; ſic peccatores in ignem ſuppliciorum verſi, non tamen deficient, ut ſint ignis, & ſimul ſint materia æterna tormentorum, unde & additur, *ſanguis tuus erit in medio terræ*, quia cùm innumeris temporibus arſerint: ſtillabunt ſemper, recentem ſanguinis ſuccum: donec tot ſæcula tranſeant, ut oblivioni æternæ tradantur: & DEUS qui de illis ſalvandis, ab æterno cogitavit; nullam, de liberandis ex inferno, ſit in æternum cogitationem ſuſcepturus. Apoc. 14. *Fumus eorum in ſæcula ſæculorum*. Fumus utique ex lignis ſurgit, quæ habent materiam non conſumptam: imo humore abundantem. Tales erunt damnati, nec unquam eſſe deſinent: hoc unum tuba tremenda, per totam æternitatem ſuper illos inſonante. *Fumus eorum in ſæcula ſæculorum*. Heu mortales! cum Cypri. lib. 2. ad Deſi. inclamo: *Securitati & vitæ, dum licet providete. Nam tunc, nec reſiſtendi erit virtus, nec fugiendi facultas, nec pœnitentiæ locus, nec ſatisfactionis tempus*. teſte. D. Chryſ. in Matth. Unde & Angelus juravit per DEUM viventem, quia *tempus non erit amplius*, Apoc. 10. O non erit! ô vox omnia viſcera conturbans! ô tuba! ad cujus ſonitum anima liqueſcit! *Erit*, eſt omnium malorum ſolatium. *Non erit*, eſt omnium malorum deſperatiſſimum ſignaculum.

MODUS III.

ASsumpta Evangelii, aut Scripturæ sententia, juxta diversos, & ab Ecclesia receptos sensus explicatur. Est autem sensus scripturæ quadruplex: Literalis, sive historicus. Moralis, ex quo instructio morum formatur. Allegoricus, seu Mysticus, qui continet mysteria fidei. Anagogicus, qui refertur ad finem ultimum nostræ creationis, juxta illud.

Littera scripta docet: quid credas Allegoria;
Moralis, quid agas: quo tendas, Anagogia.

Secundùm hos itaque omnes, aut aliquos sensus, tractata sententia, copiosam tam inveniendi, quàm agendi præbebit materiam. Ut si, Dominica 2. Epiphaniæ, super illud, *Vinum non habent.* Agas 1. ad literam, de piissimis visceribus D. Virginis Mariæ: quæ, tam facilè, temporalibus quoque necessitatibus proximorum, movebatur. 2. Moraliter referas id, ad commendanda opera misericordiæ. 3. Allegoricè, tractes sensum D. Cypriani Epist. 63. inquientis: *Quia apud Judæos, defecerat gratia spiritualis, defecit & vinum.* 4. Anagogicè referas ad defectum internæ devotionis, pietatis, & rerum cœlestium considerationis: sine quibus, tanquam sine vino, vita nostra, insipidè agitur. Similiter, eodem die, ex occasione aquæ in vinum mutatæ, in sensu literali, ageres de potentia DEI super creaturas.

2. Mo-

2. Moraliter, mutat DEUS aquam in vinum, cùm mutat triſtitiam in lætitiam. 3. Allegoricè, mutat aquam in vinum, quando lacrymæ pænitentiæ, abluunt peccata: fiuntque, ut ait Bernardus. *Vinum Angelorum.* 4. Anagogicè, mutat aquam in vinum, quando ſervos ſuos, pro ſolatiis terrenis omiſſis, replet ſolatiis cœleſtibus longè excellentioribus, & ſuavioribus. O felices! qui hoc vino guſtato, cum Xaverio, inauditum ſæculi hominibus verbum, ructant: *Satis eſt Domine, ſatis eſt!* Nulla interea lege adſtringimur, ad hunc potius, quam illum ſenſum, priore loco proponendum.

P R A X I S.

Dominica Quinquageſimæ.

Domine, ut videam, Marci 10.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Intentæ adeò Cœci preces, mereri videntur, ut qua neceſſitate compulſus, eas conſtantiſſimè urſerit, expendamus: quæ quidem neceſſitas, quia his verbis exprimitur, *Domine ut videam*, illis primum perſpectis, ad nos convertemur: & an non ſimili premamur neceſſitate videbimus: ut ſi ita res tulerit, D. Auguſtini diſciplinæ animum demus, in Pſal. 65. inquientis: *Confitere te cœcum, & illuminari mereberis.*

Confirmatio per explicationem variorum ſcripturæ ſenſuum, propoſitæ

ſententiæ [illegible]

Senſus literalis. Non aliud lumen, à cœco tanta contentione petitum, quam lumen naru-

rale oculorum, ex textu Evangelii conſtat. Neque poteſt eſſe non laudabilis conſtantia, in tam magna anguſtia. Narrant quidam Pulcheriam Imperatricem, aviculam aluiſſe, ex cujus aſpectu læto, aut triſti, inferre licuit, bonum aut diverſum temperamentum valetudinis. Hujus proinde extinctæ oculo, Regina inſcripſit: *Non gemma, ſed vita*, Benè avi, melius oculo id conveniat: *Non gemma, ſed vita*: imò: *Et gemma, & vita.* Tobias cap. 5. nullum ſibi evenire poſſe, gaudium, quod lumen cœli non videret, clarè aſſeruit 1. Reg. 11. Naas Ammonites, maximi id ſupplicii & opprobrii genus duxit: ſi erueret dextrum oculum incolis Jabes Galaad: & Evangelica ſimilitudo, erigens malum cenſuit: cum malè amictum, ad tenebras exteriores damnavit. Marc. 11: Quidni igitur, cœcus Evangelicus, lumen ſibi donari, multum peteret, plurimum inſtare? *Sed ſi deſideravit ille lumen corporis, quantò plus lumen cordis deſiderare debemus*, ait D. Aug. ſerm. 52. de tempore: quod ipſum, ſi quando, inclamari debet, his temporibus Quinquageſimæ ingeminandum, iterumque ac iterum orandum: Domine, ut videam.

Senſus Moralis. Heu cœcitas! quàm levia & vana gaudia, quàm nimiùm amamus? *Nihil eſt aliud pro præſentibus iſtis laborare* inquit Chryſ. hom. 67. *quàm flammam diſcerpere, quàm pugnis aëra cedere? Cur perforato dolio aquam ingeris? Oſtende mihi hujus ſæcularis ſtudii finem. Semper gaudium properat, nec poteſt ferre moras lætitia*, dicit

Cypr.

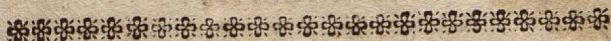
Cypr. lib. 2. Epist. 5. quod, etsi de mundano omni gaudio, dicendum sit: potissimùm de Quinquagesimali. Alia clam se surripiunt: hoc palam suam inconstantiam professum: triduanum solum est. *Domine, ut videam*, tam brevis gaudii vanitatem. *Iste dies, qui lætus est hodiè, in ista civitate, cras utique non erit: nec; idem, ipsi, cras hoc erunt: quod hodie sunt*, pergit D. August. 70. in Joan. *& transeunt omnia, & evolant omnia, & sicut fumus vanescunt, & væ qui amat talia! Gaudium ipsorum est quasi phræneticorum, Quomodo phræneticus gaudet in insania plerumque, & ridet; sic isti.*

Sensus Allegoricus. Et utinam tantùm vana essent hæc gaudia! sed his potissimùm diebus convenit, quod D. Bernard. lib. 1. de Contem. cap. 2. requirit: *Quis*, inquiens, *diem totum, duxit in sua delectatione jucundum: quin in aliqua parte, reatus conscientiæ non turbaverit? Domine, ut videam* peccati gravitatem, post quod dicere non semel licet, quod Chrysost. serm. 126. de decollatione Baptistæ edixit: *In arenam vertitur domus, mensa migrat in caveam, furore mutatur convivium, fit cibus cædes, vinum transit in sanguinem, finis natali imponitur in ortu, exhibetur occasus, intrat bestia, non puella, quærit amputare, non saltare, discurrit fera, non fæmina, spargit jubas per cervicem, non capillos.* Expende singula, & in iis inclusa damna peccati: & exclamabis, *Domine, ut videam.*

Sensus Anagogicus. Sic, sic miseri perimus! & pericula nostra contemnimus, atque à beatis-

ſima æternitate facilè decidimus. Coram Galliæ Rege, virtutes, choreas agebant. De his, quid ſibi placerent, interrogatus Urbanus VIII. ad Regem tunc legatus: *Bonus*, reſpondit, *chorus*, *ſed periculoſus*. Talia ſunt lætantium hodiè gaudia, tales ſaltus, tales choreæ, tales chori. Nimiùm, ah nimiùm, periculoſi! quanquam multis aliquantum videantur boni. Notæ prudentiæ, & ætatis venerandæ vir, condictum à Dæmone cum DEO ajebat, ut totius anni diebus DEO ſacratis, tres dies Quinquageſimales ſuis uſibus concederentur: duraſſeque id pacti, donec Societas Jeſu in mundo compareret: quæ, excitatis, illis ipſis diebus, ſingularibus pietatis exercitiis, ac propoſitis indulgentiis, Diabolo ſuam portionem eriperet. At quod laudi Societatis tribuitur, libenter aliis, ex communi genio, conceſſero. Illud veriſſimum eſt, planè hos dies, DEO, per homines eripi, & Dæmoni vendicari. Alias itur: hîc ruitur ad infernum. Placet etiam præcipitari à ſociis familiaribus, vicinis, etiam ignotis. O ſi oculi noſtri aperirentur! O ſi pericula ſalutis clarè paterent! pluribus nos profectò hoſtibus circumdatos videremus, quàm advertêre Syri, percuſſi ab Eliſæo cœcitate, 4. *Reg.* 6. & in mediam Samariam inducti. Domine ut videam! *& ut videamus in bonitate electorum tuorum: ad lætandum in lætitia gentis tuæ*, Pſal. 105. 15.

MO-

MODUS IV.

SEcundùm unum tantum, ex prædictis sensum, sententia explicatur: sed ipse sensus geminatur, aut multiplicatur: vel moralem sensum, ad diversam circa mores instructionem, referendo: vel Allegoriam, ad diversa fidei documenta, & sic de aliis. E. g. dicturus Dominica 4. post Epiphaniam, inquirere posses: Cur ascendente Jesu in naviculam, *motus sit permissus in mari.* Julius Cæsar, nauclero inter fluctus trepido. *Ne*, inquit, *timeas, Cæsaris fortunam vehis.* Nec navi, in qua Christus melius conveniebat, *& ecce motus factus est in mari*, Matth. 8. Dat causam Allegoricam D. Hier. in gloss. Strab. *Qui magna fecit in terra, transit ad mare, ut & ibi faciat, & Dominus maris ac terræ appareat.* Dari etiam altera posset, id; ut doceret, nec in Ecclesiæ navi, nec in rebus publicis, nec in homine signum esse absentiæ divinæ: si fluctuare & turbari permittatur. Jud. 6. ait Angelus ad Gedeon: *Dominus tecum virorum fortissime. Dixitque ei Gedeon: Obsecro mi Domine, si Dominus est nobiscum, cur apprehenderunt nos hæc mala omnia?* Cui Angelus propositum persequens: *Vade in hac fortitudine tua, & liberabis Israël.* Ecce turbatio, & tamen Dominus præsens. Plures sensus facilè quærenti occurrent.

PRAXIS.

Dominica II. Adventûs.

Cæci vident, claudi ambulant, Matth. 4

ACcessus, & Propositio. Magnæ Joannis legationi gravissima Christi data est responsio, eáque rerum, & miraculorum. *Euntes* inquit, *dicite Joanni, cœci vident, claudi ambulant.* At non hoc videtur quæsitum, verum illud: *Tu es qui venturus es?* Latet hîc, procul dubio, mysterium, quod jam expendemus.

Confirmatio per sensum geminum moralem.

Sensus primus moralis. Nullo judicio hominem melius agnoveris, quàm ex operibus. Ne crede titulis, ne crede nominibus: larvæ sunt, umbræ sunt, & præter verba, nihil sæpe solidi habent, Tertull. cap. 4. de exhor. Casti: tribuit operibus *Prophetiæ efficatiam.* Prophetia duo potissimum habet: alterum, quod occulta enunciet: alterum, quod sine falsitate enunciet. Tales sunt Prophetiæ operum. Celent se lupi sub pellibus ovium; ignobiles animæ sub serico Patritiorum; dejectæ mentes sub purpura Principum. Opera interroga, & pandent dolos, atque rem sincerè edisserent. D. Hieronymo somnianti, persona gravis flagello armata apparuisse perhibetur, ac inde quæsivisse quis esset? Cùm ille affirmâsset: se Christianum esse. Ciceronianus magis es, inquit, quàm Christianus (quod ætate florida lectio-

lectioni ejus majori diligentia incumberet) atque ideò tot plagis tamque gravibus affecisse, ut evigilans magno sibi cum sensu à Cicerone, ad stylum & lectionem, Christiano digniorem, se referret. O quot sunt, qui si nunc interrogentur: Tu quis es? respondebunt, Christiani sumus. At interroga opera eorum, & audies dici: Hic totus Bacchus est; ille Epicurus; ille Machiavellus. De his D. Augustin. serm. 50. *Multi postes habent signatos* (scilicet cruce) *& intus non manet habitator. Facile habent in fronte signum Christi, sed non recipiunt in corde verbum Christi.* Unde & eosdem alloquens cap. 6. in Joan. *Non audio quid sonet, sed video quid vivat. Opera non loquuntur, & verba requirimus? Quis malus, non bene vult loqui?* Opera, hominem quis sit, optimè indicant: atque ideò operibus Christus Joanni respondet, ut jam de ingratis Judæis, Joannes inferret, quod deinde ipse Servator asseruit Joan. 15. 24. *Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.*

Secundus Moralis sensus. Neque id solùm nos Dominus docere voluit, verum ingens & excellentissimum persuadendi artificium, Concionatoribus, & Magistris, exemplo tradidit: quod est, doctrinam probare factis, & præcepta firmare vitâ, scilicet, *verba habent suadelam*, inquit Clem. Alexandr. *exempla violentiam, nec tam videntur suadere, quàm cogere*, 2. Stromat. 11. & Joan. 5. clamat Servator: *Opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me,*

&

& Joan. 10. *Operibus credite*, & ejusdem 14. *propter opera ipſa credite. Magnam igitur injuriam facit magiſtro, qui ſe diſcipulum fatetur ejus, cujus non ſequitur inſtitutum*, ait Chryſoſt. ſerm. 94. *qui verbis prædicat, & opera non curat, qui una manu ædificat, & altera ſubruit. Quid adeò ſimilè?* loquitur ironicè Tetull. in Apollog. c. 46. *Philoſophus, & Chriſtianus? Græciæ diſcipulus, & cæli? famæ negotiator, & vitæ? verborum & factorum operator? rerum operator, & deſtructor veritatis? interpolator & integrator, furator ejus & cuſtos?* Multi tamen his ſimiles evadunt, qui non ſatis meminerunt, *vivam eruditionem ad mortuam adjungi oportere.* Iſid. lib. 1. epiſt. 396.

MODUS V.

SEntentiæ aſſumptæ diverſæ lectiones adferentur. v. g. Vulgata, Septuaginta, Hæbrea, & ſecundùm ſingularum ſenſum, res aſumpta probatur. Sic illud Sapient. cap. 4. *Conſumatus in brevi, complevit tempora multa.* Commodiſſimè attribui poteſt B. Aloyſio Gon. zaga Societatis JESU. Nam alii vertunt: *Conſecratus in brevi*; & hoc convenit vitæ ejus in pueritia innocentiſſimæ. Alii, *Immolatus in brevi*, & hoc ſeruit vitæ religioſæ, per quam ſe DEO immolavit. Alii, *Conſummatus in brevi*, & hoc refertur ad perfectionem ejus in religioſa diſciplina. Alii, *Gloria & honore coronatus*

natus in brevi: & hoc complectitur ſanctitatis ejus publica variáque teſtimonia. Mihi ſit pro more ex Evangelio.

PRAXIS.

In feſto Annunciationis B. V. MARIÆ.

Ave gratia plena, Luc. 2.

ACceſſus & Propoſitio. Salutare exemplo Divi Archangeli B. V. Mariam, an ei gratulari hodie debeam, merito hærerem? niſi dubium affectum ſacra pagina componeret. Hæc ſcilicet, cùm ejusdem ſpiritus inſtinctu, *Ave* & *Gaude*, Virgini Deiparæ, juxta vulgatam & Græcam verſionem deerat; Avere hodiè per nos, & Gaudere beatiſſimam Virginem velle videtur: id eſt,, ut humiliter eam exemplo cœlitum ſalutemus, & ſincerè inenarrabilem novi gaudii congratulemur materiam. Agamus pro poſſe utrumque.

Confirmatio ex ſenſu Vulgatæ, *Ave*, & ex Græco *Gaude*

Narrat Burgſeſius ex D. Anſelmo, beatiſſimum hunc, & capaciſſimum hymnum, *Ave gratia plena*, continuò à cœleſtibus Hierarchiis, ſecundùm illud, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Seraphicum decantari. Innumeris inſuper miraculis conſtat, gratiſſimè à D. Virgine ſæpiùs acceptatum. Utinam his, aut illis vocibus, noſtra ſalutatione adjungamur: interea dum dignas non poſſumus, quas valemus, dela-

delaturi laudes, humiliter ante pedes tuos adſtrati. Angelicum tibi ô Virgo inchoamus. *Ave.*

Ave 1. quia per tuum *Ave* nos liberas *à væ*, quo tot ſæculis mundus premebatur. Ferales literæ, diverſis diverſæ fuerunt: iſtæ, omnes malè, mulctaverunt, cùm mater Eva, prius natos perimeret, quam pareret. Mutatur jam Evæ nomen per Ave, & væ inveteratum aufertur, totique mundo libertas deſiderata reſtituitur. Floro Authore, cùm Romani apud Gallos urbem & obſeſſum Capitolium redimerent, nec Pondus auri libram æquaret, ingeminatum eſt à victoribus, væ victis. Nulla vox hactenus in orbe frequentior, atque gravior, cum datis hoſti per peccatum manibus pretium redemptionis, apud nos non inveniremus, quàm *væ victis?* Cedit tamen hodie Væ Angelico Ave, cedit Mariæ ſalutatæ. Igitur ô Virgo Ave!

Ave primò, AVE & iterùm, *quia gratia plena Dominus tecum.* Quantum enim cum Bernardo conjectare licet: ideò gratia plena diceris, & mox Spiritus Sanctus ſuperventurus nunciatur, ut abundes, & ſuperabundes, ac de plenitudine tua, ſecundùm Filium tuum participemus omnes, 3. Regum 18. Cùm clauſum triennio cœlum, reſerandum eſſet, miſit Helias puerum ſuum verſus mare: qno, cum ſecundò reverſus fuiſſet; *Ecce nubecula parva, quaſi veſtigium hominis, aſcendebat de mari.* Tum verò Elias: *Junge currum tuum* dixit ad Achab,

Achab, *& descende, ne occupet te pluvia.* Pluit denique atque illa nubes arentem terram feliciſſimè recreavit. Nonne clauſo propter peccata cœlo, totus orbis non tam triennio, ſed multis ſæculis aruerat? Nonne, diu non exauditus, clamabat? *Rorate cœli deſuper*, Eſa. 45. Ecce hodie nubecula parva, quaſi veſtigium hominis apparuit. Imber igitur, qui recreet univerſam terram ſperandus. Sed quæ hæc nubes? quod quaſi veſtigium hominis? Nubem illam intellige, de qua Lucæ 1. *Spiritus Sanctus obumbrabit tibi*, & veſtigium quaſi hominis agnoſce: cùm audis: *Ecce concipies, & paries filium.* Veſtigium dico, quod nunc primum, figit in utero Virginis, DEUS HOMO, & inde quaſi homo: non quod naſciturus de Maria Chriſtus, homo verus non ſit: ſed quod verus DEUS & homo, inexplicabili modo in Virgine concipiatur. Feliciter interea res noſtra agitur. Rorant exauditi cœli, & nubes pluunt juſtum, per quem omnes irrigemur, recreemurque. *Ave Maria, gratia plena* tantorum bonorum felix cauſa.

Ave & Gaude. Ecquis omnes ut ſalutandi, ita, gaudendi enumeret rationes?

GAUDE 1. Quia hodiè mater DEI facta es. Hoc privilegium conſortium non habet nominis, neque dignitatis S. Th. 1. part. q. 25. artic. 6. ad 4. *Beata Virgo, ex hoc, quod eſt mater DEI, habet quandam dignitatem infinitam, ex bono infinito, quod eſt DEUS: ut nihil ex hac parte poſſit melius fieri ea, ſicut non poteſt aliquid melius fieri DEO.*

GAU-

GAUDE 2. Quia Mater facta, Virgo permansisti. Tanti hoc erat, ut ipsa quoque denunciatam obstupescens conceptionem, interrogaret. *Quomodo fiet istud? Qualis Pater in æternitate, talis Mater in tempore*, inquit Augustinus in Nomine Mariano. Pater sine Matre, Mater sine Patre: Pater Virgo, Virgo Mater. *Immò Pater, prima Virgo*, ut sancti Patres Græci loquuntur, & Mater Virgo prima in terris: cum illa prima voverit virginitatem, non exemplo humano, sed magisterio Spiritûs Sancti edocta. Hinc sponsus Cantic. 2. *Sicut lilium inter spinas, sic amica inter filias Adæ.* Nam sicut lilium ex eadem terra cum spinis oritur, nec tamem spinarum vitium trahit: ita B. Virgo filium verè concipit & parit: nec tamen corruptionis & partus vitia sentit. Sicut lilium à contrariis magis commendatur: ita beatæ Virginis maternitatem cum virginitate conjunctam, matres dissimiles, magis commendant. Sicut lilii pulchritudo spinis præcellit: ita D. Virginis maternitas aliis comparata, longè illas odore sanctitatis, colore castitatis, decore integritatis superat.

GAUDE 3. Quia mater DEI facta omnium creaturarum Domina es effecta, & ut talis ab Angelicis choris hodie consalutata, ad Heb. 6. *Et cùm introducit primogenitum in orbem terræ, dicit: & adorent eum omnes Angeli ejus.* Factum est omninò, ut hodiè Verbum caro, DEUS homo; in utero virginis, à cœlestibus spiritibus adoraretur, ac etiam ipsa beatissima Virgo

ma-

magnificaretur? *Quis Deum non honoret in Virgine? Qui Virginem Dei voluit esse genetricem, reparatricem sæculi, lucem mundi.* Ildefon. in Nativ. B. V. Si scabellum pedum Dei magnificandum, quid thalamus & sacratissimum tabernaculum? Honor matris, gloria Filii. Quæ admiratio inde credenda Angelos incessisse? cùm illum in utero matris humilem adorarent: cujus contemptor Apostata, è cœli alto, in inferos detrusus? quæ deinde, post admirationem, veneratio & tanti nati, & tantæ matris? Verè non minora in exigua Virginis cella, quam olim in cœlo dum primum incarnatio revelaretur, exacta ministeria: sed nec minor Angelorum lætitia, neque inferior cultus. Gaude igitur MARIA Virgo, de tanta tui Filii & tua dignitate, & duorum gaudiorum merito, nostros mærores leva. *Nunquid enim, quia ita Deificata, nostræ humilitatis oblita es? Nequaquam Domina. Non convenit tantæ misericordiæ, tantam miseriam oblivisci, quia, etsi subtrahit gloria, revocat natura, neque ita es impassibilis, ut sis incompassibilis.* Petr. Dam. serm. de Nat. beatissimæ Virginis.

MODUS VI.

SEntentia Evangelii in sua membra distrahitur, quæ membra singula seorsum explicata totam conficiunt Orationem; e. g. Dom. IV. Adventûs supra illa verba Lucæ 3. *Parate*

te viam Domini, rectas facite semitas ejus. Primò ageres de viis Domini parandis, quæ juxta D. Bernard. debent esse *pulchræ, rectæ, plenæ, planæ*: tum de semitis, per quas intelligi possunt arctiora consilia, inspirationes, lumina: quemadmodum & viæ diaboli sunt apertæ peccata, semitæ autem sunt majori fuco boni illitæ: ut usuræ palliatæ, simonia, jus ad res alienas prætensum, &c. Sit interea

PRAXIS

Dominica VI. à Pentecoste.

Misereor super turbam, quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent, quod manducent. Marc. 8.

Accessus, & Propositio. Totum hodiernum Evangelium singularem amantissimi JESU spirat pietatem, quam potissimum produnt assumpta verba: *Misereor super turbam.* &c. illis proinde devotè expendendis insistamus.

Confirmatio per membra sententiæ seorsim expensa.

Primum Membrum. *Misereor super turbam,* inquit JESUS. O dulce Cor! quis hujus tantæ miserationis dulcedinem satis intelligat? quam exprimens Græcus textus utitur voce Σπλαγχνίζομαι, quæ significat: *Ex intimis visceribus compatior.* Narrat B. Pontifex, Clemens Romanus, Petrum Apostolum eò lachrymarum abundantiâ processisse, ut genæ copia defluen-

fluentium guttarum exederentur, perpetuis earum veſtigiis continuò in facie durantibus. Cauſam verò rei non ſolùm pœnitentiam de admiſſa negatione aſſignat: verùm etiam quòd D. Apoſtolus non poſſet reminiſci pietatis, & ſuavitatis Domini, qua cum ſuis agebat ſinè intima commotione. Nam ut neceſſitatibus etiam minimis maxima charitate provideret: dormientes quoque, ac per prata de via ſtratos, ipſe obibat: atque ſi incommodè decumberent, caput ſublevabat: componebat feſſa membra: aliáque id genus officia, mira ſuavitate præſtabat. Particula hujus pietatis hodierno exemplo proponitur: eſt autem ingentis flammæ documentum, quo miſericordiſſima ejus viſcera in nos feruntur. Paucis hinc annis abiit è vita Pater Nicolaus Lancicius, Societatis noſtræ, vir famâ virtutum per multas provincias clarus. Hic ſuis ſolitus dicere: Multos ſevero nimium de Chriſto judicio, atque inde ſecutâ diffidentiâ, multa cœli munera à ſe arcere. Non ergo, inquiebat, eſt Chriſtus, Tiberius oculis ſcintillans, non Marius feriens vultu, ſed parens benigniſſimus, noſtríque amantiſſimus: ac non niſi coactus, aliam, quàm Patris perſonam ſumit. In revelatione D. Brigittæ legitur, Chriſtum Dominum eum vultu ipſo dulcedinem ſpeciei prætuliſſe, quòd homines triſtes, & afflicti, dum ſolatia in adverſis quærerent, ſoliti ſint dicere: *Eamus, & videamus Mariæ Filium:* atque inde ſolo ejus aſpectu recreari credamus: & affli-

cti, plenâ ſpe ad eum confugiamus: Atterent peccata? ne ſimus Caini, ſed è contra dicamus: Major eſt miſericordia tua, quàm peccata mea. Nicolaus Radivillus Dux in Nieivicz & *Olyka*, Palatinus Vilnenſis, ſepulchrale Epitaphion, vivus poni curavit, in quo ipſi de marmore rudi, & in habitu peregrino ſculpto, ſubſcriptum. *Peccantem me quotidie, & non pœnitentem timor mortis conturbat me.* Tum ab ore procedunt verba ex Job. cap. 13. deſumpta: *Etiamſi me occideris, in te ſperabo.* Rectè judicatum. Difficilè eſt, quin nos peccata non turbent, ſed ſi mors ſubeunda, in ſinu Patris ſubeunda, aut in collo Matris, in quo *manus appendit, qui ſe Deo plenè commiſit*, inquit Anſelm. quod eſt dicere: Etiamſi me occideris, in te ſperabo.

2. Membrum ſententiæ: *Ecce triduo ſuſtinent me, nec habent, quod manducent.* Nulla tempora, nulláque opera apud Deum certiùs notantur, quàm ſuſtinentiæ tentationum, laborum, tribulationum, mortificationum, Daniel. 10. v. 12. ad Prophetam Angelus. *Ex die primo, quo poſuiſti cor tuum, ad intelligendum, ut te affligeres in conſpectu DEI tui, exaudita ſunt verba tua.* Apoc. cap. 22. *Scio opera tua, & laborem tuum, & patientiam tuam*, Pſal. 138. *Domine probâſti me, & cognoviſti me:* quaſi non nôſſet, antequam probâſſet. Matth. 25. *moram facienti Sponſo*, defecerunt lampades Virginum: quibus reparatis, audire nihilominus coactæ *neſcio vos.* Quid ità? nunquid error emendatus non eſt? aut

aut non inſtanter petunt, ac pulſant? Non vult eas nôſſe, quæ tempore tentationis (hoc eſt, moram faciente Sponſo) defecerunt: atque horâ tribulationis, inter ſponſas non ſunt notatæ; Cocles Horatius vulnere ab hoſtibus ſuſcepto claudicans dicere auditus. *Quoties paſſum figo, triumphos meos numero.* Quàm feliciùs eosdem figit vir pro DEO ſuſtinens? quàm meliùs ejus triumphi à cœlo notantur? expertus id devotus Senio, de quo VV. PP. Erat illi fons aquæ à Cella pluribus ſtadiis remotus: ad quem aliquoties indiem deſcendere moleſtum viſum. Cogitare igitur de cella fonti admovenda: atque ſub ea ipſa cogitatione, moroſiùs ad fontem progredi: cùm retroſpiciens vidit Angelum, paſſus ſuos numerantem, monitúsque eſt, ne porrò à labore ſuſcepto deſineret, ſinguli enim, inquiebat Angelus, tuæ patientiæ, & mortificationis gradus ad præmium cœlo inſcribuntur. Joan. 16. quemadmodum & locis aliis, tempus Paſſionis ſuæ, horam ſuam, Chriſtus appellavit. Si hora patiendi hora Chriſti eſt, hora quoque Chriſtiani eadem cenſenda: neque id rurſus, ideo ſolùm ut membra capiti comparantur: ſed etiam ideo, quia cœlis, ut illi debita, aſſeritur. Concludat Tertul. lib. de Patient. aſſerens: *Patientiam miſericordiæ Matrem, & Deum ejus debitorem*, unde ſubdit. *Si injuriam penas eum depoſueris, Ultor eſt: ſi damnum, reſtitutor eſt: ſi dolorem, medicus eſt: ſi mortem, reſuſcitator eſt. Quantum Patientientiæ licet, ut Deum habeat Debitorem?*

MODUS VII.

Singula verba ſententiæ ſingillatim expenduntur, & ad inſtructionem ſalutarem Auditorum referuntur. Sic e. g. die tertia Paſchatis, expendi poſſent illa verba Lucæ 24. *Stetit JESUS in medio diſcipulorum:* Stetit ſcilicet ut ſe ſurrexiſſe è ſepulchro demonſtraret: ſtetit, ut morem Divinum, quo afflictis adſtare ſolet, clementer probaret: ſtetit verò in medio, ne alicui Apoſtolorum particulariùs ſe admoviſſet, non communem fructum reſurrectionis quispiam metueret. Sic cor *in medio* hominis conſtitutum, hominem animat. Sic Sol *in medio cœli* omnibus lucet. Stetit denique in medio diſcipulorum: ut in magiſterio faceret nos diſcipulos, & doceret, medium ſemper tenendum, ſcilicet: *in medio virtus. Nec nil, nec nimium: medium tenuêre Beati. Tene medium, ait* Bernar. *ſi non vis perdere modum, in te conſiſte. Locus medius tutus eſt. Medium ſedes modi, & modus virtus.* Nec Angeli ſumus, nec beſtiæ, nec nimium ſapimus, nec jumentis per vitia æquemur, in nobis ſiſtamus.

PRAXIS.

Feria II. à Pentecoſte.

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium ſuum unigenitum daret. Joan. 3.

Acceſſus, & Propoſitio. Prodigioſa hæc prorſus eſt dilectio, cujus rationem nôſſe, ut ma-

maximè intereſt: ita eam, verbis ipſis incluſam, deprehendere mihi videor. Singula igitur attentè expendamus.

Confirmatio, per Verba Sententiæ expenſa.

Primum verbum, *Deus.* An ergo fortaſſis Deus, quia Deus eſt, & Rex, Princépsque ſummus hoc egit? ut ii, quos ſalvaret, ſibi famularentur, ſe laudarent. Principes enim terræ, quò majores ſunt, majori egent famulatu. O miſeram hominum egeſtatem! quorum nec potentia cogitari poteſt, quin occurrat inopia. Job. 38. *Accinge lumbos ſicut Vir*, ait Dominus, *interrogabo te, & reſponde mihi? ubi eras, quando ponebam fundamenta terræ?* Nuſquam dubio procul, & nihil eramus. *Deus* autem *noſter, hoc erat, antequam creati eſſemus*, ait Cyril. *quod etiam nunc eſt, & nihil ei attulimus.* Pſalm. 114. *Omnia, quæcunque voluit, fecit.* Super quæ verba D. Aug. *Cauſa omnium, quâ fecit, voluntas ejus eſt. Facis tu Domum, quam ſi nolles facere, ſine habitatione maneres: neceſſitas te cogit facere, non libera voluntas. Facis veſtem, quia ſi non faceres, nudus ambulares: ad faciendam veſtem neceſſitate duceris, non voluntate. Deus omnia bonitate fecit, & nullo, quod fecit, eguit; Declarâſti juſtitiam tuam*, inquit Doctiſſimus Leg. lib. 1. de Perfection. Divinis. *contra peccatum, quando tot millia Angelorum propter unum peccatum è cœlo in tartarum deturbâſti, & æternis ſuppliciis ſubjeciſti, nulla ſpe veniæ relicta. Non tibi cordi fuit, quòd il-*

li essent tanto numero, tantâ naturæ excellentiâ, & pulchritudine, tanto ingeniô, ac rerum notitiâ præditi: nec curâsti omnem laudem, benedictionem, gratitudinem, honorem, & Gloriam ab illis tibi in omnem æternitatem proventuram: si illis hanc culpam condonâsses. Abi miser homuncio, & quemadmodum tui indigus esse non potuerit, qui Angelis non eguit, conclude: ac cum Ps. exclama Psal. 15. *Bonorum meorum non eges*: atque cum August. solil. 16. *Laus tua tu es, beatitudo tu es, felicitas tu es, Majestas tu es*, Divitiæ tu es.

Secundum Verbum, *Mundum*. Ejus ergo aliqua dignitas, aliqua pulchritudo, ac eminentia spectari poterat quæ DEUM Dominum ad tantum opus permoveret? Sed *si Cœli non sunt mundi, in conspectu ejus* Job. 15. quam immundus sit necesse mundus, terra, limus, lutum. E Sodomitica Regione. ait: Oros. lib. 1. cap. 5. *Apparet forma Regionis, sed invenitur Regio cineris.* Talis omnino mundus est, præsertim in oculis DEI, unde & Job. cap. 31. *Memoria vestra comparabitur Cineri*: Hebræi legunt *memoriæ vestræ, sermones vel parabolæ cineris.* Quid hîc dignum DEO, quid par ejus dilectioni? Victor Antiochenus explanans illud Marc. 2. quod intraverit Dominus domum Zachæi subdit. *In qua præter unam Patris Familias pœnitentiam, nihil prorsus boni reperit.* Quam longè aliter decerneremus, si illa domus nobis spectanda proponeretur: domus utique hominis opulentissimi? Alius laqueata palatia, aurea

alius

alius periſtromata, marmoreos alius laudaret parietes. Chriſtus præter unam pœnitentiam, nihil boni comperit. Pari ratione fallimur, dum mundi honores ſplendorémque ſuſcipimus, qui coram DEO nulli ſunt: unde, & qui maximi à nobis habentur, nimirum Regum & Principum: DEO Iſa. 14. Strips inutilis, pollutus & obvolutus vocantur, & 3. Reg. 14. Fimus, & Pſal. 82. Jer. 9. 1. Machab. 2. Stercus terræ: unde & Paulus divino judicio ſuum confirmans, *omnia arbiſtratus ut ſtercora* ad Philip. 3.

Tertium Verbum. *Unigenitum filium ſuum.* Hoc quidem certè non ſolum non videtur ſuggerere cauſam dandi filii, ſed tollere. Quis enim filium? quis filium unigenitum? quis filium unigenitum DEI, pro mundo ſperet tradi? Hinc Apoſt. 1. ad Cor. 1. *Chriſtum crucifixum, Judæis* dicit, *ſcandalum, gentibus ſtultitiám* Habac. c. 3. *Domine*, inquit, *audivi auditionem tuam, & timui. Domine opus manuum tuarum, in medio annorum vivifica illud.* Auditio, ad quam Propheta expavit, eſt præceptum mortis Chriſti, & ideò opus manuum ejus, in cruce pro nobis expanſurum. Quantum autem, & quale ſit, tunc capiemus: cum in medio annorum, vivificabit illud, id eſt, inter tempus & æternitatem: quando venturo ad judicandum Domino, apparebit ſignum filiii hominis, & plangent omnes tribus terræ: flentibus malis; præ horrore conſpecti ſigni: & bonis præ gaudio, admirabiliter diſpoſitæ redemptionis ſuæ. Nihil

hil igitur, hoc quoq; verbo ſuggeritur, quod ſit cauſa: cur DEUS *ſic dilexit mundum, ut Filium ſuum daret pro illo.*

Quartum verbum *Dilexit*, Hoc enim verò reſtat: & hoc unicum, eſt cauſa tam prodigioſæ charitatis. Ne quæras amplius. Cur DEUS tradiderit Filium unigenitum pro mundo? Ratio tota eſt. *Dilexit.* Vere *Diony*. cap. 4. de Divin. Nomin. *DEUS ipſe, ſui ipſius, & ſibi ipſi, provocator & motor eſt. Ex ſe enim ſumit materiam, & velut quoddam ſeminarium miſerendi.* Bern. ſerm: 5. in Nati. Id in ſubjecta redemptionis cauſa ſignificaturus apud Ezech. cap. 16. *Tranſiens autem*, inquit, *per te, vidi te conculcari in ſanguine tuo, & dixi tibi cum eſſes in ſanguine tuo, vive.* Quid hîc cauſæ amoris? niſi quia dilexit: & quidem volutatos in ſanguine noſtro, cum ſcilicet ejus inimici eſſemus. *Non enim*, pergit explicans Auguſt. *eum de cœlo merita noſtra, ſed peccata traxerunt.* Quare per Iſai. 27. minatur. *In menſura, contra menſuram, cum abjecta fuerit, judicabis eam:* nimirum, in menſura miſericordiæ DEI, oppoſita impietati noſtræ, ut proinde toto corde clamandum ſit: *Domine non pereat in malitia mea, quod operata eſt bonitas tua, non pereat in miſeria mea, quod operata eſt miſericordia tua:* Cap. 11. Solil.

MODUS VIII.

EST Allegoricus: Allegoriâ, Rhetoricè ſumptâ, non autem Theologicè, de qua a-

ctum

ctum eſt modo tertio. Eſt autem Allegoria Rhetoricè ſumpta, quando res ſub ſimilitudine tractantur: non rem rei aſſimilando: ſed poſteaquam ſimilitudinem convenientem aſſumpſimus: ita de ſimilitudine aſſumpta agendo, ut facile Auditor intelligat, quid de re, ſub ſimilitudine comprehenſa, dicere velimus. E. g. ad Verba Marci 16. quibus ſignificantur, mulieres ad ſepulchrum Chriſti veniſſe *Orto jam ſole*, agere poſſes de Chriſti reſurrectione ſub ſimilitudine ſolis Orientis, explicando, quemadmodum ſolis ortus omnibus gratus ac ſalutaris contingat, obſcura illuſtret, abſcondita pandat, mundum ſerenet, radiorum claritate facile ſe ubique inſinuet: quæ omnia, & ſingula Chriſti Reſurgentis attributis, conveniunt: Similiter ſi ad illud Evangelii Matth. 9. *Non eſt opus valentibus medicus*, commendares pœnitentiam, ſub ratione medicinæ, non difficilis, certæ, ſummè neceſſariæ, &c. ita de medicina loquendo, ut facile intelligere poſſit Audior te de pœnitentia loqui.

Sunt autem nonnulla, maximè à Tyronibus in hoc genere dicendi vitanda. 1. ne Allegoriæ, coram auditore inerudito, & ex plebe coacto, venditentur. A tali enim hominum grege, non intelliguntur: quod ſi non intelliguntur, nullum fructum faciunt. 2. Ne exortæ leves, audaces, ſimilitudines aſſumantur, ut ſi dicas, monſtrabo ſolem, gladio ſuccinctum: id eſt, Chriſtum prædicantem; ineptum ac invitum eſt. Quamvis enim Chriſtus

D. *ſol*

D. *ſol* in ſcriptura appelletur, & verbum ejus *Gladius*; ſolem tamen accingere gladio, niſi illi humeros, lumbos, ac manus attribuas. Ineptum eſt rurſus dicere: Agam cum Chriſto jure, ante Tribunal Patris, quod nos contra promiſſa ſæpius non exaudiat:quod leve,audax, denique inſolens eſt. 3. Ne Allegoria aſſumpta facile deſeratur, ne ab incendio concludas. Unde non ſolùm cogitandum, quid de re dici poſſit: ſed inſuper, quid de re, ſub ſimilitudine aſſumpta dici debeat: ut ſi de Chriſto ſub ſimilitudine ſolis agas, non ſolum illa erunt adferenda, quæ Chriſto conveniunt, Sed quæ Chriſto ut ſoli conveniunt. Memini quempiam concionatorum die SS. Philippi & Jacobi, hanc propoſitionem orationi præfixiſſe: Comperi duos peregrinos ad noſtram civitatem venire. Ibo obviam, & quid novorum ferant, requiram. Ex hac propoſitione, ſequi oportebat, ut tractarentur laudes SS. Apoſtolorum, ſub ſimilitudine peregrinorum: ſed ille orator multa de Apoſtolis, nihil de peregrinis, atque de itu obviam locutus, rem concluſit. Hinc non nemo ad alium, Quomodo contigit, ut hic orator peregrinos præteriret? Retorſit alter: nîl mirum eſſe. Aliâ enim portâ peregrini urbem ingreſſi, aliâ concionator egreſſus. Ita plurimis evenit, hunc modum incautè tractantibus; cui errori ut facilius occurratur, primum puncta in quibus ſimilitudo cum re convenit, tyro colligat: tum, ſingula ſeorſim tractet, roboret, ampli-

amplificet: Interſeri tamen poſſunt, & debent, verba rem clarè explicantia, ne Allegoria obſcura evadat.

PRAXIS.

Dominica quinta poſt Epiphaniam.

Sinite utraque creſcere ad meſſem. Matt. 13.

ACceſſus & Propoſitio. Quis Paterfamilias, quis ager, qui meſſores, quid meſſis, explicuit ipſemet, donum à concione veniens, Salvator: & dixit, *Qui ſeminat bonum ſemen, eſt Filius hominis.* v. 37. *Ager autem eſt mundus, bonum ſemen, hi ſunt filii Regni. Zizania autem filii ſunt nequam. Inimicus autem qui ſeminavit ea, eſt diabolus. Meſſis verò conſumatio ſæculi eſt.* Ad hanc meſſem omnes nutrimur, atque adoleſcimus. Meſſis ſæculi, conſummatio ſæculi eſt; & meſſis noſtra, conſummatio noſtra in ſæculo eſt. Eja, autumnum nobis faciamus, & meſſem humanam tantiſper contemplemur, ut ejus ſpectaculo, ſortis noſtræ admoneamur.

Confirmatio debet conſtare deſcriptione & explicatione convenientium meſſi proprietatum: quæ pariter morti hominis conveniunt.

Prima Proprietas meſſis & mortis. Si qua in re oblivioſi homines ſumus, ea eſt conditionis humnaæ, & fragilitatis oblivio. Nati mortales, immortales non fingimus: neque id ideo, ut ad immortales curas, animo extendamur: Verum à mortalitatis cogitationibus

ſalu-

falutaribus, memoriam avocemus. O vana fpes, atque fæpè damnofas, femper falfas! vireat herba vere, maturefcat æftate; fucceffu autumni fuccedat meffis. *Metendæ funt fruges* ait Euripid: *fic jubet neceffitas.* Neceffitas, quæ libertatem tollit, leges non admittit, omnibus imperat, omnia vincit. Naturam vincit. Naturam rebus, ut dare, ita tollere non poffumus. Naturam porrò rebus auferat neceffe: quæ neget naturæ autumnum, autumno meffem. Apoc. 14. v. 14. *Et vidi, & ecce nubes candida & fuper nubem candidam fedentem fimilem filio hominis, habentem in capite fuo coronam auream, & in manu fua falcem acutam. Et alius Angelus exivit de templo, clamans voce magnâ, ad fedentem fuper nubem: Mitte falcem, & mete, quia venit hora, ut metatur.* Vide Mefforem. Filius hominis eft: qui Joel. 3. edicit: *Erumpite, & venite omnes gentes de circuitu, & congregamini: ubi occumbere facit Dominus robuftos tuos.* Additque *Mittite falces, quia maturuit meffis.* Nemo hîc excipitur, omnes adeffe jubentur, omnes falcibus fubjiciuntur: unde & coronatus apparet, quia omnium victor, omnium fuccifor.

Secunda Proprietas. Nullæ fruges, à meffis debito eximuntur, nulli homines, à debito mortis. Dum fpica fit, falci paratur. Imo nobiles, adultæque fpicæ, citius mefforem provocant, quàm viles: quanquam dum meffis urget, neutris parcitur. Lex olim terræ fanctæ fuit; Levit. 23. ut primitiæ meffis, DEO facrificarentur: lex univerfæ terræ eft, ut

ut omnes fruges metantur. Ef. 17. *Et erit in die illa, attenuabitur gloria Jacob, & pinguedo carnis ejus marcefcet, & erit ficut congregans in meffe, quod reftiterit, & brachium ejus fpicas leget, & erit ficut quærens fpicas in valle Raphaim.* Ecce quâ diligentiâ DEUS fpicas colliget, ne fperet aliqua, fe poffe manus ejus evadere. Sileat Raphaim, gigantes, robufti, potentes, fileant & medici, (utrumque enim Raphaim interpretatur) vetus hic illud veriffimum. *Contra vim mortis, non eft medicamen in hortis*, contra falcem non eft herba, contra DEUM, non eft homo. *Statutum eft*, ad Hebræos nono. *omnibus hominibus femel mori.* Dum herbæ parcitur, indulgentia latius non extenditur, nifi ad meffem: ad meffem. O Chriftiani Esdræ 4. 32. *Quando fecatæ fuerint fpicæ, quarum non eft numerus, quam magnam arcam, incipient facere!* Quis ad hoc fpectaculum non ploret Xerxes? quis ad hanc fortem fuam, non ingemifcat homo?

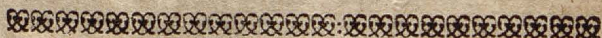
Tertia *Proprietas.* Sed quomodo, & quando hæc? quæfivit ibidem Esdras. *Quare modici, & mali anni noftri?* refponfum datum. *Ne feftines, tu fuper altiffimum*, ac rurfus: *Quando impletus fuerit numerus feminum in vobis, quoniam in ftatera ponderavit feculum, & menfura menfuravit tempora, & numero numeravit tempora.* Ut autumnus, ita meffis certa eft: fed nec autumni, nec meffis, nobis, notum tempus. Fit enim ut pro cœli benignitate, aut feveritate; meffis appropiet, aut tardet: ac infuper mul-

multæ fruges, caſu vel neceſſitate, inſperatè atque inæqualiter demetantur. Eſ. 16. 9. *ſuper hoc plorabo, in ſtetu jaſer, vineam ſabama. Inebriabo te lacrymâ meâ Heſebon & Eleale, quoniam ſuper vindemiam tuam, & ſuper meſſem tuam, vox clamantium irruit.* Quod idem plorans Jeremias, dicit quod prædones irruerint. Inſperatiſſimi hoſpites, pariter ingratiſſimi. Ferendus tamen quicunque caſus, quæcunque manus, atque ideò etiam pertimeſcendus ſpicis. Marſchalcus Galliarum nobilis, gentilitiis liliis inſcripſerat, fuit, floruit, profuit. Hæc, optes merito, humanæ vitæ ſpicis inſcribi: ſed quot illarum Poëta accinet? *Oſtendent hunc tantum fata*, quod Iſai ex cap. 18. v. 4. adſcribet. *Ante meſſem totus effloruit, & immatura perfectio germinabit, & præcidentur ramuſculi ejus falcibus.* Fœcundas vos opto ô ſpicæ, ſed & cautas! Floridas, ſed & pavidas! Ante meſſem, omnes feremini, ſed meſſis veſtra incerta eſt. Diu floridæ, momento cadetis. Nunquam falx procul abeſt, quæ undecunque veniat. vobis ſuccubendum eſt.

Quarta *Proprietas.* Sic tamen quoque felices, ſi quandocunque, & quomodocunque cadetis, illud Divi Ignatii Martyris vobis conveniat. *Frumentum Chriſti ſum*, nam cum poſt meſſem ſpicæ, & triticum, ad horreum Domini deferuntur, fineque ſuo gaudent: tum zizania, & infelices ſegetes colliguntur & exuruntur. Heu infelicia ſemina! quid vobis prodeſt, tam pulchro vere lætata eſſe?

quid

quid tam florenti herbâ surrexisse? si vinculis, & igni præda parabamini? ô quàm flos vester caducus! quàm brevia incrementa lætitiæ vestræ! Ligabimini! ut pares paribus sociemini, rapaces rapacibus, fornicarii fornicariis: *ut quos similis culpa coinquinat, par etiam pœna compingat*. D. Greg. 9. Moral. 39. Ligabimini! ut omni libertatis spe recisa, æterni servitio ignis, abdicemini. Ligabimini! & in ignem projiciemini, ut levem exultationem in vitio, immensis expietis tormentis in igne. Difficile est, ne, sicut ubi fuerit triticum, non inveniantur zizania: *ita, ubicunque fuerit bonum DEI, non sit illic scandalum inimici*, ait D. Epip. Homil. 13. in Matth. finítque utraque DEUS crescere, *non negligendo disciplinam, sed habendo patientiam*, inquit item D. Bern. ser. 12. in Psal. 90. *Cæterùm, aut vitis, unusquisque sit necesse, aut ignis: aut frumentum, aut tormentum.*

MODUS IX.

COnstat ex Allegoria imperfecta, quando propositio quidem allegorica ponitur: in decursu tamen orationis non adeò tenaciter similitudini quidem cohæreat, vultu tamen proprio passim explicetur. Exemp. grat. dicturus Dominica 3. Quadr. ad illa verba Lucæ 11. *Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea, quæ possidet*, proponeres, armaturum te militem Christianum, & tum porri-

geres illi gladium, clypeum, ſcutum, atque ſtatim, quid ſingula ſignificent, apertè explicares, juxta D. Paulum ad Epheſ. 6. ut ſcutum intelligatur fides, gladius Spiritus, galea ſtudium ſalutis: aut juxta alios ſenſus aliunde aptè petitos.

PRAXIS.

In Feſto S. P. N. Ignatii.

Lucernæ ardentes in manibus veſtris. Luc. 12.

ACceſſus, *&* Propoſitio. Dubitare minimè poſſumus, lucernas ardentes, à S. Ignatio, ex præſcripto, ad ſupremum agonem conſervatas, illud utilius conſiderari poteſt, quos impetus, in eo ſtudio ſenſerit: ut hac ratione ad virtutis ejus imitationem accendamur. Monſtrabo igitur quaternos ventos, lucernam ejus oppugnantes, nullo tamen lucis damno.

Confirmatio debet conſtare ex aſſignatis quatuor ventis, lucem Ignatii oppugnantibus, per quos Allegoricè intelliguntur impedimenta vitæ ſanctæ.

Primus igitur *ventus* lucernam D. Ignatii oppugnans eſt *Ventus Orientalis*, Ferox hic omnino, & validus, ipsíſque initiis vitæ ſanctioris extinguendis concitatus. Omne ſcilicet principium grave, quantò magìs principium illud? quo ſimul eſt paſſus difficillimus, ad ſupremam perfectionem attingendam ſuſceptus.

ptus. Ventus eſt, ait D. Aug. tom. 10. homil. 3. *tentatio, & fluctus eſt.* Ille utique ventus, ille fluctus, de cujus ſimilibus Servator Matth. 7. *Deſcendit pluvia, venerunt flumina, flaverunt venti*, & domum viri inſipientis ſubvertêre. Nihil tamen hic ventus, nihil objectæ initiis ipſis converſionis, difficillimæ tentationes, in lucem D. Ignatii potuêre. Nónne ventus ab Oriente conſurgens, ætatis diu in ſæculo militariter actæ, impetus? Nónne ventus ab Oriente conſurgens, literarum perdiſcendarum, ad quas vir emeritæ militiæ, & annorum ſupra triginta aliquot, ſe accinxit, difficultas? Nónne ventus ab eodem Phoſphoro irruens, perſecutiones innumeræ, per quas & publicis in Academia pœnis propè ſubjectus fuit: & diro, propter exercitationes ſpirituales variis traditas, carceri injectus? At lucerna ejus extincta non eſt, adeoque inter tenebras pœnarum, & carcerum illud Senecæ in Conſol. ad Helv. à luce Ignatiana emicuit. *Carcerem intravit Socrates, ignominiam loco detracturus. Neque enim poterat carcer videri, in quo Socrates erat.* Veriùs dixeris: In quo Ignatius erat, & lucem admirandæ in ſuſcepto ſancto propoſito conſtantiæ ſpargebat.

Alter ventus, lucernam D. Ignatii oppugnans, eſt *VENTUS MERIDIONALIS.* Mitis hic, & gratus videtur, ſed cui minimè fidendum ſit; cùm vitæ ſanctitati, non minus proſpera (quæ per hunc ventum notantur) quàm adverſa obſint. Hinc D. Auguſtinus lib.

17. de Civitate DEI cap. 20. *Multi timent adversitatem, & non timent prosperitatem: at adversùs prospera acriùs vigilandùm est.* Num. 10. præcipitur clangor tubarum in bello, & conviviis. De bellicis tubis dicitur: *Erit recordatio vestri, coram Domino DEO vestro, ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum.* De tubis autem convivalibus: *Canetis tubâ, ut sint vobis in recordationem DEI vestri; Ego Dominus DEUS vester.* Adverte hìc duo. Alterum, quod utrobique belli signum tuba assumatur; alterum, quod non minus innuatur periculum in convivio, & prosperis: quàm in bello, & adversis. In bello enim tuba sonat, ut memoriam nostri apud DEUM mereamur. In convivio autem, ne memoriam & recordationem DEI deponamus. Non adversitas, sed prosperitas, Angelum cœlicis sedibus præcipitavit: præcipitátque non raro, quos in cœlum virtus provexerat. Longè hoc periculum à D. Ignatio. Nihil illius lucernæ obfuit Auster ventosus: nihil illius facilitas & suavitas. Tot extases admirandæ, tot solatia spiritus, tot visiones cœlicæ, ipsius etiam Sanctissimæ Trinitatis, inexplicabilis & clarissima conspectio: tantum in animum cautissimum, non valuerunt: ut vanam aliquando gloriæ cupiditatem, aut amorem, ad animum admitteret. Aspirabat cum his, hominum comunis æstimatio, Principum reverentia, religiosorum cultus, non tamen mentem ardentissimam afflatu suo læsêre, non lucem minuêre; ut

verè

verè Ignatius non lucerna ſolùm accenſa, ſed ignis natus, atque adeò inextinctus haberi mereatur.

Tertius Ventus lucernam D. Ignatii oppugnans, eſt ventus *AQUILONARIS* : adverſitatum, quas in Religione condenda, conſervandáque ſuſtinuit. O quot illæ, & quantæ! Pontificum Romanorum quisque, ut habet Anony. gemmam habuit, in qua ſculpta D. Ignatii imago : facem unam ſolem versùs, alteram contra noctuam protendebat. Prioris lem̃a: *Te illuſtrat.* Alterius: *Te exurit.* Egit utrumque glorioſiſſimè D. Ignatius, latè per Provincias ſociis diſperſis, animarum commodis intentus: quod cum ageret, evenit, quod antè notaverat Homil. 11. Origen. *Qui amicitias expetit JESU, multorum ſibi ſciat tolerandas inimicitias. Neceſséque fuit, ut ſtudioſus à vitioſis minimè diligeretur* : quod rursùs adducit Clem. Alex. lib. 10. c. 17. Oppugnata Religionis novitas, nomen, inſtituta, mores : nihílque Aquilo turbulentus non movit, quo lucem orbi illuſtrando ab Ignatio accenſam, extingueret. Quid interea Ignatius, luminis veri felix, & indefeſſus tutor? & is, cui Nazianzeni elogium Orat. 28. omni merito attribueris. *Duo arripi, ac ſuperari nequeunt. DEUS & Angelus. Tertius eſt Philoſophus*, (Chriſtianus Religioſus) *in materia, expers materiæ, in corpore incircumſcriptus, in terra cœleſtis, in paſſionibus impaſſibilis.* Non aliter tamen id egit: quàm Divinæ providentiæ benignâ manu, ſe

à vehementiſſimis Aquilonis turbinibus protegente quàm lucernæ ardenti appingens eruditio Aquilonem inter & facem, dexteram è cœlis demiſit, adſcripsítque: *Hac protectrice*, luxi ſcilicet, & lucem meam conſervavi. Spopondit hanc dexteræ protectionem Ignatio Chriſtus, cùm ſe Romæ propitium fore promiſit. Notavit ejus digitum Chriſti Vicarius, cùm in Inſtituti laudem edixit: *Digitus DEI hic eſt.* Prodidiſſe videtur ipſe Ignatius, cùm interrogatus, quâ ſapientiâ S. dimiſſa certa ſpe beatitudinis obtinendæ, ad pericula humanæ vitæ communia, ſe pro animabus Chriſto lucrandis, offerret, & certa incertis commutaret: reſpondit. *Quid ſecurius, quàm pro DEO periculum ſubire?* Tali omnino animo pericula, cum Aquilonis turbine peteretur, tulit, tali eadem vicit, atque ideò conſtanter arſit, & luxit.

Quartus Ventus Lucernam D. Ignatii oppugnans *Ventus OCCIDENTALIS*: ad quem referre poſſumus vitæ ejus occaſum, à quo, minimè extincta lucerna ejus, ſplendet huc-uſque. Sunt, quorum omnia cum vita extinguuntur. Sunt, qui deficiunt, *ſicut deficit fumus à facie terræ*, Pſal. 67. adeoque ab eorum obitu nihil apparet, niſi fumus, nihil ſentitur, niſi fœtor: tantò etiam major, quantò magìs referuntur ad illud Philoſophi dictum: qui interpellatus à quopiam irriſoriè: *Ediſſere, quot libras fumi habet hoc lignum*, reſpondit graviter: *Expende primùm ejus cineres.*

Verè

Verè enim majores cineres, plus fumi, plus *vanitatis*, plus etiam fœtoris ferunt. Aliena tamen hæc ab omni vitæ ſanctæ exitu: aliena & à D. Ignatii ſorte: cujus lucerna, etiam vita occidente lucet in perennaturis vitæ exemplis, lucet in ſanctiſſimis Inſtitutis, lucet in frequentibus admodum miraculis. Quid ajo? cur latiùs lucem non pando? Oritur Sol, & occidit, lucerna D. Ignatii, occaſus eſt neſcia; toto orbe, ſociis pro radiis diffuſis. Verè filios Ignatii filios paſſionis, & filios lucis dixeris. Paſſionis quidem, pro filiis Core, duce D. Auguſt. in Pſal. 41. præferentes in nomine & re, quod Reges oſtentant in diademate, ſcilicet crucem: & adverſa fortiter ſuſtinentes: Lucis autem; ex monito Servatoris, ambulantes *dum lucem habent*, viam Patris ſui, Joan. 12. Cùm Rigenſis Urbs, Livoniæ Princeps, Sueco ſe tradidiſſet; Sanctiſſimo Nomini JESU conſuetis literis *J. H. S.* in templo Societatis expreſſo, appinxêre Hæretici Draconem: cujus hiantibus faucibus, hæc ad ſingulas literas Nominis venerandi, ſubjecta applicatio. I. *Jam* H. *habes* S. *ſatis*. Significabatur novo invento potiſſimùm hæretici triumphi partem eſſe, quod Societas ex ea urbe ejecta eſſet. At quàm malè ludit malum ingenium, etiam cùm optimè luſum exiſtimat, draconis ſpeciem ſuaptè ſuſcepit: cujus ſemper vult celare animum: rictus ad devoranda ſacratiſſima inſignia expandit: quorum præfert cultum. Verùm, & quàm malè, tam fal-

ſo ludit. Nequaquam ejus ingluviei præda facta eſt Societas : adhuc Ignatianæ lucernæ faces dracones iſtos toto orbe terrent. Conduntur interdum, ut depromptæ faciliùs perſtringant : ſubducuntur uni loco, ut in altero utiliùs luceant. Hient toto ore ſævi dracones, totóque efflent gutture immanes impetus, Lucerna Ignatii Pharos æterna mundo erit.

MODUS X.

CONſtare hic quoque ex Allegoria imperfecta cenſetur. De natura interea non diſputo, ſed ad commoditatem usûs, illum profero. Eſt autem, quando Propoſitio quidem orationis ſimplicibus verbis ponitur : Probatio autem non ſimpliciter, ſed ſub ſimilitudine & Allegoria tractatur. Ex. gr. ſi Dominica Sexageſimæ proponas, inquiſiturum te, quid ſit cauſæ, quòd Verbum DEI ex ſe efficaciſſimum valdè, parùm in hominibus operetur? & in Confirmatione reddas rationem Propoſitionis, intentâ Allegoriâ, ſeu ſimilitudine ſeminis, in viam inter ſpinas, & ſuper petram cadentis : non jam explicando, quid per has Metaphoras intelligatur; ſed ſub ipſis Metaphoris intentum proſequendo. Hac ratione dicendi potiſſimùm uti ſolemus, cùm Evangelia duo ejusdem diei, aut Evangelium, & aliquis locus aliunde petitæ Scripturæ, aut Evangelium, & Epiſtola combinantur.

PRA-

PRAXIS.

In Die ſanctiſſimo Pentecoſtes.

Paracletus Spiritus S. &c, ille vos docebit omnia, Joan. 14.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Nemo mortalium ita jucundus; quin conſolatore Spiritu Sancto egeat: non omnes tamen ita felices, ut eum Paracletum hoc eſt conſolatorem experiantur. Videamus ergo, quid obſtare poſſit, ne nobis promiſſus Conſolator, non ſit Contor.

Confirmatio, ex combinatione Epiſtolæ, & ſimilitudinum linguæ, venti, ignis, ſub quibus apparuit Spiritus Sanctus.

Tres ſpecies, ſeu ſimilitudines ex Actis Apoſtolorum cenſentur, ſub quibus Spiritus S. diſcipulis apparuit: linguæ, venti, ignis: & ſingulæ, ut ſpiritum eſſe Paracletum monſtrant: ita cur nobis non ſit ſæpè Paracletus, ſola docent.

1. Linguæ, ſignificant Paracletum. Sunt enim inſtrumenta, ſuadendi, diſuadendi, erudiendi, ſolandi. Hinc & S. Ephrem in ſuis orationibus linguam, *Citharam* appellat, cujus concors harmonia, plurimum homines recreat: quæ omnia ſublimiori modo, linguæ, ſpiritui ſancto conveniunt; cum illo promiſſo venienti: *Ille vos docebit omnia.* Si melior gutta ſapientiæ, quàm donum fortunæ: ſique unius rei ſcientia animos maximè delectat: quod

erit ſolatium ſcire ſub hoc Magiſtro, *Omnia*: magnum omninò: ſed monente Aug. tt. 9. in Joann. *Auditorem hæc lingua deſiderat. Excute aurem, intende melodiam.* Quid mirum, ſi nihil ab hac cœleſti lingua ſolatii referamus, cum aures loquenti non damus? Illa amat loqui in ſolitudine, & ſilentio Oſeæ 2. 14. quemadmodum hodie locuta Apoſtolis: nos publicum ambimus; illa, vult loqui, pacem in nobis. Pſal. 84. Nos extra nos, turbas quærimus. D. Baptiſta ad prædicandum miſſus Joan. 1. ſe totum *vocem* dixit, ut auditores toties faceret *aurem*. Quidni id quoque hæc Divini Magiſterii explanatrix lingua requirat? quod, quia non obtinet, meritò in nobis perficit, à ſe ipſa Eccl. 31. edicta: *ubi non eſt auditus, non effundas ſermonem.* Quid ſi aliis interlocutoribus, libentiùs inſuper aures damus carni, mundo, dæmoni. *Zelotypus eſt iſte ſponſus*, dicebat D. Bern. de Chriſto in ſcala Clauſt. §. 10. *Si fortè alium amatorem receperis, ſtatim diſcedit à te.* Idem judicium de Spiritûs Sancti Magiſterio, & Conſolatione eſto.

2. Ventus ſignificat itidem Paracletum. Eſt enim Spiritus Sanctus, ùt canit Eccleſia, *in labore requies, in æſtu temperies*, quam ventus cauſat. Neque obſtat, quòd apparuerit in ſpecie venti, ſeu Spiritûs vehementis. Factum id, ut impleretur Prophetæ vaticinium. Pſal. 43. *In Spiritu vehementi conteres naves Tharſis.* Quid ſunt naves Tharſis, niſi viri potentes, viri divitiarum, ſtupentes hodie in prædica-

tione

tione Evangelica? Factum id item, ut ostenderetur modus, quo in nobis solandi uti solet: scilicet afflando nos in Spiritu vehementi. Nam ùt notat B. Pater Ignatius in suis Exercitiis spiritualibus: Spiritus Sanctus solet præmittere solatiis animi conturbationes: quæ deinceps in solidum gaudium desinant, sicut è contra spiritus reprobus: incipit à solatiis, desinit in tristitiam. Psal. 142. *Flabit Spiritus ejus, & fluent aquæ.* O dulces aquas! ò pretiosas Cœli guttas! quæ sunt *non solùm redemptio peccatorum*, teste Ambr. sed & *refectio justorum*, quando rigabitis aridam mentis meæ? Tunc, cùm flabit Spiritus ejus, Spiritus vehemens, qualis solet nubes congregare: nubes utique timoris DEI, & horroris peccati: præambulæ, liberalis pluviæ, solatiis animam inundaturæ. *Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo! Consolationes tuæ lætificaverunt animam meam*, inquit rem expertus David Psal. 93. Quid hìc agimus imprudentes mortales! Vix Spiritûs vehementiam sentimus, & statim nos illi subtrahimus. Nimirum ùt verissimè Joan. à Kempis, frater Thomæ apud Buss. cap. 3. *Humiles esse volumus, sed sine tribulatione: obedientes*, sed sine coarctatione: pauperes, sed sine defectu: virtuosi, sed sine labore: pœnitentes, sed sine dolore. Decernente contrarium, immutabili veritate Eccles. 9. *Timorem & metum, & probationem inducet super illum, donec tentet eum in cogitationibus*

suis:

ſuis: & firmabit illum, ut iter adducat rectum ad illum, & lætificabit illum.

3 *Ignis*. Hic quoque ſignificat Paraclitum, ſeu Conſolatorem Spiritum Sanctum, quia in igne deſcendit. ait Hugo de S. Victore: *ut haberet lumen, & flammam: Lumen ad cognitionem, flammam ad dilectionem.* Quô quid facilius? quid delectabilius? Nec Cœlum dabit plura, quàm, quia ibi eum videbimus, amabimus, laudabimus, ait Aug. in Soli. Sed, ùt vulgò ferunt: *Sinè lignis non erit ignis.* 3. Reg. 15. immolavit Elias holocauſtum perfuſum aquâ, quod ignis, Cœlo lapſus, conſumpſit. Miracula hæc ſunt Spiritûs Sancti, pro ſua potentia operantis, & Magdalenas, Paulos Guielhelmos, accendentis. Curſus, & Ordo deſtinatus ita fert, ut ſinè lignis non ſit ignis. *Quemadmodum lux* teſte Bern. in Cant. 1. *in caſſum circumfundit oculos cæcos, vel clauſos: ita animalis homo non percipit ea, quæ ſunt Spiritûs Dei. Quippe Spiritus Sanctus effugiet fictum, ſed nec ei erit unquam pars cum Mundi vanitate: cùm ſit Spiritus Veritatis.* Unde idem meritò concludit de tripl. Cuſto. *Omnes nobis cauſamur deeſſe gratiam, ſed juſtiùs, forſitan, ipſa ſibi queritur gratia, deeſſe nonnullos.* Nempe, *res cordis iſta gratia eſt, quam quærimus: & hoc munere ſe ipſe fraudat, qui internum ei diſſimulat habitaculum, exhibere.* Da cor humanis affectionibus vacuum, carnis amoribus remotum, mundo aridum, Cœlo promptum, & Spiritûs Sancti flammâ dignus eris; fiétque tibi, qualis venit, Paraclitus.

MO-

§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§

MODUS XI.

AD Allegoriam imperfectam, hic quoque refertur: sed præter Allegoriam, habet aliquid ex inventione Poëtica: quod tamen grave debet esse omnino ac liberale, & Christiana apprehensione dignum. Habet usum, potissimum in Panegyricis orationibus: cum in laudem alicujus, eriguntur columnæ, Pyramides, arcus triumphales, altaria, monumenta, tituli: quod idem in vitiorum reprehensione fit, repræsentando supplicia, Carceres, tormenta conscientiæ, &c. Hoc modo uti posses die Palmarum, dicendo. Optare te aliquâ particulâ accedere ad applausum Triumphantis Christi, & ideo tria minimùm lemmata triumpho tanta adjicere. Primum supra Civitatem, inscribendo: *Regi animorum*: Neque enim in tam humili ingressu, tantum plausum mereri potuit, nisi animis imperâsset. Secundum supra palmas, & ramos, in ingressu fractos. *victorum perfidiæ.* Respiciendo ad illud D. Leonis. *Adhuc palmas frangit.* Tertium supra lapides, qui clamâssent, si alii tacerent: *DEO cognito.* Alludendo ad illam inscriptionem simulacri Actor. 17. Ignoto DEO. Similiter, hoc modo, in vituperium vitii uti posses Dominica 13. à Pentec. in illud Lucæ 13. Novem autem ubi sunt? dicendo, morem hunc receptum esse pluribus regnis, ut si fortè, rei læ-

sæ

ſæ Majeſtatis, aut alterius criminis conſcii, manus judicum effugere tentent: imagines eorum per urbes proponantur: quatenus ex earum expreſſione cogniti: Magiſtratui tradantur. Ecce non unus, ſed novem ſceleſti ſe Chriſto ſubtraxêre. Ecce palàm requiruntur: ubi ſunt? neque neceſſariam diligentiam eludant, imaginem vobis eorum proponam, ut agnitos ad Chriſtum redire compellatis. Sequi deinde deberet ingratorum hominum deſcriptio, & veluti quædam pictura: vultûs dejecti, oculorum palpitantium, aurium ſurdeſcentium, memoriæ perfidæ, judicii ſtulti, cordis veſani, &c.

PRAXIS.

In Feſto Immaculatè Conceptæ Deiparæ Virginis,

De qua natus eſt JESUS. Matth. I.

ACceſſus, & Propoſitio. Triumphale hodie Feſtum agimus; triumphat enim innocentia de peccato; triumphat gratia de natura; triumphat Chriſtus in Matre ſua de communi generis humani hoſte: venit igitur in mentem mos vetus Majorum noſtrorum, vexilla in Capitoliis, & Templis in ſignum Triumphi, appendere ſolitorum. Hunc imitabor, & triplex Vexillum, Rubrum, Album, Nigrum coram vobis præſentabo, ac appendam, ſingula deſignabunt Immaculatè Conceptæ VIRGINIS Triumphos, ſingulísque inſcribetur in-

ingens hoc maximi Privilegii Compendium: *De qua natus est JESUS.*

Primum Vexillum esto *Rubrum:* rubens scilicet Sanguine Christi esse, cujus meritis D. VIRGO est à peccato originali præservata, *Sinè Sanguinis effusione non fit remissio*, insonat Tuba Cœli Paulus ad Hebr. cap. 2. non solùm mortalium, sed neque venialium: quæ heu! obliti sanguinei remedii verissimè admittimus: neque originalis, à quo Deiparam liberam esse, Ildefonsi sensu affirmamus: cujus verba contra Disputatores de Virginitate MARIÆ sunt: *Totum, quidquid in MARIA fuit, possedit Spiritus Sanctus. Quoniam Virtus Altissimi obumbravit eam. Quod si Virtus Altissimi obumbravit in conceptu, & in partu: sicut ab omni æstu libidinis libera fuit, ita ab omni pressura maledictionis, non ex sese, sed ex Virtute Altissimi. Quapropter cogitent isti Disputatores naturarum leges: cogitent & Divinarum rerum virtutem, quia non ex natura rerum Divinæ Leges pendent, sed ex Divinis Legibus naturæ rerum, & leges manare probantur.* Jos. 6. Ruente Jericho; Rahab sub signo purpureo tuta duravit: personante inter totius vulgi gemitus, & mortes, triumphali Josue edicto: *Sola Rahab vivat.* Opresso, ab hostibus sævissimis genere humano, per originale crimen inter omnium mortalium sævissima exitia, MARIA sub signis meritorum, & Sanguinis Christi libera à peccato fuit, edicente magno JESU: Sola MARIA vivat. Hoc Sponsus cœlestis in illa suspiciens, Cant. 5. *Comæ*

ejus Purpura Regis. Quid comæ, nisi Principia ùt rerum, ita vitæ, juxta Patres significent? Quid Palmæ, & Purpura Regis, nisi palmares Triumphos Marianæ Conceptionis, per Sanguinem Christi, ejúsque Purpuram obtentos denotent? O nostram extremam egestatem! quorum vitæ principia, gratia Dei spoliata, turpē exprobrant cum nuditate paupertatem. MARIÆ VIRGINIS Conceptio, longè opulentissima Purpura Regis est. Appendatur igitur triumphale Vexillum, ad decus Immaculatæ Conceptionis Virgineæ, inscribatúrque rubenti ejus Purpuræ: *De qua natus est JESUS,* ut omnes intelligant: non naturæ dono, nec meritorum propriorum virtute, sed meritis JESU Christi, ejúsque Sanguinis, Virginem à peccato præservatam.

Secundum Vexillum esto *Candidum*, seu *album:* typus pulchritudinis, & candoris animæ illius felicissimæ ab omni peccato liberæ Æternitate satiandæ, hoc spectaculum sufficit: interea cum Ansel. exclamare par est. *O Benedicta super mulieres, quæ Angelos vincis puritate, & Sanctos superas pietate.* Cùm Salomon dedicâsset Templum, 3. Reg. v. 3. nebula implevit Templum Domini; quem locum expendens D. Dami. Orat. 2. de Nativitate Beatæ VIRGINIS MARIÆ; atque cum ipso Psal. 18. *In Sole posuit tabernaculum suum*, conferens, sic ait: *Ad illud Templum Salomonis Dominus in nebula descendit, ut communem Judaicæ infidelitatis designaret caliginem: in hoc scilicet S. MARIA*

in

in Sole posuit tabernaculum suum, ut sedentes in tenebris, & in umbra mortis illuminaret. Templum DEI nos quoque esse Paul. 1. ad Corinth. 3. affirmat. In hoc Templum nunquam descendit Dominus, nisi caligine umbræ mortis, id est peccati originalis præcedente: in Templum Marianum descensurus, *in Sole posuit tabernaculum suum.* Sol Maria semper fuit, & quia Sol, semper luxit: adeoque in ipsa Conceptione. Ut lumen Solis sole ipso non tempore, sed naturâ posterius est: ita lumen gratiæ de MARIA non post tempus Conceptionis, sed in ipsa Conceptione emicuit: quamvis naturâ priùs, sub debito originali constitutam, cogitare aliquis possit. Erigatur igitur secundum Vexillum innocentiæ, & sanctitatis candidum, inscribatúrque illi: *De qua natus est JESUS.* Hæc nimirum præcipua ratio hujus tantæ sanctitatis, & immaculatæ integritatis, est dignitas maternitatis. *Quid enim vitii in ejus mente, vel corpore potuit sibi vendicare locum, quæ ad instar Cœli, plenitudinis totius Divinitatis; meruit esse Sacrarium?* ait Dam. Ser. 3. de Nati. Gravis nota tantæ dignitatis, egere velo oculorum, audiréque durum illud Gen. 20. *Memento te deprehensam. Imò decebat, ut ea puritate, qua major sub DEO nequit intelligi, VIRGO illa niteret, loquor cum D. Anselm. de Conceptione: Cui DEUS Pater unicum Filium suum, quem de corde suo æqualem sibi genitum, tanquam se ipsum diligebat, ita dare disponebat, ut naturaliter esset unus idémque communis DEI Patris, & Virginis FILIUS.*

LIUS : & quam ipſe Filius ſubſtantialiter facere ſibi Matrem eligebat , & de qua Spiritus Sanctus volebat , ut conciperetur , & naſceretur ille , de quo procedebat , hoc eſt : qui natus eſt de MARIA VIRGINE JESUS.

Tertium Vexillum eſto *Nigrum :* Ferale triumphatis hodie hoſtibus, fortunatum autem nobis ſignum. Vetulinus Tyrannus, Authore Bineto, organa ex oſſibus hoſtium cæſorum ſtruxerat, quibus inſcripſit. *Saltus Regum, mors hoſtium.* Similis nobis cantio, tot millibus annorum occinebatur, eratque ſaltus Dæmonum, mors hominum : donec hodierna dies illuxit, quæ innocentiâ, & vita, generi humano in D. Virgine reſtituta, fatalem hoſtibus intulit noctem. Hanc dum nigro Vexillo ſignamus, revocare libet factum Olgierdi magni Ducis LITUANIÆ, qui Moſchorum Metropoli armis occupata, vexillum LITUANIÆ in ipſo Capitolio Moſchoviæ defigi, in perpetuum Triumphi monumentum voluit. Quid ni ex ſimilitudine humanarum rerum arguamus ? in ipſo Capitolio, adeoque corde inferni vexillum triumphatricis innocentiæ fixum, quando juxta Pſal. 63. *Sagittæ parvulorum*, id eſt, infantûm, *factæ ſunt plagæ eorum*, id eſt Dæmonum, *& confirmata eſt contra eos virtus eorum*, virtus utique, tot ſæculis trepidata, hodiernæ lucis momento eliſa. Ipſe certè DEUS, ac Dominus noſter de hac victoria triumphare, atque ad ſpectaculum nos invitare videtur Pſalm. 45. *Vacate, & videte,*

quo-

quoniam ego ſum DEUS, exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra. Materia hujus invitationis eſt præmiſſa. *Arcum conteret, & confringet arma, & ſcuta comburet igni:* Arcus de longè ſagittat: arma cominus feriunt: ſcutum hoſtem tuetur. O vanam omnem inimici in Maria Virgine audaciam! in cujus Conceptione arcus hoſtium conteruntur, quia originali labe tanquam ſagitta eminùs miſſa, VIRGO MARIA non tangitur: arma confringuntur, quia in ipſa Conceptione, in gratia confirmata, actualiter peccare non poteſt; ſcuta igni comburuntur, quia rationes, naturalis originis, filiæ Adam, humanæ Conditionis, Divina exceptione, & liberalitate ſupplentur: quod quidem illa voce ſignificatur: *quoniam ego ſum DEUS*, cui ſcilicet natura paret. Erigatur igitur hoc quoque vexillum, eiſque inſcribatur: De qua natus eſt DEUS, ut ſignificetur VIRGINIS excellentia, in qua tam glorioſè triumphat de hoſtibus communibus, D. Noſter JESUS Chriſtus: útque amatores JESU, & MARIÆ piè exultando glorientur cum Davide Pſalm. 19. *In Nomine Domini noſtri magnificabimur*, aut ex lectione Hebræa juxta Genebr. & Arriam: *In Nomine Domini noſtri vexilla erigemus.*

MODUS XII.

SYmbolum aliquod grave, ac magnificum, Figura item, aut Hieroclyphicon aſſumitur,

& oratione tota tractatur: Porò tractandi modus currit per explicationem Symboli, & per applicationem illius, ad rem ſymbolizatam: ſecundùm partes, effectus cauſas, & ſimilia, ut ex ſymbolo, figuráve doceamur, quid ſentiendum ſit de re ſymbolizata, figurata, &c. Unde conciones imperfectæ, quæ orationi, lemma aliquod, aut picturam præfigunt: de quibus in decurſu Orationis, aut nihil, aut vix verbum adferunt, per ſymbolum formatæ dici non poſſunt. Sunt tantum oblectamenta ingenii, aut occulorum, non verò Cibus Orationis. Exemplum præcepti noſtri poſſet aliquis formare die S. Thomæ Aquinatis ad illud Evangelii Matth. 5. *Vos eſtis Lux mundi*, dando id gloriæ D. Doctori, quod ſit Lux, & quidem, non minor quæpiam; Lux ſolis illud interea ſciſcitando, quid novi eſſet, quod id ipſum ſignificatura Eccleſia, ſolem, non circa imaginem D. Doctoris, non in manibus ejus, non ſupra caput, ſed in medio pectore pingi voluerit? Poteſt autem hac ratione ſignificari primo, quod dixit D. Ambroſius: *Alia eſt ſapientia operum, alia opus*. Sapientia operum, eſt tantum præſcribens ſpeculativè opera: Sapientia quæ eſt opus, eſt Practica & Sanctorum germana. Prior gaudet fulgere radiis, geſtari manibus, ſplendere Capite, etiam cum Phaetonte mundum aduſturo: Altera, Pectus poſſidet, quod merito oſculatus dicas cum Parente Origenis, Filii pectus noctu deoſculante, *Ave carum pectus, tabernaculum Spiritus Sancti*.

cti. Secundo poteſt ſignificari Excellentia ſcientiæ, virtutumque D. Doctoris: nam ſol, in pectore conſtitutus, eſt ſol medium hominis tenens, & quaſi medium Cœli: quod cum obtinet, lucidiſſimus eſt. Die quo D. Doctor natus eſt, natus & D. Ambroſius Senenius & D. Jacobus, omnes ejuſdem Ordinis. Viſæ etiam in cœlo, ipſa meridie tres lunæ, & vox audita. *Ad Scholas, ad Scholas.* O! in quam plenos iſtæ lunæ, mutatæ deinde ſoles? ſed vicit cæteros, ſol Thomæ, planéque meridiem, in ſcholis Sapientiæ & ſanctitatis obtinuit. Tertio poteſt ſignificari utilitas ſcientiæ ejus & virtutum. Nam, dum ſol medium Cœli obtinet, tam liberaliſſimè radios ſpargit & mundo ſe communicat, eique prodeſt. *Omnes de fonte publico bibunt, hoc eſt de pectore tuo*, ait Bern. ad Eugel. l. 5. veriſſimè id ad D. Doctoris pectus retuleris, quemadmodum & ſymbolum Herculis Taſii, qui ſolibus reflexione per nubes apparentibus, adſcripſit. *Quia reſpexit.* Niſi enim Thomæ ſol reſpexiſſet innumera lux defuiſſet: adeóque quos ut ſoles ſuſpicimus, ſoles non fuiſſent. Similiter Dominica 1. à Pentec. illa verba Luc. 6. *Eſtote miſericordes ſicut & Pater veſter miſericors eſt*, conferendo cum aliis, Matth. 5. *qui ſolem ſuum oriri facit, ſuper bonos & malos.* Sole etiam, pro Symbolo divinæ miſericordiæ aſſumpto, diceret: quemadmodum ſol, omnibus ſe impendat: idque gratuito & ſemper, niſi aliunde, quam à ſe ortis nubibus impediatur. Quemadmodum

item orbi temporum viciſſitudine ſubtractus, ſe reſtituat: nunquam ſine ſpe reviƈturæ lucis condatur &c. quæ ſingula ad miſericordiam DEI eſſent referenda, & inde ad miſericordiam requiſitam in Evangelio à nobis. Plena eſt Symbolis ſacra ſcriptura, & abundant. SS. Patres genuini, iidemque abundantiſſimi, inventionum fontes. Nam Symbola Pontificum, Imperatorum Principum, magno delectu authoritatis & dignitatis pro fundamento orationis ſumenda. Quodcunque autem Symbolum, aut Cujuscunque dum tibi arrideat, afferendum ſumere, infra dignitatem rei eſt.

P R A X I S.

In Feſto S Joſephi Sponſi B. Virginis MARIÆ.

Cum eſſet deſponſata Mater ejus MARIA Joſeph. Matth. 1.

A*Cceſſus*, & *Propoſitio.* Magnum ac Venerabile Nomen D. Joſephi, ita auribus accidit: ut continuo in memoriam revocet, alium Joſephum Patriarcham. Multis dotibus, prior poſteriorem deſignat, poſterior priorem prodit. Proſequitur utriusque comparationem Clarævallis, Sanctus Abbas homil. 2. ſuper miſſus: mihi interea unum ſtatutum declarare, quemadmodum manipulus D. Patriarchæ, de quo ipſe loquitur Gen. 27. expreſſerit dignitatem Sponſi D. VIRGINIS MARIÆ,

per Evangelii quoque hodierni Commendationem insinuatam.

Confirmatio, à proposito & explicato, Symbolo manipuli Gen. 37. *Putabam* inquit Patriarcha Josephus *nos ligare manipulos in agro, & quasi consurgere manipulum meum, & stare, vestrosque manipulos circumstantes, adorare manipulum meum.* Verba hæc tres potissimum nominant Circumstantias, quæ & commendando D. Patriarchæ manipulo, & celebrandis D. Josephi Sponsi Virginis MARIÆ, laudibus deserviant. 1. Quod sit visus, ille manipulus, *ante* alios, *consurgere.* 2. Quod sit visus, *Stare.* 3. Quod sit visus, *Adorari.*

1. Igitur, *Consurgere* videbatur manipulus D. Patriarchæ per quod significabatur, eum fraude fratrum dejectum, & in opinione Patris mortuum, iterumque dolo impiæ fœminæ allisum, tandem ope divina surrecturum.

Simili multum ratione D. Nutritius, mundi judicio dejectus, tamquam faber, & ex plebe unus sub contemptu jacuit: altè tamen assurrexit, cum dignitas ejus, illis Evangelii verbis per orbem insonuit. *Joseph fili David.* An enim hoc non est sublimiter surgere? in Throno Christi considere, at thronus Davidis, Thronus Christi est. Sic enim Gabriël ad Virginem Lucæ 1. *Dabit ei Dominus, sedem David Patris ejus*, & quidem ut probat Cornel. in Matt. thronus hic jure primogenituræ, Josepho debitus fuit. Gen. 41. Joseph Patriarcha, currum Pharaonis ascendere jussus, glo-

riosissimè per Ægyptum circumvectus est. Beatissimus D. Virginis Sponsus, non in curru solum: sed in Throno, altè hodie attollitur, nec in Throno Pharaonis, sed in Throno Christi, nec clamante præcone sed manifestante Orbi Angelo: *Joseph fili David.* D. D. Joannes & Jacobus Apostoli, cum petiissent à Christo, Throni Communionem, Matth. 20. idque non ejusdem, sed ut unus sederet à dextris, alius à sinistris: ad ulteriora merita sunt dilati. Præventus etiam est, & non solum non dilatus D. Joseph, ablato Throno Christi, ut vel inde conjiceremus, quantus coram DEO fuerit; quem & hæredem throni David, & hæredem dignum, qui esset Pater, promissi Messiæ, adeoque illum, à quo successio Throni ad Christum derivaretur, DEUS elegit: ut merito, D. Bern. ubi supra, dixerit. *Plane filius David, non tantum carne, sed fide, sed sanctitate, sed devotione*, & Hugo Card. supra illa verba Gen. 43. *Filius accrescens Joseph, filius accrescens. Accrescens secundum virtutem, accrescens secundum dignitatem.* 2. Visus *est Stare*, manipulus D. Patriarchæ, ad significandam solidam gloriam, D. Sponsi Mariæ, & nutritii Christi, nam consurgere quidem, & tantisper erigi, non rarum est: at, *fortunam & dignitatem retinere atque in occupato vertice consistere, hoc verò satis Dominari est*, inquit, morum insignis scrutator Plutar: Id verò felicitatis evenisse, D. Nutritio Christi, testantur illa verba Evangelii. *Joseph vir justus.* Quid enim est esse justum nisi

ante

ante DEUM ſtare: Omnibusque vitiis, conſtanter ac immotè dominari. *Omnes*, ſcilicet, *virtutum ſpecies* teſte D. Hieron. ad Demet: *in uno juſtitiæ nomine continentur*· Hem nos pergit Sen: Epiſt. 120. *qui*, *modo frugi tibi videbimur*, *&* *graves*,*modò prodigi*, *&* *vani*: *mutamus ſubinde perſonam*, *&* *contrariam ei aſſumimus* D. Joſephi perpetua laus eſt, *vir juſtus*; aut quod idem eſt, juxta Bernar. loco cicato, *vir virtutis*. De manipulo D. Patriarchæ loquens Lipom: in Gentes: ait, illic viſum ſurgere, & veluti columnam ſtabilitum. Sic ſtetit Joſeph Columna; non jam fulciendo ſolum Cælo, ſed ſuſtinendo ſinu ſuo, ipſo Cœlorum *Domino* par: Sic ſtetit Joſeph, non erectus, ut caderet: ſed ſuſcitatus, ut labentem Orbem, meritis & officio ſuſtineret. Sic ſtetit autem Joſeph quia vir juſtus. Ad Philip. 4. *Itaque Fratres mei chariſſimi*, *gaudium* *&* *Corona mea ſic ſtate in Domino*, *quemadmodum ſtetiſtis immoti*: Supra quæ D. Auguſtin. de gratia Cap. 6. *Quid eſt ut ſtetis*, *niſi ut perſeveretis?* Juſtiſſimus timor D. Pauli. Ardua nimium res eſt, inter tot mundi tumultus ſic ſtare, quemadmodum ſemel conſtiteris. Infra Virtutem tamen D. Nutritii ceſſit, quod tam arduum cenſetur: Conſtitit Joſephus, & perſtitit, cui Cœlum adſcripſit, *vir juſtus*, id eſt ut ſenſu D. Hieron. progrediamur: *Inconcuſſus*, *&* *ſemper vir unus* in 1. Reg. Cap. 1. 3. Viſus eſt manipulus D. Patriarchæ *adorari* quod & impletum eſt Gen. 41. 43. clamante præcone, ut omnes coram eo genu

flecterent. Hæc dignitas D. Nutritio debita, exprimitur illis verbis Evangelii: *Cum esset desponsata Mater ejus MARIA Joseph.* Quis enim non adoret quem sic DEUS extulit? *O miranda prorsus sublimitas, tua Joseph.* exclamat Gerson: Ser. de Nativi: *O dignitas incomparabilis, ut Mater DEI, Regina Cœli, Domina mundi, appellare te Dominum, non indignum putaverit:* An idem & Christus fecit? fecit certè. *Erat enim subditus illis.* Lucæ 2. D. Virgini ut Matri, D. Josepho ut Patri. Nec plura ad dignitatem D. Nutritii exaggerandam, aut cultum ei debitum, persuadendum exigas. Dicebat olim Philippi Macedonis Orator: Hoc unum sufficiat dixisse, filium te habuisse Alexandrum. Rectius id nos dixerimus & gloriosius de D. Josepho. Hoc unum sufficiat dixisse, Filium te habuisse DEUM, ut proindè eximias laudes & cultum terrarum Cœlorumque merearis. Trinitas hæc quædam terrarum admirabilis, & divinæ imitatrix est, JESUS, MARIA, JOSEPH: dividi à se non potest & secundùm JESUM ac MARIAM D. JOSEPH, honorem Orbis sibi vendicat.

MODUS XIII.

PLura Symbola, figuræ, Hieroglyphica assumuntur, quæ idem symbolisent, figurent, exprimant: Ut si in festo S. Casimiri Confessoris: M. D. Litt. Patroni, Vigilan-

tiam

tiam D. Casimiri expressam velles per Leonem; de quo Isa. 21. *& clamavit Leo, super speculam Domini ego sto*: per Angelum; de quo Daniel 9. *& ecce vigil & Sanctus, descendit de Cœlo imo Angelus*. Per virgam vigilantem da qua Jer. 1. *virgam vigilantem ego video*. Similiter si Dominica 2. post Pascha, pastorem bonum, exprimeres per Jacobum greges soceri sui studiosissimè pascentem. Gen. 31. & per Davidem, pro gregibus, cum urso & Leone dimicantem 1. Reg. 17.

PRAXIS

In die auspicatissimo Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI.

VERBUM Caro factum est. Joan. 1.

ACcessus *& Propositio*. Innumera planè hodie cœlo terraque miracula contigêre. Nam patuerunt sidera, cōspecti in aëre Angeli, visa in sole, Virginis cum infante imago, fons olei Romæ subitò manavit, nullum tamen, majus hoc miraculo, miraculum factum est, quo VERBUM CARO FACTUM EST. Excedit id omnino omnem captum non solum eloquentiam: Ideoque, quia quale sit capere non possumus, in imagine & umbra figurarum sacræ scripturæ, illud contemplemur:

Confirmatio debet constare ex aliquot figuris ad VERBI Incarnationem relatis.

Inprimis igitur, miraculi hujus magnitudinem, quo, *Verbum Caro factum est*, repræsentare

tare nobis poteſt Viſio Moyſis Exod. 3. *Apparuitque ei Dominus, in flamma ignis, de medio rubi: & videbat, quod rubus arderet, & non combureretur.* Nunquid non grande iſtud prodigium? Certe Moyſes ipſe ait, *Vadam, & videbo viſionem hanc magnam.* Magna omnino viſio, ſed viſionis, quâ VERBUM CARO factum, videtur umbra. Quid ita? *rubum quem viderat Moyſes in combuſtum, agnoſcimus tuam laudabilem Virginitatem S. DEI Genitrix*, canit Eccleſ. O quam non, difficile eſt intellectu, negatum fuiſſe concurſum igni, ad urendum, cum daretur ad lucendum? ô quam captu imperceptibile, Virginitatem cum maternitate eſſe conjunctam? ignis ne noceret ſervit, DEI non rarò ea poteſtate, qua in rubo etiam deinceps prohibitus. VIRGO & Mater ſimul.

Nec Primam ſimilem viſa eſt, nec habere
ſequentem.

Hinc D. Leo ſerm. 2. De Nati. Non hic conſideranda eſt parientis Conditio, ſed naſcentis arbitrium, *ut ſcilicet haberet Matrem, quæ eſſet caſtrum ſecuritate, murus fortitudine, Clypeus defenſione, Columna rectitudine, ſponſa fide, amica dilectione, Mater fæcunditate, VIRGO integritate* ait Hugo: de S. Victor. Ser. 34. ô opus divinæ potentiæ! ô prodigium naturæ, ô plusquam rubum incombuſtum! Verbum carnem factum.

Ejusdem miraculi umbram, exprimit Columna dux Iſraëlis. Nimirum, iterum ſolvuntur tenebræ, rurſus lux oritur, rurſus Columna Iſraël illuminatur, inquit D. Nazian. Serm.

de

de Nati. Verùm tamen ut Columna Iſraëlis non ſemper ignem ſparſit, ſed ductus eſt, ille populus. Exod. 13. *Per diem, in Columna nubis, & per noctem in Columna ignis.* ut Dux eſſet in utroque tempore: ita Verbum CARO DEUS homo Salvator noſter, *Lux quæ illuminat omnem hominem, venientem in hunc mundum*: Joan. 16. Nube tegitur, imo columna nubis eſt, defendens nos ſuſcepta Carne ab æſtu temporali. vitiorum; & æterno, ſuppliciorum. Hinc D. Aug. in Joan. 14. *Noli contemnere nubem Carnis. Nube tegit, non ut obſcuretur ſol, ſed ut temperetur.* Confirmat ſenſum D. Chryſo. Ser. 6. Chriſtus totum pavorem divinitatis, *id eſt ignem & Lucem, totum metum judicis, in habitum noſtrum dedit.* Niſi enim ille pergit S. Leo Ser. 3. de Nat. *ad nos, hac humilitate deſcenderet, nemo ad illum ullis ſuis meritis perveniret.* Verè VERBUM CARO, columna & Dux Iſraëlis, ſed longè mirabilior Dux, & mirabilior columna, priore. Formabat illam Angelus, hanc Virtus Altiſſimi: Mutabat illa ignem nube, & nubem igne: ut cum luceret non inumbraret, & cum inumbraret non luceret: Simul ab hac, Lux & Umbra ſpargitur, Lux Verbum, Umbra CARO. Non potuit in illa conſiſtere ignis cum nube, nec nubes cum igne: Nubes & ignis ſimul hanc conſtituunt: & nec ignis perdit Nubem, nec nubes mutat Lucem, nec divinitas tollit humanitatem, nec humanitas imminuit divinitatem *Aſſumpſit* ſcilicet *carnem* inquit Auguſt. in Dialog. 965. *Non ſe convertit in*

Car-

Carnem. Quem etiam ſenſum explicans Flavian. Antioch. *VERBUM* ait *CARO* factum eſt, non quod in Carnem *mutatum ſit, neque quod DEUS eſſe deſtitit, ſed quod DEI Conſilio & diſpoſitione carnem aſſumpſit.* O iterum Miracula? iterum prodigia & plus quam columnæ, Iſraëlem ex Ægypto deducentis, prodigia, *utramque enim Subſtantiam, in unum conveniſſe Niſi fides credat, ſermo non explicat*, concludit D. Leo Ser. 9. de Nat.

Tandem, ejuſdem miraculi umbra eſt, ſol ipſe per decem lineas deſcendens 4. Reg. 20. Ægrotabat tum Ezechias Rex, cum ſolis retroacti ſignum, datum: Jacebat deinde æger, totus mundus, magnus ex mente D. Aug. ægrotus: ut veniret magnus medicus. Venit, & ad dandum ſignum ſalutis, ſol per decem Lineas deſcendit, VERBUM CARO factum eſt. Sol Verbum, Caro, Verbi decies iteratus deſcenſus. Vis eum pernôſſe? Suſpice cœlum, & reſpice ſtabulum. 1. Ecce qui cœlorum Dominus, ſtabuli hoſpes eſt. 2. Quem Seraphim Sanctus proclamant, huic peccatores diverſorium negant. 3. Quem Cherubim ſtupet, hunc animalia bruta ſtipant. 4. Quem Dominationes adorant, hic à nemine noſcitur. 5. Quem Virtutes colunt: hic infirmus jacet. 6. Quem Poteſtates tremunt, hic frigore premitur. 7. Cui throni ſuccumbere deſiderant, hic præſepi tenetur. 8. Qui principatus gubernat, hic ſinu Virginis geſtatur. 9. Quem Archangeli ſuſcipiunt, hic deſpectus jacet. 10.

Qui

Qui Angelos habet miniſtros, hic humana ope indiget. O admirabilem & terris cœloque ſtupendum deſcenſum, 1. de Domino ad ſubjectionem, 2. de gloria ad humilitatem, 3. de potentia ad infirmitatem, 4. de divitiis ad paupertatem, 5. de robore, ad debilitatem, 6. de opulentia ad egeſtatem, 7. de impaſſibilitate, ad tolerantiam, 8. de gaudio, ad lacrymas, 9. de magnitudine ad parvitatem. 10. de felicitate, ad humanæ vitæ miſerias. En decemplicem Solis noſtri deſcenſum. Utinam illum expendas homo, utinam D. Ambroſium audias, te Cap. 2. in Luc. alloquentem. *Ille igitur parvulus*, ſcilicet DEUS, Homo VERBUM CARO, *ille infantulus fuit, ut tu Vir poſſis eſſe perfectus:* ille involutus pannis, ut tu mortis *laqueis ſis abſolutus, ille in præſepibus, ut tu in altaribus, ille in terris, ut tu in cœlis. Meum ergo paupertas illius patrimonium eſt, & infirmitas Domini mei, mea eſt virtus. Me illius infantiæ vagientis, abluunt fletus: mea lacrymæ illæ delicta laverunt. Plus igitur Domine JESU, injuriis tuis debeo, quod redemptus ſum; quam operibus quod creatus ſum.* Non prodeſſet naſci, niſi redimi profuiſſet. Ubi tandem homines erimus DEO grati, ſi hic ingrati ſumus ubi tandem exhibebimus corpora noſtra ad Rom 12. *hoſtiam viventem, Sanctam, Deo placitam, ſi non ubi, pro nobis Verbum Caro factum eſt.* O grande divini operis miraculũ, VERBUM CARO, & grande humanæ impietatis grodigium, poſt DEUM factum hominem, homo ingratus, aut impurus.

(§§§§§§§§§§§§§§§§§§§†§§§§§§§§§§§§§§§§§)

MODUS XIV.

DUæ ſententiæ Scripturæ quæ videntur contrariæ aſſumuntur & utraque explicata, quomodo ſint intelligendæ,&concordandæ:docetur ſubjectis pro Materiæ exigentia ſalutaribus monitis, illationibus &c. E. g. Dominica 3. à Pentec. tractaturus ſuper illa verba Lucæ 15. *Erant appropinguantes ad JESUM peccatores*, opponeres illis, edictum Sap. 14. *Odio eſt DEO impius, & impietas ejus*, & illud Pſal. 44. *Dilexiſti Juſtitiam, & odiſti iniquitatem.* Hinc conſurget quæſtio qui ſint peccatores, quibus ad DEUM pateat acceſſus? Scilicet, alii illorum ſunt Recedentes Jer. 17. 13. allii Appropinpuantes de quibus Evangelium. Illi ſunt odio, hi recipiuntur. Peccatum Theologis, eſt receſſus ſeu averſio à DEO, & converſio ad Creaturas. Receditur ab illo, paſſibus inſenſibilibus, Cogitationis, Amoris: Senſibilibus,Verbi Dei, Doctrinarum Spiritualium,rerum animæ neglectu. Acceditur verò,& appropinquatur paſſibus inſenſibilibus, deteſtationis de agnito errore, doloris de peccatis, propoſito emendandi. Paſſibus ſenſibilibus, ſatagendo intereſſe Chriſti in ſuis fidelibus ſervis converſationi, audiendo verbum DEI, inquirendo de monitis Salutis, quod coram Phariſæis Evangelici appropinquantes, implêſſe videntur.

PRA-

PRAXIS.

Feria III. Paſchatis.

Pax Vobis. Joan. 20. Luc. 24.

Contraria Sententia:

Nolite arbitrari, quia veni mittere Pacem. Matth. 10.

ACceſſus, & Propoſitio. Regnum Chriſti in ſe diviſum eſſe non poteſt: Cùm ergo hodie Diſcipulis ferat pacem, & Matth. 10. proteſtatus ſit: *Nolite arbitrari, quia veni mittere pacem*, meritò quæri debet: quæ ſit Pax, quam Chriſtus Diſcipulis, & cum illis nobis offert? & quæ rurſum, quam à nobis vult abeſſe.

Confirmatio ex utriusque Pacis Explicatione.

De priori loquitur D. Paulus ad Coloſſ. 10. inquiens: *Quia in ipſo complevit omnem divinitatis plenitudinem inhabitare, & per eum reconciliare omnia in ipſum.* Hic eſt finis, adventus & laborum Chriſti. Reconciliatio & pax hominum cum DEO, unde & idem Apoſtolus ad Eph. 2. *Ille eſt pax noſtra, quia fecit utraque unum*, & rurſum ad Rom. 5. Monet Chriſtianos, *pacem habere ad DEUM*, quam deſcripturus D. Leo Ser. 3. de Nativ. poſteaquam Natalem Domini, Natalem Pacis dixiſſet, addit. *Vera pax eſt à DEI voluntate non dividi, & iis ſolum, quæ DEUS diligit delectari.* Conformiter Chryſo: Serm. 138. *Pax Chriſti credentium corda cuſtodit, pax quæ charitatis fæcundis*

nutritur uberibus. Pax alumna fidei, pax quæ terrena cœleſtibus, & divinis humana conciliat. Scilicet, inclinans hominem ut ea velit quæ DEUS jubet & nolit, quæ prohibet. Quomodo enim, loquitur citatus Pontifex Romanus, *Divinæ pacis particeps erit, cui placent ea quæ DEO diſplicent? Non eſt iſte animus filiorum DEI, nec talem ſapientiam requirit, adoptiva nobilitas.*

De poſteriore Iſa. 48. 18. *Non eſt pax impiis* dicit Dominus. In natali Chriſti nocte, cum primum ab Angelis, pax per Chriſtum proventura, denunciaretur, eo pacto denunciata eſt, quo prius requirebatur, gloria DEI. *Gloria in excelſis DEO, & in terra pax Lucæ.* 1. Quaſi diceretur. Si mundus impenderit debitam gloriam DEO, merebitur obtinere deſideratam pacem hominibus, ſi hoc non præſtet, audiet, quod olim Jehu internuncio Joram, reſpondit 4. Reg. 9. *Quid tibi & paci?* aut, quod idem reſpondit, Joramo interroganti, pax eſt Jehu? tum ille; *Quæ pax. Adhuc fornicationis Jezabel, Matris tuæ, & Veneficia ejus multa vigent.* O quam multi ſunt! qui multis pariter cum ſuſpiriis, interrogare à ſe debeant: Pax ne eſt? tacet ne conſcientia? placatus ne DEUS? amicum ne cœlum? ſed & quam multi, qui meritò audiant. Quæ pax? adhuc fornicationes, tuæ adhuc ſuperbia, adhuc Luxuria vigent. Hi ſunt qui vitiis merſi dum pacem in mundo & cum mundo habeant, plane ſe beatos dicunt. At non quam mundus dat;, Chriſtus quoque dat pacem Joann. 14. nec venit eam mittere, ſed

tollere; & gladium contra eam opposuit Matt. 10. Ut illud generaliter ad ejusmodi pacem referri debeat, quod D. Aug. in psalm. 149. de affinitatibus obsequio DEI obstantibus protulit: *Sermo DEI gladius bis acutus, unde bis acutus? dicit de temporalibus, dicit de æternis. Filius vult servire DEO: Pater non vult, Mater non vult: gladio dividuntur ab invicem. Utiliter te ille separat, malè te conglutinas.* Ne existimes Christiane, cum à mundi vanitatibus avelleris, pacem tuam turbari. Utiliter separaris, malè te conglutinas. Pax tua, quæ de mundo est, pax non est: periculis indormis, baratrum amas. Spartiatas ait D. Nazian. epist. 139. *Lancea indicabat, humerus Pelopidas: at Christianos, pax,* utique non mundi, sed Christi, utique non quam venit tollere, sed quam hodie est precatus. *Christus JESUS heri, & hodie* ad Hebr. 13. 8. Non potest sibi esse contrarius: sed nec potest mutari. Optat nobis pacem, sed suam; odit pacem, sed mundi, hoc est, optat bonum nostrum, odit malum nostrum.

MODUS XV.

DUo sensus contrarii ex eadem sententia eliciuntur; ut de iis problematicè tractetur, pro conclusione autem aut decisio auditori relinquitur, aut ipse Orator decidit: & ad unam sententiam amplectendam hortatur,

aut etiam utramque partem tanquam rectam, & probabilem amplectitur. Eodem modo tractatur simplex problema, quod ex occasione quidem Scripturæ proponitur, sed non habet fundamenta probationis, pro utraque parte, in assumpta Scripturæ Sententia. Ex. g. si Dominica 22. à Pentec. ad illa verba: *Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari*, proponas. Utrùm excellentior sit obedientia, qua obeditur ipsi DEO, an qua obeditur homini propter DEUM? Aut Dominica 23. à Pentec. ex occasione inspèratæ mortis filiæ Principis inquiras. Utrum meliùs foret habere certam mortis horam, an illam manere incertam? Pro certitudine agit ferè communis sensus optantium scire horam mortis. Pro incertitudine occurreret, quia aperiretur scelestis porta scelerum. 2. Quia non posset commodè mundus gubernari, in bellis, successionibus, Magistratibus, &c. 3. Quia etiam boni facilè pertraherentur ad malum, quod nunc in certitudine mortis vitant. Sed sit principalis præcepti.

PRAXIS.

Dominica VI. post Epiphaniam.

Simile est Regnum Cœlorum grano Sinapis, Matth. 13.

ACcessus, *& Propositio* problematica. Mirari quispiam posset, Servatorem nostrum sub grani Sinapis similitudine, Regni Cœlorum commendationem proponere voluisse: quòd

quòd Sinapis absterrendis potiùs hominibus à Cœlo, quàm alliciendis aptior videatur. Ne interea error huic admirationi subsit, inquiramus id ipsum, an Cœlum grano Sinapis comparatum, alliciendis nobis, aut deterrendis sit aptius?

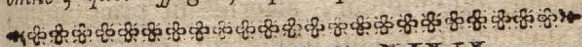
Confirmatio ex rationibus, pro utraque parte adductis.

Prima Pars. Videtur aptiùs absterrendis. Acerbum enim illud sit necesse; quod grano Sinapis simile: quæ ex natura sua acris, & acerba est. Hinc D. Ambros. lib. 7. cap. 13. in Luc. Martyres granum sinapis vocat, quod multa acerba tolerârint; favet Apocal. cap. 7. *Hi sunt, qui venerunt ex magna tribulatione.* Cœlum quærentibus symbolum Tipotii assignaris: *Patiar, ut potiar.* Servator noster, cùm Discipulis valediceret, ita iisdem promisit, se paraturum locum, ut in mundo plorarent, & flerent, Joan. 16. quæ proprietas fruentium sinapi est: adeoque propria quærentibus Cœlum, ut *lachrymas sibi fuisse panem die, ac nocte, dum dicatur quotidie: ubi est DEUS tuus?* testetur David Psal. 42. v. 4. Exod. 22. *Decimas tuas, & Primitias tuas non tardabis reddere.* Hebr. legunt, *plenitudinem tuam, & lachrymarum tuarum.* Idem DEO lachrymæ & primitiæ: & sicut nefas negare primitias, ita & lachrymas. Christus Dominus lavit in Cœna pedes Discipulorum, suos non lavit. Quid ita? *Fortè,* inquit Ambros. lib. 6. in c. Lucæ 7. *ideo non la-*

vit pedes suos Christus, ut nos eos lacbrymis lavaremus. An non hæc omnia tristia? an non grani sinapis, id est, cœli acerbi effectus?

Secunda Pars. Aptior tamen alliciendis ad quærendum cœlum hominibus similitudo sinapis. Nam si acerbitas pro cœlo sustinenda non est nisi granum sinapis, ut rapiat regni opes? est autem omnino ita, quod omnes acerbitates, quæ in mundo evenire possunt, comparatæ cœlesti gloriæ, vix sunt unicum granum sinapis. *Primò* propter exiguitatem sui. *Secundò* propter durationem amaritudinis, valdè brevem, unde D. Paul. ad Corinth. 4. *Id enim, quod in præsenti est, momentaneum, & leve tribulationis nostræ: supra modum in sublimitate, æternum pondus gloriæ in nobis operatur, non contemplantibus nobis, quæ videntur, sed quæ non videntur.* Vis granum sinapis? Momentaneum, & leve tribulationis. Vis regnum Cœlorum? supra modum, in sublimitate, æternum gloriæ pondus. Expende singula, & amaritudines vitæ, ne granum quidem æstimabis. Unde D. Chrysost. in Matth. Homil. 16. *Tristaris, quia te corporis voluptate defraudo, sed lætare potiùs, quia cœlorum regna tibi provideo:* quod ut evincat, sic rursus Homil. 67. argumentatur: *Terrestre certamen est tibi propositum, cujus corona in cœlo reddetur. Ab hominibus exagitaris, at DEUS tibi honorem retribuet; paucis diebus curris, & æterna præmia consequeris: corruptibili corpore luctaris, & incorruptibili laudaberis.* Expende item opposita, & grani sinapis levissimam

ſimam amaritudinem, agnoſces, atque cum D. Gregorio Libro 5. Moral. fateberis: quod, *ſi mens forti intentione in DEUM dirigitur, quicquid in hac vita ſibi amarum eſt, dulce æſtimat: & omne, quod affligit, requiem putat.*

MODUS XVI.

Tota oratio, in Sectiones aliquot, ſeu paragraphos dividitur.

QUi quamvis in aſſumpta ſententia immediatè non includantur, occaſione tamen ſententiæ, ad illos fit progreſſus: & quamvis iterum ipſi ſe non inferant: habent tamen aliquam, ex vi Materiæ connexionem, ut aptè ex uno ad alios deſcendatur. Hoc modo tractat, P. Engelgraue ſuos ſermones, & unus modus, ex facillimis: E. g. Dominica tertia poſt Epiphaniam ad illa verba Salvatoris Matt. 8. *Volo mundare*, poſſes primò tractare de efficacia voluntatis divinæ: tum, de inefficacia voluntatis humanæ: ac poſtremò, quomodo voluntas humana in omnibus à DEO dependeat, voluntas autem divina in nulla re ad noſtram voluntatem reſpiciat; ſolis actibus liberis, meritoriis præſertim, ac peccaminoſis, exceptis.

PRAXIS.

Dominica III. Adventûs,

Tu quis es. Joan. 1.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Interrogationem hanc qua Joannem Hieroſolymæ internuncii

convenerunt: ad nos deinceps, potiſſimum convertendam, monet D. Bernar. lib. de Conſid. ad Eugenium, inquiens. *A te incipiat conſideratio tua; & in te finiatur. Tu primus tibi, & ultimus.* Juſtum eſt ut ſequamur tanti viri conſilium, quod ipſum, alacrius ut præſtemus, expendemus primò utilitatem reflectendi ſe, ſupra ſe: ut hac ratione, à nobis ſæpius requiramus. Tu quis es? Secundò Incommoda, quæ ſequntur, curioſam ſtatus alieni indagationem. Tertiò. Quemadmodum reflexio ſupra ſe maximè ſit neceſſaria, dum occaſio virtutum aut vitiorum urget.

Confirmatio, ex probatis ſingulis paragraphis.

I. Utilitas reflectendi ſe, ſupra ſe.

INter graviſſima hominis negotia, numerari meritò poteſt illud, quod D. Ambr. ad Eccleſiam Vercellenſem ſcribens, nonnulli commendat. *Aſueſce unus eſſe; ut vita tua, qnandam picturam exprimat: eandem ſemper ſervans imaginem, quam acceperat.* Innumera ſunt quæ turbant hominem, & ſuo ſtatu dimovent. Rectè quidem Seneca Epiſt. 59. *Talis eſt ſapientis animus, qualis mundi ſtatus, ſupra lunam: ſemper, illi ſerenum eſt.* At quam benè ille loquitur, tam rarò ab aliis præſtatur: nec præſtari ab ullo facilius poteſt, quàm ab eo, qui à ſe ſæpius requirit: *Tu quis es?* id eſt, qui ſæpiùs reflectit ſe, ſupra ſe ad Galat. 1. Miratur D. Paulus eorum mutationem. *Miror quod tam citò transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam CHRISTI:*

in

in aliud Evangelium : ſed & mox cauſam ſubdit, dum exclamat. *O inſenſati Galatæ! quis vos faſcinavit, non obedire veritati, ante quorum oculos, Chriſtus proſcriptus eſt.* Hæc ergo cauſa mutationis Galatarum. Chriſtus ante oculos proſcriptus, ſeu ab oculis relegatus, repulſus. Similem cauſam in quolibet cogitare licet, quem videas mutari: inchoare ſpiritu, conſumare carne: quod ſcilicet ſe proſcripſerit, ab oculis ſuis, à ſui reflexione abiverit, deſciverit, non ſe nôſſe voluerit : ideoque de ſtatu occupato, deturbatus, jam unus eſſe deſierit, & alius à ſe ſit. Gloriatur in Domino Pſaltes Regius Pſalm. 118. v. 120. *De mandatis tuis non erravi*, id eſt, unus, idémque ſemper, & in eodem ſtatu duravi. De quo tempore id credimus dixiſſe Davidem : An de omni intelligere, ex eodem ſic loquente licet. *Anima mea in manibus meis ſemper, & legem tuam non ſum oblitus.* Cùm in manibus animam David verſaret, cùm ſe continuò conſideraret, de mandatis non erravit: & legem non eſt oblitus, poſteaquam aliò oculos divertit 2. Reg. 11. *Vidit mulierem ſe lavantem ex adverſo ſuper ſolarium ſuum :* atque mox Davidem perdidit, peccatorem invenit, unde Scriptura 3. Reg. 15. *Fecit Davidem rectum in oculis Domini excepto ſermone Uriæ.* Pericles Athenienſium Dux apud Plutarch. quoties veſtem indueret, his ſe alloquebatur. Vide quid agas, Græci ſunt, liberi ſunt, quos regis : imò Athenienſes ſunt. Quam meritò ſimilibus vocibus ſe Chriſtianus

ſæpiùs alloquatur. Vide quid agas, quid ſis? Chriſtianus es, à Chriſto nomen ducis, an & mores? Reflexio talis ſinè magno commodo præterire non poſſet. Sed ô infidelitas! inquit Bern. ubi ſuprà: *Novi hoc genus monſtri, cuilibet, quémque velle conſulere: non tamen ſibi:* cùm interea.

II. Gravia incommoda curioſam alienorum morum inſpectionem ſequuntur. Inde ſcilicet ſuſpiciones, inde judicia temeraria, inde detractiones fœcundiſſimè pronaſcuntur. Lex Locrenſium fuit, quòd ſi quis peregrè reverſus interrogaret: Num aliquid novi? pœna grandi mulctaretur. Nobis, ſi DEO placet, ſemper nova indagantibus, nulla ab humanis legibus pœna intentatur: at ubi culpa non deeſt, pœna quoque deeſſe non poteſt. Quis ruinam Petri in Domo Caiphæ non doleat? Verùm quis etiam, ruiſſe eum propter curioſam rerum indagationem, non dicat? nimirum quia atrium Principis erat ingreſſus, non tam ut Magiſtro ſuo patienti condoleret, quàm ut rei eventus notaret: Advertit id D. Juſtinus de triumphali Chriſti agone, inquiens: *Fortaſſe ideo corruit, quia non ut pugnaret, ſed ut finem videret, acceſſit.* Etiam cùm minimè ſperamus, curioſa aliorum inſpectio præcipites nos agit. Servator noſter cùm à vitio curioſitatis reprimeret Matth. 7. & Luc. 6. trabem primùm de oculis noſtris ejiciendam, antequam feſtucam de alienis tolleremus, monuit,

nuit, *festuca turbat*, inquit. Aug. hom. 16. de verbis Domini, *trabs extinguit*, sed nunquid unusquisque, qui festucam adimere cupit, trabem gerit? utrumque Salvator conjunxit, quia ut plurimum, dum aliis festucam adimimus, trabem attrahimus: Levia pro gravibus condemnando: & alieno peccato in nos damnationem provocando. Eubatici pisces igne ad littus posito in arenam evocantur, & capiuntur. Ita curiosi, cùm ad ignem alienos mores prodentem evocantur, peccato in prædam cedunt. B. Ephrem. dicebat: *Ego duos oculos habeo; unum, quo DEUM, alterum, quo me specto: tertium, quo aliorum errores videam, non habeo.* O verba, altissimo pectori inserenda! sed minimum illa valent apud illos centoculos, imò mille oculorum homines, de quibus Proverb. 17. *Stultorum oculi in finibus terræ.* Verè stultorum, quia cùm fines orbis peragrant, damna sua non notant, quæ religiosè sugillans Petrus, Abbas Claravallensis, cùm oculum unum perdidisset, interrogatus, qui valeret? respondit: *Unum de inimicis evasi, & à residuo magis quàm à perdito formido.* Oculis id curiosis meritò attribueris, hostibus animæ, & prædatoribus crudelibus dominorum suorum. Curiosus nemo, nisi malevolus dixit Plautin. & Cyril. *Diaboli Evangelistas curiosos nominavit.* Dixeris & asseclas, ejusdem, sic de se Job. Cap. 2. loquentis. *Circuivi terram, & perambulavi eam.* Explicat Origenes. *Circuivi terram, in circuitionibus iniquitatis, &*

spe-

ſpeculans tranſitu ſubito, quid agatur in animis. En circuitiones curioſorum! ex ſubito tranſitu, & inſpectione operum levi, judicia de conſtitutione animi formantium, Eximiè D. Chryſo. Ser. 139. de oculo corporali loquens. *Oculus viſum videat, non invideat, proſpiciat, non deſpiciat. Oculus ſit animæ feneſtra, ſpeculum ſit mentis, membrorum ſit dux; non introitus vitiorum.* Tales & animorum oculos, neceſsè procuremus, quales debent eſſe corporum, niſi noſtri immemores, dum aliena ſectamur, illud Cant. 4. audire velimus. *Si ignoras ó pulcherrima mulierum, abi poſt veſtigia gregum.* Origen. & Ruper. legunt: *Si ſtulta es, fias capra in capris:* id eſt, ſtultior fias, & alienis moribus pereas.

III. In occaſione vitii fugiendi, aut exercendæ virtutis, maximè neceſſariam ſupra ſe reflexionem.

Vide quid ſis, & ſcies, quod agere debeas: vilitatem tuam conſidera, ſi ſuperbia extolleris: dignitatem, ſi infimis deprimeris. Clem. Alexan. lib. 1. Pædagog. Cognitionem ſui, *omnium ſcientiarum Magiſtram appellavit.* Rectè illa enim docet Philoſophiam quid agere deceat, illa Theologiam, quid tam ſublimi ſcientiæ competat: illa denique omnes ſcientias convenientibus inſtruit præceptis, & moribus. Philippus Macedo quotidie ad virtutis vigorem conſervandum ab Ephebis audire voluit: *Hominem te memineris.* Aliquando etiam

cum

cum victoriis elatus, à virtute ad arrogantiam desciret: à Legato Persarum monitus: *Metire umbram tuam, & ne digito majorem, quàm antea invenies:* sibi, & virtuti restitutus est. Ejus etiam filius Alexand. cùm ad cursum à Coætaneis invitaretur: Regiæ conditionis memoria juveniles impetus repressit, atque non nisi æmulis Regibus, id certaminis se initurum respondit. Generosissimè Adolescens Spartanus captivus apud Plutar. ad libertatis tutelam sui nominis, & generis dignitate exurrexit, atque exclamans identidem: *Spartanus sum, liber sum, non serviam:* capite eliso, servitutis dedecus vitavit. Basilisco simile est vitium. Huic si speculum opponas, à sui conspectu rumpitur. Speculum mentis, cognitio sui est. Si vitio opponatur, rumpatur necesse est scelus. Mirabili ordinatione constitutum, ut monstra in tenebris terreant, interdiu, vix aut nunquam appareant. Monstrum stygium, vitium est. Odit lucem, & fugit. At lux, intellectus, & cognitio sui est. Unde ubi Psalm. 18. dicitur: Intellectum tibi dabo: S. Ephrem. & D. Ambr. legunt: *Lucem tibi dabo.* Ad hanc respexit Joseph Patriarcha Gen. 39. cùm impiæ Dominæ vesaniam status sui memoriâ reprimeret; Ecce Dominus meus, omnibus mihi *traditis ignorat, quid habeat in domo sua. Quomodo ergo possum facere hoc malum, & peccare in Dominum meum. Ad hanc* respexit Eleazarus, recusaturus esum carnium, Idolis immolatarum, de quo 2. Ma-

chab.

chab. 6. *At ille cogitare cœpit ætatis, ac senectutis suæ, eminentium dignam, & ingenitæ nobilitatis canitiem*, & mox verba ejus sequuntur: *Non enim ætati nostræ convenit fingere.* Ad hanc respexit præter innumeros D. Basilius 1. Jan. in ejus vita, qui cùm à Præside Modesto, nimium immodestè de Zelozissimis responsis argueretur, dicente Præside: *Nemo mecum tanta audacia egit*, respondit: *Quia in Episcopum non incidisti*: eóque responso, & judicis audaciam repressit, & virtutem constantiæ defendit. Ænigma Græcis à Theodeco propositum fuit, quo referebat: habere se domi filiam, quæ in infantia magna esset: ætate adulta minima: ætate extrema maxima: Umbram ille intellexit, quæ mane latè sternitur, meridie ferè nulla est, vespere maxima. Nos Christianè interpretemur: In luce cognitionis sui nulla vitiorum umbra subsistit: Manè in ætate ignorante, dum minimè nos respicimus, latè spargitur: at latissimè vesperi, quando per neglectum sui, oblivio sui comparatur. Vitanda talis maximè umbra, ut vitetur vitiorum *negotium, perambulans in tenebris*, Psalm. 90. & amanda lux, ut sicut filii lucis in virtute ambulemus: omninóque danda fides D. Bernardo monenti, quod *Præstat scire teipsum, quàm si te neglecto, siderum cursus, vim herbarum, & omnium cœlestium, & terrestrium naturas tenueris.*

MO-

MODUS XVII.

DIcere hunc meritò poſſim commentatorium: Talem etiam cenſere videtur A. R. P. Claudius Aquaviva, in ſua de Concionatoribus epiſtola. Eſt autem quando propoſitio præfixa, continua ſeriæ teſtimoniorum ex S. Scriptura aut Patribus deſumptorum firmatur: nec plus ferre ingenio aut arti conceditur, quā recitatio locorum. Duo in hoc genere tractandi vitanda. Alterum ne quæſtionibus multum ſubtilibus, & apicibus verborum nimium inhæreamus. Alterum, ne continuo teſtimonia obtrudendo, eaque inexplicata transeundo, nihil perſuadeamus. Utendum igitur teſtimoniis, pro contentando intellectu: ac inde, ad movendam voluntatem progrediendum, ut ſua orationi non deſit commendatio.

PRAXIS.

Dominica II. poſt Epiphaniam.

Nondum venit hora mea Joan. 2.

A*Cceſſus & Propoſitio*, quod univerſaliter aſſeruit D. Aug. in Pſ. 82. *Cum Aliquando DEUS tardius dat, commendat dona ſua, non negat.* Id hodie ſpecialiter impletum. Quamvis enim videri alicui poſſit, negâſſe Divæ Matri poſtulata Servator, illis verbis *Quid mihi & tibi mulier?* Omnino tamen non negâſſe Chriſtum, ſed Commendâſſe differendo, ſua dona, probat

hæc

hæc ſententia. *Nondum venit hora mea*: id eſt. Faciam, ſed non niſi præfixo tempore ne diſcat à primo miraculo mundus, nihil apud DEUM temere caſuque agi, ſed omnes eventus ſtatum præfixumque ab æterno tempus habuêre. Hanc igitur veritatem, valde utilem certius roboremus.

Confirmatio, debet conſtare, teſtimoniis ſcripturæ, aut Patrum, aut utrorumque, quæ omnia probent à DEO deſtinato tempore fieri.

4. Reg. 4. Conſidentibus ſimul Principibus exercitus Iſraëlis, adeſt inſperato unus de Prophetis, & evocato ſeparatim Jehu, effundit ſupra caput illius oleum, ac mox abit. Inſano, inde ſimilis, dictus ab aliis, quid cauſæ apud Jehu habuerit, interrogaretur, eaque intellecta mox tumultuariè, Jehu in Regem eligitur congeſtis in ſimilitudinem tribunalis, palliis. Quis non crederet, quàm fuerunt hæc ſubita tam fuiſſe caſu facta? Ut ex prædeſtinatione certa eventuum & temporum eveniſſe, teſtatus poſt occiſum Joram Regem, ipſe Jehu, inquiens. *Memini quod Dominus levaverit onus hoc ſuper eum. Nunc ergo tolle, & projice eum in agro.* Et de Jeſabel à canibus conſumpta. *v.* 36. *Sermo Domini eſt, quem locutus eſt, per ſervum ſuum Eliam*, obſervandum autem eſt, quod legitur in textu Chaldæo, fuiſſe electum Jehu ad gradum horarum, ſeu ad horologium ſolare, Quid hic myſterii? Dicam non dubius. Novus Rex,

ad horologium eligitur; ut intelligat, regnorum etiam fortuitorum tempora; ad ſtatas certasque horas apud DEUM dirigi. *Iſai* 18. *Ite Angeli veloces, ad gentem convulſam, & dilaceratam.* Felices terras, talibus dignas tutelaribus. Sed quando illæ eorum obtinent tutelam? Scilicet. Cum tempus à DEO deſtinatum venerit. Unde Hæbrea legunt. *Ite Angeli voloces ad lineam, ad lineam* qua ſcilicet, in ſole, horæ certæ deſignantur & de quibus 4. Reg. 20. *Sol receſſit decem lineis.* Eſther. 10. vidit Mardocheus, Somnium grande ac portentoſum: & ſurgens de ſtrato cogitabat, quid DEUS facere vellet, nec intellexit niſi in tempore, quod DEUS illi ſomnis implendo, jam antequam fieret, deſignaret, quod ſic inpſemet, proponit VII. *Venit utraque ſors, in ſtatutum, ex illo jam tempore diem, coram DEO univerſis gentibus: & recordatus eſt Dominus populi ſui.* In græco, ſic legitur: *Et venerunt ſortes hæ, ad horam & tempus, & ad diem judicii coram DEO.*

Ituro Chriſto in Judæam dicunt diſcipuli. *Nunc quærebant te Judæi lapidare.* Joan. 11. *& rurſus vadis illuc?* Ad quæ Salvator, *Nonne* 12. *ſunt horæ diei?* id eſt ſtata ſunt rerum omnium apud Deum tempora, nihil temere timendum, nihilq; alia hora eveniet, quàm ea quæ illi eventui præfixa eſt: quemadmodum nec mors Servatori toties intentata, obvenit. Niſi illa hora quam ab æterno fuiſſe ſtatam, deſignans Joan. 17. *Sublevatis in cælum oculis, dixit, Pater venit hora, clarifica filium tuum.*

Quid multa congerimus? ſtatos eſſe dies, & tempora vitæ, teſtatur Pſalmus 38. in quo David, *menſurabiles poſuiſti dies meos*, ſtatam eſſe fortunam Pſal. 30. in quo idem. *In manibus tuis ſortes meæ*, ſtatos eſſe regnorum caſus Apoc. 18. *Væ, væ, civitas illa magna Babylon, civitas illa fortis, quia una hora venit Judicium tuum*, ſtatas eſſe Principatuum ſuſcitationes, Daniel. 18. *Usque quo viſio? Et dixit ei usque ad vesperam & mane, dies, duo millia trecenti*, ſtatam eſſe impiis indulgentiam. Matth. 13. *Sinite usque ad meſſem*, ſtatam eſſe hoſtium Eccleſiæ pœnam Apoc. 6. 10. *Et dictum eſt ut requieſcerent, tempus modicum, donec compleantur cònſervi eorum.* Decet igitur cum D. Aug. palam profiteri Solil. 37. *Apud te Domine, omnium ſtabilium, ſunt cauſæ, & omnium mutabilium immutabiles manent origines, & omnium rationabilium, & irrationabilium atque temporalium, ſempiternæ vivunt rationes :* tùm, illud ſinceræ Philoſophiæ edictum, alto corde figere. *Noſce tempus.* Fugax illud ô homo Chriſtiane eſt, & cum fugit, te ſecum rapit. Noſce tempus; Inconſtans, & cum mutatur, mutat. Noſce tempus; Breve eſt, & æternitate immenſa ac tua clauditur. Noſce tempus. Inſuper, certis & ſtatis, horis, caſibus, eventibus, apud DEUM determinatum eſt. Noſce tempus, Eſt hora qua DEUS vult adverſis probari. Noſce tempus, ne infidelis inveniaris. Eſt hora, qua te vult alloqui; Noſce tempus, ne auribus ſurdis & corde indurato deſeraris. Eſt hora qua vult converti. Noſce tempus, ne cum

par-

particula bonæ diei præterierit, impoſterum, gratia efficaci indignus judiceris.

MODUS XVIII.

COnficitur ex Theſi & Hypotheſi: quando ſcilicet, primum in genere & univerſaliter, de aliqua materia tractatur, tum in ſpecie, ſive in particulari. Poteſt autem, hac ratione ſermonem inſtructurus duplici modo procedere: aut in Exordio Theſim tractando, & hypotheſim, confirmandam proponendo, aut utrumque pro confirmatione aſſumendo. E. g. Dominica 11. à Pentec. ad illa verba Matth. 7. *Aprehendit eum de turba ſeorſum*, tractari poſſet primò generaliter, Turbam ſemper eſſe converſantibus incommodam. Unde Sapiens: quoties inter homines fui, ſemper minor redii. Secundò particulariter. Illis tamen potiſſimùm gravia incommoda tandem adferre, qui volunt à vitiis curari. Hos oportet cedere de turba cum hoc ſurdo. Unde de electis. Iſ. 32. *Et erit vir, ſicut qui abſconditur à vento, & cœlat à tempeſtate.* Cant. 8. *Fuge dilecte mi.* Idem docuit Dominus in ſuſcitatione filiæ Principis Matth. 9. Nam *cùm ejeciſſet turbam*, intravit: & tenuit manum ejus, & dixit: *Puella ſurge.* Sancta ſanctorum, qualis anima DEO placens, debent oppandi velo. Exod. 26. Similiter Dominica 12. à Pentecoſt. ad illa verba: *Beati oculi, qui vident, quæ vos vi-*

detis. Luc. 10. poſſet primò Orator generaliter agere. Quòd poſt aſcenſum Chriſti ad Cœlos, adhuc Beati multum ſint, oculi fidelium, qui vident in ſignis, & Cæremoniis ſenſibilibus, Chriſti Domini expreſſionem, & repræſentationem. Nam ejus Majeſtatis, & Poteſtatis imago eſt viſibilis Vicarius Chriſti. Sapientiæ, admirandus Ordo Eccleſiæ. Bonitatis, Receptio pœnitentium. Prædicationis, Concionatores. Cultus divini, & Sacrificii in Cruce oblati: Altaria, & vera in iis Sacrificia. Diverſiſſimarum denique gratiarum, valde multiplices, & ſanctæ cæremoniæ, quibus mortua fides hæretica caret. Secundò: ageret de ſpeciali gratitudine oculorum ex eo proveniente, quod uſurpent ſpecies, ſub quibus verè, & realiter Chriſtus D. exiſtit.

P R A X I S.

Dominica VII. poſt Pentecoſten.

Attendite à falſis Prophetis, qui veniunt in veſtimentis ovium. Matth. 7.

ACceſſus, *& Propoſitio.* Quid eſt, quod Servator & Magiſter noſter non jubeat attendi ad falſos Prophetas, qui veniunt in furore leonum, in dentibus luporum, ſed in veſtibus ovium? Nimirum docet nos Periculoſiores eſſe occultos, quàm apertos inimicos, præſertim in particulari, cùm inimici habentur pro amicis.

Con-

Confirmatio conſtat ex Theſi, & Hypotheſi.

THESIS.

Periculoſiores occulti, quàm aperti inimici.

In promptu cauſa ex V. Beda. *Malus, ubi ſe ſimulat bonum, ibi eſt peſſimus* & vetus monitum clamat. *Anguem in herba.* Venenum ſi palam propinetur quis ſumat? Hoſtis ſi palam invadat, quæ muſca non ſe fuga, aut morſu vindicet? Diu aperto Marte Abner & Joab decertavêre. 2. Reg. 2. Victus Abner, ſed non peremptus. Aſſumpta deinde à Joabo ſimulata fides 2. Reg. 3. *Adduxit eum Joab ad medium portæ ut loqueretur in dolo, & percuſſit illum in inguine & mortuus eſt.* Scribit Tacitus Lib. 12. Mithridatem invictum bellis plurimis, conceſſiſſe tandem ut cum Adamiſto filio Regis Hyberi paciſceretur, à quo in templum pellectus, cum fœdus ex more gentium pacturus, manum vinciendam porrigit; Adamiſtus decidiſſe vincula ex manibus ſimulat, & ſe inclinans Mithridatis genua invadit, eumque ſternit. Sic invictus ab hoſte aperto, cadit ab oculto. Veriſſimè pro his, ac innumeris D. Cyp. in Epiſt. *Plus timendus, & cavendus inimicus, cum latenter ſurrepit.* Huc referam illud Davidis Pſalm. 67. v. 31. *Increpa feras arundinis, Congregatio taurorum, in vaccis populorum.* Id eſt, da occaſionem hoſti latenti, & experieris quod qui latebat tanquam vipera contempta, ſub arundineto: efferaſcet: ut taurus laſciviens ac mugiens, ut excludat pa-

tientiam, etiam probatam: & cogat Dei opem inclamare, ac dicere: *Disperge illos qui bella volunt.*

HYPOTHESIS.

Tunc maximè periculosi occulti inimici, cùm habentur pro amicis. De his Chrys. conformiter ad sensum Evangelii. *Multa ovium vellera, innumeri ubique lupi sub his occultati*: ut jam inter hostes tutiùs aliquis vixerit, quàm inter eos, qui vocantur amici. Quid ita? Cùm dicitur: *Eamus, faciamus, pudeat non esse impudentem*, D. Aug. Confess. 3. cap. 8. Quid ita? *Quidquid inimicus optaret, amantes vovent.* 6. de Benef. Seneca. Quid ita? *Omnis amicus dicit, & ego amicitiam copulavi, sed est amicus, solo nomine amicus*, Eccl. 37. *Nónne tristitia inest usque ad mortem.* D. Volfrangus, quòd Aldericum nepotem amâsset, æquo magìs in morte exclamavit: O utinam non nôssem Aldericum! cui quoniam æquo magìs afficiebar, non sinor ingredi Cœlum impunitus. O si liceret, morientibus omnibus talia liberè profiteri! quàm innumeri exclamarent: Utinam non nôssem hunc amicum, illam amicam, hunc pædagogum, illum puerum! quos quia æquo magìs amabam, non sinor introire in Regnum. Monet ergo Sapiens Proverb. 27. *Diligenter agnosce vultum pecoris tui, tuósque greges considera, non enim habebis jugiter potestatem, sed Corona tribuetur in generationem, & generationem.* Hebræa legunt: *An corona in generationem, & generationem?* Nota interrogationem? An? & à te sæpiùs re-

qui-

quire: an pecus, quod intueris, an vellus amicitiæ ſit tibi in coronam? Nam niſi ſit, hoſtes, & lupi ſunt, non amici, nec oves, quamvis vellere amicitiæ tegantur.

MODUS XIX.

EX occaſione ſensûs Evangelii aſſumitur locus alterius Scripturæ ex veteri teſtamento, aut ex Epiſtolis Apoſtolorum, qui ſenſui Evangelii illuſtrando, aut explicando conferat. Totus deinde ſermo aſſumpto loco innititur, atque conformiter ad argumenti exigentiam perficitur. E. g. in Feſto S. Mariæ Magdalenæ, eximiè poſſet tractari locus Iſa. Cap. 35. *Et quæ erat arida, erit in ſtagnum, & ſitiens in fontes aquarum. In cubilibus, in quibus priùs Dracones habitabant, orietur viror calami, & junci. Et erit ibi ſemita, & via, & via ſancta vocabitur.* Similiter Dominica 16. poſt Pentec. ad illa verba Luc. 14. *Et obſervabant eum*, poſſet tractari illud Pſalm. 11. *Impii in circuitu ambulant.* Tres enim circulos, obſervatores facere conſueverunt. Primus eſt, ineptæ curioſitatis, qua circumeunt omnia, ut imittentur illum, qui dicit Job. 1. *Circuivi terram.* Secundus, ſupervacaneæ inveſtigationis. Poſtquam enim in obſervationibus ſuis diu luſerint, à ſuſpicionibus egreſſi, in eadem ferè deſinunt, & intra eas remanent. Tertius eſt, damnoſæ illationis. *in quo enim alium judicas, te ipſum condemnas*, inquit D. Paulus ad Rom. 2. Sit

PRAXIS

In Die Sacratiſſima Circumciſionis Domini N. J. C.

Vocatum eſt Nomen ejus JESUS. Luc. 2.

ACceſſus & Propoſitio. Dubium non eſt, Sanguinis hodiernam in Chriſto effuſionem, maximis in genus humanum beneficiis exundâſſe. Hoc ipſum, Sacratiſſimo Nomine JESU, ſignificandum, olim à Spiritu Sancto eſt edictum, cùm Cantico 1. 2. per Sponſam diceret: *Oleum effuſum nomen tuum.* Inſiſtamus igitur noſtris ſolatiis, ut quæ beneficia hodie in nos promanârint, ab hoc Oleo effuſo, id eſt, Nomine JESU diſcamus.

Confirmatio conſtare debet explicatione ſententiæ: Oleum effuſum, &c.

D. Abbas Clarævallis, cùm hæc verba: *Oleum effuſum Nomen tuum.* Ser. 18. expendit, & cum illis Iſa. 9. *Vocabitur Nomen ejus admirabilis*, confert, ſic egregiè utraque componit. Vocabitur, inquit, Nomen ejus admirabilis, DEUS fortis, Pater futuri ſæculi, Princeps Pacis. *Primum, tertium, quartum, Majeſtatem ſonant, reliqua pietatem. Quid horum ergo effunditur? profectò Majeſtatis, ac potentiæ nomen in id, quod eſt pietatis, transfunditur abundè per JESUM Chriſtum Salvatorem noſtrum*, quibus verbis D. Doctor clarè ſignificat. Oleum effuſum eſſe Nomen JESU, quia nomen hoc ſacroſanctum oſtendit infinitam DEI in nos pie-

pietatem, veriſſimè profectam. Sed ut pietas hæc apertiùs pateat, triplex potiſſimùm, Olei effuſio revocanda. Oleo ſanantur vulnera, Jerichuntini peregrini, Luc. 10. Oleo providetur extremæ viduæ pauperis neceſſitati. 3. Reg. 17. Oleo inaugurantur Reges, David, Salomon, Jehu & alii. O ſalutarem effuſionem! O nobilem piiſſimi nominis JESU ſignificationem! *Oleum effuſum nomen tuum JESU*, effuſum ad noſtram ſanitatem, effuſum ad noſtræ egeſtatis opulentiam, effuſum ad noſtræ debilitatis robur, & humilitatis exaltationem.

Jacebat magnus ægrotus, id eſt mundus, juxta D. Aug. Et cum tamdiu jaceret Iſ. 6. *Vulnus, & livor, & plaga tumens, non eſt circumligata, nec curata medicamine, nec fota oleo*, donec *DEUS noſter DEUS ſalvos faciendi* Pſal. 67. deſcenderet in mundum, & vocatum nomen ejus JESUS. Oleum verè effuſum, nomen iſtud, ad curanda noſtrorum peccatorum vulnera, quemadmodum explicuit Angelus. *Vocabis nomen ejus JESUM, Ipſe enim ſalvum faciet omnem populum.* Matth. 31. *à peccatis.* Quare B. Cyril. Jeros. Cath. 10. dicit nomen JESU, ex Græco, ſignificare medium: quando quidem, ut ibidem ſubdit *& corporum eſt medius, & animorum* & D. Epiphan. Hæreſ. 29. inquit, JESUS in Hebræa lingua, Curator appellatur, aut medicus & Salvator. Sed piiſſimè ac melliflué Bernar. Ser. 15. in Canti. O nomen benedictum! O oleum usque quaque effuſum! Quousque? de cœlo in Judæam, inde omnem

terram excurrit, tum pergit. *Ecce CHRISTUS: ecce JESUS, utrumque infusum Angelis, utrumque effusum in homines: & illos homines, qui computruerant, tanquam jumenta in stercore suo: homines & jumenta salvavit, quemadmodum multiplicavit misericordiam suam.*

Nec sufficit pietati divinæ, oleo hoc c rata nostra vulnera, quin subveniretur egestati. *Verè pauperes facti sumus nimis* Psal. 78. cum donis gratiæ & spe cœlesti, per admissa scelera privati, extrema egestate premeremur: sed oleum effusum nomen JESU, de quo ipsa veritas: *Si quid petieritis Patrem meum in nomine meo, dabit vobis* Joan 14. Expende liberalitatem promissionis. *Si quid*, non restringit, non arctat promissa. Aude, & pete in nomine JESU; nihil non obtinebis, quamquam sæpe, à te per idem nomen petens pauper, nec obulum obtinet. Ad rem nostram Paulus 2. ad Cor. 8. *Scitis gratiam Domini nostri JESU CHRISTI, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset dives, ut illius inopiâ vos divites essetis.* Quid est hoc dicere; nisi dicere, oleum effusum nomen ejus, ad ditandam nostram inopiam: Unde iterum citatus Bernard: ad illa verba Psal. 21. *Sicut aqua effusus sum; Effusa est*, inquit, *plenitudo divinitatis, habitans super terram corporaliter: ut de illa plenitudine, omnes qui corpus mortis gestamus, acciperemus.* Et Philo Carpat. ad id Cantic. Oleum effusum. *Hoc est nomen illud effusum, summa charitas, ardentissimus amor Creatoris, ad creaturam. Mortalis venit, ut non semper pateremur: mor-*

mortuus eſt ſemel, ne nos in perpetuum moreremur. Licet, vere omnibus D. Ambr. affectu exclamare. Lib. 2. in Luc. *Maluit ſibi egere, ut omnibus abundaret! Oleum effuſum nomen ejus.*

Denique, Oleum effuſum Nomen ejus ut eſſemus, *Gens ſancta*, *Regale ſacerdotium* 1. Pet. 2. 9. *hæredes DEI*, *cohæredes autem Chriſti*, qui audire mereamur, *Poſſidete Regnum* Matth. 25. attollimini de terra ad cœlum, de fimo ad ſummum ut collocemini *cum Principibus*, *cum Principibus populi ſui* Pſalm. 112. *Ille in præſepibus*, ait D. Ambr. in 2 Luc. *ut tu in altaribus: ille in terris, ut tu in cœlis: ille alium locum in diverſorio non habebat, ut tu plures haberes in Cœleſtibus manſiones. Sic*, pergit Hilar. lib. 2. de Trinitate. *Humilitas ejus noſtra nobilitas eſt, contumelia ejus noſter honor eſt, quod ille eſt DEUS in Carne conſiſtens, hoc nos viciſſim in DEUM ex carne renovati.* Quod olei effuſio, ſeu unctio ſignificaret in Chriſto, dignitatem Regiam explicans Ep. 140. D. Hier. ſic ait: *Qui typum illius prætulerunt, & regnandi conſortes dicti ſunt, oleo corruptibili ſunt inuncti. Hic verò Filius DEI à DEO Patre oleo exultationis, hoc eſt, Reſurrectionis, Aſcenſionis, dominationisque eſt delibutus.* Nîl obſtat, quò minùs per accommodationem, ſenſum verborum ad nos convertamus, & intelligamus, nos in Regnum DEI, oleo effuſo ſanctiſſimi Nominis JESU, tanquam oleo Exultationis, Reſurrectionis, & Dominationis immortalis unctós, ut grati tantæ dignationis, & exaltationis, iteremus cum D. Apoſtolo

ſtolo ſæpiùs Ap. 15. *Dilexit nos, & lavit nos à peccatis noſtris in Sanguine ſuo, & fecit nos Regnum, & Sacerdotes DEO Patri:* Ipſi gloria, & imperium, cujus Nomen oleum effuſum, in ſæcula ſæculorum.

MODUS XX.

INterdum, non ſententia tantùm alterius loci tractatur: ſed totum caput, aut Pſalmus, intento Evangelii, & explicationi accommodatus, ut ſi de Immaculata Deiparæ Conceptione dicturus aſſumas Pſal. 36. *Fundamenta ejus in montibus ſanctis:* aut de Reſurrectione Servatoris & Domini noſtri, Pſal. 2. *Quare fremuerunt gentes, &c.* aut de Aſcenſione Pſal. 109. *Dixit Dominus Domino meo, ſede à dextris meis, &c.* Praxes ejusmodi expoſitionis habentur paſſim in Pſalmis, unde ejus exemplum vix eſt neceſſarium. Nihilominus pro more ſit brevis

P R A X I S.

Dominica I. Adventûs.

Videbunt Filium Hominis venientem in nube cum poteſtate magna. Luc. 21.

A*Cceſſus, & Propoſitio.* Cum qua poteſtate ad judicium ſe venturum Servator noſter, præfixis verbis inſinuat, eam ut mundo certiorem faceret, multò antè ſervis ſuis manifeſtavit. Habet pius animus, quod ſtupeat, omnes autem, quod timeant: Si de illa, Iſaiam, Ezechie-

chielem, Joëlem, aliósque Prophetas audiant. Ego unum ex illis, Habacucum ſcilicet hodie ad vos, de illa loquentem produco, cujus verba tantò diligentiùs expendere debetis, quantò magìs omnium intereſt, timere nunc à judiciis Domini, ne in ipſo judicio timeamus.

Confirmatio ex Expoſitione Cantici Habacuc.

DEUS, inquit, *ab Auſtro veniet*, *& Sanctus de monte Pharan.* Quot verba, tot Poteſtatis magnæ indicia. Nam ſi DEUS veniet, quis ei comparabitur? Si Sanctus, quis eum arguet? *Ab Auſtro verè veniet*, *& de monte Pharan:* Auſter meridiem ſignificat, & tempus maximi in Sole ardoris. Tunc ſcilicet accendetur velut ignis Zelus DEI, & dies *veniet* Malach. 4. *Succenſa quaſi Caminus*, *& erunt omnes ſuperbi*, *& omnes facientes iniquitatem quaſi ſtipula: & inflammabit eos*, *dies veniens*, *ait Dominus exercituum: adeò*, *ut non relinquantur in eis radix*, *neque ramus.* De monte quoque Pharan veniet; Pharan ſignificat diviſionem, apud Lanuzam, quam ſanctus ille, & juſtus DEUS faciet: Separando improbos à probis, innocentes à reis, afflictos à cruciatibus, tempus ab æternitate, homines à DEO. Quod ut glorioſiſſimè præſtet, *operuit cœlos gloria ejus*, ſtipantibus undequaque Dominum, Angelorum Exercitibus, *& laudis ejus plena eſt terra*, qua innumeri illi comites occinent, læti de gloria Domini ſui. Tantum enim abeſt, ut de in-

teritu impiorum triſtentur: ut potiùs de juſti-ſtia DEI gaudeant: & contra impios ſimul cum Domino ſuo armentur; quæ omnia expreſſit David Pſal. 149. *Exaltationes DEI in gutture eorum, & gladii ancipites in manibus eorum: ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis: ad alligandos Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum, in manicis ferreis: ut faciant in eis judicium conſcriptum, gloria hæc eſt, omnibus Sanctis ejus.* Heu peccator! heu miſerande! Quò te tunc vertes tot gladiis ſtipatus, tot compedibus territus, cum inſuper teſte D. Anſel. de ſimilit. *A dextris erunt peccata accuſantia, à ſiniſtris dæmonia, ſubtus horrendum chaos inferni, deſuper judex iratus, foris mundus ardens, intus conſcientia urens.* Quid inter hæc ſpectacula non terrificum? Vicit tamen omnia terror judicis, ideoque *ſplendor ejus ut lux erit.* Quis ſplendor, & qualis lux? de quibus nimirum Apocal. 2.0 11. *Vidi thronum magnum candidum, & ſedentem ſuper eum à cujus conſpectu fugit Cœlum, & terra, & locus non eſt inventus eis. Cornua in manibus ejus.* Audiant qui exaltant cornu ſuum, & loquuntur adverſus DEUM ſublimia: venturum tempus, quo cornua eorum apprehendantur à potentia Dei & confringantur: atque cum cerebro elidantur: Gloriaris de oppreſſo paupere, Cornua exaltas. Gaudes timeri ad omnibus. Cornua exaltas. O bos cornute? O beſtia immanis, quam cœco impetu ageris? Erit, erit tempus, quo videbis cornua tua in manibus,
po-

potentiſſimi ultoris ſcelerum tuorum, & tutoris orphanorum. Bene etiam intelligitur per hæc cornua, crux ſanctiſſima, quam Judex pro ſceptro aſſumet, aut certè quæ ante thronum ejus conſtituetur, tunc *ante faciem ejus ibit mors* in hoc ſigno triumphata, & *egredietur Diabolus ante pedes ejus*, virtute Paſſionis CHRISTI, conculcatus. *Stetit, & menſus eſt terram. Aſpexit & diſſolvit gentes.* Quæ inde prodigia? ſtetit, menſus eſt, aſpexit nondum condemnat, nondum fert ſententiam & jam montes de his eunt, colles curvantur, aquæ diffugiunt, ſcinduntur rupes, cœlum ſupplicat, infernus gemit. Ita ſtatim Propheta. *Et contriti ſunt montes ſæculi, incurvati ſunt colles mundi, ab itineribus æternitatis ejus* Et iterum. *Viderunt te, & doluerunt montes, gurges aquarum tranſiit, dedit abyſſus vocem ſuam, altitudo manus ſuas levavit,* Hæc eſt poteſtas magna in evangelio inſinuata, hæc virtus altiſſimi, quam ratio humana non capit, ſed fides probat. *Stetit, & menſus eſt terram*: ut omni bus conſtaret, Domini eſſe terram, & plenitudinem ejus, & confunderentur impii, vana ſpe temporalium ſucceſſuum illuſi, arguente cujuslibet conſcientia: ubi nunc inanes? ubi fixa in terris fiducia? ſi veſtræ divitiæ, cur vos ab extrema egeſtate non vendicatis? *Aſpexit & diſſolvit gentes*, ut impleatur quod dictum eſt, per Joëlem cap. 2. v. 6. *A facie ejus cruciabuntur populi, omnes vultus redigentur in ollam.* Duplex vultus, graviſſimè homines confundit, & duplex maximè terret. Confundit, vultus te-

teſtis, crimen palam evincentis; & vultus benefactoris offenſi: Terret vultus Principum in Majeſtate ſua, & vultus judicis ſententiam in reum ferentis. Talis erit vultus Domini, ſuper facientes mala. Convincet apertè; exprobrabit inexcuſabiliter. Idem erit teſtis, judex & vindex, quid nî diſſolvantur gentes à vultu ejus? diſſolvitur nix, ſole incaleſcente; ut pateat diu tectus fimus immunditiæ, avaritiæ, & quorumvis occultorum peccatorum. Fiet id equidem, & factum videns Propheta, quod *incurvati ſunt colles ab itineribus æternitatis ejus:* humiliati ſuperbi, & qui ab hominibus pro ſanctis & juſtis adorabantur, jam patentibus ſceleribus, in terram depreſſi videbuntur. *Sed nunquid in fluminibus iratus es Domine? aut in fluminibus furor tuus, aut in mari indignatio tua?* Aquæ multæ, populi multi: flumina labentia, gentes ut nives diſſolutæ. Heu! nihil juvat hìc miſericordiæ invocatio: *In fremitu conculcabis terram, & in furore tuo, obſtupefacies gentes.* Hebræa! *In furore, triturabunt gentes*, cujus triturationis eſſe poteſt Exemplum David 2. Reg. 12. *qui circumegit ſuper eos* (id eſt Ammonitas) *ferrea carpenta, diviſitque cultris, & traduxit eos in typum laterum.* Obſtupeſcant gentes, ſuper tantam mitiſſimi Domini ſeveritatem, & ſi ſaluti ſuæ conſultum volunt, aſſumant ſalutarem, Prophetæ noſtri timorem: qui de ſe, verſu primò, hujus Cantici ait: *Domine audivi auditionem tuam, & timui*, & rurſus, eundem timorem proſequens: *Audivi, & conturbatus eſt venter meus,*

à

à voce contremuerunt labia mea. Hic enim timor salutariter admissus, efficiet, ut tandem homo ad DEUM planè conversus, cùm cœlum ac terra turbabuntur, *ficus enim non florebit, &c.* & putredo ingressa in ossibus ab ira DEI non abscondet, dicere possit confidenter: *Ego autem gaudebo in Domino, & exultabo in DEO JESU meo, DEUS Dominus fortitudo mea, & ponet pedes meos quasi cervorum: & super excelsa mea deducet me victor in Psalmis canentem.*

MODUS XXI.

DOgmaticus, sive doctrinalis, quando ex toto Evangelio doctrinæ variæ, quæ eodem includebantnr, eruuntur, atque explicandæ, probandæque assumuntur. Modus hic est unus ex facilibus. Ornatur autem, & formam sublimiorem sumit, si doctrinæ non simpliciter proferantur, sed per modum Axiomatum, graviúmque Sententiarum producantur: Ex. g. si Dominica 21. à Pentec. Matth. 18. doceres 1. facillimè ab hominibus, ingentia apud DEUM debita contrahi: cui sermoni præberet occasionem debitum talentorum. 2. Eadem facillimè pariter à nobis posse exolvi, quod posset deduci ex facili venia Domini, ad illa verba, *Patientiam habe*, concessa. 3. Ex alieno ære posse nobis succurri, cujus veritatis occasionem daret ipsa pœna servi, qui si cum conservo indulgenter egisset, eo

ipſo apud Dominum veniam conſtantem meruiſſet, quemadmodum è contra, ſua in conſervum crudelitate, effecit, ut indulgentiâ obtentâ indignus judicaretur.

P R A X I S.

In Feſto Viſitationis B. V. MARIÆ.

Exurgens Maria abiit in Montana, Luc. 2.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Plenum inſtructionibus ſalutaribus Evangelium: vix expedit, alicujus doctrinæ compendio ſtringere. Igitur in plura ſalutis monita illud partiamur.

Confirmatio per adductas, quas Orator elegit doctrinas.

Prima Doctrina: Ubi DEUS, ibi nihil arduum. Hæc elicitur ex verbis primis Evangelii. *Exurgens Maria abiit in Montana.* Ardua hæc D. Virginis cenſenda via, tum quia humana indicia, egreſſui obſtare poterant: tum quia fatigationem difficilem ipſum iter ferebat. Ratio eſt primi, quia ab hominum converſatione, ab infantia amota Virgo, ſolíque Deo, & Angelis ejus cognita, ſenſu, & re id ſibi indixerat, quod de quadam Abbatiſſa dictum refert D. Antoninus. *Virginem gemmam eſſe in concha.* Ratio ſecundi. Quia montana tranſitu ſunt difficilia, in quibus tamen nec quieviſſe, nec reſediſſe legitur, ſed Exurgens tranſiviſſe, ſcilicet à DEO impulſa, qui, ubi adeſt, nihil arduum eſt. In hunc ſenſum Thomas à Kem-

Kempis : *Suaviter equitat, quem DEI gratia portat.* Et cant. 2. *Ecce iste venit, saliens in montibus, transiliens colles.* Considerent id potissimùm illi, qui ad vitam piam, aut ad pœnitentiam à DEO vocati, montes ante se fingunt: & insuperabiles, aut hominum respectus, aut viæ spiritualis progressus, judicant. O si DEO fisi, ad meliorem frugem sincerè converterentur! quàm facilè experirentur, quod ubi Deus, ibi nihil arduum? quàm confidenter cum D. Hieronymo in Epist. ad Heliod. inclamarent: *Quid agis frater in sæculo, qui major es mundo? quamdiu te tectorum umbra premit: quamdiu fumosarum urbium carcer includit. Crede mihi, nescio, quid lucis aspicio. Licet sarcina corporis abjecta, ad purum ætheris evolare fulgorem.*

Secunda Doctrina: ubi DEUS, ibi salus, ex illis verbis: *Et salutavit Elisabeth.* Semel tantùm legitur Deipara Virgo salutem dixisse: nec ante, quàm utero gestaret DEUM. Ubi DEUS, ibi salus. Idem discimus ab Angelo Gabriële, qui ex cœlesti instructione non aliter dixit D. Virgini *Ave*, quàm cùm diceret: *Dominus tecum.* O quot Christiani salutem aliunde, quàm à DEO expectant? ideoque merentur, ut in illis quoque sententia Eliæ Lib. 4. Reg. cap. 1. robur obtineat. *Nunquid non est DEUS in Israël, ut eatis ad consulendum Beelzebub Deum Accaron. Quamobrem hæc dicit Dominus, de lectulo, super quem ascendisti, non descendes, sed morte morieris.* Quot iterum? qui cùm salutes sibi propinant, salutem perdunt.

Rectè Soholovius noſter in Quæſtores: *Rarus apud nos quondam uſus vini fuit, idque ſtatis temporibus, & apud paucos, magno fructu & emolumento vitæ longæ, & ſanæ mentis: nunc vulgatiſſimus, qui ad caulas uſque ad ſtabula pervenit. Ita erectum eſt magnificum temulentiæ trophæum, exhauſtæ opes.* Pariter dixeris: *Exhauſta ſalus.* Nam ut Athan. Lib. 2. Epichar. dicit frequentiſſimè: *Ex Sacrificio epulum, ex epulo potatio, ex potatione comus, ex como ludus, ex ludo Judicium, ex judicio condemnatio.*

Tertia Doctrina: Ubi DEUS, ibi Jubilatio. Ex verbis Eliſabeth, D. Virginis, & Exultatione Infantis in utero. Et quæ hæc feliciſſima ſolennitas: CHRISTUS intonat, Mater Virgo occinit, Eliſabeth benedicit, Joannes in utero ſalit, & de utero exilire conatur! O felices, qui hoc gaudio de DEO replentur! O miſeros, qui aliunde ſolatia ſua, quàm à DEO quærunt, cùm verum gaudium ibi ſolùm inveniatur, ubi DEUS adeſt, de quo D. Auguſt. Confeſſ. Cap. 40. *Eſt enim gaudium, quod non datur impiis, ſed eis, qui te colunt, quorum gaudium tu* ipſe (DEUS es) *Et ipſa eſt Beata vita, gaudere ad te, de te, propter te, ipſa eſt, & non altera.* Et iterum: *Et aliquando intromittis in me affectum, multum inuſitatum, introrſus ac neſcio quam dulcedinem: quæ ſi perficiatur in me, neſcio, quid erit, ſcio, quòd vita iſta non erit.* Tarantula, ſpecies aranei eſt, teſte Alex. ab Alex. quem ſi quis deglutiat, geſtit, ſalítque tamdiu, ut inter ſaltus vitam ſæpè expiret. Talia ſunt profectò gaudia hominum ſæcularium, quòd in-

inter ea vitam, & ſalutem perdant. Ubi DEUS, ibi Jubilatio ad vitam eſt, quia & Joannes vitam per uteri materni pulſum quærit, & DEUS ipſe eſt, in quo vivimus, movemur, & ſumus.

Quarta Doctrina: Ubi DEUS, ibi Deificatio. Ex verbis D. Matris: *Magnificat anima mea Dominum*, de quibus D. Bernardinus Sen. Tom. 3. Serm. 6. *Beatiſſima Mater DEI plena Spiritu Sancto, & tota in DEUM transformata, jubilando dixit decem jubilationes.* Unde & idem Canticum, *Pſalterium decachordum* appellat, ad quod David reſpexit, cùm diceret: *In Pſalterio decachordo pſallam tibi.* At nota illa verba: *In DEUM transformata.* Nota & Cantici ſignificationem, ac verbum *Magnificat*, ſignificans actum laudis præſentem, & continuum. Hinc diſce magnificare DEUM, ut Deo dignus ſis, & quodammodo deificeris. Proverbium Polonorum eſt: *Non corrigito Magnificat*, ſignificans laudes per illud DEO perfectiſſimas, perfectiſſimè impendi. Unde etiam omni jure, meritus Horatii laudem, Caſimirus Sarbievius, in præceptis Lyricis probat, eundem hymnum omnibus numeris Poëticis eſſe abſolutum. Mutare mihi liceat proverbium, aut imitando illud, dicere. Ne corrumpas Magnificat. Eſt, qui occinat, magnificavit, non magnificat: corrumpit. Eſt, qui occinat, Magnificabit, itidem corrumpit. Magnificat, occinitur, ubi DEUS, & Deificatio intercedit: & quidem Magnificat anima, non lingua, non labium.

In ſpiritu enim, & veritate adoratur Dominus, cui perpetua, ac indeſinens laus debetur in ſæcula.

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XXII.

PRæfixa themati propoſitione, totum aut ferè totum Evangelium ad illam propoſitionem revocatur, quæ & ſi ſecundum ſe videatur ſingularis: totius tamen Evangelii doctrinas comprehendat E. g.

Dominica 5. à Pentecoſt. Matth. 5. dicturus ſupra illa verba. *Niſi abundaverit juſtitia veſtra, plus quem ſcribarum, aut Phariſæorum &c.* poſſet proponere, inquiſiturum ſe; quænam ſit hæc abundantia, à nobis per Chriſtum requiſita, & reſponderet ex Evangelio 1. Eſſe illam, quæ non ad ſola facta, ſed & ad cognitionum cuſtodiam, ſe extendit. Nam ait Dominus, *dictum eſt antiquis non occides &c. Ego autem dico vobis quia omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit judicio* 2. Eſſe illam, quæ ſe extendat, ad Cuſtodiam verborum. *Qui dixerit fratri ſuo, Raca &c.* 3. Eſſe illam, quæ ſe extendit ad opera liberalia, per quæ læſi lædentes prævenimus, quia dicitur: Si frater habet aliquid adverſum te, *relinque ibi munus tuum ante altare,* &c. Atque hac ratione totum Evangelium, ſub dicta propoſitione, explicaretur.

PRA-

PRAXIS.

In Festo S. Mariæ Magdalenæ.

Remittuntur tibi peccata tua Luc. 7.

A*Ccessus & Propositio.* Nemo est nostrum, dubio procul, qui non cum magna animi delectatione, fortunatam hanc Servatoris sententiam, Magdalenæ gratuletur. *Remittuntur tibi peccata tua*, & nemo est, qui non sibi similem optet. Eveniet omninò cuilibet, cui vera pœnitentia, obvenerit. Ne igitur nos fraudemus die bono, & spe optima, inquiramus hoc sermone, quid sit verè pœnitere; & hoc exemplo Magdalenæ perdiscamus.

Confirmatio debet constare sparsis in Evangelio exemplis pænitentis Magdalenæ.

Quid itaque est verè pœnitere. Idem primò verè Pœnitere est, mox atque à DEO te vocari sentis, ad eum, à peccatis converti. *Hodie si vocem ejus audieritis nolite obdurare corda vestra.* Monet Psal. 94. Christus de sepulchro, mane diluculo, ita peccator de peccati tumulo. Procul infaustum cras, procul dilationes. Ita egisse, D. Magdalenam, notant illa verba Evangelii. *Et ecce mulier, quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod acubuisset, attulit alabastrum unguenti.* Non distulit nec prætendit occasionis incommoditates, sed ut cognovit de Christo, confestim se ad illum placandum proripuit. Heu quam facilè hic decipimur: *paulum* inquit Sapiens Prov. 6. 10. *dormies, paululum dormi-*

tabis, paululum conferes manus, ut dormias, & veniet quasi viator egestas. Hinc de latrone quoque in cruce converso D. Cyril. apud Garz. dis. XCVI. 13. *Rogo te; in finem vitæ protrahis pœnitentiam ad exemplum latronis? Falleris frater. Nam latro non in fine, sed in principio est conversus, nam tunc venit, cum vocatus fuit.*

Quid rursum est verè Pænitere? Respondeo, verè pænitere, est ita peccatum detestari, ut omnia impedimenta conversionis, & omnes respectus ab eo avocantes, ex nunc damnentur, & pervincantur. Id item apparet, in Exemplo Magdalenæ, de qua Greg. hom. 33. *Super convivantes ingressa est, non jussa venit, inter epulas; non erubescit.* Quis dubitet obstitisse illi fervori conversionis, verecundiam muliebrem, malorum amicorum occurrentia blandimenta, voluptatum & carnis pavores, hominum ostentatines ac irrisiones, pænitentiæ agendæ rigorem. Vicit hæc omnia Magdalena, & pænitentibus verè prælusit, ut omnia discant pro DEO contemnere: opes, amicitias, voluptates, humana judicia, ipsiusque vitæ pericula: generoso illo & Christiano animo. Cujus etiam exemplum pulcherrimū proponit nobis D. Nazian. infamatoria prima in Julianum, in nonnullis Christianis; qui donativum à Juliano accipientes, thus adoleverant: ignari fraudis, qua illud, in ignem injicere jussi. Hi deinde à domesticis moniti, cum dolum advertissent, primum attoniti, mox zelo candescentes, ac per forum discurrentes, clamabant.

bant. *Chriſtiani, Chriſtiani animo ſumus, audiat omnis homo & præ omnibus, Deus cui vivimus & morituri ſumus. Imperator nobis impoſuit, cujus auro ſumus vulnerati. Emendabimus Imperatorem, ſanguine expurgabimus.* Mox ad Imperatorem converſi. *Non dona Imperator accepimus, ſed morti ſumus adjudicati: non honoris cauſa ſumus vocati, ſed planè ignominia donati. Gratiam tuis concede militibus Chriſto conſignatis, cujus ſolius ſubſumus Imperio. Pro igne ignem retribue, pro cinere illo, in cinerem nos redigito, manus quas malè porreximus detruncato, nec non pedes, quibus perversè cucurrimus. Alios auro tuo honora, quos accepiſſe non pœniteat, nobis ſatis eſt Chriſtus.* O generoſa Pectora! O paucis cognitam pænitentiam! Hoc demum eſt pænitere, omnia pro DEO contemnere.

Quid tamen inſuper eſt verè pœnitere? Reſpondeo: verè pœnitere eſt, poſt animum ſincerè ad DEUM converſum, poſt omnia pœnitentiæ impedimenta ſublata, poſt omnes reſpectus humanos contemptos, poſt lachrymarum maria effuſa, ſe indignum gratiâ DEI judicare. Egregiè Salvian. deſcribens pœnitentiam Davidis lib. 2. de Guber. *Agnoſcit reus culpam, humiliatur, compungitur, confitetur, luget, pœnitet, gemmas regias abdicat, crepantia auro textili indumenta deponit, purpura exuitur, diademate exhonoratur, cultu, & corde mutatur, totum Regem cum ornatu ſuo abjicit. Quid inde? quis animus, quæ confidentia virtutis Davidi? Clamat ſæpiùs, ac præſertim* Pſal. 50. *Averte faciem tuam à peccatis meis. Tibi ſoli peccavi. Peccatum meum*

contra me eſt ſemper, & alibi multoties. Sic pœnitere eſt verè pœnitere, ſic pœnituiſſe hodie cenſenda D. Magdalena, quæ poſt tam inſignem converſionem, in qua juxta D. Greg. in Luc. 7. *Quot in ſe habuit oblectamenta, tot de ſe invenit holocauſta*; indignam tamen ſe gratiâ, & aſpectu Domini ſui judicavit, ideoque ſtans retrò ſecus pedes ejus, lachrymis cæpit rigare pedes ejus. O Magdalis! O peccatrix piiſſima? Quid ita parum audes? Nunquid adhuc ignoras, quem placas? Hic eſt Pater ille amantiſſimus, qui filio ad ſe converſo pectus, non pedes obtulit, hic Servator, ille benigniſſimus, in cujus pectore Joannes, hoc eſt, gratia, quam tu per remiſſionem peccatorum es aſſecuta, recumbit. Cede nobis peccatoribus pedes, tibi pectus, tibi vultus, tibi labia dilecti patent. Fruſtra cadunt verba, & pedes petit, & à retro tanquam indigna petit. Ubi ſunt illi impudentes, ubi illi pænitentes? qui nihil obſtare, quò minus ipſi Deo aſſiſtant, aut aſſideant, dum modo leviter pectus tangant, dum os aperiant, exiſtimant. Non eſt hæc, non eſt, vera pænitentia. Vera pœnitentia, ſemper humilis eſt, ſemperque locum quærit, in quo Magdalena peccatrix, meliori ſorte, quam olim, Ruth ad pedes Booz, mulier virtutis apparuit.

Quid denique eſt verè pænitere? Reſpondeo. Pænitentiam inchoatam conſtanter retinere, & peccata quorum etiam venia certa eſt, continuò plangere. Ita egit Magdalena

de

de qua ipſe Servator. Oſculum mihi non dediſti, *hæc autem non ceſſavit oſculari pedes meos*, inter lachrymas ſcilicet, & continuos planctus. Unde, & à Chriſti reſurrectione rigidiſſimam pænitentis vitam, in Eremo ad mortem egit: quamvis ter in ſingulos dies, Angelicis cantibus recrearetur. Placet inventio pictorum, quâ paſſim, D. Petro gallum occinentem appingunt, & Magdalenam non aliter, quam ad pedes Chriſti crucifixi, aut inter pænitentiæ inſignia, cicilia, diſciplinas ſtatuunt. Monemur inde, ut ſiquis cum Petro, Chriſtum aliquando negavit, ſemper ab inde gallũ, admiſſum crimen exprobrantem obaudiat: & quanquam claves regni cœlorum, in manibus collocatæ videantur, lachrymas tamen fundere continuas non deſinat. Monemur pariter, ut ſi quis cum Magdalena deliquit, à pedibus Chriſti nunquam recedat, pænitentiam nunquam deſerat. Sed illud Pſal. 6. gemebundus iteret. *Laboravi in gemitu meo, lavabo per ſingulas noctes lectum meum, lachrmis ſtratum meum rigabo* Hebr. legunt. *Fatigatus ſum gemendo, & ſuſpirando totas noctes: lachrymis meis ſtatum meum immergam ſeu natare faciam.* Propriè, *putrefaciam*, *diſſolvam.* Super quæ D. Chryſoſt. Homilia 32. in Epiſt. ad Hebr. *Quod una die, admiſſum fuerat peccatum, poſt tot annos, poſt tot generationes, tanquam quod recens accidiſſet, deflebat.* Sic pænitere, eſt verè pænitere. Sic Magdalena pænituit. Sic pænitere debent, qui remiſſionem peccatorum expectant. Cæterum inquit Bernar. Ser. 3. in

Cant. *Si dixerit mihi JESUS : Remittuntur tibi peccata tua, nisi ego peccare desiero, quid proderit?* imò ut addit idem. *Erit sine dubio, recidenti quam cadenti pejus.*

§*.§*.§*.§*.§*.§*.§*.§*?.§*.§*.§*.§*.§*.§*§.

MODUS XXIII.

ESt expositorius, aut explanatorius, quando sententia aliqua Evangelii, aut alterius scripturæ habens sensum involutum, ac incertum exponitur: Ostendendo, quis illius germanus sit sensus. Porrò, aut sensus ille quem proponimus, solum vulgo ignotus est, neque habet alios sibi oppositos: aut non solùm est ignotus, sed & oppositos patitur. In primo casu satis est, explanare germanum sensum, confirmare, amplificare. In secundo possunt etiam alii sensus, & interdum debent citari, ut illis refutatis, noster magis innotescat. Inter sententias huic explicationi conducentes, posset esse illa D. Paul. ad Hebr. 5. *Crucifigentes iterum filium DEI in semetipsis.* Alia enim, & vulgi rationem superans, est item illa. *Cognosco oves meas* Joan. 10 Ambiguitatem enim parit, de qua cognitione sit sermo, quando nihil fugit scientiam DEI: nec dubium esse potest, quod sit sermo de cognitione Practica DEI, de qua Incertus Tit. 3. Biblioth. PP. hic *Cognoscere, Domini diligere est. Unde, & in judicio dicturus est quibusdam. Amen dico, Nescio vos, alioquin qui omnia scit,*

quo-

quomodo ignorare aliquid potest. Nota illud, *cognoscere, diligere est*, & disce sensum, similitudine Parentum, filios dilectos, & exosos, hac voce distinguentium. Meus est hic: Hunc alium nolo meum Psal. 79. *Quid deducis velut ovem, Joseph*: Non de hoc solum plaudit Psaltes, quia Dominus ducit, velut ovem Joseph; sed quia deducit: quod est idem, quod cognoscere oves, quia cognoscere diligere est, quod rursum Psaltes notavit, quando edixit, *quia novit Dominus viam justorum, & iter impiorum peribit.* Psal. 10. Itaque, *securè pascant oves Christi licet pastores sui, eas derelinquant, in necessitate: licet substantiam temporalem non illis tribuant, sed in aliorum usus convertant: tamen D. JESUS CHRISTUS verus Pastor, diliget eos, & vitam æternam dabit* D. Aug. Tit. 3. bibli. in serm. Haimonis.

PRAXIS.

Feria III. Pentecostes.

Ego veni, ut vitam habeant, & abundantiùs habeant. Joan. 10.

A*Ccessus & Propositio.* Illustre hoc est de Christi Domini in nos liberalitate testimonium; sed qua ratione nobis abundantiùs vitam impertiatur, non satìs, prima fronte notum, imò quasi paradoxum. Expendamus igitur hanc beneficentiam diligentiùs, ut ad gratitudinem animemur abundantiùs.

Con-

Confirmatio debet conſtare expoſitione germani ſensûs, ejúsque probatione.

Quod anima eſt corpori, hoc DEUS animæ, dixit veriſſimè Augu. eò quòd gratiam Spiritus Sanctus infundat in corda fidelium, quæ eſt principium, & radix vivendi divinè animæ. Illa enim movet animam ad rectè operandum, illa facit actiones dignas anima & DEO, illa animæ vita eſt, qua ſi quis vivens in ipſa morte corporis invenietur, vivet iterum, vita gloriæ in æternum. Proinde duplex eſt vita, de qua verba Chriſti Domini: *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantiùs habeant*, ſunt intelligenda: vita gratiæ, qua vivit anima per DEUM; & vita gloriæ, qua vivet per DEUM, in DEO, cum DEO, æternùm videndo, amando, gaudendo, & quidem

Quoad vitam Gratiæ venit Chriſtus, ut eam abundantiùs habeamus: quia per ejus adventum, & facilior peccatorum, quæ tollunt vitam, remiſſio eſt reddita, ut ſic vitam, cùm volumus, arripiamus: & copioſiora multò quàm antè auxilia, ad illam acquirendam, fovendámque allata. Sunt quidem, qui obmurmurent, faciliorem fuiſſe, reditum ad Deum olim, ac proinde faciliùs vitam gratiæ acquiri potuiſſe. Scilicet nihil requirebatur, niſi vera cordis contritio, nunc autem acceſſit confeſſio, in qua non leves difficultates obveniunt. Hic ſenſus & ignavus & rudis eſt. Ignavus quidem; quia in rei pretioſiſſimæ, qualis eſt ſalus, & vita animæ, cura minimos labores æſtimat.

Rudis, quia non ſatìs, & capit, quid vera contritio ferat, quæ ſi adeſſet, in publicam etiam peccatorum confeſſionem cum Magdalena rueret. Parvum verbum contritio, ſed grande ejus myſterium. Quis nôrit? utrum dicat: Peccavi cum Davide, aut filio prodigo? an cum Saule, aut Antiocho? quis certus ſit, ſe in contritione odiſſe peccatum ſuper mala omnia, & moveri ad ejus odium, propter DEUM amatum ſuper omnia? non verò immiſceri dolori timorem DEI ſe punientis, aut amorem ſibi proſperantis, aut periculum vitæ à DEO ob peccata tollendæ, quæ & ſimilia, tollunt perfectionem contritionis, & ſolùm faciunt attritum: ac proinde illos actus non ſequitur juſtificatio, nec vita animæ. Vis hic gratiam experiri Chriſti, attere-re, & confitere, & ecce actus, qui non ſufficiebat vitæ reddendæ, faciet te, cum Sacramento, ex attrito contritum, & vitam indubitatè reſtituet, ùt docet Tridentinum. D. Thomas in tertiam Partem, Metaphoram Contritionis, & Attritionis, à rebus, quæ conteri ſolent, ait ſumptam. Age, quid faciliùs? conteri. Ex. g. Saxum & in cineres redigi, an ſolùm atteri? Saxum, & petra duriſſima eſt cor peccatoris. Conteri illud omnimodè opus erat, ut in vitam animaretur: nunc atteri ſatìs eſt, quia Chriſtus venit, ut vitam per eum habeamus, & abundantiùs habeamus.

Quanta verò ejusdem abundantia acceſſit, ex auxiliis vitæ acquirendæ, fovendæque, le-

gi

gi veteri ignotis? Crediderim equidem motiones voluntatis, & lumina intellectûs, vocationésque omnimodas frequentiores à Christi adventu fidelibus communicari, sed ne aliquis id incertum velit, fontes beatissimos, ac publicos, vitam, & gratiam fundentes, cogitemus. Sacramenta, scilicet à Christo Domino in Ecclesia instituta, gratiæ dum non obstemus, ex opere operato immediatè causativa: quorum nulla habuit lex vetus, sed solùm Ceremonias, & Ceremonialia, & ùt ait Apostolus ad Hebr. 10. *Umbras futurorum bonorum.* D. Bernar. huc alludens, Ser. 2. in Cant. Legem Moysis, aut Moysem, comparat Giesi, cum baculo ad suscitandum filium Sunamitidis misso: cui vitam reddere minimè potuit. Unde inclamat: *Sequatur Dominus nuntios suos, quia sinè ipso possunt facere nihil: misit puerum, tulit baculum, & necdum est vox, neque vitæ. Non surgo, non suscitor, non excutior de pulvere, non respiro in spem: si non Propheta ipse descendat, & osculetur me osculo oris sui.* Vox hæc Bernardi vox totius humani generis olim fuit, qua, tractus clementissimus Dominus de Cœlis venit, ut vitam habeant, & abundantiùs habeant. Celebratur apud Senec. lib. 9. de Clem. Augusti beneficentia, quod Cinnæ proditori suo propinaverit, inquiens: *Vitam tibi Cinna iterum do, priùs hosti, nunc insidiatori, ac parricidæ. Experiamur, utrum ego meliori fide vitam dederim, an tu debeas?* O quantò major, magna etiam hac liberalitate nostri Servato-

ris!

ris! qui non jam semel ac iterum, sed toties nobis vitam per Sacramenta proponat? Quoties dignè illis uti volumus, possumus, quamvis non raro in eum sæviamus, qui se ipsum, vitæ nostræ nutrimentum esse vult, ùt meritò exclamat D. Chrys. Hom. 61. ad Antioch. *Hei mihi, quot ad salutem nobis viæ! Nos corpus suum effecit, nobis suum communicavit corpus!* Hoc est vitam velle dare, & abundantiùs dare.

Quoad vitam gloriæ: Venit item Christus, ut eam abundantiùs habeamus; quia & ingressus ad eam quotidie patet, & electio, ac salus æterna, ad plures, quàm in lege veteri refertur. Ad Hebr. 9. *In secundo*, inquit D. Apostolus, *tabernaculo, semel in anno solus Pontifex introibat, non sine sanguine. Hoc significante spiritu sancto, nondum prolatam esse sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo, habente statum. Non enim decorum erat*, pergit Primasius ad Gal. 3. *aut milites qui sub vexillo Christi in veteri testamento stipendia meruerant, ante ducem triumphare: aut prius membra quam caput, cælesti gloria exornari Sanguis igitur Christi*, inquit Hier. ep. 129. ad Dardan. *clavis paradisi est dicentis ad latronem, Hodie mecum eris in paradiso.* Et à Christi ingressu, patuère duodecim cœli portæ Apoc. 21. ne una quidem clausa: cum ne una, ante hac, fuerit aperta, quæ etiam versus omnes orbis partes patent, ut vitam homines habeant, & abundantius habeant: & salus cujus spe gloriabantur soli Hebræi totius orbis habitatoribus pateat. Apoc. 7. audit de cœlo D. Joannes, numerum si-

gnatorum, *centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israel.* O vitæ æternæ parcam possessionem! Hem nos! si tam pauci censeamur. Adsit: venit Christus ut vitam habeant, & abundantius habeant, ideoq; addit D. Joannes. *Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, & populis, & linguis, stantes ante Tronum, & in conspectu agni.* Certe SS. Martyrum, sub solo Diocletiano, invenies vicies centena millia. Singulis enim mensibus per 10. annos occidebantur 17. millia. In lib. 3. D. Brigittæ legitur, solum Romæ quolibet die anni, posse celebrari 7. millia Martyrum. Et eodem lib. c. 17. dicitur *Si mensurares terram 100. pedum in longitudine, & totidem in latitudine, ut seminares eam puris granis tritici, quodlibet verò granum, daret fructum centuplum, adhuc essent plures Martyres, & Confessores, Romæ à Sancti Petri tempore, usq; ad Cœlestinum.* Jubilet ergo DEO, omnis terra, & apud se unusquisque & pendat, quàm irrationabile & insanum; vitam quam per Christi gratiam abundantissimam licet habere, sponte sibi detrahere, ac imminuere.

MODUS XXIV.

MEminit illius Sixtus Senensis Bibliothecæ suæ cap. 2. & P. Carolus Regius Societatis nostræ lib. de Inventione Orationis Sa-

cræ:

cræ: quando tota concionis ſupellex, deſumitur ex concordantiis Scripturæ hoc modo, ut dicturus orationem, aſſumpto ſubjecto ſententiæ, vel prædicato, vel utroque percurrat in Concordantiis ſimilia verba, item Synonima, ac etiam adverſa, factáque reflexione ad ſuum intentum, ex hiſtoriis, & ſententiis per Concordantias inſinuatis, colligat in unum, quæ ad rem faciunt: eliciendo rei aſſumptæ, definitiones, cauſas, effectus: aut advertendo, ad circumſtantias, quis, quid, ubi. Sic enim copioſa non poterit non colligi, dicendi materia: qua in forma orationis pro ſuo placito diſponet. Dicam quod ſentio. Modus hic ſuggerendæ materiæ eſt aptus, ſed prudentiâ judicioſâ indiget, ne verba ſecuti, multa ineptè congeramus, atque cum de re plurima dixerimus, ad rem nihil dicamus: & tædii, laboriſque multum adfert, cùm ſæpè innumera verba examinanda ſe offerunt. E. g. ſi die Paſchatis triumphale illud Evangelii præconicum accipiam *Surrexit*: longiſſimæ centuriæ verborum erunt decurrendæ, ſub dictionibus, ſurgo, reſurgo, exurgo, & ſynonimis harum incluſæ: tum verò ad ordinem aliquem revocandæ. Certum tamen interea ſit, etiam plurium concionum materiam, hac ratione ſimul ſuppeditari poſſe. Nam, ſi examinem in Concordantiis *ſurrexit*, inveniam ſurrexiſſe, Barac. Jud. 4. 14. adverſus Siſaram, dicente DEO: *Surge, hæc eſt enim dies, in qua tradidit DEUS Siſaram in manus tuas*, unde eum glorioſè pro-

ſtravit, & iterum audivit v. 12. *Surge Barac, & apprehende captivos tuos.* 1. Reg. 17. *Cùm ſurrexiſſet Philiſtæus, feſtinavit David, & cucurrit ad pugnam.* 16. Judicum. *Dormivit Samſon ad mediam noctem, & inde conſurgens, apprehendit ambas portæ fores cum poſtibus, & ſera, impoſitáſque humeris ſuis, portavit ad verticem montis, qui reſpicit Hebron.* En materiam ex quæſtione, quomodo ſurrexit? ſufficientem Orationi. Similem dabit circumſtantia Quis, nam ſi quæram, qui ſoleant ſurgere? dicuntur in Scriptura, ſurgere primò humiliati, juxta illud Pſal. 119. *De Torrente in via bibet, propterea exaltabit caput.* Nam tò *exaltabit* eſt ſynonimum verbi *ſurget*; & Pſal. 19. *Surreximus, & erecti ſumus.* Secundò, *afflicti* Pſal. 126. *Surgite, poſtquam ſederitis, qui manducatis panem doloris.* Et 1. Eſdræ 9. v. 4. *In Sacrificio veſpertino ſurrexi de afflictione mea.* Tertiò: *Qui dormiérunt*, unde & de Chriſto Propheta Pſal. 3. 2. *Ego dormivi, & ſoporatus ſum, exurrexi.* Quartò: *ſuccurſuri alienis malis*, Exod. 9. *Surge, & deſcende citò, quia peccavit populus, &c.* quæ omnia, & ſingula ſatìs aptè ſerviunt Servatori, humiliato, afflicto, ſurgenti, ſi rurſus adhuc reflectam. Ad quid ſurgitur? legam Gen. 44. juſſum ſurgere famulum Joſephi Patriarchæ, ut voluntario, & pio dolore vocarentur fratres Patriarchæ, quorum conſortio & maximè Benjamini frui priùs frater volebat. Num. 16. 15. Surrexiſſe Moyſen, & abiiſſe, ac populum abduxiſſe à Dathan, & Abiron; ne abſorberetur cum illis. Exodi 24. v. 24. Surre-

rexiſſe eundem, ut aſcenderet montem, in quo eum operuit Glória DEI. Joſ. 17. Surrexiſſe populum, ut plecteretur peccatum Achami. 2. Eſdræ 2. Surrexiſſe Eſdram, ut provideret Hieroſolymæ dirutæ. 2. Reg. 3. Surrexiſſe Abner, ut còngregaret populum ad David. 4. Reg. 7. Surrexiſſe Eliſæum, ut ſuſcitaret Sunamitidis filium: qui fines valdè commodè flecti ad Chriſti reſurrectionem poſſunt; & multi ſimiles, ac potiores ex plurimis reſtantibus locis deduci, ſicut & ex aliis circumſtantiis, ac reflexione ſupra locos Dialecticos, eorúmque ad ejuſmodi dictiones applicatione. Unde ſit & mihi ex reſtantibus

P R A X I S.

In Feſto Solennitatis Paſchatis.

Surrexit. Marci 16.

A*Cceſſus, & Propoſitio.* Quando Angelus felix, fauſtúmque *Surrexit* intonat; quando tota Eccleſia lætè illud ingeminat, æquum eſt, ut nos quoque idem cum gaudio promamus. Ut autem tantò promptiùs Cor linguæ conſonet, quid læti, quid fauſti, hoc lætum fauſtúmque *Surrexit* ferat, tantiſper expendamus.

Confirmatio deduci debet ex occaſione dictionis *Surgo* in Scriptura variè applicatæ.

Primum itaque, quod felix, fauſtúmque *Surrexit* intonat, eſt Victoria Chriſti, & triumphus de hoſtibus, de quo Pſal. 67. *Exurgat*

DEUS, *& dissipentur inimici ejus*, *& fugiant omnes, qui oderunt eum, à facie ejus.* O quàm frustra fremuerunt gentes! & quàm inania meditati sunt populi! Ecce surgit, quem occisum voluerunt, & dissipat inimicos suos. Ubi mors victoria tua? ubi stimulus tuus inferne! fugit mors, victus infernus, dissipati custodes sepulchri, dissipata consilia Judæorum, dissipata infidelitas gentium. Triumphus planè est, ait Hilar. lib. 10. de Trinitate, *sepeliri mortuum*, *sed resurgere DEUM*: *Secundùm hominem pro nobis omnia infima pati*; *sed secundum Deum*, *in his omnibus triumphare*, 2. ad Corinth. 5. *Et si cognovimus secundum carnem Christum*, *sed nunc jam non novimus.* Quid ita Beatissime Doctor? Nimirum in resurrectione, victoria, & triumpho, *Absorpta videtur in Deitatem humanitas*, *non quòd mutata sit substantia*, loquitur Ber. sermone de verbis Apocalypseos, signum Magnum, *sed quod affectio Deificata. Tenuit*, scilicet juxta D. Leo. S. 18. de Passione dispoſita, *mansuetudo patientiam*, *& cohibita famulantium sibi Angelicarum virtute legionum*, *hausit calicem doloris*, *& mortis*: sed jam, pergit idem, *Totum supplicium transtulit in triumphum*: & illum quidem triumphum, in quo solo auditum sit *Surrexit*, cum antiquis triumphatoribus mors potiùs occineretur à monitore triumphatori inclamante: *Memento te hominem*, id est ex Scripturæ sensu, *quia pulvis es*, *& in pulverem reverteris.*

Alterum, quod *Surrexit* felix, feliciter intonat, est, Christum surrexisse, ut nos surgamus.

mus. Judi. 7. ait Dominus ad Gedeon: *Surge, & descende in castra*; quò cùm descendisset, audita narratione somnii roboratus. *Surgite*, inquit ad suos, *tradidit enim Dominus in manus nostras Castra Madian*: sicut excitatus Gedeon excitavit suos: sic surgens Christus surgere vult nos, de quo Apostolus Eph. 5. *Surge, qui dormis, & illuminabit te Christus*. Duplex autem resurrectio à nobis requiritur. De veteri homine ad novitatem vitæ, & de humilitate spei ad spem vivam Resurrectionis, ad Roman. 6. *Quomodo Christus surrexit à mortuis, per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus*. Expectantes utique illud tempus, quando *exultabunt ossa humiliata*, Psal. 50. *In momento* scilicet, *in ictu oculi in novissima tuba: canet enim tuba, & mortui resurgent incorrupti*, 1. ad Cor. 16. Quòd si quæris cum D. Chrysost. Ser. 103. *Quæ est ista tuba, quæ inferis infert bellum, sepulchri resolvit moles, intonat mortuis vitam, resurgentibus in lucem, perpetim dat triumphum?* audies cum eodem: & ab eodem: *Tuba, quæ in principio mundum vocavit ex nihilo, ipsa in novissimo Mundum revocabit ex perdito; & quæ initio hominem suscitavit ex limo, ipsa in fine hominem resuscitabit ex pulvere*. Credamus ergo, *quòd Crux corporis nostri sit aratrum, fides semen, sulcus sepulchrum, resolutio germen, expectatio tempus; ut cùm ver Dominici adventûs arriserit; corporum nostrorum matura tunc viriditas vitalem resurgat in Messem; nescituram jam finem, nescituram canitiem, non passuram falces, nec flagella sensuram*.

Ibidem Chryso. Tertium, quod *Surrexit* felix, feliciter intonat, est, *surrexisse* Christum, ut & mortuis, & vivis dominetur, ad Rom. 14. O Regnum felix, & augustum! felix, quia Princeps hujus mundi, ejectus foràs, & nos, qui filii antea tenebrarum, nunc filii lucis, & qui servi peccati, nunc liberi in Christo. Augustum, quia nullis clausum terminis, nullis interceptum spatiis, ut in nomine JESU omne genu flectatur. Canutus Angliæ Rex, apud Chok. in Politic. cùm à suis salutaretur Dominus terræ, ac maris, jussit se ad littus tumescentis maris deferri, cúmque mari imperaret, ut à tumore desisteret, illud autem insolescere pergeret. *En*, inquit, *quàm vanè me Dominum maris dicitis, cui illud obtemperare renuit.* Piè omnino ac variè, nec aliter de reliquis dominiis, dicerent Domini: si quàm parum imperio valeant, cogitarent. Non ejuscemodi diminuto jure, sed pleno, ac perfecto surgit Christus, *ut dominetur vivis, & mortuis*, atque hunc humiliet, & hunc exaltet, hunc allidat, & hunc elevet, hunc vitâ, & hunc morte donet. Imperat infernis, ne clausos dimittant, imperat locis purgatorii, ut alios solvant, alios recipiant, imperat cœlis, ut electos beent. Agnoscamus, & amemus tantum imperium, ne iterum, per vitia jugo dæmonis subjecti, audiamus, 2. Paral. 12. Hæc dicit Dominus: *Vos reliquistis me, & ego reliqui vos*: non jam, ut sciatis, *distantiam ser-*

ſervitutis meæ, & *ſervitutis regni terrarum*, ſed regni Chriſti, & regni diaboli.

MODUS XXV.

UNus actus, ad diverſa objecta, intentio ad fines, factum ad tempora refertur; ut ſi de miſericordia Dei locuturus; dicas de miſericordia in peccatores, pænitentes, & juſtos: aut de juſtitia dicturus: dicas qualis exerceatur in præſenti, & qualis iu futura vita. Similiter ſententiam illam tentatoris in Dominicam 1. Quadrag. *dic ut lapides iſti panes fiant* Matth. 4. referre poſſes, ad diverſos ſtatus hominum, qui circa jejunium tentantur, V. g. ad ſtatum eorum, qui ſimpliciter à jejunio avocantur. His enim perſuadere conatur tentator, ita non eſſe neceſſarium homini jejunium, ſicut non ſunt neceſſarii ventriculo lapides; ut docere auſus impius Calvinus, contra quem cum Chriſto tota clamat Eccleſia. Rurſum ad ſtatum eorum, quibus ſuadet indulgere ſibi per diſpenſationes inique obtentas; aut alio modo in jejunio. A talibus enim exigit: ut lapides, panes fiant, hoc eſt rigor temperetur, durities emolliatur. Denique ad ſtatum quibus, aliud cum nequeat perſuadere, ſuadet cum jejunio, exceſſum in frugalitate, ſive per cibum, ſive potum, quem exceſſum notant Commentatores in plurali dictione, *lapides & panes*; cũ Chriſto Domino reficiendo, panis ſufficere

poſſet, & non eſſet opus panibus. Vide Velaſc. ad Philip.

PRAXIS.

Dominica III. poſt Paſcha.

Triſtitia veſtra vertetur in gaudium. Joann. 16.

A*Cceſſus & Propoſitio* Eſt cur agamus gratias DEO Domino, quod nos, de triſtitia vertenda in gaudium monuerit. Timendum enim erat, ne multi ploratu & fletu, ab ejus obſequio deterrerentur. Interea, ut hoc ipſo ſolatio certius fruamur, expendamus. Quando hæc mùtatio triſtitiæ, in gaudium, ſervis DEI obvenire ſoleat.

Confirmatio, debet conſtare, referendo factum, aut faciendum ad tempora.

Et ſi meritò, huic interrogationi, Quando triſtitia ſervorum Dei mutetur in gaudium? iri poſſit obviam, illo Chriſti Domini Reſponſo, *Non eſt veſtrum nôſſe tempora.* Neque enim determinatæ ſunt vices adverſitatis, & proſperitatis: nihilominus ex modo quo Dominus ſolet procedere nobiſcum, tempus quo triſtitia vertatur in gaudium, obſervatum eſt. Et.

I. Tempus illud ipſum, quo afflictiones, & tribulationes, tam internæ, quam externæ invadunt. Adeſſe enim tunc, protinus, ſervis ſuis conſuevit Pater miſericordiarum, eosq; mirè, ut de ipſa afflictione maximè gaudeant,

eam ament, & in ea ſe oblectent; quod fit per lumen ſpeciale de Dei providentiâ, quâ omnia adverſa immitti agnoſcunt; oſculantur boni filii manum Patris plectentis, amantque voluntatem ejus, ſecum fieri. Quia reſpiciunt magnitudinem Majeſtatis: flectunt colla humiles, & libentes. Quia intelligunt bonitatem; ſciunt ſibi omnia cooperari in bonum, & exultant; corpore quidem gementes, ſpe autem gaudentes, & cum Aug. Pſalm. 53. in geminantes. *Planè calcavit, planè tribulavit, ſed quid mihi fecit? uva eram, vinum ero.* Huc reſpexit David cum dixit Pſal. 4. *In tribulatione dilataſti mihi.* Huc Abacuc, cum exclamavit Cap. 3. *Ingrediatur putredo in oſſibus meis, & ſupter me ſcateat: ut requieſcam in die tribulationis, ut aſcendam ad populum accinctum noſtrum*, hoc eſt parum curo quod afflictionibus tanquam putredine, usque ad ipſa oſſa corrodar: quando in hac ipſa tribulatione, requiem invenio, natam præſertim ex ſpe, quod aſcendam ad populum accinctum noſtrum, beatorum, ſcilicet, cum DEO triumphantium. Hinc illud D. Thereſiæ. *Domine, aut mori, aut pati.* Hinc D. Ignatii Societatis noſtræ Parentis. *Pluris ſe facere & æſtimare minimum granum tribulationis pro DEO ſuſtentatæ, quam omnes totius orbis delitias.* Hinc Xaverii in mediis laboribus, & periculis. Satis eſt Domine, ſatis. Aut me jam tolle de hac vita, aut noli tanta mole opprimere gaudiorum &c.

II. eſt Tempus alterni ſucceſſus, proſperorum poſt adverſa, Phœbi poſt Nubila, cujus menſura à nobis definiri non poteſt, adventus ſperari poteſt. Hac ratione mutata triſtitia Job. 42. quando *Dominus benedixit noviſſimis Job*, magis quam principiis ejus, item triſtitia Joſephi, quando à fratribus venditus, familiæ Putiphari eſt præpoſitus: ac rurſus in carcerem projectus, ex carcere ad primatum Ægypti vocatus Gen. 45. Triſtitia Davidis; à Saule primum ejecti, mox in regnum ab univerſo populo Iſraël vocati: ab Abſolone rurſum pulſi, & rurſum cum ſumma gloria regno reſtituti 1. Reg. 2. capite. Triſtitia Mardochæi Eſther 4. Triſtitia Tobiæ quando factus cœcus 2. 11. & rurſum viſum recipit 11. verſic. 14. Quod Abraham montem illum in quo Iſaacum immolare eſt prohibitus, appellaverit: DEUS videt, docet Scriptura Gen. 22. & ſubjungit; unde uſque hodie dicitur: *In monte Dominus videbit.* Hæc verba D. Hier. in traditionibus Hebræorum ait abiiſſe in proverbium, ut locus omnis, qui tentationi, qua probatur virtus, ſerviret, diceretur: *In monte Dominus videbit.* Intelligat hæc Chriſtianus, intelligat ſervus DEI: ut quando triſtatur: cogitet id ſub oculis clementiſſimi Domini fieri, & in monte, de quo dictum: *DEUS videt*; ac proinde ſpem certam concipiat, quod triſtitia ejus vertetur in gaudium. Admirandas enim, & ſemper ſervis DEI amicas, oculus DEI in eos intentus, mutatio-

ne;

nes facit: Vidit Dominus humilem Virginem, & fecit DEI Matrem, & Beatam inter omnes. Vidit Publicanum, & fecit Sanctum; vidit in telonio, & collocavit in Apoſtolico ſolio; Vidit Magdalenam peccatricem, & fecit Peccatorum Patronam. Beati, quos DEUS oculo ſuo dignatur; nihil eſt, quod ab ejus intuitu beneficii ſperare non poſſint, adeoque ut etiam triſtitia, vertatur in gaudium.

III. Et principaliter. Tempus quod finit omne tempus, & beatam inchoat æternitatem! quando, ùt ait D. Auguſt. Serm. de S. Laurentio *licet claudere in momento oculos, quibus mundus videtur; aperire eos ſtatim, ut Deus videatur.* O felix mutatio! cui accinit Pſal. 29. *Convertiſti planctum meum in gaudium mihi; conſcidiſti ſaccum meum, & circumdediſti lætitiâ.* De hac apud Job. cap. 5. *In ſex tribulationibus liberabit te, & in ſeptima non tanget malum.* Sex tribulationes, ſunt tribulationes 6. dierum, quibus hebdomadæ, & vita noſtra perficiuntur: ſeptima eſt beatæ æternitatis, ùt explicat P. Menoch. Eandem deſcribit Apocalyp. 21. *Abſterget DEUS omnem lachrymam ab oculis Sanctorum, & jam non erit ampliùs, neque luctus, neque clamor, ſed nec ullus dolor, quia priora abiérunt.* Tum perfectè implebitur, quod dixit Propheta Pſal. 84. *Et plebs tua lætabitur in te.* In te, qui cum ſummum bonum ſis, ſummum gaudium præſtas. In te, qui cùm æternum bonum ſis, æterno gaudio oblectas. In te, qui deficere nequeas, indeficiente gaudio re-

cre-

creas. Sit vel unus Lazarus è mille, tam felicis mutationis ſpecimen, quem D. Chryſo. Ser. 66. cum ejus triſtitiam deſcribens, *pauperem, exutum corpore, veſtitum pœnis dixiſſet*; tandem de ejusdem triſtitiæ mutatione in gaudium ſic ait: *Hinc eſt, quod recipit pro doloribus requiem, pro opprobrio gloriam, pro contumeliis honorem, pro deſpectu gratiam, pro pœnis immortalitatem, pro vulneribus prœmia, pro ſiti refrigerii fontem, pro fame cœleſtis menſæ delitias ſempiternas, & quem diutiùs angulus non cepit, ſinus Divinæ conſolationis includit.* Audiant hoc triſtes, quia gaudebunt, audiant lugentes, quia conſolabuntur. *Tu verò dives*, ait idem, *fulgens quondam purpurâ, nunc tegere fimo, pro coccino veſtire flammis, pro molli diſcubitu, ſuſtine tormentorum dura, pro lautis ferculis, epulare pœnas, copias, inopiâ penſa, ebrietates, ſiti digere, pro odoribus aſpergere fætore, & cui aſtiterunt voluptatis obſequia, aſtent tibi miniſteria nunc pœnarum.*

MODUS XXVI.

IN duas partes dividitur oratio, in quarum prima tractatur de ipſa quaſi ſubſtantia, & natura rei: in altera, de ejus proprietatibus, aut circumſtantiis. Ex. gr. ſi primo quis agat, de myſterio, magnitudine, excellentia Incarnationis, tum de ejus proprietatibus, quod ſit facta poſt conſenſum Virginis, quod hominibus, imò & ſpiritibus malis, ùt communior

nior fert ſententia celata ; quod in carne, de Virgine aſſumpta &c. &c. Similiter, ſi de Aſcenſione Domini locuturus, priùs ejus Magnificentiam, excellentiámque proponat, tum explicet circumſtantias, quare poſt 40. dies? quare Diſcipulis præſentibus? quare de monte Oliveti? quare veſtigiorum ſignis relictis in lapide? &c. &c.

PRAXIS

In nativitate B. Virginis Mariæ.

Liber Generationis JESU Chriſti Matth. 1.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Certum eſt, ideò librum generationis hodierno feſto prælegi, ut in eo ſacratiſſimam Virginem MARIAM, hodie mundo editam, Matrem eſſe DEI intelligamus. D. tamen Bernardus, eam quæ Dei Mater naſcitur, vult etiam eſſe Matrem noſtram. Verba illius ſunt in ſalutatione D. Virginis. *Tu mater Regis, tu mater exulis, tu mater hominis* quod veluti explicans, D. Anſ. apud Viug. in Apocalyp. ait *multitudo electorum, cum Chriſto, in utero Virginis prædeſtinata deſcendit.* En rationem Matris hominum, quia hodie naſcens virgo, non aliter Chriſtum concepit, quam ut electos conciperet. Confiteamur igitur, & conſalutemus minimè dubii, Matrem natam DEI, Examinemus etiam, quomodo eadem conceperit electos, ut mater hominum, tum verò quid à tali matre ſperare poſſimus, inquiramus.

Con-

Confirmatio debet conſtare Probatione quod in utero Virginis electi ſunt concepti, & eſt Probatio ſubſtantiæ rei: tum, Matris proponi proprietates.

Prima pars Gen. 25. 22. Cum paritura Eſau, & Jacobum Rebecca eſſet *collidebantur in utero ejus parvuli*, inquit Scriptura. *Perexitque ut conſuleret dominum, qui reſpondens ait, duæ gentes ſunt in utero tuo, & duo populi, ex ventre tuo dividentur*, quo reſponſo, ut clarum eſt, appellata fuit Rebecca, Mater non duorum ſolum hominum, ſed duorum populorum. *Duæ gentes ſunt in utero tuo*, quaſi dicat ſcriptura: Duos filios geris, & ſimul innumeros homines generantes; quia duo tui filii, duarum gentium capita ſunt, & naſcuntur: ad quos quotquot ſequentur, tanquam ad Principes generis ſui referentur. Eodem omnino ſenſu quod propoſuimus explicandum, ut Beata Virgo Maria, ſolum quidem JESUM CHRISTUM ſervatorem noſtrum, ſecundum carnem in utero geſtaverit: quia tamen ille caput eſt, & primogenitus omnium electorum, cum Chriſto in uterum Virginis deſcendiſſe dicantur: adeoque ideo Mater DEI, & hominum, eadem conſalutatur. Pſalm. 109. *Tecum principium in die virtutis tuæ.* Explicat locum Eruditus Janſen. *Ante Luciferum, omnemque naturam, ego te, mea virtute, ſine virili cooperatione, è ſolo virginis utero, hominem generare decrevi; jamque tunc in mea prædeſtinatione, genui primogenitum te, & caput omnium filiorum conſtituens.* Nec alius omnium in ute-

uterum Virginis deſcendit: quàm qualis præ-deſtinatus fuit; ut ſic in eundem uterum, de-ſcenderet cum illo, numerus electorum quod rurſus, Regius Pſaltes affirmaturus, ita id ſibi certum aſſerit, ut exultabundus inclamet. *Viderunt ingreſſus tuos DEUS*, Pſalm. 67. *Ingreſſus DEI mei, Regis mei, qui eſt in ſancto.* Qui ſunt hi obſecro ingreſſus? niſi ingreſſus incarnationis in uterum *Virginis*? Nusquam enim, ille qui habitat in ſancto, factus magis Deus meus, aut Rex meus, quam cum meam aſſumpſit humanitatem. Conſentit Auguſtinus hic. *Ingreſſus tui, inquiens, viſi ſunt, id eſt manifeſtati, revelata gratia novi teſtamenti*, quæ utiq; alia non eſt, quam incarnationis. Sed jam ingreſſus novimus, quales fuerint audire volumus. Pergit ergo Pſaltes, & ſimul cum Chriſto ingreſſos Virginis uterum electos, nunciàns ait: *Ibi Bejamin adoleſcentulus in mentis exceſſu: Principes Juda, Duces eorum Principes Zabulon, Principes Nephtali*, hoc eſt, ùt explicat iterum D. Antiſtes Hipponenſis: *Principes Confeſſionis, fortitudinis, Principes fidei, ſpei, & charitatis, verbo, electi.* Nunquid ergo Sion dicet: *Homo, & homo natus eſt in ea*, Pſalm. 86. Nunquid unius filii matrem illam conſalutabimus? Nequaquam. Sed *ſicut lætantium omnium habitatio eſt in te*, ſancta DEI Genitrix: Verè, nemo in te non videt, niſi qui rectè non videt, *Choros caſtrorum.* O Caſtiſſima Sunamitis Maria! Cant. 7. Verè, *venter tuus ſicut acervus tritici, ſtipatus liliis*, juxta quod ex-

plicat D. Ambroſ. lib. de Inſtitut. Virginum. *Unum granum frumenti fuit in utero Virginis, Chriſtus Dominus; & tamen acervus tritici dicitur, quin granum hoc virtute continet omnes electos, ut ſit ille Primogenitus in multis fratribus.*

Secunda Pars. Proprietates Matris. Erigere jam ſpes Chriſtiana! erigere gens ad naſcendum de tali Matre electa! O felix, nimiúmque felix, cui Chriſtus frater eſt, cui Mater MARIA! verè Mater, quæ de ſe natos nutrit, fovet, tuetur, nihílque, quod piam Matrem deceat, deſiderari patitur. Nutrit, unde à Sapientia æterna edictum, Cant. 1. *Meliora ſunt ubera tua vinó*, & ad hoc, quod ſpiritualiter ſit ſignificandum, imago B. Virginis de Sardenai non longè Damaſco, viſa carnis mamillas emittere, ùt narrat Nierember libro 10. cap. 78. quibus veſtigia hucuſque apparent, gratiſſimo liquore, inde inceſſanter ſtillante. Fovet; hinc iterum in Cant. 6. *pulchra ut luna, & electa ut ſol* dicitur, qui duo planetæ, fovendis omnibus germinibus, maximè apti, & ad id à natura dati. Unde tam Sol, quàm Luna dicitur Parens rerum. Hinc & ipſa de ſe per Spiritum Sanctum Eccleſ. 24. *Radicavi in populo honorificato, & in parte DEI mei hæreditas illius, & in plenitudine Sanctorum detentio mea.* Tolle radicem, ſuſtuliſti vitam; tolle hæreditatem, inveniſti egeſtatem; tolle fulcrum, molis induxiſti ruinam. MARIA radix juſtorum eſt, MARIA hæreditatem donat, MARIA ſuſtinet ſuos, ac fovet. Hac ſub-

ſublata nemo non ruerit, ab hac fotus nemo abundanter non creverit. Tuetur; O quis hæc præſidia dignè explicet! verè *mille clypei pendent ex ea.* Cant. 3. *Omnis armatura fortium:* ideoque D. Damaſ. Orat. 1. de Nati. & Ser. 1. de Dorm. ac Aſſumpt. appellat illam, *Gratiarum pelagus, conceptaculum potentiæ divinæ, officinam immenſorum bonorum, omnem mentis captum, & intelligentiam ſuperantium.* Et Bernar. Ser. de Nativi. B. V. omnes monens ait: *In Mariam DEUS totius boni plenitudinem poſuit, ut proinde, ſi quid ſpei in nobis eſſe volumus, ſi quid gratiæ, ſi quid ſalutis ab ea noverimus redundare.* O Maria! O Divinæ potentiæ, & clementiæ theſaurus inexhauſtus! quis mihi tribuat, ut quòd B. Stanislaus Koſtka à ſocio itineris quæſitus, num te amaret? ingenti cordis, vultúsque ardore dixit: *Quid quæris Pater? Mater mea eſt*; id ego pari fervore hodie proloquar, atque ut id alii credant, ac ſibi perſuadeant, efficiam. Verùm nec deeſt, nec deerit unquam Matris pietas in Maria, dum non deficiat filiorum debitum in nobis, 2. Reg. 2. Dicit Dominus ad David de Salomone: *Ego ero ei in Patrem, & ille erit mihi in filium*, ſed quo pacto? *Pacto ſalis*, quemadmodum illud appellatur 2. Paral. c. 13. id eſt, ſub Conditione: ſi mandata ejus ſervaverit. Idem nobis perſuadeamus neceſſe, de nata hodie: DEI, & noſtrûm Matre; ſemper illam futuram Matrem, ſi ſemper nos fuerimus filii, obſequentes mandatis, & imperiis ejus. Cæterùm loquor cum

Chriſto, Ser. 12. ad illa verba: Pater Abraham, miſerere mei. *Infelix, quem ſic ipſa Origo arguit, quem ſic ipſe lucis author addicit. Infelix, cui in judicio pro magnitudine Criminis non miſereri genitor, non Pater ignoſcere non affectio potuit ſubvenire.* Tu dicas idem de MATRE, & meliora cura.

MODUS XXVII.

MUltum eſt affinis proximo. Conſtat etiam duabus partibus. Prima parte tractatur Propoſitio aſſumpta, ſive ea explicet naturam alicujus rei, ſive proprietates. Altera autem parte inferuntur aliqua principia ad morum,& vitæ emendationem, ex priori tractatu deducta‘ eáque amplificantur, ac inculcantur. Tantò autem ingenioſius id fieri cenſetur, quantò illationes majorem habent cum priori propoſito connexionem. Unde etiam in hoc modo tractandi, poſſunt in ſecunda parte tractari proprietates, circumſtantiæque rerum, ſed non ùt ſuprà eas probando, verùm per connexionem cum probatis, illationes ſaluti animarum utiles perurgendo. Ex. g. Dominica 18. poſt Pentec. ex Occaſione Paralitici Chriſto oblati, dicere quis poſſit de gravitate culpæ lethalis. Nam ſicut Paralyſis omnes vires, omnem, ſe per ſe juvandi modum, imò omnem motum adimit; & non niſi aliena ope ſuſtentari valet; ita culpa lethalis omnes animi

mi vires auffert, omnia merita tollit, imò ut nullis motibus ſupernaturalibus homo moveatur, ex ſe meretur: omninoque ſola gratuita Dei ope, ſaluti reſtitui poteſt. Tandem, deſcenderet ad illationes, cognitionem gravitatis conſequentes. V. g. Quantum debeat Deo homo, quod à lethalis culpæ lapſu ſervetur. Quantum iterum debeat, ſi poſtquam labitur, ſurgat. Quantum etiam, quod à lapſu ſurgens, non ſolum ſtare valet, ſed & merita reſumat, & eadem cum incremento prœmii augere poſſit. Similiter, ſi quis exaggeravit in prima parte, myſterium Incarnationis: ſecundam conſtruet, ex illationibus, inferendo: quomodo debeamus DEO reſpondere; tam fideli in promiſſis, tam admirabili in conſiliis, tam pio, & in nos propenſo in ſalutis noſtræ ſtudiis. &c.

PRAXIS.

Feria II. Pentecoſtes.

Sic DEUS dilexit mundum, ut filium ſuum unigenitum daret pro illo. Joan. 3.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Ignem de cœlo in mundum miſſum, heſterna die eſſe, teſte D. Luca Actor. 2. agnovimus: ignem hunc non veniſſe niſi ut ardeat, orbemque beatis flammis occupet, hæc verba *ſic DEUS dilexit mundum*: edocent. Quod enim charitas tanta memoratur niſi ut Spiritûs S. flammæ, in nobis excitentur? Majus tamen etiam aliquid intendi,

hoc incendio, mens conjectat, quando, non quæcunque charitas DEI, sed summa, ejus erga nos dilectio, memoratur. Est autem id optare, misso hoc igne à nobis DEUM, ut omnes, in gratissimum illi holocaustum, per beatos ignes cedamus. Id dum declaro, Spiritus Sancti gratiam supplex imploro.

Confirmatio constare debet probatione quod nos velit DEUS habere unum holocaustum: & subjectis illationibus.

Prima Pars. Ea est optimi DEI in nos beneficentia, ut cum suo, eóque supremo jure, quantumvis maxima nostrûm exigere possit obsequia: contractu nihilominus hominibus communi, cum hominibus DEUS agat; qui est: *Do, ut des, facio, ut facias*, ut sic nos ad rectè faciendum provocet. Hinc Psalmista 115. *Quid retribuam*, inquit, *Domino*? non quid tribuam, ut significet, se præventum donis, & muneribus. Id rursus clarius confitens idem Ps. 26. *Prævenisti*, ait, *eum in benedictionibus dulcedinis, posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso*, coronam utique, qua cinctum caput, nusquam se movere posset, quin in ejus beneficia, quibus se prævenit, incideret. Hunc eundem contractum, memorare credenda verba Evangelii: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum daret pro illo*, ac proinde exigere, ut Spiritûs Sancti flammis, humiliter, & copiosè conceptis holocaustum desiderabile DEO fiamus: quale holocaustum, priùs pro nobis filius

lius unigenitus factus, fuit? & quod nos fieri deinde oporteret: An verò ille non holocaustum? ad Eph. 5. 2. *Dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis, oblationem, & hostiam DEO, in odorem suavitatis*, ac ne dubitaremus, qualis hæc oblatio, & hostia censenda olim in Abrahamo præmoniti sumus, cui Gen. 22. dictum accepimus. *Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, atque offeres illum in holocaustum.* Sed in Abrahæ holocausto, ait Zeno Veron. Serm. 1. de Abraham, *solus Deus doluit, qui aliam victimam procuravit;* in holocausto pro nobis oblato. *Sic DEUS dilexit mundum, ut Filium suum daret*: quatenus & nos tantâ beneficentiâ provocati nosmet eidem in holocaustum immolemus; significatum idem per præceptum de holocaustis Num. 20. ubi primum versu 16. dicitur: *Phase Domini erit, offeretisque incensum holocaustum Domini.* Tum v. 26. *Dies etiam primitivorum* (hoc est Pentecostes, ùt docet cum aliis Cornel. & Monachus hic) *venerabilis, & sancta erit; afferetisque holocaustum.* Quid Phase? nisi holocaustum, quo Christus Pascha nostrum immolatus est? Quid dies primitivorum? nisi item holocaustum, quo nos per Spiritum Sanctum in die Pentecostes tanquam primitiæ Christi offeramus, significat? Hinc & duplex quotidianum holocaustum; mane, Christi oblationem designant; vespere, nostram, ad quam omnes ex imitatione Christi provocamur. Levit. 1. triplex genus animalium holocausto aptum enumeratur. Ex majoribus,

bos, aut vitulus. Ex mediis, oves, & capræ, nam ſub ea voce Hebræa veniunt. Ex minoribus, vel volucribus, turtur, vel columba. Hæc qui interpretantur. Alii cenſent per holocauſtum primum, & maximum, (Ribera lib. 4. de templo, capite 3.) ſignari holocauſtum, quod pro nobis obtulit Chriſtus: per medium, holocauſtum Martyrum; per poſtremum, holocauſtum Confeſſorum. Alii (ùt Rupert. Radulph. Iſide. apud Cornel.) docènt, per holocauſtum boum ſignificari, victoriam fortium, qui labores ſuos fraternis ſubſternunt commodis; per holocauſtum ovium, victimam illorum, qui imbecilles corpore operum innocentiâ, & morum ſimplicitate ſubveniunt aliis; per holocauſtum denique avium, victimam eorum, qui ſcientiæ, & contemplationi vacant, ut DEUM agnoſcant. Sequamur ſenſu, quem voluntas cujusque eligit; holocauſti nos debito obligatos inveniemus, niſi fortè nec Martyres, nec Confeſſores, nec fortes, nec debiles, nec DEO digni haberi velimus. Intellexiſſe interea noſtrum debitum cenſendus Philo, qui totum mundum *victimam DEI* definivit; ideoque concidi in fruſta holocauſtum aſſeruit, ut hac diviſione ſignificaretur, debere nos DEO, nosmetipſos, pro ſole, luna, terra, mari, aëre, & reliquis orbis partibus offerre. Intellexerunt tamen multò meliùs Chriſtiani, quotquot, aut per ſacram vitam, aut per ipſum Martyrium ſe DEO ſacrârunt, inter quos meritò memoran-

randa 20. millia Christianorum, ad quos in Ecclesia congregatos cùm Diocletianus misisset, ut Idolis sacrificarent, ignibus aliàs exurendi, uno animo responderunt: *Omnes nos Christiani sumus, unum, eúmque solum DEUM, & Regem esse credimus Christum, ipsi, Patrique, & Spiritui Sancto sacrificare, atque nos omnes una offerre parati sumus.* Niceph. lib. 7. hist. cap. 6. His adjungenda felix felicium filiarum Mater, quæ cùm sub Dariamo Tyranno, ante oculos cara pignora necari pro Christo videret, identidem ingeminabat: *Tibi Christe Domine hoc meum offero Sacrificium.* Baron. 522. quo ad usque & ipsa par victima caderet. Eja Christiani! assumamus dignos vocatione nostra animos, & nos DEO, sic diligenti mundum, ut Filium suum daret pro illo, in holocaustum devoveamus: quod ut ritè fiat.

Pars secunda. Infertur primò. Meminerimus victimam holocausti debere esse masculum, Levit. 1. & immaculatam. Heu! quomodi illi masculi qui quacunque tentatione, quacunque occasione, quacunque sociorum invitatione, de via virtutis, ad vitiorum cænosa protrahuntur. Quomodo immaculati, quibus mens impuris cogitationibus, os turpiloquiis, cor omnigenis fœditatibus scatet.

Infertur secundò. Victimam holocausti non debere esse cæcam, Lev. 2. v. 22. Heu! quomodo non cæci, qui nec Cœlum respiciunt, ad se sua pulchritudine alliciens, nec terram, nec vanitatem mundanorum gaudiorum, nec

pericula præſentis vitæ, nec territamenta æternitatis.

Infertur tertiò. Victimam holocauſti non debere eſſe mancam, neque læſam, Ibid. Heu! ubi integritas virtutis! ubi perfectio bene inchoatorum? ubi executio piorum propoſitorum? Nimis apud multos manca, gravitérque læſa.

Infertur quartò. Victimam holocauſti debere ante immolationem extendi, & formari in formam crucis. Villapan. lib. 3. de temp. cap. 37. *Heu! quàm multi, minimè ad id prompti! quàm facilè leviſſima adverſitate opprimimur, terrásque, ſuperósque querelis infeſtamus.*

Infertur quintò. Victimam holocauſti debere pelle detracta, & in partes ſectam immolari. Unde D. Greg. 1. moral. *Pellem hoſtiæ detrahimus, cùm à mentis noſtræ oculis ſuperficiem virtutis amovemus, cujus arctus in fruſta concidimus, cum diſtinguentes, ſubtiliter, ejus intima, membratímque cogitamus.* Heu! quàm multi virtutem jactant, nec colunt, laudant, nec amant. Quàm multis neglecta conſcientiæ ratio? Oratio verbis plena, affectu nulla? frequentia in templo non rara, cultus DEI vix ullus.

Infertur ſextò. Victimam holocauſti totam, ac perfectè DEO in honorem exuri, atque immolari. Heu! quàm multi, quàm multum ſibi, mundo, voluptati, DEO autem vix aliquid donant. Quàm ſtultè juventus vanitati ſacratur, ſenectus cœlo promittitur? Quàm impiè vinum mundo propinatur, fæces DEO lin-

linquuntur, &c. &c. quæ hìc inferri, & exaggerari possent.

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XXVIII.

IN duas item partes dividitur oratio: quarum alterâ, tractantur quæ ad mores, & instructionem piam spectant: alterâ, quæ ad fidem & controversa dicuntur. Nihil interest quæ prius pars tractetur, nisi res ipsa aliquam connexionem, prioris & posterioris ferat, tunc enim, dispositio Orationis, naturæ rei conformanda. Monet autem Carol. Regius meritò, controversam materiam, per raró apud fideles, & in sua religione constantes, tractandam. Ubi vero fideles infidelibus, ac hæreticis miscentur, magna utilitate id fieri potest, dummodo concionator, sedulus, ac studiosus sit, nec quibusvis argumentis sed robustissimis utatur.

PRAXIS.

In Festo Gloriosissimæ Ascensionis D. N. J. C.

Assumptus est in cœlum, & sedet à dextris Dei. Marc. 16.

A*Ccessus & Propositio.* Jo Triumphe! Christianum hodie esto, quod Carolianum habetur Symbolum: *Christus vivit, Christus regnat, Christus triumphat. Jo triumphe! Dominus regnavit,*

vit, decorem indutus est. Dominus regnavit, exultet terra, si fidem das, quam negare non potes Regio Psalti. Christi scilicet Ascensio, nostræ lætitiæ, & gaudiorum, est provectio; quod dum palam fecero, obstaculum quoddam, ejusdem lætitiæ, ab adversariis religionis objici solitum, altera parte sermonis rejiciam.

Confirmationis prima pars, Doctrinalis.

Ascensionem Christi esse nostræ lætitiæ provectionem. Os aureum aureusque; prædicator gentium, D. Paulus cum hodiernæ diei acta Hebræis denunciat, hac illos cap. 6. affatur sententia. *Præcursor pro nobis introivit Jesus.* O felicem nuncium? O veram lætitiam! O augustam gaudii suadam! quæ, cùm multa concludit, tum verò illud potissimum includat; Christi ascensionem nostræ lætitiæ esse provectionem. Quæ enim, veræ lætitiæ Major materia? quæ justior gaudii causa? homini æternitatem suspicienti, exhiberi potest, quàm illa? quâ spes ejus ad possessionem æternam felicitatis obtinendæ erigitur? At hoc est, quod nobis Christi Ascensio exhibet, quando qui ascendit, *præcursor pro nobis introivit*, ut impleat quod discipulis dixerat. *Vado parare vobis locum* Joan. 14. Hinc Augustin. in solil. *Ubi caro mea regnat, ibi me regnaturum spero.* & D. Leo. serm. 1. de Assum. *quo præcessit gloria capitis: eo spes vocatur, & corporis. Apud inferos emancipatio nostra est, & stipulatio nostra in cælis*, ait Tertul. de fuga in persec. sublatæ sunt

por-

portæ ſempiternæ, ut introiret Rex Gloriæ, Dominus virtutum: hominem de terris: imo ab inferis mercatus in cælos. *Et contra Gnoſtic. Scito, & acceſſum illum, exinde complanatum veſtigiis Domini: & introitum, exinde reſeratum, viribus Chriſti: nec ullam moram aut queſtionem, in limine occurſuram Chriſtianis, qui non dignoſci habeant illic, ſed agnoſci; nec interrogari, ſed admitti. Nam etſi adhuc putas clauſum cœlum, memento claves ejus hic Dominum Petro, & Petrum Eccleſiæ reliquiſſe. Nos Chriſti mors vivificat*, inquit idem confirmans Auguſt. Ser. 176. *nos Reſurrectio erexit, nos Aſcenſio conſecravit. In illo noſtræ originis corpore, cœleſtibus regnis, arrham noſtræ conditionis impoſuit.* Gen. 45. dicebat Joſeph ad fratres trepidos. *Pro ſalute veſtra miſit me Deus, ante vos*, atque ut id probaret, copioſis primum muneribus oneratos: habitatores Ægypti, cui præerat, quam primum facere ſtuduit. An non eadem vox triumphatoris hodie Chriſti? an non res & munificentia, quo excellentior, eo illius in nos beneficentiæ, teſtis copioſior? ſalutarisque ſpei motrix validior? Quid eſt dicere? *Euntes in mundum univerſum, prædicate Evangelium omni creaturæ: Qui crediderit & baptiſatus fuerit, hic ſalvus erit*, niſi palam profiteri, *quod pro ſalute veſtra miſit me Deus, ante vos*. Quid eſt? gratiam miraculorum & benedictionem liberaliſſimam Divinarum manuum ut habetur Luc. 14. conferre? niſi muneribus cœleſtibus ad obtinendi regni cœleſtis ſpem, erigere. Parum tamen viſum ſummæ benignitati, hac be-

ne-

neficentia nobiſcum agere; niſi, quod nos ſperare deberemus, id de facto, beatiſſimis præſtare Patriarchis, atque *aſcendens in altum, captivam duceret captivitatem* quam in ſpiritu ſuſpiciens David, ad nos provocavit. Pſalm. 57. *Rex virtutum, dilecti, dilecti, & ſpeciei domus dividere ſpolia*, id eſt: Eja exultate, Chriſtiani dilecti, quia Chriſtus ſalvator humilis; glorioſus hodie ſuper omnes cœli aſcendit regnatque virtutes; nec aliter aſcendit ac regnat, quam, ut hominibus, ſpecioſiſſima domus cœli dividat ſpolia; à devicto humani generis hoſte, glorioſiſſimè hodie vindicata. Surgamus animis, ſurgamus lætitiâ, quando ſpes noſtra, aſcendente Chriſto eo provecta eſt, ut liceat, illi, juxta D. Pauli ad Hebr. 6. *incedere usque ad interiora velaminis*, id eſt in cœlum hactenus velatum hodie ita revelatum, quod unusquisque optimo jure, dicere poſſit, quod edixit lib. 4. ep. 31. Seneca. *Subſilire in cœlum ex angulo quovis licet: Exurge modo O vir Chriſtiane, & te quoque dignum, finge DEO.* Hoc age, & aſcenſione Chriſti evectus, ſpe quoque & lætitia, felici provehere.

Confirmationis Pars Secunda, controverſa de Chriſti Domini reali præſentia in Euchariſtia.

Ecce verò dum omnes meritò gaudemus, gaudium noſtrum magna parte tollere nobis vult Genevenſis Doctor; lib. 4. cap. 17. n. 27. Chriſtum inquiens, aſcendiſſe in cœlos gaudes: ac inde ſpe ad illum proveheris: vide, ut

aut falleris, aut caperis Romane. Si enim neges aſcenſum, caperis: ſi affirmes & gaudeas, falleris: cum ea ratione, tibi & tuæ Eccleſiæ, præſentiam Chriſti, quam in Euchariſtia aſſeris, eripis; quod meritò juſtam triſtitiam cuivis pariat. Quis enim eam ſequelam inſolubilem non agnoſcat? Chriſtus aſcendit in cœlum, & ſedet ad dextram DEI, igitur non eſt in Euchariſtia! ſed pro! incautum ne dicam graviora, magiſtrum; qui ſibi, de Chriſto loquenti credi vult, & Chriſto, de Euchariſtia dicenti. *Hoc eſt Corpus meum* fidem negat. Non ſunt humanæ virtutis, quæ loquimur opera, ſed Divinæ potentiæ; per quam ita Chriſtus aſcendit in cœlos, & ſedet ad dexteram Patris; ut idem Chriſtus, verè & ſubſtantialiter ſit præſens in Euchariſtia. Idem enim qui dixit *Vado ad Patrem*, dixit pariter Matth. 28. v. 9. *Ego vobiscum ſum, usque ad conſummationem ſæculi*, ſpondens utique ita ſe diſceſſurum, ut non nos relinqueret: ita nobiſcum verſaturum, ut Patris ſedem obtineret non duplex Chriſtus, ſed idem ac unus in pluribus locis exiſtens, non ita deſcendens ad altare ut deſerat cælum, ſed ita exiſtens, ſub ſpeciebus, ut earum ſubſtantiam in ſubſtantiam corporis, & ſanguinis ſui ad verba conſecrationis transmutet, an verò ſemel prolatum hominis verbum, in mille auri us hominum diverſorum eſſe poteſt? divinæ autem illud potentiæ non liceat, quod Chriſtus exiſtens in cœlo, conſtituetur ſimul in templis &

alta-

altaribus? At audiamus Greg. Niff. lib. de S. Baptiſmo, aliud longe ab hoc magiſtro docentem, *Panis iſte, panis eſt initio communis, ſed ubi eum verbum ſacrificaverit, corpus Chriſti, & dicitur, & eſt. Audiamus* Auguſt. in capite *utrum* ſub figura, de Conſecr. diſtinct. 2. *Fideliter fatemur, ante conſecrationem panem eſſe & vinum, quod natura formavit: poſt conſecrationem verò, carnem Chriſti & ſanguinem eſſe, quod benedictio conſecravit?* ubi eras Caule? cum hæc ſacratiſſimi viri profiterentur? ubi eras, cum ante hos, à prima Chriſti & Apoſtolorum ætate, tota (Eccleſia, ut citatio omnis ſeculi autoritatibus, latè probat Bellarm. lib. 2. de Euchariſtia) in idem conſentiret! imo ubi eras, cum jam eſſes in tempore, & abeſſes à te, ac te, ac tuo ingenio in Matth. 26. caput hoc ſcribens. *Verè, in cæna, nobis datur corpus Chriſti, ut ſit animis noſtris in cibum ſalutarem: hoc eſt, ſubſtantia corporis Chriſti, paſcuntur animæ noſtræ, ut verè unum efficiamur cum eo*, & lib. 4. inſtit. cap. 17. *In ſacra ſua cœna, jubet me ſub ſymbolis panis ac vini, corpus & ſanguinem ſumere, nihil dubito, quin & ipſe verè porrigat, & ego percipiam.* O nimium mobile ingenium; quod tam diſertè aſſerta rurſus non ſemel deſerit, & noſtram lætitiam turbaturus inclamat. Qui aſcendit, nunquid & deſcendit! Ita omnino. Nam quemadmodum qui deſcendit, ipſe eſt qui aſcendit: ita qui aſcendit, ipſe eſt qui & deſcendit, non paſſibus corporis, ſed admirabilis viæ dignatione, ut qui deſcendit de cœlis, aſſerente

ſym-

ſymbolo Catholico in uterum virginis, non deſerto cœlo; idem etiam nunc, deſcendat ad altare, non deſertâ dextrâ Patris. Verbum, caro factum, ſemel in virgine: verbum Caro, Panem verum, verbo carnem, efficit, quotidie in altari. Non habitat, in manu factis templis DEUS, quod illis indigeat aut capiatur: ſed incolit illa, ut nos ſoletur; nec prodibit ad judicandum ex ſacris thecis; ſed declaraturus eſt, in illo die, palam ſuam præſentiam; quam nunc ſpeciebus ſacratiſſimis velatam, ita colimus: ut revelationem filiorum DEI expectantes, de vera Chriſti in cœlis & Euchariſtia præſentia, hodie potiſſimum gaudere, atque ſpes noſtras ad ſuperna attollere debeamus. Vide Chryſ. homil. 5. de ſacerdotio Homil. 2. ad popul. & homil. 24. in 1. ad Cor. quibus locis diſerte hos terminos nectit; eundem, ſimul ſedere ad dexteram Patris, & manere nobiſcum in Euchariſtia, docet: addit deinde, quòd ſicut Elias abiturus, reliquit Eliſæo pallium: ita Chriſtus nobis corpus ſuum; ea tamen diverſitate; quod Elias pallium dando Eliſæo: illo ſe privaverit; Chriſtus dando nobis corpus ſuum, illud idem ad cælos aſſumpſerit.

MODUS XXIX.

IMagines Sacræ, totius orationis nonnunquam ſuggerunt ſtructuram, quod fit, quan-

do forma imaginis ſive modus repræſentandi rem ſignatam, explicatur: reddendo cauſas, cur hac, vel illa ratione pingatur, quid ejus partes, quid adjuncta notent, ut, ſi dicturus de Paſſione Domini aſſumat ad tractandum, formam, qua pingitur Servator crucifixus, & agat 1. Cur Caput gerat inclinatum? 2. Cur idem ſpinis in morte, & à morte coronatum? 3. Cur oculos clauſos? 4. Cur os ſilens, cur aures minimè audientes? 5. Cur vultum confuſum? 6. Cur pectus apertum? 7. Cur manus affixas? 8. Cur pedes perforatos? Cur totum corpus confectum? Idem de aliis aliorum Sanctorum iconibus, præſertim variis inſignibus, & titulis illuſtribus. Ex. g. de Principum Apoſtolorum clavibus, & gladio, de Joannis calice, de Bartholomæi pelle, de Sebaſtiani ſagittis, de Caſimiri lilio, de Alberti remis, & Pontificio, Sceptro, &c. Advertendum autem, non ſemper omnes imaginis partes aut adjuncta tractari, ſed interdũ omnes, unã quoque interdum poſſe aſſumi.

PRAXIS.

In Feſto SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli.

Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam. Matth. 18.

A*Cceſſus, & Propoſitio.* Ita hodie firmitatem Eccleſiæ in Petro fundatæ, & adverſum portas inferni munitæ profiteor, ac veneror, ut ſimul ad infirmitatem illorum reſpiciam, qui con-

considerantes, diversis locis, ùt in Anglia, Suecia, ac imprimis Oriente, vigorem Ecclesiæ, & decus collapsum, inquirere non raró soleant: Quid sit? quod DEUS Dominus, concesso tanto indefectibilitatis privilegio, universali Ecclesiæ, partibus tamen nonnullis, illam concuti, ac collabi sinat? Ad hanc itaque infirmorum quæstionem respondere volo; nec aliter id faciam, quàm iis adductus argumentis, quæ sacræ Apostolorum Petri, & Pauli in suis Symbolis repræsentant imagines.

Confirmatio ex consideratione clavium Petri, & ensis Pauli.

Quod oculis patet, sermone longiore ut formetur non interest. Tales veró sunt Divorum Apostolorum, quorum alter cum clavibus, alter cum gladio pingitur: & uterque, & sigillatim & junctim sumptis Symbolis, causas, Cur DEUS partes Ecclesiæ per loca, & Regna varia labi sinat, edocet.

Ac primum divi Petri claves, non dubiè quidem in Petro supremam, ac plenariam gubernandæ Ecclesiæ potestatem significant? Qui enim domûs claves possidet, potestatem in domum habet. Hinc & Apoc. 1. ait Dominus: *Habeo claves mortis, & inferni*, significans mortem, & infernum in sua esse potestate. Si tamen verba Servatoris, quibus illas tradit, expendantur, rem quoque nostram apertam faciunt. *Tibi*, *inquit* Christus, *dabo claves Regni Cælorum.* Quid causæ, quæro,

quòd Christus promittat Petro claves, non clavem? An quia unius Cœli plures portæ? unde dicitur: *Tollite portas Principes vestras*, Ps. 23. Cogitent id delicatuli, qui se nullo studio Cœlum posse occupare existimant. Inter causas interea cæteras illa quoque verissima, & nostri propositi est, ideo Petro dari claves, non clavim, ut significetur Petri fidem, & Ecclesiam; non alligari, nec stringi locis, Provinciis, Regnis, sed esse indefectibilem, ac universalem, quæ indefectibilitas, ac universalitas permissis, Ecclesiæ in nonnullis partibus, ruinis magìs demonstratur: cùm, quamvis in multis locis videatur ruisse, ipsa tamen semper subsistat. S. Leo Serm. 3. de Passione: *Christus*, ait, *non in templo, nec intra septa Civitatis, sed foris, & extra castra crucifixus est; ut Crux Christi non templi esset ara, sed mundi.* Pari modo dicere de clavibus Petri licet, esse, & dici claves, non templi, non loci alicujus, sed mundi, & totius Regni Cœlorum. Origen. in Comment. in Matth. *Petro quidem*, ait, *sunt datæ claves, non unius Cœli, sed multorum Cœlorum, ut quæcunque ligaverit super terram, sint ligata, non tantùm in uno Cœlo, sed in omnibus Cœlis: ad eos autem, qui multi sunt ligatores, & solutores, sic dicit, ut solvant, & alligent: non in Cœlis sicut Petrus, sed ut solvant, & alligent in omnibus locis, id est, singuli in suis.* Quod si hæc ratio argumentandi, in comparatione verorum clavigerorum valet, quid dicemus de iis, qui sibi dolosè claves arrogârunt? Gloriabatur olim impiè

piè Donatus, apud Auguſtinum, ſibi claves Affricæ, & in ea Regni Cœlorum commiſſas. Idem dixiſſe poterat Arius in Oriente, & alii Hæreſiarchæ; ſed quæ iſtæ claves, diſperſæ, ac diſſipatæ, atque demum ſingulares? ut ſi Donato Affricam eripias, ſi Ario Orientem, nusquam ſubſiſtant. Non ſic Petrus; qui geſtat claves Regni Cœlorum, nunquam ſua ditione, nunquam ſuo jure, nunquam etiam Regnis, ac Provinciis deſtitui poteſt, ad quod referas item ſenſum Clemen. lib. Stromat. 6. Philoſophiam (dic tu hæreſim) *Si quis Magiſtratus prohibuerit, ea ſtatim perit; noſtram autem doctrinam, à prima uſque prædicatione, prohibent ſimul Reges, & Tyranni, & ſinguli Duces, & Magiſtratus cum univerſis Satellitibus in nos belligerantes; & exſcindere conantes, illa autem magìs floret.* Speciale hoc Petri clavium Privilegium, ut nihil deperdant, quamvis aliquibus portis occluſis ſubtrahantur, præſertim, cum ſingulari Divina providentia id eveniſſe, eveniréque compertum ſit, ut ſi quæ Provinciæ his clavibus ſubtrahantur, aliæ continuò ſubſtituantur. Id factum poſt Lutheri, Calviníque hæreſim monſtrat Indiarum, ac Japoniæ converſio: id fieri poſt miſerum item quorundam Regnorum lapſum, docent recèns literæ, quæ de innumerarum gentium converſione ſignificant.

Sed & gladius Pauli innuit aliam cauſam, cur Eccleſia in ſe indeficiens, in aliquibus terris, Regnis, Provinciis deficere ſinatur? ſunt autem peccata populi, propter quæ juſto DEI

judicio beneficium ſalutis illis ſubtrahitur. Gen. 3. poſt narratum lapſum primorum parentum concludit Scriptura. *Ejecitque* (DEUS ſcilicet) *Adam, & collocavit ante Paradiſum voluptatis Cherubin, & flammeum gladium, atque verſatilem.* Quidni Eccleſiam dicamus eſſe Paradiſum? Quidni Paulum Cherubin? Paradiſus primam dedit homini vitam; Eccleſia reddit; in qua *ſalvos nos fecit*, ad Tit. 3. *per lavacrum regenerationis.* Paradiſus arborem fovit; Eccleſia panem vitæ. Joan. 6. *Ego ſum panis vivus.* Paradiſus fontibus gratiſſimis ſcatebat; *Fluminis impetus* Pſal. 45. lachrymarum ſcilicet, & pœnitentiæ, *lætificant Civitatem David:* id eſt, Eccleſiam. Paradiſus erat medium beatitudinis; Eccleſia ſuos ſalvat. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſalvus erit.* Marc. 16. Eſt ergo Eccleſia Paradiſus, ante quam ſtat Cherubin, Paulus, Cherubin enim alis vehitur; Paulus ad tertium uſque Cœlum provectus. Cherubin ſapientiſſimus; Paulus 2. ad Corinth. 12. *audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui.* Cherubin Paradiſi cuſtos; Paulus Eccleſiæ. Sed cur gladio terret? ut diſcamus, ideo multos Eccleſiâ, & à multis Eccleſiam excludi, propter quod excluſus eſt primus homo ex paradiſo, ſcilicet propter peccata. Scio, D. Chryſoſtomo, Pauli gladium dici Coronam, qua caput ſuum cingi optat; at, ut Cherubin tamdiu Adami cuſtos, quamdiu ille DEO obſequens; mox verò, poſt peccatum, factus ultor; ita Paulus piorum Corona, impiorum ultor. O ſi illa

illa Regna, quæ jam à Chrifto, & Ecclefia refciffa funt, prævidiffent imminentia fibi pericula! O fi & alia præviderent! profectò non alia illis fpectacula occurrerent frequentiùs, quàm gladiorum diftrictorum, Templis ipfis, & Ecclefiis propter peccata, maximè in ipfa Ecclefia commiti, folita, imminentium: quales & ante Hierofolymæ excidium, in aëre vifi, fupra templum notantur, & quales eidem prædicti à Chrifto Matth. 21. videntur, quando *intravit in templum DEI, & ejiciebat omnes vendentes, & ementes*: tum verò graviter increpans: *Domus mea*, inquit, *Domus Orationis vocabitur, vos autem feciftis illam fpeluncam latronum.* Quidni potiùs diceret? Emporium, aut forum, in quibus vendi res, & emi folent, non verò fpeluncam. Tria potiffimùm fpelunca habet: 1. Eft afylum latronum, ad quod vitaturi fupplicia confugiunt. 2. Eft velamen fcelerum, fub quo multa homicidia, & malepartorum malæ partitiones, aliáque immania fcelera peraguntur. 3. Eft nutrix, & limes mortis, à quo fcelerati ad necem, & gladium prodeunt, aut producuntur. Faciunt igitur improbi Ecclefiam fpeluncam, propter priora duo, quia eò confugiunt vitaturi fupplicia peccatorum, & cùm confugiunt, afylum fuum volunt effe velamen criminum novorum, fupra quæ ingemifcens Chryfoft. homil. 32. *Domus prifcis temporibus Ecclefiæ erant: nunc ipfa etiam Ecclefia in Domum redacta eft. Nihil ante in privata domo carnale loquebantur: nihil nunc*

in Ecclesia spirituale memoratur : sed huc etiam fori, & judicii negotia introducitis, quas ob res acerbè fleo, & nunquam flendi finem faciam. Quidni igitur ex eo tertium sequatur? ut Ecclesia, facta hoc modo spelunca, fiat nutrix gladii, & primus limes iræ Divinæ contra peccatores, quam indicat Pauli gladius, & explicat horrendis minis Dominus, Jer. 7. dicens: *Nunquid ergo spelunca latronum facta est Domus ista, in qua invocatum est nomen meum*, tum subdit v. 15. *Projiciam vos à facie mea, sicut projeci omnes fratres vestros, universum semen Ephraim.* ac rursus: *Tu ergo noli orare pro populo hoc, nec assumas pro eis laudem, & orationem.* Quid gravius dici potuit? & quæ clarior causa reddi, cur nobis orationum communio, cur laudandi DEI loci adimantur, cur à facie Domini cum Regnis, & Provinciis abjiciantur? quam hæc dicta Prophetæ, & peccata nostra, & iram DEI, gladio D. Pauli signatam, memorantia.

Restat, ut conjunctim quoque sumptæ claves Petri, & gladius Pauli, causam suggerant; cur DEUS sinat Ecclesiam in partibus quibusdam orbis collabi, & est: violentia, quæ clavibus, & gladio improbè interdum ab hominibus infertur. *Gloriosi Principes terræ quomodo in vita dilexerunt se, ita & in morte non sunt separati*, ait de Apostolis Ecclesia. Par illis vita, ac mors obtigit. Ardet zelo Petrus, & pro Christo se morti offert, Matth. 26. *Etiamsi me oportuerit mori, non te negabo.* Ardet Paulus, & ad ejusdem gloriam cupit esse anathema pro

fra-

fratribus, ad Rom. 9. Humilis Petrus Christi præsentia se indignum judicat: *Exi à me Domine, quia homo peccator sum.* Luc. 5. Humilis Paulus minimum se Apostolum judicat, 1 Cor. 15. *Ego minimus Apostolorum.* Indefessus labore Petrus, Judæam, Græciam, Romam prædicatione implet. Par studio Paulus, eadem, aliáque loca prædicans, obit. O pulchram vitæ similitudinem! quam mors par coronet. Pro eadem Religione, eadem die, ab eodem Tyranno, Martyrio coronati: Ut tandem, nec post mortem separarentur, ambo Principes, Tutores Ecclesiæ simul esse meruerunt; ita illam defensuri, ut & claves gladio, & gladius clavibus jungatur. Num. 32. ait de Israëlitis Scriptura: *Eggressi sunt de Ægypto per turmas suas in manu Moysi, & Aaron.* Ubi Orig. *Ad exeundum de Ægypto, non sufficit una manus, sed manus Moysi quæritur & Aaron. Ito secura cohors sub talibus Ducibus.* Commodissimè id referes ad Duces Ecclesiæ, Petrum, & Paulum; verùm ne duæ tibi manus dissensionem ingenerent, adverte Scripturam dicentem: non in manibus, sed in manu Moysi, & Aaron, quod notans, qui suprà Origen. *In manu*, inquit, *Moysi, non in manibus. Unum enim opus uniusque una manus est, atque una perfectionis expletio*: scilicet in Moyse, Aarone populi liberatio: in Petro, & Paulo, Ecclesiæ per claves & gladium defensio, & tutela. At quam non rarum, etsi impium? ut & claves Petro & gladius Paulo, si superis placet, vi extor-

queantur? Quid agunt, qui, nequaquam debita præparatione præmiſſa, Sacramenta ſibi miniſtrari volunt? Petro claves extorquent. Quid, qui excommunicationes, interdicta, & alias pœnas Eccleſiæ contemnunt. Paulo gladium, ad Eccleſiæ jura tuenda datum, eripere nituntur. Fit ergo, ut ejusmodi turbatores, audiant dicta, Joſ. 7. *Quia turbâſti nos, exturbet te Dominus.* Gravis erat multis ſolus aſpectus clavium, fiat ergo, ut Eccleſiæ ſublatæ non inveniantur, etiam cùm quærentur. Oderant ſacras Conciones, audiant hæreticas, Paganásque blaſphemias: fugiebant frequentiam Sacramentorum, areſcat anima ſine uſu illorum. Execrabantur monitiones, decreta, minas Prælatorum, ſentiant ſervitutem Barbarorum. Tollantur de medio populi DEI, qui tollere claves Petri nitebantur de Eccleſia, reſcindantur per bella, aliosque infauſtos eventus à fidelibus, qui voluerunt ferre fulgorem gladii per Eccleſiam micantis cum infidelibus: ut ſicut ait Chryſ. in Pſal. 3. *Unde eſt fons peccati, inde procedat, plaga ſupplicii,*

MODUS XXX.

PEr Proſopopæiam, vel quaſi Proſopopæiam, quando ſcilicet Orator, induci Oratione, aliam à ſe perſonam loquentem, & quid illa dicat, non in quo, ipſi audiri velit, refert: explicando interea, illa aliena dicta, probando, amplificando. Poſſunt autem induci, ratione

gra-

gravitatis debitæ, servata, non solum res animatæ, sed & inanimatæ, ut cœlum, sol, elementa, & his paria: quemadmodum fecit D. Aug. in soliloquiis, inquirens DEUM, & inducens creaturas respondentes: *Ipse fecit nos, & non ipsi nos.* Hic modus dicendi, potissimum convenit, si sermo habeatur de rebus dubiis, difficilibus, admirandis, E.g. si de Imac. Conceptione locuturus, dicat: Nolle se in materia non definita, definire; sed rogare ab Auditoribus, ut auscultent de ea re loquentes, Prophetas, Patres, admirandas historias, quibus per Prosopopæiam sermo esset dandus; similiter, si de sanctissima Trinitate dicturus, asserat, mysterium id sibi esse inexplicabile. Audirent igitur potiùs, de ea re, gravissimas Athanasii, Augustini, Nazianzeni; sententias: quas illæ personæ edicentes, citari deberent.

PRAXIS

Dominica III. post Pascha.

Modicum & non videbitis me, & iterum modicum & videbitis me.

ACcessus & *Propositio.* Modico Evangelii, modicum vitæ nostræ designari, plurimi cum D. Augustino 101. in Joan. id affirmante, consentiunt: sed modicum vitæ, esse verè modicum; nimis quam pauci sibi persuadent: atque ideo, diuturnitate & gravitate laborum territi, illud Hebræorum Esa. 28. v. 13. submurmurant. *Expecta, reexpecta, modicum ibi modicum*

dicum ibi, *modicum ibi*, *modicum ibi*; fitque quod ſubdit Propheta. *ut cadant retrorſum*, *&* *illaqueentur* *&* *capiantur*. O quis mihi det, ut hoc modicum, eſſe modicum hodie perſuadeam! Non aſſumo audaciam: verum rogo, ut mecum pariter graviſſimos, ac ſapientiſſimos viros, id ſuadentes audiatis.

Confirmatio per inductionem teſtium, propoſitum ſuadentium.

Atque primum audire mihi videor D. Præſulem Hipponenſem loco cit. ſic concludentem. *Modicum eſt*, *hoc totum ſpatium*, *quo præſens pervolat ſæculum*, quod ut intelligamus, mox ſubdit: *Hoc modicum longum nobis videtur*, *quoniam adhuc agitur*: *cum finitum fuerit*, *tunc ſentiemus*, *quàm modicum fuerit*. Hem noſtros errores, qui tempus, non ex eo, quod egimus, menſuramus; ſed ex eo, quod ſperamus; aut potius fingimus: cum tamen, quod non egimus, nullo modo noſtræ menſuræ ſubſit, quod geſſimus menſurari poſſit. Numera ergo triginta, quadraginta, aut ſexaginta annos, quos geſſiſti, & dic quantum de illis tibi hodie reſtet. Certe niſi falſum ames; & ſi Jacobi ætatem attigeris, dices. *Dies peregrinationis meæ*, *centum triginta annorum ſunt*, *parvi*, *&* *mali*. Geneſ. 47. Nihil ex illis reſtat, niſi unum momentum; cui, an aliud ſucceſſurum, ignoras; ſed etſi ſuccedant millia, cum finita fuerint, *tunc ſenties*, *quam modicum fuerit*: tunc apud te fruſtra requires, ubi illi familiares? ubi illa gaudia, ubi

ubi illa juventus? ubi illæ voluptates? Transierunt ſicut umbræ, & nullum ſenſum, niſi minutiſſimi modici, reliquerunt. Unde prædictus doctor rurſus in Pſal. 36. *Recole annos ab Adam usque ad hodiernum diem. Percurrere ſcripturas: heri benè, Adam ille, de Paradiſo laſpus eſt. Ubi ſunt præterita tempora? Sic pauca utique, quæ reſtant tranſibunt. Si toto illo tempore viveres, ex quo Adam de Paradiſo dimiſſus eſt, in hodiernam diem: certè videres vitam tuam, non fuiſſe diuturnam, quæ ſic evoláſſet.* Pſal. 36. *Cum perierint peccatores, videbis.* Quid verò illud eſt, quod tunc videri poſſit, poſtquam peccator, juſtiſſimis ſepulchri abſorbetur tenebris? Job. 20. *Quod laus impiorum brevis ſit, & gaudium hypocritæ ad inſtar puncti.* Nam quaſi *ſterquilinium in fine perdetur, & qui eum viderant, dicent, ubi eſt?* Gen. 3. Adam interrogatus à DEO, ubi es? reſpondit. *Vocem tuam audivi in Paradiſo, & timui, eo quod nudus eſſem, & abſcondi me.* Tum primùm Adam, perfectè ſe miſerum agnovit, cum quæreretur, ubi es? tunc & homines, miſeriam, & inſtabilitatem, ac brevitatem ſuam agnoſcunt, ſi à ſe requirant, ubi es? poſt tot ſcilicet annos, & poſt tot decades annorum. Ah infelix! ſi non prius hanc interrogationem ordiaris, niſi poſteaquam, ipſa mors aut infernus à te requiſierit. Ubi es? Certè ſi Adam in Paradiſo extimuit ad hanc vocem, graviùs te neceſſe eſt expaveſcas: ſed non te abſcondes. Igitur nunc à te require, ubi ſis? ubi ſit pueritia, in juventute, ubi juventus in virili ætate, ubi virilis

rilis ætas in senectute; & videbis quod à D. Augustino doceris, quia, *hoc modicum, longum nobis videtur, quia adhuc agitur, cùm finitum fuerit, tunc sentiemus, quam modicum fuerit.*

Validiore tamen, insuper ratione, hoc modicum, esse verè modicum, videtur persuadere Propheta Aggæus cap. 2. v. 11. sic nos in persona Dei alloquens. *Adhuc unicum modicum est, & ego commovebo cœlum & terram & mare & aridam.* Quibus verbis innuit, transiturum mox tempus ducimus, & successurum aliud tempus, in quo, jurante Angelo, Apoc. 10. *Tempus amplius non erit*: sed successura est tempori, immensa nulloque unquam terminata fine, Æternitas: cui quantumvis temporis, comparetur, modicum, & iterum iterumque modicum est. Scribit de S. Galgano, Philip. *Ferra.* in Catal. 88. Illum, post annum, in obsequio divino perfectè exactum, vocem è cœlo audivisse, se ad præmium continuo percipiendum, vocantem. *Satis est quod laboârsti: metes nunc, quod seminâsti.* Multi credo forent, qui annuo obsequio cœlum obtinere vellent; sed reverâ, quantumcunque illud longum videatur, nec annuum est, sed nimis qnam modicum, æternitati comparatum. Quid appendis cum *infinito* inclamat Aug. Psal. 36. *quantumcunque finitum? Decem millia annorum, decies centena millia, si dicendum est, & millia millium, quæ finem habent, cum æternitate comparari non possunt.* O quàm profunde stylo ferreo, ad intelligendum id, imprimenda cordi essent Seraphici verba Francisci.

cisci. *Modica voluptas, pœna immensa: modicus labor, gloria æterna, multorum electio, omnium retributio.* Quid agitis peccatores, dum mundum sectamini? *modica voluptas pœna immensa.* Quid metuitis pii, dum susceptos pro DEO labores deseritis? *Modicus labor, gloria æterna.* Utrobique modicum est, si æternitati comparetur: & utrumque eum animum in Christiano exigit, quo respondit, gloriosissimus Martyr, Thomas Morus, consorti suæ, ut in suorum solatium, Regiæ voluntati, quamquam improbæ, assentiretur suadenti, posteaquam enim, sciscitatus ab illa fuisset; Quamdiu tandem illis solatiis uti liceret, quæ illa promitteret? & uxor respondisset; Facilè crediderim 20. aut 30. annis, exclamavit: Vis ergo me ita stultum, ut annos 20. aut 30. æternitati immensæ præferam! Non emo tantùm tantillo; nec perdo. Hoc diu noctuque Chriani nobis proponamus, & intelligemus, quam verè Hieron. in proem. cap. 8. Ezech. dicat. *Nihil longum, quod finem habet, & æternitate excipitur.*

§§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§

MODUS XXXI.

PEr suspensionem, vel quasi suspensionem, quando scilicet Orator, ita de aliquo, tanquam principaliter intento, se acturum proponit: quod prius de alio, tanquam minus principali agere velit; cùm tamen in priori

po-

tius, vis orationis consistat, quam in posteriori: etsi posterius, tamquam præcipuum Auditor expectet E. g. si Dominica 2. Pentecostes dicturus, hoc modo proponat. Invitaturus vos ad magnum convivium prodii, sed antequam id faciam, suadebo inprimis, ne ab hac invitatione vos excusetis atque sic, primum rationes excusantium, à cœna magna rejiceret; tum verò, ad invitationem descenderet: similiter si Dominica 8. quæ est de peccatoribus appropinquantibus, diceret: se velle, peccatores Christo præsentare. quod antequam fiat: instructurum, quales debeant esse, qui velint præsentari, aut, quam desiderandum hoc sit peccatori, præsentari Christo.

P R A X I S.

Dominica Quinquagesimæ.

Postquam flagellaverint, occident eum. Luc. 18.

A*Ccessus & Propositio.* Refert vita B. Joannis servi DEI, solitum illum, deferre secum imaginem reconditam crucifixi, qua per occasionem deprompta, per nomen & præsentiam crucifixi, multa ab hominibus petebat, ac impetrabat. Imitabor eundem hodie, & Christi crucifixi imaginem, quam Ecclesia Evangelii verbis repræsentat, assumens: à vobis Auditores per ejusdem crucifixi nomen, & gratiam, nonnihil, illudque exiguum petam;

non

non priùs tamen id ipſum facturus, niſi cum breviter oſtendero, juſtiſſimum eſſe; ut quod à nobis per nomen Crucifixi petitur, facilè concedamus.

Confirmatio debet primo loco poſteriorem partem tractare, quæ eſt: Quod per Crucifixi Nomen petitur, facilè concedendum.

Ita omnino, cùm omnis ratio doceat, non neganda ei paucula quædam, ac exigua: à quo maximis ſis præventus muneribus. Quis hominem ferat, qui ex infimo ſtatu alienâ gratiâ ad ſublimem, opulentúmque gradum evectus; ſi ejus deinde benefactor aliqua re egere videatur, eandem neget? præſertim ſi alter in eo juvando, omnes opes expenderit. Heu Chriſtiani! reſpicite in Crucifixum, cùm per Crucifixum aliquid peti auditis. Videte, ùt pauper, ùt nudus appareat. Quid ita? quia in nos omnes opes expendit, atque ſemetipſũ in noſtri pretium exinanivit ad Philip. 2. quod idem Iſai. annuntiat 52. *Diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & livore ejus ſanati ſumus.* Devotiſſime Aug. Medit. cap. 7. *Quò nate DEI, quò tua deſcendit humilitas? quò tua flagravit charitas? ego iniquè egi, tu pœna mulctaris. Ego facinus admiſi, tu ultione plecteris; ego crimen edidi, tu torturæ ſubjiceris; ego ſuperbivi, tu humiliaris; ego tumui, tu attenuaris. Mea igitur paupertas* pergit Amb. 2. in Luc. *illius patrimonium eſt, & infirmitas DEI, mea eſt virtus. Maluit ſibi egere, ut omnibus abundaret.* Apud Auguſtum Imperato-

rem veteranus miles caufam dicebat, cui decernendæ, aliquos ex Patribus confcriptis, Imperator deftinabat: tum miles pectoris veftimento diducto, & vulneribus patentibus. *Non ego Cæfar periclitante te Actiaco bello vicarium quæfivi, fed pro te ipfe pugnavi.* Subjicit Seneca: *Erubuit Cæfar, atque ipfe in advocationem defcendit: veritus ne non modo fuperbus, fed etiam ingratus haberetur.* Itane? beneficiorum memoria Cæfarem ad concedendum, quod defiderabat, Veteranus ille movit: nos latiùs longè patentibus, & beneficiis, & vulneribus Crucifixi ad indulgendum, quod per Crucifixi Nomen petitur, defcendere recufabimus? Apage infelix ingratitudo, & tu, à quo aliquid per nomen Crucifixi petitur, memineris infuper; venturum tempus, cùm per idem nomen falutem tuam depofces. Vide ergo, ne fi illud auditum, leviter diffimiles, à te quoque prolatum, meritò diffimuletur. Ufu multarum Provinciarum receptum, inter bivia, & viarum divifiones Crucifixi imaginem locari. Aderit bivium geminæ æternitatis, tunc exclamabis: *Domine JESU Chrifte Fili DEI vivi, pone Paffionem, Crucem, & Mortem tuam inter judicium tuum, & animam meam.* Adverte, quam id mereberis, fi jam, cùm à te eodem nomine aliquid petitur, animum avertis. Sepeliebatur inferno dignum cadaver, ùt habet Speculum Exempl. cui adftantes Sacerdotes, dum pro more illa verba ex Job affumpta, & in funere fidelium ab Ecclefia decantari folita: *Parce mi-*

mihi Domine, nihil enim ſunt dies mei, occinunt, Crucifixi proxima imago diſtincta voce reſpondit: *Non pepercit, non parcam.* Utinam nemo ſit, ſed heu multi futuri! quibus ſimilia, vox interna, in agone intonabit: Non pepercit, non parcam; non exaudivit preces miſerorum, non exaudiam; noluit cor ſuum moveri ad nomen Crucifixi, non movebor. Abſit hoc à nobis, quibus nihil magìs auxiliari poteſt, inter illa extrema pericula, quam nomen, & merita Crucifixi. Scribit Flor. 264. anno 1548. mortuum virum piiſſimum Ordinis Capucinorum, qui ſingulis noctibus, longas flagellationes faciebat, eo inſuper genere flagellationis adhibito ſemel in anno, quo, tot ictus corpori infligebat, quot inflicti, Chriſto flagellato ex revelationibus habentur. Hic tamen deinde apparens fratri Joanni Apulo, & interrogatus, in quo ſtatu eſſet, reſpondit: *In via ſalutis, quam ſola Chriſti paſſione, & ejus meritis conſecutus ſum.* Id certè etiam ſenſiſſe dicendus Joannes ab Alverra, qui moriens his D. Bernardi verbis fratres eſt allocutus: *Chriſti Paſſio ultimum refugium, ſingulare remedium. Deficiente ſapientia, juſtitia non ſufficiente, ſanctitatis ſuccumbentibus meritis, illa ſuccurit.* Hic noſter quoque ſenſus ſit neceſſe: quo, ad concedendum facilè, quidquid Chriſti Crucifixi nomine petitur, nullo negotio permovebimur.

Confirmationis secunda pars principaliter proposita, sed suspensa.

Jam igitur pro Crucifixo, ejusdem Crucifixi nomine supplico, jam peto; tantùm intelligere vellem, an quod peto, concessuri sitis. Respondete non mihi, sed Crucifixo Servatori, concedetisne, quæ peto? Hæret non nemo, & priùs significari cupit, quid petam? Proh turpissimam parcitatem. Cur quæris, quid pro Crucifixo petam, cui nihil meritò negare potes, si petam? sed cum D. Bernardo fateri debes: Quia fecisti me, debeo tibi me, quia autem refecisti, factus homo; adde, & passus pro me, debeo plus quàm me. Sis interea velim certus, nihil tuis commodis, nihil opibus, nihil incolumitati obfuturum petendum, quin potiùs id, quod leve sit, & cum Crucifixo donaveris, tuæ maximæ saluti tuis deserviat emolumentis. Illud verò est, ut quoniam tres primi quinquaginta dies à malis Christianis cum frequenti offensa DEI Domini expenduntur, tu ô Christiane Crucifixi amator, in hoc templo, in hac hora, in hac præsentia ipsiusmet DEI Servatoris, firmo animo statuas singularem curam: quatenus eosdem sine omni peccato transiges. Ecce quod peto, quàm parum, quàm justum, quàm salutare! Triduo sustinuit Dominum turba, & meruit ingenti miraculo refici, Marc. 8. hoc tu pariter spera, si triduum istud DEO donaveris. Reficieris, & cum ingenti delectatione

re-

reficieris: cùm ſenſeris animum purum, conſcientiam quietam, DEUM amicum, ac inſuper tibi ſingulariter pro eo momento obligatum, quo videbitur *Filius hominis in majeſtate magna, & plangent omnes tribus terræ*, Matth. 24. Tunc tu hilaris levabis caput tuum, gaudebísque in DEO JESU tuo. Sed & cùm venerit hora mortis deſtinata, & cùm quidquid dederat, aut promiſerat mundus, ablatum fuerit: ſumes ſecurus, in manus tuas Crucifixum, aut pectori ſuperponi ſenties: pondus utique contemptoribus Crucifixi, non ſuſtinendum. Tunc denique implebitur in te, quod ad Heliodor. ſcribit D. Hieron. *Tunc ad vocem tubæ pavebit terra cum populis, & tu gaudebis. Tunc tu rúſticanus, & pauper exultabis, & videbis, & dices: Ecce crucifixus DEUS meus.*

§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XXXII.

PEr interrogationem, quando Orator, quaſi dubius, aut inſtructionem meliorem ab aliis petiturus, proponit, ſe de aliqua re quæſiturum: vel ab auditoribus, vel ab abſentibus, vel ab aliquibus ſtatibus, & ordinibus, hominum, vel à ſcriptura, vel à Patribus, vel denique ab aliis creaturis, totumque ſermonem per interrogationes iteratas nectit, E. g. ſi quis de SS. Trinitate, inquirat ſententias, diverſas, easque allatas ſuſcipiat, aut rejiciat.

Item, ſi ad Evangelium Dominicæ 13. poſt Pentec. Novem autem ubi ſunt? requirat à diverſis hominum ſtatibus, an ejusmodi ingrati, apud illos non foveantur, formando pro neceſſitate cauſæ, reſponſiones: & ad ſalutares exhortationes derivando: aut ſi Dominica 15. à Pentec. ex occaſione defuncti filii viduæ in Naim, inquiratur à Medicis, Philoſophis, Theologis, an mors vitari poſſit? ſimili etiam modo diſponitur oratio per figuram Reſponſionis; ut ſi Dominica 5. Quadrag. ad illud: quare non creditis? reponatur unum, ac aliud quia, ſed ſit.

PRAXIS.

Dominica IX. poſt Pentecoſt.

Non relinquetur lapis ſupra lapidem. Lu 19.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Occaſus Hieroſolymæ urbis, orbi, & ætati omni admirandæ monet nos, nullam civitatem, imò nullam Rempublicam tam felicem debere cenſeri, quæ non ſuum occaſum aliquando ſubire cogatur. Illud tamen verum eſt, ut ſubitò præcipitari: ita aliquandiu converſari, conſiliis, ac moribus humanis, Reſpublicas poſſe. Sed quæ hæc conſilia, qui mores? longum eſſet de utrisque diſſerere. Hoc igitur ſolum hodie quæram. Per quid Regna præcipitentur. Neque id rurſus, tanquam ſententiam mihi arrogans narravero: ſed vobis coram, à viris inprimis Reipublicæ gubernandæ, peritis, tum à Sacra Scriptura id requiram.

Con-

Confirmatio per Interrogationes texta.

Eſt ſuus etiam poſthumis manibus ſermo, Aud. eſt ſua oratio, tantò certior, quantò apud omnem poſteritatem conſtantior. Illos igitur alloquor; ac inprimis tuum judicium requiro, vetuſtiſſimè obſervator Rerumpublicatum Livi, & tuum ornatiſſime Romani Imperii Cultor Flore, Agite, decernite. Quid ſit quod potiſſimum Rempublicam Romanam præcipitârit, & præcipitare poſſit alias? Reſpondet prior lib. hiſt. 2. *Id unum venenum, ea labes civitatibus opulentis reperta, ut magna imperia mortalia eſſent.* Quid ais vir doctiſſimè ſiccine credis, imperia, ut homines; mortem agnatam habere? Ita omninò cenſet: & Divinæ Providentiæ, ſtata imperiis tempora deſignantis, jura prodit; O vanas hominum curas? O fallaces cogitationes! quæ immortale aliquid cenſent, quod mortalis conſtituit manus. Quicquid ſtat, ruat neceſſe eſt: & ſi jam Floro aures damus: tum ruat, cum maximum robur, & incrementum ſumpſiſſe videtur. Roma enim, ait *ille magnitudine ſua ruit.* Roma utique illa, quam Servius, in Eclog? Virgili, dicit non tantum magnitudine, ſed genere differre ab aliis civitatibus, & eſſe quendam alterum mundum. Roma item illa, ſupra quam exclamant, D. Fulgent. *Quam ſpecioſa ſit neceſſe Hieruſalem Cœleſtis, ſi ſic fulget Roma terreſtris!* Si ergo hæc, & tanta Roma magnitudine ruit: vi-

deant quam accomodè ad bonum commune agant, qui fines imperii sui cum orbe terminatos volunt; imò scilicet pro Jove, Cœlis imperare desiderant. Sed fortassis, aliam ruentium imperiorum causam, maximum Philosophiæ, & Politicæ decus, Aristoteles assignârit? Bene est. Ad te jam ô laureatum caput convertor; & quibus potissimum causis, Respublicæ collabantur, inquiro. Duas ille assignat, lib. 2. Arnisæi, in suam politicam, scribentis, primam honores nimios paucis collatos, aliis exclusis. *Cum enim multitudo inopum ab honoribus exclusa est*, ait idem 3. polit. cap. 2. *eam Rempublicam oportet plenam esse hostium.* Quod plena sit hostium, plena erit insidiarum, plena impugnationum, se in ruinam agentium, Secundam dicit esse Nimiam potentiam civium, præsertim armatorum, *Qui enim arma in manu habent, eorum arbitriis est, ut maneat, Respublica,* 7. polit? cap. 9. Dicere id posset nostra Polonia sub Sigismundo primum III. ac mox sub Joanne Casimiro Regibus, civili potentia gravissimè pressa, ac penè in exitium supremum protrusa. Sed nunquid adhuc alios non adibo? & ab iisdem non requiram? Ut latè non evager, te ornatissime Salusti, & te Fortissime Rex Jugurtha, non prætererim: quin Rerumpublicarum ruentium causas, requiram. Uterque eodem libro historiæ salustiane respondet. Et ipse quidem Salustius, occasum imperiorum, in mutationem morum refert, iisdem quippe artibus imperia conserventur, quibus

com-

comparata fuerint, Rex autem, ſenſus animi alta voce promens: his Romam cadentem, & in ea, orbis imperia alloquitur. O venalem Romam, ſi quis reperiatur, qui eam mercetur? Turpe & exitioſum Regnorum ludibrium, venale in magiſtratibus imperium. Quid agat virtus? quid ſapientia, quid Heroum fortitudo, ubi omnia pecuniæ proſtant? Ab eſſe certè illa, talibus imperiis debent: & ſi abſint, magna imperia, quod horrebat Auguſtinus, fieri eſt neceſſe, magna latrocinia, ac inde; pœnæ occaſus ſubire.

Sed cur ego hos morer, quin ex ipſis Divinæ Sapientiæ oraculis rem expediam. Te ergo Diviniſſime vates Iſai, te Jeremia, te Michæa, te Zacharia: vos quotquot, DEI luce perfuſa claruiſtis pectora, interrogo? quænam ſint? quæ Principatus, Regna, Imperiáque in præceps agunt? Nemo illorum non illa voce Eccleſ. cap. 40. reſpondet: *Mors, ſanguis, contentio, & romphæa, oppreſſiones, fames, & contritio, & flagella ſuper iniquos creata ſunt hæc omnia.* Eheu peccata quàm facilè admittimini,& quàm dimittimini difficilè! nec hominibus tantùm ſingulis, ſed totis Regnis, ac Imperiis interitum adfertis! Zachariæ 5. vidit Propheta Amphoram, cui inſidebat fœmina, habens nomen, *Iniquitas*, in terram Senaar transferri. Quod iſtud monſtri? Regnorum ſcilicet, conſentientibus Scriptoribus, vices ſignificantur, quæ propter iniquitates populi mutantur, & transferuntur: juxta edictum Spiritûs Sancti Eccleſ.

10. v. 8. *Regnum à gente ad gentem transfertur propter injuſtitias.* Quod ſi inquiramus, quæ potiſſimùm ſcelera hanc pœnam DEI ſecum trahant, dicet Iſa. cap. 25. eſſe luxum, & ſuperbiam: *Quis cogitavit*, inquiens, *hoc ſuper Tyrum, quondam coronatam? cujus negotiatores, Principes, inſtitores ejus, inclyti terræ. Dominus exercituum cogitavit hoc, ut detraheret ſuperbiam omnis gloriæ.* Dicet item idem cap. 26. eſſe pauperum oppreſſionem: *incurvabit habitatores in excelſo, civitatem ſublimem humiliabit.* Quid ita? reddit cauſam, *conculcabit eam pes, pedes pauperum, greſſus egenorum*: ſcilicet confirmante David Pſal. 10. *Tibi*, O DEUS, *derelictus eſt pauper: orphano tu eris adjutor.* Denique concludet ipſa Veritas, & orbis Servator: eſſe impœnitentiam, quam hodierno ſermone deſcribit Luc. 19. *Quia, ſi cognoviſſes & tu, & quidem in hac die, quæ ad pacem tibi: nunc autem abſcondita ſunt ab oculis tuis.* Audite hæc Reges, audite Regna, & intelligite, quia patiens eſt Dominus, & multæ miſericordiæ: verumtamen, niſi convertamini in die, quæ ad pacem vobis eſt, *in tempore opportuno*, Pſal. 33. aut ùt Heb. legunt, *in tempore inventionis:* fiet, quod poſt impœnitentiam Jeroſolymæ prædictum: *Venient dies in te, & non relinquetur lapis ſupra lapidem.* Cogentibus peccatis veſtris, DEUM quodammodo invitum, ad ultionem juſtam, de vobis ſumendam: juxta quod loquitur Salvian. lib. 6. de Provid. *Circumſonabant armis, muros Carthaginis populi barbarorum: & Eccleſia*

Cartha-

Carthaginensis insaniebat in circis, luxuriabat in theatris. Alii foris jugulabantur, alii intus fornicabantur. Pars plebis foris erat captiva hostium, pars intus, captiva vitiorum. Tum addit: *Et cùm hæc omnia fierent, quid aliud talis populus agebat, nisi, ut cùm DEUS perdere adhuc fortasse nollet, tamen ipse exigeret, ut periret.* O cœcitatem! O amentiam, semper vitandam!

MODUS XXXIII.

SEntentia habens specialem Emphasim, aut propter mysterii excellentiam inclusam, aut propter beneficii magnitudinem, significatam, aut propter prœmii, vel pœnarum excellentiam exaggeratam; ita tractanda assumitur, ut toto Orationis decursu probationes, aut amplificationes illius nectantur; ipsa autem suo sensu singulas sæpiùs concludat. Potest autem ejusmodi sententia non solùm ex Evangeliis sacris assumi, sed & aliunde peti: atque rei propositæ adnecti. Sic exaggerat in Vigilia Nativitatis verba illa: *JESUS Christus Filius David nascitur in Bethlehem Juda*, mellifluus Bernardus. Sic in ipso die Nativitatis verba illa: *Verbum Caro factum est*, decus Concionatorum P. Petrus Skarga Societatis nostræ. Hujus etiam exaggerationis formam premit Drexel in Rogo damnat. cap. 10. ad illa verba: *Æternitas piorum suspirium.*

PRA-

PRAXIS.

In Festo Omnium Sanctorum.

Beati, *Beati*, *Beati*, *&c.* Matth. 5.

ACcessus & Propositio. Si quis dies potest, hodiernus etiam debet persuasum nobis reddere, quod olim sibi certum, coram toto mundo edixit, tuba sacræ Eremi Hieronymus. Vox ejus est: *Nullus labor durus, nullum tempus longum debet videri, quo gloria æternitatis acquiritur.* O quàm pauci hanc vocem audiunt! quàm pauciores intelligunt! ut autem intelligant, plurimùm omnino interest; quatenus ad eam gloriam, ad quam creati sumus, & qua felices animæ Sanctorum jam fruuntur, animosè accingamur. Eja auditores! demus tanto negotio tantillum temporis, & ad Christi Domini prædicationem reflexi, quàm meritò id sentire debeamus, quod nullus labor durus, nullum tempus longum debet videri, quo gloria æternitatis, qua Beati fruuntur, acquiritur, expendere hodie velimus.

Confirmatio debet, aut potest constare

Exaggeratione singularum Beatitudinum, quæ omnino eæ sunt, ut illis rectè pensatis, exclamare necesse sit: *Nullus labor &c.* Regnandum enim E. g. Beatis est: & in Cœlis regnandum; & quid hoc? & quantum? quantóque labore dignum? Pro domo una, pro familia conservanda, quantus labor suscipitur, & neque sic multum se laborâsse credit, qui,

quod

quod desideravit, assequitur. Statuatur autem prœmium laboris, Regnum Poloniæ, Galliæ, Hispaniæque certo acquirendum; quid non tentabit humana, non dico ambitio, sed & gloriosum generis animi propositum? Grachus apud Plutar. cum Pontificatum abiturus in forum prodiret, atque per matrem, difficultatibus objectis arceretur: *aut mortuum me*, inquit, *hodie, aut Pontificem videbis.* Quis hic improbus pro Pontificatu ad mortem labor? quid verò Pontificatus, quid omnia alia ad Regnum cœleste: Haræ comparatæ ad Palatium, casæ ad Templum. Quid enim hæc Regna? & quid illud? Primum recogita, aliud innuit D. Aug. Manual. cap. 7. *Ibi vita sempiterna, & sempiternè beata, ibi gaudium sinè mærore, requies sinè labore, opes sinè amissione, sanitas sinè languore, abundantia sinè affectione, vita sinè morte, perpetuitas sinè corruptione, beatitudo sinè calamitate, omnia bona in charitate perfecta, & plena scientia in omnibus, & per omnia.* Expende, quanti hæc constent, & quanti facienda, quando cum Regno cœlesti veniunt. *Verè, verè nullus labor magnus, nullum tempus longum debet videri, quo gloria talis æternitatis acquiritur*; sed pergit Servator: *Beati &c. quoniam ipsi possidebunt terram,* Minui res videtur. Quid enim, ni possideant, imo contemnant terram, quorum regnum est in Cœlis? At latet hìc ingens aliquid, & beatissimum, quod assecutus D. Hippon. Præsul lib. 1. de Serm. Domini in monte: *Illam*, inquit, *credo terram, de qua in Psalmo dicitur: Spes mea*

es,

es, tu portio mea, in terra viventium. Significat enim quandam *ſoliditatem*, *& ſtabilitatem hæreditatis perpetuæ: ubi anima per affectum bonum tanquam in loco ſuo requieſcit, ſicut corpus in terra: & inde cibo ſuo alitur, ſicut corpus ex terra; ipſa eſt requies, & vita Sanctorum.* Da mihi obſecro in terris talem terram, quæ ſit terra viventium, quæ habeat ſoliditatem, & ſtabilitatem hæreditatis perpetuæ, in qua tanquam in loco ſuo anima per bonum affectum requieſcat. Heu! ſi tot laboribus, ac ærumnis terra mortuorum, terra non habens ſtabilitatem, terra, in qua non invenitur requies animæ, quæritur: *Verè nullus labor magnus, nullum tempus longum videri debet, quo gloria æternitatis acquiritur.* Simili modo cæteræ beatitudines expendendæ eſſent, & ſimili ſententia concludendæ, in quarum examine ad magnitudinem gloriæ Sanctorum percipiendam duo quoque illa non imeritò conſideranda. *Primò*: quàm variè ſapientia ſum̃a beatitudinem illam exaggeret, appellando illam ſepties diverſo vocabulo, quod eſt (humano modo loquendi) ſignificare: rem talem eſſe, quæ ſatìs explicari non poſſit. *Secundò*: concludendo Beatitudinem ultimam, verbis initialibus: quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum, & omnes unà Beati, Beati, Beati &c. quod eandem difficultatem exprimendi ſignificat: & quandam abyſſum felicitatis, de qua cùm plurima dixeris, dicere tamen taliter non poſſis, quin reliqua profundiſſimo ſilentio involvas, illud ite-

iterando, quod toties dixisti: Beati, Beati. Ah verè! nimium verè! nullus labor magnus, & nullum tempus diuturnum videri debet, quo talis gloria æternitatis acquiritur.

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XXXIV.

PRæfixâ propositione, rationes illius, non simpliciter proferuntur: sed initio confirmationis, adfertur aliqua historia, Symbolum, figura, atque adeo etiam Apologus, aut parabola gravis, propositioni præfixæ probandæ aut explicandæ apta: Tum verò subsumitur, rem de qua dicendum sit, ita se habere prout in historia, Symbolo, figurave est repræsentatum: atque indè, per ostensionem connexionis, similitudinis, proportionis aut alicujus veritatis sermo texitur E. g. Dominica 10. post Pentec. dicturus supra illa verba Evangelii Matt. 23. *Qui se exaltat humiliabitur*, Sic proponeres. Causam æquissimam, hujus veritatis certissimæ, reddam. Pro confirmatione, adduceres Apologum, ex lib. 4. Reg. cap. 14. ubi provocatus ab Amasia Rege Juda, Joas Rex Israël, sic illi respondet. *Carduus Libani, misit ad cedrum quæ est in Libano, dicens: da filiam tuam, filio meo uxorem: transieruntque bestiæ, quæ sunt in libano, & conculcaverunt carduum.* Sensus Allegoriæ, explicatur sequentibus. *Percutiens, invaluisti supra Edom, & sublevavit te cor tuum, contentus esto gloriâ, & sede in domo tua.*

Post

Post hunc Apologum, subsumere deberes: quod, quæ causæ recensentur ruinæ Regis Amasiæ: eædem sint causæ, cur, qui se exaltat humilietur. Propositio porro, dictarum causarum explicata, reliquum sermonis compleret. Potest autem hæc spectari in his: Quia, sicut Amasias Joam provocavit, ita superbus provocat DEUM: Quia sicut Amasias provocavit inæqualem, & carduus libanum: ita superbus, provocat inæqualissimum. Quia sicut Amasias, variâ est elatus victoriâ, ita superbus vanis effertur suggestionibus nec vult esse contentus suo nec se cohibere domi suæ &c. &c. Advertendum etiam hîc est, posse nonnunquam Apologos & parabolas ex proprio quoque sensu condi, sed in hac re magno judicio est opus. Liberalior esse potes in iis, quæ sensum aliquem, Sacræ Scripturæ parabolicæ efferunt, & denique per sententiam citatam, aut mysterium fidei explicatum innotescunt: ut si de Christo, sub parabola Regis; de peccatore, sub parabola rei; aut vincti disseras: aut, si simili modo, sententias aliquas proponas, E. g. illam Prov. 10. v. 26. *Sicut fumus oculis, sic piger &c.* posses tractare dicens. Magnatem quempiam adiisse domum alterius, cæterum ornatam & cultam, sed fumosam &c. sed sit præcepti generalis.

PRAXIS.

Feria II. Paschatis.

Nonne hæc oportuit Christum pati, & sic intrare in gloriam suam Luc. 24.

A*Ccessus & Propositio.* Heri Christus infernos expurgavit, hodie expugnat mundum. Id nunc spectare placeat.

Confirmationis ingressus, per historiam quæ Facti similitudinem exprimat.

Narrat libri judicium cap. 16. Principes Philistæorum, acturos Dagoni, supra capto Samsone, gratias: congregatos fuisse in urbem Gasæ; atque inibi, post convivia celebrata lætantes, adduci imperâsse Samsonem: ut coram se luderet. Domus, erat plena virorum ac mulierum, plaudentium ac tripudiantium: innitebaturque duabus columnis supra quas ut reclinaret, cum impetrasset Samson; apprehendens ambas, invocato Domino Deo suo: adeo fortiter concussit, ut domus rueret: & tria millia utriusque sexus, spectatorum sui ludi, occideret.

Confirmationis reliquum, per applicationem rei assumptæ, ad historiam citatam, & per ejusdem probationem.

Quid ni mundi ac mundanorum domum huic Philistæorum comparem dicamus? domus Philistæorum, domus sacra Dagon; id est frumento: Domus mundi ac mundanorum, do-

mus dicata eſcis. Domus Philiſtæorum, Domus convivantium, domus mundi, domus eorum, qui ſoli Deo ventri, continuò ſacrificant. Domus Pliliſtæorum, domus lætantium & plaudentium, nihilque de imminente periculo cogitantium, domus mundi ac mundanorum, domus tenentium tympanum, in manibus ſuis & ducentium in bonis dies ſuos, atque in puncto ad inferna deſcendentium. Utraque porro hæc moles duabus columnis nitiur. Altera ſcilicet columna, cui domus mundi nititur, illa impiorum perſuaſio eſt Sap. 2. *Cinis erit corpus noſtrum, & ſpiritus diffundetur, tanquam mollis aura.* Altera, illa aliorum; *Venite, coronemus nos roſis &c. Fruamur creaturâ tanquam in juventute, celeriter.* Aut enim homines mundani, quales Athei immortalem animam non credunt: Sed Spiritum cum aura, poſt mortem diffundendum: aut, immortalitatem quidem non negant; ſed ſe nunc frui poſſe mundo; ac deinde regnare cum Chriſto confidunt. Deturbat hanc utramque columnam, his dictis Chriſtus: *nonne oportuit &c.* & mundum expugnat ac domum ejus fallaciamque evertit. Ruit ergo, prima columna mundanorum & mundi, ſcilicet, incredulitas Reſurrectionis & vitæ ſecuturæ. Nam apertè, poſt mortem, denunciat ſupereſſe gloriam ſuam & eam probat, reſurrectione ſua, ac ipſo habitu peregrini, in quo hodie comparet. Eximiè id docet D. Gregor. verba hæc apud Barad. *Nonne oportuit Chriſtum pati, &c.* cum illis, Iſ. cap. 28.

ut faciat opus suum, alienum opus ejus, ut operetur opus suum, peregrinum opus ejus: hoc est, ait citatus Doctor: *Existimatis, Discipulo alienum opus esse à Messia, pati & crucifigi? Alienum quidem est, & peregrinum: sed hoc opus alienum suscipere, & facere oportuit, ut faceret opus suum, ut intraret in gloriam Regni sui, ut haberet regnum in hominibus, sanguine suo redemptis.* Erigere, qui hæc audis, & Apostoli monitum ad Rom. 8. indubitata fide cordi fige. *Qui suscitavit JEsum Christum à mortuis, vivificabit & mortalia corpora vestra.* Sic ruet in te mundus, cujus columnam primam, exemplo Resurrectionis suæ, & gloriæ beatæ memoriâ, subruit Christus.

Ruit porrò, & secunda columna mundi, ac mundanorum: scilicet, vana & falsa persuasio; posse aliquem, gaudere mundanè in mundo: & regnare cum *Christo*: *Nonne oportuit &c.* Christum ergo pati oportuit, ut intraret in gloriam suam: & te non oportebit pati, ut merearis gloriam non tuam? vide argumentum efficacissimum, non jam ab utili, non ab honesto, non à convenienti, sed à necessario: adeoque intellige, in dialectica cœlesti, terminos hos, *pati & obtinere gloriam*, convertibiles esse, Mutuo se hæc inferunt: si cum Christo vis regnare, cum Christo oportet patiaris. Unde idem servator, *Ego inquit dispono vobis regnum, sicut disposuit mihi Pater* Luc. 22. Symmachus legit, *Ego promitto vobis Regnum, sicut promisit mihi Pater.* Quæris autem, quomodo Christo promiserit Pater! Quid quæris?

quod habes. Oportuit pati, oportuit calicem bibere, quem universis in Joanne & Jacobo propinans requirit. *Potestisne calicem bibere, quem ego bibiturus sum?* Apoc. 22. *Beati qui lavant stolas suas in sanguine Agni, ut sit potestas illis, in ligno vitæ, & per portas, intrent in Civitatem.* Vis sci re? Quid sit lavare stolam in sanguine Agni? Audi Aug. in Psalmo. 67. inquientem. *Tingis carnem tuam (hoc est stolam) in Christi sanguine, si vitia diluas, peccata detegas, mortem Christi, in carne tua circumferas.* Vis intelligere, quid sit intrare per portam, est ingredi; per viam, à Christo designatam: viam crucis, viam Regiam. Nam, ut ait Tertul. de pænit. *Furto quidem aggredi facile est, sed DEUS thesauro suo providet: nec sinit obrepere indignos.* Igitur pessum, mala columna, mala præsumptio mundi eant pariter utræque columnæ: Ruat mundus, Triumphet Christus: qui nos, & veram immortalitatem, & veram ad immortalitatem viam, hodie docuit.

MODUS XXXV.

TOta Oratio satis commodè formatur per Syllogismum: cujus partes probatæ integrum constituunt sermonem. Quæ autem pars, major, an minor, aut etiam conclusio, sit priùs locanda? item minori, an majori magis insistendum? pro materiæ ratione est decernendum, cum hoc insuper adjuncto, ut con-

clu-

clusioni debiti affectus, adhortationésque subjungantur. Sit nunc in syllogismo directo:

PRAXIS.

Feria V. Cœnæ Domini.

Cùm dilexisset suos, usque ad finem dilexit eos. Joan 13.

ACcessus & Propositio. Si dignum admiratione spectaculum fuit, videre Salomonem in throno: de quo Cant. 3. *Ferculum sibi fecit Salomon, ex lignis Libani; columnas ejus fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum purpureum, medium constravit charitate*, digniùs certè admiratione est spectaculum videre hodie Christum, in terra prostratum, & ad pedes Apostolorum procumbentem. Nam & plus, quam Salomon hic, & magìs admiranda Majestas demissa, quàm sublimis. Supra cætera tamen in utroque spectaculo miranda admirandum est medium: quod sicut Salomon, ita Christus constravit charitate. Quod verò illud medium? antecessit Cœna legalis, & ablutio pedum: secuta est prolixa discipulorum consolatio, medium obtinuit institutio SS. Eucharistiæ. Planè medium constratum charitate, planè medium, de quo dici possit: *Usque in finem dilexit*: hoc est, maximè, supremè, perfectissimè, ùt explicat Chrysost. Theophili Euthy. apud Cornel. Id verò ut meliùs pateat, adferam causam, qua probem, Christum in institutione Eucharistiæ, & dilectione nos dile-

xiſſe, quæ ſit in finem, ſeu quæ egerit: quod maximum, dilectio vera egiſſe potuit.

Confirmatio, & totius Orationis textura per Syllogiſmum.

Major. Dilectio, quæ efficit, ut amatus, & amans fiant unum, eſt dilectio in finem, agítque, quod ſummum agere dilectio poteſt.

Minor. Sed dilectio Chriſti in inſtitutione Euchariſtiæ declarata, eſt dilectio, quæ efficit, ut Chriſtus amans, & homo amatus ſunt unum.

Concluſio. Ergo dilectio, dilectio declarata in inſtitutione Euchariſtiæ eſt in finem, ſeu quæ egit, quod ſummum agere potuit.

MAJOR.

Agere plus amor nequit, adeoque plus audere, quàm ut amatum & amantem unum faciat. Herculeanis columnis Carolus *Non ultra* ſuſtulit: dilectionem ſinceram ultra eas metas, quibus amor amatum, & amantem in unum mutat, nemo promovebit, Cant. 8. *Fortis ùt mors dilectio: dura ùt infernus æmulatio: lampades ejus, lampades ignis.* En triplex charitatis ſupremæ Symbolum, Mortem, Infernum, Ignem. Quid mors, nónne quem poſſidet, mortem aliam quodammodo facit? & diffuſum latè: cum vitæ profuſione hominis non eſſe? Quid infernus? nónne quem obtinet, totum abſumit, & in ſe redigit? Sed in igne vis amoris

cla-

clariùs lucet, à quo materia subjecta ita absumitur, ut amplius stramen, lignúmve dici non possit: sed dicatur, & sit ignis, atque unum in aliud mutetur, cúmque id actum fuerit, agi plus non potest. Idem fit in sincera charitate, non quidem in corporibus, sed in cordibus, & affectibus. Transeunt dilectione amici in unum, & cum transierint, quod agat ampliùs dilectio, non habet. Hinc, si à sapientibus viris requiras, quid sit verus, & summus amicus? respondebunt cum Aristotele 9. Ethi. *Amicus, alter ipse,* respondebunt cum Alexandro de Ephestione: *Et hic alter ego,* respondebunt cum Abulensi in 1. Reg. cap. 8. quæst. 1. *Cùm aliqui veri amici sunt, tanta in iis est colligatio, quod jam non sunt ut duo homines, sed ut unus.* Vidésne ut ampliùs de summa dilectione dici non potest, quàm si dicatur, quod amatus & amans unum sint. Unde necessariò quoque concludi debet, quòd dilectio summa plus agere nequit, atque si amantem & amatum faciat unum. Addat veritati pondus Beatissimus Aug. Confess. 4. Cap. 6. de summo suo in amicum mortuum affectu, sic loquens: *Bene quidam dixit de amico suo: dimidium animæ meæ; nam ego sensi, animam meam, & animam illius unam fuisse animam in duobus corporibus, & ideo horrori erat vita, quia nolebam dimidius vivere: & ideò fortè mori metuebam, ne totus ille moreretur, quem multum amaveram.* Huc quoque refertur, quod Scriptura de Jonatha, & Davide dicit 1. Reg. 18. *Anima Jonathæ conglutinata est animæ David: &*

dilexit eum Jonathas, quasi animam suam, quæ est uprema exaggeratio amoris.

MINOR.

Quid jam dicam? cùm id dicendum est, in institutione Eucharistica, id à dilectissimo JESU actum, ut ille, & homines unum essent. Patet veritas, testimonio ejusdem supremæ veritatis. Joan. 6. *Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in eo.* Et rursus: *Sicut misit me vivens Pater, & ego vivo propter Patrem; ita & qui manducat me, vivet propter me.* O dilectionem admirabilem! O unionem nunquam satis perceptam! vide interim ad eam intelligendam: Quòd Caro Christi sit cibus, & sanguis sit potus, utrumque utique in comedentem mutari solitum: quanquam, ùt ait idem Servator apud Augustinum in Confessionibus, aliter in hoc cibo res mutantur. *Cibus*, inquit, *grandium sum, cresce, & manduca: & non tu mutabis me in te, sed ego mutabo te in me.* Vide rursus ad idem meliùs cognoscendum, quia Christus asserit, homines manducantes se, vivere propter se: quod item, eam cum homine unionem indicat, qua vita unitur cum vivente, ut proinde sicut vita in homine, ita Christus sit principium operandi: hoc est, sentiendi, intelligendi, volendi divinè per actus conformes, actibus Christi, propter quos dici possit: *Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus*, Ad Galat. 2. Hinc ea in homine mansuetudo noscitur,

quæ

quæ in Chriſto, ea patientia, quæ in Chriſto, ea humilitas, quæ in Chriſto. Non me interea latet, majorem quandam unionem, quàm hanc, adeoque Phyſicam, & realem aſſeri, à viris doctiſſimis, inter ſacratiſſimum Chriſti Corpus, & inter dignè illud ſumentes; ſed quicquid de eo modo ſit, illud infallibile eſt, quod Chriſtus in iis, & illi in Chriſto, adeoque unum ſunt: & quamvis non audiant, aure, experiantur tamen in re, quod Servator D. Mechtildi poſt Communionem edixit: *Tu in me, & ego in te, & in æternum non derelinquam te.* Et Cant. 2. 16. *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Quærit hìc D. Bernard. *O ſancta anima, quid tuus ille tibi, quid tu illi? Quænam, quæſo, inter vos hæc tam familiariter, favorabilitérque diſcutiens exhibitio, & redhibitio? tibi ille, túque viciſſim illi.* Sicubi in hac certè ſecuriſſima unione DEI, & hominis meritò inquiras. Quid tuus ille DEUS tibi? quid tu illi? nec aliud commodiùs reſponderis, quàm quod ait Auguſt. 26. in Joan. *Da amantem, & ſentit, quod dico, da deſiderantem, da eſurientem, da in iſta ſolitudine peregrinantem, atque ſitientem, & ad fontem patriæ æternæ ſuſpirantem: da talem, & ſcit, quid dicam: ſi autem frigido loquar, neſcit, quid dicam.* Interea certum eſt ex illa unione, conſequi unionem intimam affectuum. Certum eſt etiam, ejuſdem unionis effectus redundare etiam in partem ſenſitivam, atque ipſum corpus dignè communicantium. Si te enim Phantaſmata non moleſtant, ſi imaginationes tur-

bulentæ non diſtrahunt, ſi paſſiones animi non turbant, ſi luxuria miteſcit, ſi ſuperbia non intumeſcit, gratias age Corpori, & Sanguini Chriſti. Mirum autem, quod quibusdam & vultus ad ſacra altaria hilareſcat, & facies lucem quandam, & Angelicum cum dignitate decorem præferat: mirum, & felix, illud autem felicius, quod propter hanc unionem Chriſti cum hominibus corpora hominum ſingulariter ab Angelis cuſtodiantur; & ùt aſſerit rurſus D. Chryſ. lib. 6. de Sacerdotio: *Corpora eorundem mortuorum, more ſatellitum iisdem ſtipantibus, in vitam æternam cuſtodiantur.*

Conclusio.

O DEUS! O amor! O humana ignavia! hic ſicubi meritò illud Beati Ægydii ſupra cunas Chriſti infantis ſuſpirantis, inclamem: *Amor non amatur, amor non amatur*; ſed & illud ingeminem, D. Chryſoſt. Homil. 61. ad populum Antioch. *Hei mihi, quot ad ſalutem nobis viæ? nos Corpus ſuum effecit, nobis ſuum communicavit corpus, & horum nos nihil à malis avertit. Non illi ſatis*, loquitur idem Homil. 60. *hominem fieri, colaphis cædi, & crucifigi: verùm & ſemetipſum nobis commiſcet, & non fide tantùm, verùm & ipſa re nos ſuum effecit Corpus. Verè hæc dilectio eſt ad finem, ſumma, ac ſuprema, cui cùm nunquam dignè reſpondere poſſimus, ſaltem pro virili reſpondeamus.*

§§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§

MODUS XXXVI.

MAjor Sylogiſmi interdum exordium occupat: Minor cum concluſione Orationem explet. Quod ſi Crinomenon, ſeu, vis propoſitionis in majori potius conſiſtat, minor exordium, major, reliquum ſermonis conficit E. g. ſi in Feſto fundatoris alicujus ordinis dicturus, formares hunc ſyllogismum. Feſta Divorum, qui ſacros ordines excitârunt, decet nos gratiſſimo cultu & pietate celebrare: ſed feſtum N. eſt tale. Ergo &c. hujus Sylogiſmi minore expoſita in exordio; Major, hanc propoſitionem conficeret. Dicam, quam gratè & piè obeundi ſint, dies Divis fundatoribus ſacri: quæ deinceps probatæ, orationem impleret. Sed prior modus tractandi frequentius obvenit. Unde ejus ſit

PRAXIS.

In Feſto Nativitatis B. V. MARIÆ, *Liber generationis JESU Chriſti*, Matt. 1.

Sylogiſmus, quo tota conſtare debet Oratio.

Major. Qui liber, explicat quid unusquisq; à DEO ſperare poſſit: hic liber diligenter relegendus, atq; conſiderandus eſt;

Minor. Liber generationis, qui hodierno feſto, nobis offertur, talis eſt.

Concluſio. Ergo hic liber, diligenter relegendus atque conſiderantus eſt.

Exor-

Exordium, per majorem propoſitam.

Multi multa legunt, variisque authoribus oblectantur; nihil tamen credo gratius legerent, ſed & nihil gratius diligentiusque legere deberent: quàm, ſi in eos codices inciderent, ex quibus, quo favore Dei utantur, & quo in futurum uſuri ſint, diſcere poſſint. Hac ſcilicet ratione, & immenſa mala facilè evadere, & immenſis bonis, potiri poſſent.

Propoſitio. Non fallor Aud. hâc nos felicitate hodierna dies natæ Deiparæ donat. Quod, quam non vanè dicam, tum decernetis: cum me,de eo differentem,quòd liber generationis, ſit liber, explicans, quid unusquisque de ſe præſumere, ac deinceps à Deo ſperare poſſit, audieritis.

Confirmatio, ex probata minore, quæ eſt idem cum propoſitione.

Ezechiëlis capite 2. narrans de ſe Propheta, ait. *Et vidi, & ecce manus miſſa ad me, in qua erat involutus liber, & expandit illum coram me, qui erat ſcriptus, intus & foris, & ſcriptæ erant in eo lamentationes, & carmen, & Væ.* Mirabilem ſanè librum: qui ſic gaudia, & lacrymas miſcuerit: Non facile hæc jungunt mortales; ſed neque DEUS ubi neceſſe eſt, disjungit, quia, cum ex æquo merita omnium penſet, cui væ, væ, cui carmen, carmen; ſimul etiam, ſemelque ſcribit. unde & in libro Ezechiëlis, ſimul hæc junxit: denunciaturus ſcilicet ex mente interpretum *Væ peccatoribus,*

lachrimas & lamentationes pænitentibus, Carmen juſtis: atque hac ratione, propoſiturus unum librum, in quo unusquisque pro ſtatu ſuo (qui triplex eſt, peccatorum, pænitentium, & juſtorum) legere poſſet, quomodo res ſuæ haberent apud Deum, & quid deinceps ab eodem ſperare poſſet. Huic libro Ezechiëlis, compar eſt, liber hodie porrectus, liber generationis Jeſu Chriſti. Quidni? ſcriptus ille liber intus & foris, & hic: plenus enim eſt, innumeris undequaque myſteriis; Angeli manu traditus ille, Ezechiëli, & hic D. Matthæo: cui ideò Angelus appingitur. Triplicem ille ſtatum hominum reſpicit, & ſub eo ſingulos concludit, ſimiliter& iſte. Væ ille peccatoribus, lamentationes pænitentibus, carmen juſtis denunciat: idem & hic facit: ut proinde, pro hoc ſtatu triplici, quisque in eo, ſpes ſuas legere poſſit, ac inprimis.

Væ peccatoribus.

Tales inter alios fuêre, Reges, Abias, & Achaz, in libro Generationis citati. De Abia 3. Reg. 15. *Ambulavitque in omnibus peccatis Patris ſui*, qui etiam hîc nominatur, Scilicet Roboam. De Achaz, habemus 4. Reg. 16. qui etiam in peccatis devenit: ut filium ſuum dæmonibus immolaret; quid deinde? Mali, male perditi. Væ ergo peccatoribus! Nil juvat illos, claro nomine, nil alto ſanguine cenſeri, dum ſceleribus ſcatent. Ecce prædicti Reges, cum ſui paribus, ipſius Chriſti patres

fue-

fuêre, de eorum ſanguine Matrem accepit, & corpus ſumpſit: & tamen æternum periêre, imo, *infelix* inquit Chryſo. Ser. 122. *quem ſic ipſa* Origo arguit, quem ſic ipſe lucis author addicit. *Infelix, cui in Judicio pro magnitudine criminis, non miſereri genitor, non Pater ignoſcere, non affectus novit ſubvenire.* Merito id, ſupra hos Reges, merito, ſupra unumquemque peccatorem inclames. Quisquis es cujuscunque ſtatus es, ſi peccator es, *Infelix es, quem ſic ipſa Origo arguit*, væ peccatoribus. *Vivo ego,* Dicit Dominus Jer. 22. *Si fuerit Jechonias annulus in manu dextera mea, inde evellam eum.* Annulus, ſignum nobilitatis & excellentiæ eſt. Nemo tamen ſceleratus ei fidat. Contemnetur, abjicietur. *Una. vera, ſola & comunis cum Chriſto nobilitas eſt*, pergit aureum os hom. 45. *ut voluntatem Dei facias, hic propinquitatis modus, multò melior eſt. Poteſt qui non genuit eſſe pater, & qui genuit, non eſſe Pater.* De reliquo quanquam, *ego*, inquit Dominus, Pſal. 81. *dixit, Dii eſtis & filii excelſi omnes, vos tamen* (niſi peccata caveatis) *ſicut homines moriemini, & ſicut unus de Principibus cadetis. Væ igitur* peccatoribus.

Lamentationes Pœnitentibus.

Harum nos monet Ezech. Rex, & David: de Ezechia Iſa. Cap. 38. *Flevit Ezechias fletu magno*, de Davide item quis ignoret? & ipſe de ſe profitetur Pſal. 41. *fuerunt mihi lacrymæ panes, die ac nocte.* Felices lacrymæ, & omnibus gaudiis nobiliores, quæ ſic Deo placuerunt

runt

runt: ut hi Reges in libro generationis inter pœnitentes ſcriberentur: ac proinde, de Deo ſibi reconciliato gaudere mererentur. Scilicet, audire meruit Ezechias exauditam eſſe orationem ejus, & David 2. Regum. 12. *Tranſtulit Dominus Peccatum tuum à te.* Quam vere Chryſ. *Quod defendi, non poteſt*, quam ſanctè Bernardus Ser. 1. in Octava Paſchæ, *Eſt babtiſmus aliquis, in compunctione cordis.* Sed planè, ad rem præſentem D. Chryſ. in Pſal. 50. *In codice, inquit, ſunt ſcripta peccata tua, ſpongia peccatorum tuorum lacrymæ tuæ ſunt: effunde lacrymas & delebis.* Ita factum eſt cum Ezech. ita cum Davide, qui in numero eorum, quibus væ, prius inclamatum, ſcripti: lacrymis, peccata ſua deleverunt, ut hodie inter lamentantes legerentur. Videte Chriſtiani, an vos, inter eosdem legi mereamini, & ſi meremini, lacrymas ſalutares fovete, ne ſimiles efficiamini improbo Eſau: de quo Gen. 27. *accepto pane, & lentis edulio, comedit, & bibit, & abiit, parvi pendens, quod primogenita vendidiſſet:* quin curandum eſſet, ut omnes imitaremur, Divam Catharinam Genuenſem, quæ, in contritione cordis, per plures menſes perdurans: illud ſolum ingeminabat: *non amplius mundus, non amplius peccata.*

Carmen Juſtis.

Tales hic plures numerantur. Abraham, Iſaac, Jacob. Carmen Juſtis, ſed inprimis Juſtiſſimæ, ac principi Juſtorum Virgini Ma-

riæ

tiæ, hodie in mundum editæ. Carmen tibi & lætitia, O Diva; Virgo! hoc libro ſcribitur, quia, JESU Chriſti filii DEI MATER denunciaris, ac inde omnium hominum feliciſſima, digniſſima. Verè, te Deus elegit, & præelegit, O dilecta Patris æterni, O mater filii, O ſponſa Spiritus S. Gaudere igitur & exultare debes, debentque omnes tibi applaudere, ſalutare carmen dicere, ac beatam prædicare, inter omnes generationes. Carmen igitur tibi ſanctiſſima infantula, ſed & carmen in tua navitate omnibus juſtis. 1. Quia in tua nativitate panditur liber, veræ generationis JESU Chriſti, & omnium electorum, 2. Quia tu es porta, de qua Pſal. 117. *Hæc porta Domini, juſti intrabunt per eam.* 3. Quia tu es Dux omnium juſtorum, quos deducis ad terram promiſſionis, aſſimilata columnæ ignis, & nubis, de qua Exod. 13. tria præcipua legimus: quod populum electum, Ducebat, Protegebat, Regebat. Sic equidem tu Electos ad Patriam felicem ducis; es enim illis juxta Ambroſ. *ſpecies caſtitatis: & norma virtutis.* Protegis; inter Deum & illos mediatricē agendo, & promerendo, ut per te reſpiciens DEUS, perdat inimicos eorum: *Regis*; ne aberrent: mentem illuſtrando, & à deviis vitiis abſtrahendo. Carmen igitur, in libro Generationis, cum tua nativitate juſtis.

MO-

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XXXVII.

AD celandam artem Syllogiſticam, major Syllogiſmi, loco ſuo ſubtrahitur: incipitque probatio, aut à ratione majoris, au à confirmatione, aut à ſimili, exemplove donec aptè circumductus, ſermo; aut majorem omiſſam, poſt ejus partes reſumat: aut ad minorem & concluſionem annectatur.

PRAXIS.

In Feſto Aſſumptionis B. V. MARIÆ.

MARIA optimam partem elegit. Luc. 10.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Cum prædicta verba Deiparæ Virgini, hodie aſſumptæ, ita ab Eccleſia accomodantur: ut meliorem partem elegiſſe, cogitari non poſſet: quin etiam cum altera MARIA, ſedens ad pedes Domini cogitetur: id porrò, nec congruum ſatis, hodiernæ ſolennitati,nec promptum intelligendo, cenſeri poſſe videtur, quomodo enim optima pars,quæ ad pedes humiliata?quomodo congrua gloriæ cæleſti, quæ in terram adſtrata? Cœlum, cœlum petunt oculi, cœlum ſuſpirat animus, ut aſſumptam Virginem & Dominam ſuam commitetur. Valeat terra, dum mater, filios ad æthera provocat: valeant mundana, dum Regina cœlorum, glorioſiſſimè apud ſuperos triumphat. Utinam quàm id dicimus,

O tam

tam ſincerè; & animo optemus, & opere præſtemus, Interea ad ipſum magis excitabimur, cum expenderimus: Qua ratione, congruè ad hodiernam feſtivitatem, Beata MARIA, optimam partem, elegiſſe cenſeri poſſit.

SYLLOGISMUS.

Major. Qui locum maximè humilem eligit, optimam partem eligit. *Ratio*: Quia ſecundùm menſuram humilitatis, menſuram gratiæ, & gloriæ DEUS partitur.

Minor. Sed Maria Virgo, locum maximè humilem elegit.

Concluſio. Ergo Maria Virgo optimam partem elegit.

Confirmatio. A ratione Majoris, poſt omiſſam ipſam Majorem.

Secundùm menſuram humilitatis cujusque, dona gratiæ, & gloriæ à DEO obvenire, conſentiens omnium DEO charorum ſenſus eſt. Edixit nimirum ipſa ſuprema Veritas, Matth. 23. *Qui ſe humiliat, exaltabitur:* unde & ſequi neceſſe eſt, humiliationem, & exaltationem paribus gradibus creſcere: ut quantò quis magìs deſcendit, tantò etiam magìs aſcendat, majorique gratia, ac gloria dignus efficiatur. Sublimiter D. Aug. lib. 20. de Civit. Dei cap. 18. de protoplaſto. *Cùm eſſet limus, factus eſt DEUS: cùm vellet eſſe DEUS, factus eſt colonus.* Scilicet Jacob. 4. *DEUS ſuperbis reſiſtit, humilibus dat gratiam*, atque juxta Richardum de S. Victor. in c. 26. Cant. *Humilitas eſt lo-*

cus

cus gratiæ DEI: adeò, ut tantum ſit capax gratiæ aliquis, quantum fuerit humilis. Quod ſi gratiæ, igitur & gloriæ. Nam *exultabunt oſſa humiliata.* Pſal. 50. Longè ſunt ab eo ſenſu ii, quorum vox Iſai. 14. habetur. *Aſcendam ſuper nubium altitudinem.* Sed quàm longè ab eo ſenſu, tam longè à gratia, & gloria: tam etiam propè ad illud baratrum, de quo Propheta ibidem: *Detracta eſt ad inferos ſuperbia tua.* Ita omnino res ſe habet, quod caſuri graviùs, tollimur altiùs: ſpontè autem noſtra depreſſi, gratia & gloria DEI digni efficimur, atque partem, quam Evangelium Chriſti optimam nominat, promeremur. *Major omiſſa reſumitur.* Neque enim meliùs quicquam homini obvenire poteſt, quàm gratum DEO vivere, ac deinceps prœmia Regni cœleſtis promiſſa obtinere, tantóque id ipſum melius eſt, quantò copioſius utrumque evenit, optimum etiam, ſi copioſiſſimum, quod ſolis humillimis ſperandum.

MINOR.

Quid hìc loquar? cùm de Virginis MARIÆ humilitate dicendum eſt. Grande edictum Andreæ Creten. Oratio: de Dormitione Deiparæ: *Solius DEI eſt, pro dignitate laudare Deiparam:* quod tantò certiùs hìc aſſeruerim, quantò certior ſum, quia ille eſt, qui *reſpexit*, & perſpexit *humilitatem ancillæ ſuæ:* fecitque, ut beatam illam dicerent omnes generationes, Luc. 1. Veneror humilitatem Magdalenæ accumbentis ad pedes JESU, veneror & Petri, deprecantis Dominum, ut à ſe abiret; nemo

tamen eorum tam humilem locum elegit, quàm sacratissima Deipara MARIA: ut ideò consensu Theologorum uno illo actu, quo se in salutatione sui Ancillam Domini nuncupavit, cùm Mater DEI salutaretur: omnem aliorum humillimorum excesserit humilitatem. Hoc enim de se sentire non solùm erat, ante pedes Domini jacere, sed infra pedes creaturarum, propter DEUM amatum se prosternere, atque adeò à summo dignitatis gradu ad infimum descendere, quid enim altius DEI Matre? quid inferius, non jam libera, sed ancilla? placet pro merito, quod devotus ejus cultor asseruit: Mundus Marianus dispu. 22. n. 6. Mariam, dum illa verba humillima proferret, factam abyssum quandam inscrutabilem, & immensum quoddam vacuum, ad quod DEUS humilium amator se inclinaret, sed non pro illo tantùm momento talis fuit, verùm nunquam alia in oculis DEI vixit, meruítque.

Conclusio.

Ut optima pars ei obveniret, atque immensis gratiæ donis, dum viveret; & gloriæ muneribus, hodiernæ Assumptionis die repleretur: hinc Richar. ubi suprà, de ejus humilitate loquens: *Sicut*, inquit, *virtutem hanc perfectè, & totam possedit, ita totam eam gratia implevit, totámque decoravit.* At Ildephon. Ser. 22. de Assumpt. de muneribus gloriæ: *Sicut*, ait, *est incomparabile, quod gessit, & ineffabile, quod concepit: ita incomprehensibile præmium gloriæ, quod*

meruit

meruit, ſolent Geometræ ex planta, ſeu pede molis ejus metiri altitudinem. Liceat & nobis ex hac veluti planta, & pede, ſecus quem ſedens MARIA hodie deſcribitur: hoc eſt, ex ejus humilitate metiri ejus altitudinem. At id quoque impoſſibile eſt, cùm utrumque ſatìs capi non poſſit, illud ergo dixiſſe ſufficiat: quod quemadmodum humilitate deſcendit, ad infimos pedes, ita gloriâ aſcendit ad ſupremum caput, ſcilicet Chriſtum, quemadmodum ab Apoſtolo nominatur ad Epheſ. 1. & ad Coloſ. 2. Non eſt enim in terra, neque in cœlo tam veneranda, tam ſublimis dignitas ſecundùm Chriſtum, Caput noſtrum, atque MARIÆ. 1. Caput eſt Chriſtus omnium creaturarum, propter excellentiam naturæ humanæ, conjunctæ cum Divina: proxima ſecundùm hoc caput, dignitate D. Virgo conjunctionis tantæ, mirabilis artifex, Mater DEI, & hominis digniſſima. 2. Caput eſt Chriſtus, propter excellentiam imperii: eſt enim ex naturæ Dominus ac Rex cœli, & terræ: proxima ſecundum Chriſtum Dominum, Virgo MARIA: eſt enim naturæ jure, Domina ac Regina omnium. 3. Caput eſt Chriſtus, quia eſt principium, & cauſa prædeſtinationis electorum: proxima ſecundum Chriſtum, D. Virgo MARIA: quia neminem vult Deus ſalvari, niſi per illam. 4. Caput eſt Chriſtus, propter excellentiam ſanctitatis, quia impeccabilis fuit; proxima ſecundum Chriſtum, D. Virgo MARIA: quia nec originali, nec actuali peccato, ſingulari

prærogativa ſubjecta. 5. Caput eſt Chriſtus, propter gubernationem Eccleſiæ; proxima ſecundum Chriſtum, D. V. MARIA: à qua immenſa bona, continuò profluunt in Eccleſia. Sic humilimè demiſſa: altiſſimè elevari meruit: atque optimam partem, poſſidere. *Quicquid poſt Deum pulchrum*, Bonaven. in ſpeculo. *Quicquid dulce, quicquid jucundum in gloria eſt, hoc MARIA, hoc in MARIA, hoc per MARIAM eſt.* Sit ei, ac inprimis ejus filio, honor & gloria.

MODUS XXXVIII.

NOn Syllogiſmo modo, ſed & uno Enthymemate, integra conſtituitur Oratio: antecedente pariter & conſequente propoſitione probata.

PRAXIS.

Dominica in Albis.

Stetit JESUS in medio & dixit: Pax vobis. Joan. 20.

A*Cceſſus, & Propoſitio. O quam deſiderabile nomen Pacis!* quam *religionis Chriſtianæ, ſtabile fundamentum! & altaris Dominici, cæleſtis ornatus!* inquit D. Severianus initio Ser. 5. ſed quam cara, tam rara eſt, pax. Ecce verò illius obtinendæ, certum hodie medium edocetur: cùm ſteterit JESUS in medio, erit pax in mundo. Id præſenti ſermone monſtrabo.

Con-

Confirmatio per Enthymema.

Antecedens. Bellorum causa, sunt peccata.
Consequens. Ergo ut sit pax, statuendus JESUS in medio.

ANTECEDENS.

Pericula, mors, bella peccati malus fætus sunt, peccato in cœlis invento; factum est prælium magnum Apoc. 12. ambitione inter homines, malè exoriente, Justin. *Ninus primus bella fecit.* Habet vita, Joannis Servi Dei Fernandinum, virum nobilem; suscepta pro animarum conversione servi Dei opera, non satis benè interpretantem, secutum illum clam fuisse, cum Joannes, domum ei suspectam, subiret. Ecce verò, dum ante illam moratur; videt in fronte domus, omnia peccata sua descripta, sibi repræsentari: & gladium, vertici de cœlo impendere. Admirabile, & terrificum miraculum; toti mundo, ea parte commune, quod peccatis gladius impendeat, de quo Ezech. 21. *Mucro, mucro evagina te ad occidendum, lima te ut interficias & fulgeas.* Quid ita? *Venit dies, in tempore iniquitatis, præfinita.* Anachrotapius, sollicitas Deo fundebat preces: cum à tergo ingens clamor infremuit. Bellum, bellum. Territo & admiranti anachoretæ responsum ab humani generis hostibus: *Desine orare, & desinemus bellare.* Licet æquissimo jure, id verbum immutemus: & toto orbi, audienda voce inclamemus: Desinite mortales peccare, & cessabunt bella bellare. Cæterũ, *gladius devorabit vos, inquit*

Dominus Iſa. 1. v. 20. *ſi me, ad iracundiam provocaveritis.*

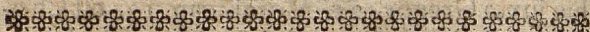
CONSEQUENS.

Quod ſi ita eſt, ſi pacem dari mundo, ſi Regnis, ſi nobis cupimus, Chriſtum neceſſe eſt, medium inter nos, & DEUM offenſum, ſtatuamus cauſam. D. Apoſtolus 1. ad Timot. c. 2. v. 6. quia eſt *Mediator DEI & hominum, homo Chriſtus JESUS, qui dedit redemptionem ſemetipſum pro nobis.* Hoc igitur in medio ſtatuto, ac inter nos mediante, DEO reconciliari, & pacem licebit obtinere. Gen. 15. Cùm Abraham offerret DEO, diviſit oblationes per medium: *Et apparuit Clibanus fumans, & lampas ignis tranſiens inter diviſiones illas.* Myſterium hac ratione, pacis cum DEO ineundæ à nobis, ùt notat Cajet. hìc agebatur, mediúsque Clibanus, & lampas Chriſtum ſignabat, qui in medio noſtri conſtitutus paciſceretur de nobis. Succedit aliud Num. 16. Occiſis cœlitus propter ſeditionem, quatuordecim & ſeptingentis de populo Iſraël, dixit Moyſes ad Aaron: *Tolle thuribulum, & hauſto igne de altari, mitte incenſum deſuper, pergéque citò ad populum, ut ores pro eis.* Factum. *Stánsque Aaron inter mortuos, ac viventes, pro populo deprecatus eſt, & ceſſavit plaga.* Sapite Chriſtiani, & dum bella, dum mores ſæviunt: Aaronem meliorem, Pontificem veſtrum JEſum Chriſtum, placare contendite, ut dum ſteterit inter vivos, & mortuos, ceſſet plaga. Ezech. nono: Miſſis Angelis ultionis, in quorum manibus vaſa interitûs, viſus

eſt

eſt vir unus *in medio eorum*, qui quemcunque ſignâſſet, innocuus, intactúsque durabat. Vir hic juxta Gregor. 22. Moral. cap. 13. eſt Chriſtus. Hic in medio noſtri ſtet neceſſe, & malis gladii, ac interitûs non tangemur. *Filioli*, inclamat Joannes Epiſt. 1. cap. 2. *hæc ſcribo vobis, ut non peccetis:* ſed & ſi quis peccaverit, *Advocatum habemus apud Patrem JEſum Chriſtum juſtum, & ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris*, quod planè divinè explicans D. Ambroſ. lib. 1. de Iſaac his rationem mediatoris in Chriſto commendat. *Ipſe Chriſtus ore ſuo felle, & aceto potato, os noſtrum eſt, per quod Patri loquimur: corde ſuo, quod lancea transfixum eſt, cor noſtrum eſt, per quod Patrem amamus: oculi ejus ſanguineis lachrymis fluentes, oculi noſtri ſunt, per quos Patrem videmus: manus ejus transfixæ, manus noſtræ ſunt, per quas nos Patri offerimus: pedes ejus vulnerati, pedes noſtri ſunt, per quos ùt filii prodigi redimus ad Patrem: ut totus Salvator, quantus eſt, & quicquid in eo oſt, nobis patrocinetur.* Habemus, cui fidamus mortales, habemus, quo Mediatore in tot bellorum malis utamur. Ah demus noſtro bono, noſtris minimum malis coacti, medium JESU locum! ſit medius, & Mediator, ſit medius inter nos, & DEUM deprecando: ſit quoque medius inter proximos, & proximos, charitatem mutuam fovendo: ſit medius in corde, illud poſſidendo: ſit medius in judiciis, juſtitiam proſequendo: ſit medius in caſtris, virtutem fovendo: ſit medius in conſiliis, recta ſuggerendo: ſit me-

dius in privatis domibus, innocentiâ incolarum se oblectando, & eveniet, ut sit *Pax vobis.*

MODUS XXXIX.

SOlum nonnunquam antecedens, aut consequens probatum, totam sufficiens est constituere orationem. Unde sequitur, posse quoq; ex antecedente Accessum, & Exordium formari, ut consequens probetur, & posse consequens in exordio poni: sicut & conclusionem Syllogismi initio Syllogismi. Sed tunc iterum, in fine, consequens aut conclusio repetitur, aut affectus proportionati materiæ, subjiciuntur. E. g. Domin. 15. à Pent. supra illa verba. *Ecce defunctus efferebatur*, posset formari tale Enthymema. Spectaculum acerbum, communis in uno mortalitatis, proponitur. Ergo meritò, magna reflexione expendendum: & inde oratio à consequente inchoari. Nimium incurii sumus, si adhuc hodiè, per varia divagamur: & non toto animo huic tumulo affigimur. Res nostra agitur, nostra omnino, & non solius viduæ Matris: quod ut credatis, ostendam hunc juvenis unius tumulum, esse communis mortalitatis spectaculum. Rursus, posset item, supra illa verba Dominicæ primæ post Pentecost. *fecit cænam magnam & invitavit multos*, hæc constitui argumentatio. Qui vocat ad cænam, est Christus: Ergo est parendum: & tunc; antecedens aptum esset obire vices

Exor-

Exordii. Conſequens autem, deberet probari & perurgeri. Sed ſit aliqua, pro more, præcepti principalis

PRAXIS.

Dominica VI. poſt Paſcha.

Hæc dixi vobis, ut non ſcandalizemini.
Joan. 16.

Acceſſus & Propoſitio. Quemadmodum Diſcipulis periculum ſcandali imminebat ex Chriſti paſſione: ità ſæpè probis etiam viris, occurrit ex malorum ſucceſſibus, & adverſitatibus bonorum, quod eas pro ſignis irati Numinis habeant. Ne ergo in talibus occaſionibus ſcandalizentur, demonſtrabò contrarium: quòd nihil in mundo pati, ſit ſignum inſigne, graviter irati Numinis.

Confirmatio per Enthymema.

Antecedens: nihil in mundo pati, eſt ſignum, quòd DEUS aliquem à ſua cura abjecerit. Conſequens: Ergo non debent bonos ſcandalizare mali, quando non patiuntur. Hujus Enthymematis Antecedens ſolum probatum facilè conſtituet orationem: cùm conſequens apertè ſequatur, aut breviter inferatur. Paradoxum videri poſſet, quod proponitur, niſi id tam clarè ſacræ literæ docerent, quod nullus dubitandi locus relinquatur Ezech. 16. *Aufertur zelus meus à te, nec iraſcar ampliùs*, quis non diceret hoc promiſſo felicem Jeruſalem? ſed nimium quam felicem, cùm mox ſubjiciatur: *Ergo & tu confundere, & porta ignominiam tuam:*

tuam: quod ſignificat, illum, à quo DEUS aufert zelum ſuum, ne illi malum immittat, ſibi relinqui, & à cura DEI abjici, quæ ira Dei graviſſima eſt. Explicat idem Auguſt. Serm. 37. de verbis Domini tali propoſita quæſtione: *Vis nôſſe, nulla pœna, quanta ſit pœna? Davidem interroga*, qui ait Pſal. 9. *Irritavit Dominum peccator. Quare, quid vidiſti? vidi peccatorem impunè luxuriantem, & exclamavi: Irritavit Dominum peccator. Quare hoc dixiſti? vide, quid ſequitur. Secundùm magnitudinem iræ ſuæ non quæret: ideo nempe non exquiret, quia multùm iraſcitur.* Origen. Homil. 8. ſuper Exod. miſericordiam DEI cum juſtitia comparaturus: *Vide*, inquit, *miſericordiam, & pietatem, & patientiam boni DEI, quando vult miſereri: & indignari ſe dicit, & iraſci*, ſicut per Jerem. cap. 6. ait: *dolore, & flagello caſtigaberis Jeruſalem, uti ne abſcedat anima mea abs te. Hæc ſi intelligis, miſerationis vox eſt. Vis audire indignantis DEI terribilem vocem? audi, quod dicit* per Oſeam cap. 4. *ubi cùm enumeráſſet multa nefanda, quæ Jeruſalem commiſerat, addit: Non viſitabo ſuper filias veſtras, cùm fornicantur, neque ſuper ſponſas veſtras, cùm mœchantur.* O voces, niſi utraque aure obſurduerimus graviſſimas! O iram ingentem DEI! non punire, nec ſinere malos tale quid pati. Verùm non ita id ſentiendum, ut in ſolis improbis illud ſit verum: nihil pati, eſſe ſignum irati DEI. Univerſim hæc perſuaſa eſſe debent. Deus enim quem diligit, caſtigat, & quem non caſtigat, non diligit, ſoli illi ab ira Dei, & interitu

apud

apud Ægyptios, atque Ezechielem liberi, qui crucis ſigno litera Tau inſigniti : nec cauſa rei difficilis, ſcilicet, quod qui adverſa non ſentiunt, facilè fortunæ blanditiis corrumpuntur, ac pereunt. Pſalm. 52. *In labore hominum non ſunt, ut cum hominibus non flagellabuntur : ideo tenuit eos ſuperbia, operti ſunt iniquitate, & impietate ſua. Fieri non poteſt*, ait Græcus Poëta, *ut fortuna mentem habeat.* Et Seneca Epiſt. 94. *Quaſi iſta contraria ſunt : bona fortuna, & mens bona*; denique Horatio judice: *Naturam plerumque fortuna corrumpit.* Sed habemus firmiorem his ſermonem Scripturæ, quæ narrat de opulentiſſimo epulone apud D. Lucam: tot illum bonis abundâſſe, ut in plures quoque annos abundè deſiderata ſufficerent. Quid inde? *Purpura, biſſo, delicatis veſtibus, epulis blandis*; fortunæ utique indulgentis blanditiis, *ferrea viſcera crudelis anima nutriebat*: teſte Chryſol. unde & ſepultus in inferno. De Salomone D. Auguſt. lib. 15. de Civit. DEI cap. 19. *Bonis initiis, malos exitus habuit* : dat ſtatim cauſam: *Quippe ſecundæ res, quæ ſapientum animos fatigant, magìs huic obſuerunt, quàm profuit ipſa ſapientia.* Abundantiſſimè rem totam Iſai cap. 26. v. 10. ediſſerit, quando hæc loquentem DEUM inducit: *Miſereamur impio, & non diſcet juſtitiam facere*; *in terra Sanctorum iniqua geſſit*, & *non videbit gloriam Domini.* Hoc eſt: fiat, ut bonis malus fruatur, & ut nihil mali patiantur, qui in terra Sanctorum degunt, & recti videntur, hinc ſequetur, ut dediſcant juſtitiam, ſceleſti

eva-

evadant: Audiit Bernardus Ser. 42. in Cant. & rem noſtram concludens, pro nobis meritò locutus: *Tunc magis iraſcitur DEUS, cùm non iraſcitur. Misereamur*, inquit, *impio, & non diſcet Juſtitiam. Miſericordiam hanc ego nolo; ſuper omnem iram Miſeratio iſta, ſepiens mihi viam Juſtitiæ. Volo, iraſcaris mihi, Pater miſericordiarum, ſed illâ irâ, qua corrigis devium: non qua extrudis de via. Illud nobis benigna tua adverſio parit: hoc formidoloſa nutrit diſſimulatio. Cùm enim ſentio te iratum, tunc maximè confido propitium; etenim cùm iratus fueris, miſericordiæ recordaberis.* Attendite ad hæc piæ animæ, ut cùm ſucceſſus aliorum, & veſtras patimini adverſitates, non ſcandalizemini. Feliciſſimus quisque extrema quæque patitur, dum DEUM amicum habet: Infeliciſſimus, quisquis indulgentiſſimè à fortuna fovetur, dum DEUS illi inimicus eſt. Delphinum Camer pinxit, in mari ludentem, cui inſcriptum: *Metuenda procella.* Taurum alter, liberè per Paſcua vagantem, cui præfixum: *Devotus victimæ.* Hæ ſunt ſpes continuò gaudentium, & nihil adverſi tolerantium: Hi ſunt, ſuper quos inclamat D. Præſul Hippon. in Pſal. 72. *Attende illos ſuperbos, illos indiſciplinatos; attende taurum devotum victimæ, permiſſum errare liberè, & vaſtare uſque ad diem occiſionis.* O Domine! O Pater miſericordiarum! *Hæc mihi ſit conſolatio*, Job. 6. *ut affligens me dolore non parcas.* Vel ſanguine ſubſcripſero, quod cum Greg. lib. 7. opto. *Qui ideo hìc quibusdam*

par-

parcit, ut eos in perpetuum feriat; ideo me hìc feriat, ut hìc non parcendo, in æternum parcat.

MODUS XL.

Præfixa propositione, duæ aut tres, pluresve causæ eam probantes assumuntur, quæ dicuntur, *Principales*, singulæ deinde, seorsim, rationibus minus Principalibus probantur, exornantur; amplificantur, atque hoc pacto plenam constituunt orationem. Modus hic *Primò* fundamentalis est: & per reliquos sparsus: ut proinde in gratiam Tyronum, merito hîc tabellam subjiciam, cujus in cæteris quoque argumentationibus meminisse juvabit: ut hoc veluti filo, in ratiocinando ducantur.

Præfixa igitur propositione, ponitur.

1. Ratio Principalis, ipsam propositionem directè probans.
2. Ratio Rationis Prioris, seu Principalis.
3. Confirmatio Rationis, à causis adjunctis, similibus, &c.
4. Exornatio, ab exemplis, testimoniis & quavis eruditione.
5. Amplificatio, seu exaggeratio dictorum, à paribus imparibus, majoribus, minoribus.
6. Illatio Propositionis, quæ interdum apertè occultè interdum fit: & sine ejus mentione expressa, ad secundum ordinem transitur.

Hoc

Hoc expleto assumitur rursus.

1. Ratio altera, item principalis, Propositionem ipsam directè approbans.
2. Ratio rationis secundæ principalis.
3. Confirmatio rationis secundæ, & reliqua ùt supra.

Idem cum tertia, & pluribus rationibus fieri debet: si quis eas adhibeat: unde Tyrones ùt connexioni asuescant, dum propositione præfixa rationem unam assumunt, nihil de alia cogitent; sed unam premant, quam posteaquam sufficienter excoluerint, tum ad aliam animum applicent, videantque ne probationes alterius, rapiantur, & sic de reliquis.

Secundò. Modus hic, est amplissimus ingentiumque materiarum, capax E. g. de universa servatoris Passione dicturus, posses unius facti, aut dicti mysterium, per causas tractando de tota Passione disserere v. g. reddendo causas, cur Caput moriturus inclinaverit? En vero Mysterii causam primam, ex Theop. apud Baron. tom. 4. lib. 7. *Nos primum exspiramus; & deindè* inclinamus caput: ille autem priùs inclinavit caput, deinde *expiravit: ex quibus omnibus; non nisi significatur, quod ipse fuerit Dominus mortis.* En secundam. ex Ruper. lib. 4. in Joan. quod scilicet inclinaverit, fatigatus, id significant verba Ruperti, supra illa verba, *JESUS autem fatigatus sedebat* sic ita loquentis. *Quomodo in fonte relucet solis imago, sic ista Domini fatigatio, fatigationem alteram spectat; quam ipse in arcano divinitatis suæ, meditabatur*

tur concilio, Quam ergo sui fatigationem meditabatur. JESUS ipse ex itinere suæ humanitatis vera passione, veris doloribus, & sua morte erat fatigandus. Hoc igitur cum factum est, inclinavit caput! En tertiam, ex Bernardo Ser. de passione. *Inclinato capite, Christus factus obediens, usque ad mortem, tradidit spiritum.* En quartam, ex Origene 13. in Matth. *inclinavit Christus caput, & quasi supra Patris gremium, illud reclinans exiit.* En quintam ex August. *caput habet inclinatum ad osculandum.* lib. de Virg. His adde, inclinâsse caput, ut significaret se colere Patrem, usque ad mortem, ut reciperet è limbó liberandos, ut valediceret circumstantibus, ut notaret Margaritam in pectoris sui agro latentem, qua nobis Regnum cœlorum emeretur: hoc est reliquum aquæ & sanguinis de vulnere lateris profluxuri. Has causas singulas, aut illarum præcipuas, si rectè tractaveris, ingentem dicendi campum explebis, sed sit.

PRAXIS.

In Festo S. Jacobi Apostoli.

Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum. Dicunt ei possumus, **Matt. 20.**

CAlix quem Dominus propinavit Joanni & Jacobo, calix mixtus morte & sanguine fuit. Mirum idcircò merito esse potest, quod tam alacriter sit susceptus. Longè interea diverso animo, à multis suscipitur, quamvis non tam acerbo potu, repletus propinetur: Hinc

ut illorum resolutio miranda, ita horum ignavia vituperanda: quam ut excutiamus, videamus, quid nobis persuadere possit, ut eum, dum porrigitur, alacri animo suscipiamus.

1. Ratio Propositionis Principalis alacri animo, hic Calix suscipiendus,

Quia calix est.

Primum Condimentum est hujus calicis, ipsum Calicis nomen. Non maria scilicet nobis adversitatum propinantur, sed nec flumina, aut inexhausti cadi. Totum quod sumi debet, calix est. Aut enim, argumentabatur Stoicus, Adversitas magna est, aut levis. Si magna est, diuturna esse non potest: si levis est, non premit; atque sic utrinque calix modicus est. Propinat quidem Deus & calices, quorum fex non exinanitur Psalm. 74- sed hos bibunt peccatores terræ, discipulos autem & fideles Christianos, modica nimium amaritudine perstringit. Unde & Paulus momentaneum & leve tribulationis appellat: & ipse Christus alibi, Grano sinapis & modico fermento eas assimilat: vetus proverbium habet: Non arare DEUM in bove, & asino: quod est, non imponere onera viribus graviora, sed dare cum tentatione proventum, Matth 20. Improbi operarii, de mercede non contenti, labores suos exaggerant. *Portavimus pondus diei & æstus*. O quantillum, quantis verbis exaggerant! Non annum, non menses, sed diem memorant, & pondus vocant, Sic multi, ma-

lè patientes, labores ſuos & adverſitates inique æſtimant, ac ingens aliquid atque portentoſum concludunt, cum tamen vita tota noſtra, non aliud ſit, quam quod *bodie* appellatur, ad Heb. 3. unde omnes acerbitates minime cenſeri poſſunt, oneroſæ, ſed breves ſunt, calix unus ſunt, uno generoſi animi hauſtu, alacriter abſumendus.

2. Ratio Principalis: Quia calicem hunc prius Chriſtus bibit.

Secundum Condimentum, hujus Calicis eſt, quia Chriſtus prælibavit, unde ſubdit. *Poteſtisne bibere Calicem, quem ego bibiturus ſum.* Egit Clementiſſimus Dominus nobiſcum, ſicut ſolent agere Medici cum nauſeabundis ægris, quos ut animent, potiones Medicinales, quantumvis amaras prægustant. Sic & Chriſtus Dominus, ut nobis Calicem hunc gratum redderet, ipſe prior ſumpſit Cant. 4. *Favus diſtillanus labia tua.* Quid ni ab his potio amara dulceſcat? Unde Auguſt. in Matth. *Alliciens* inquit, *quem ego bibiturus ſum, ut ipſa cum eo communicatione laborum, promptiores redderentur.* Suadebat olim Stoicè Annæus Epiſt. 98. *dic tibi, ex iſtis, quæ terribilia videntur, nihil eſt invictum: Singula vicére, jam multi. Ignem Mutius, Crucem Regulus, venenum Socrates & nos vincamus aliquid.* Melius ad eadem adverſa ferenda animabat, ſe Gregorius. *Mecum Abel occiditur, à fratre, mecum Loth vexatur à civibus, mecum Agar ejicitur à Domina, mecum Jacob patitur famem, mecum*

Ezechias ægrotat ad mortem, viſu orbatur Tobias, Job filiis & bonis: exulat Helias, ſecatur Iſaias. Perge dum placet. Crucifigitur Petrus, gladio necatur Paulus, occiditur Jacobus, torretur oleo Joannes. Magna hæc omnino virtutis Exempla, quibus illud Prophetæ ſubjeceris, Jer. 49. *Ecce quibus non erat Judicium ut biberent calicem, bibentes bibent, & tu quaſi innocens relinqueris?* Nihil interea in adverſis æque animare valet, atque Chriſti Exemplum, ut nullo modo poſſit, illi deſipere Chriſti calix, cui Chriſtus ſapit. Dedit ejus Rei ſpecimen recens, ſuo obitu Juſtus Lipſius, vir diuturna ſæculi eruditi memoriâ digniſſimus: quem cum ægrotum ſolarentur amici, atque ſuum argumentis, roborarent animum: ille oſtenſa Chriſti patientis effigie. *Hæc* ait *eſt vera Patientia Chriſtiana*: eò quòd Chriſtus pro nobis paſſus, is ſit, qui ſuo exemplo omnem adverſis acerbitatem adimat, adeoque omnes ad calicem hodie propinatum alacriter ſumendum movere poſſit.

3. Ratio Principalis: Quia hoc calice Regnum propinatur

Tertium condimentum hujus calicis eſt, quòd nos ad illum alacri animo ſumendum movere poſſit, regnum in eo propinatum. O ſi hac conditione regna terræ propinarentur, non calices ſed fluvii acerbiſſimæ potionis toto ore ſorberentur. Scita eſt pro filio Nerone, matris ejusdem ambitio, quæ cum ab auſpici-

ſpicibus accepiſſet filium ſi regnaret, ſe occiſurum; occidat inquit dum regnet. Siccine ergo regnum terræ ſperatum, efficiet ut mortes promptè bibantur: regnum cœli propinatum id præſtare non poterit? at palam propinatur; id non petentibus dicitur: *Poteſtisne calicem bibere.* Cleopatra cum unionem pretioſiſſimum in potione Antonio porrexiſſet, ſubjeciſſe fertur, regnum bibiſti Antoni. Optimo jure, id patienti Chriſtiano dixeris; propinatus eſt Calix calumniæ, & ſuſtinuiſti, Regnum bibiſti Chriſtiane. Porrectus eſt Calix ægritudinis, & æquo animo excepiſti; Regnum bibiſti Chriſtiane. Oblatæ injuriæ & opprobria & concoxiſti; Regnum bibiſti Chriſtiane; gloriarique meritò cum Pſalte potes Pſal. 15. *Dominus pars hæreditatis meæ, & calicis mei.* Eximiè D. Ambr. de tentatione Chriſti. *Qui vult coronam dare tentationes ſuggerit, hoc eſt calicem propinat. Etſi quando tentaris, agnoſce quia paratur corona. Tolle certamina, tuliſti coronas, tolle cruciatus, tuliſti beatitudines.* O abſit illas tollamus! quin ad eas promerendas, amaritudines temporaneas, generoſo animo ſuſcipiamus; & calicem tribulationum, alacriter ſumamus, ut inter illos connumeremur, de quibus Servator. *Beati qui perſecutionem patiuntur, propter Juſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum cœlorum.*

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XLI.

SImiliter, ut prior conſtituitur ex cauſis aliquot Principalibus Propoſitionis, redditis & tractatis. Nihil autem refert, utrum ſint cauſæ ejusdem generis, an diſparis, ut alia ſcilicet ſit efficiens, finalis alia, alia formalis, denique materialis, quanquam & hunc ordinem ſervare, cui libuerit, licebit. Interea hac ratione differt hic modus à priori; quia in priori, ita tractantur cauſæ aliquot: ut omnes unam rem concludant; hic autem ſingulis cauſis, ſuæ doctrinæ illationes, adhortationes adnectuntur.

PRAXIS.

Dominica infra VIII. Epiphaniæ.

Aſcendentibus illis Jeroſolymam, ſecundum conſuetudinem diei Feſti, Remanſit Puer JESUS in Jerùſalem. Luc. 2.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Templum hodie Jeroſolimitanum puer JESUS adiit, atque ibidem remanſit; ſequamur euntem, & remanentem adeamus, ut perpenſis cauſis, hujus in tam tenera ætate aditûs, ad obſervationem debitam nos commoveamus.

1. Ratio Principalis aditus templi, ut oſtenderet, ſuam ſedem eſſe templum.

Adiit puer JESUS templum, adiit Paterfamilias domum ſuam, adiit Princeps Palatium

ſuum

ſuum, adiit Rex Thronum & ſedem ſuam: ut ipſa re declaret quod prædixerat aput Ezec. 43. cum Prophetæ templum olim ædificandum, monſtrâſſet. *Filii hominis, locus ſolii mei, & locus veſtigiorum meorum, ubi habitabo, in medio filiorum Iſraël: in æternum.* Hunc igitur locum, hoc ſolium hodie occupavit, futurus nobiſcum in eo usque ad conſummationem ſæculi, ne minus de hoc loco quam de cœlo dici poſſit. Hic locus ſolius Dei eſt; unde & Pſal. 10. utrumque propheticè jungens, *Dominus in cœlo ſedes ejus*; *Dominus in templo ſancto ſuo*: hoc eſt ille idem Dominus, qui ſedem fixit in cœlo, pari præſentia adeſt, reſidetque in templo: quanquam in cœlo conſpicuus, in templo velatus. Confundi igitur graviſſimè debemus, niſi hoc ita cogitamus, ut ſimus in templis ea reverentia, quam Dei præſentia requirit, & verſemur. O ſi liceret cœleſtibus ſeſe immiſcere cohortibus! facile ab iis diſceremus, quo cultu divi cœlites, Dominum ſuum colant, quove nos eundem, in templo colere debeamus. Apoc. 4. vidit Joannes oſtium apertum in cælo. Quid inde? *Et ecce ſedes poſita erat in cœlo, & ſupra ſedem ſedens.* En Regem, & Dominum noſtrum, in cælo & templo reſidentem. Quod porrò ejus famulitium 1. Ante ipſum Thronum, erant 7. lampades, qui ſunt 7. Spiritus Domini. Secundò quatuor animalia, quorum facies, leonis, bovis, aquilæ, & hominis. Tertiò viginti quatuor ſeniores ſedentes ſuper thronos, circumamicti veſti-

mentis albis, & in capitibus eorũ coronæ aureæ. Quartò Angeli ſtabant in circuitu throni ejus. Quintò Aſſiſtebat turba, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus & tribubus & populis & linguis. O admirandam majeſtatem! O dignitatem, Dei noſtri in comparabilem! Multum noſtri intereſt cognoſcere, quid hi Throni ſtipatores agant. Scilicet ut ibidem notatur: Spiritus Seraphici continuo amore flammant: Cherubini & animalia quatuor, non habentes requiem die ac nocte Sanctus Sanctus proclamant: Principes & poteſtates, ante ſedentem in Throno, coronas jactant; Angeli in faciem ſuam ſternuntur; univerſa turba una voce *Salus Deo noſtro & qui ſedet ſuper thronum*, perſonat. Erigere fides Chriſtiana, & confundere ignavia! *Dominus in cœlo ſedes ejus, Dominus in templo ſancto ſuo.* Idem Dominus, idem Deus, quid ergo torpes? imò quid tam irreverenter, oculos, os, verba in præſentia illius jactas? Vide quid debeas. Si Seraphinus eſt, cura ut in templo, in præſentia divinæ majeſtatis cor tuum animusque, tanquam lampas ſuccendatur. Si Cherubinus, & conſcius tibi laborum pro Deo toleratorum, ut bos fortitudinis perfectæ Chriſtianæ, ut leo mentis cœlo addictæ, aut Aquila: vitæ dignæ homini, ut verus homo: nihilum tamen tuum agnoſce, & Deo Sanctus Sanctus inclama. Si Princeps es, ſi potens, ſi Rex, ſi Imperator, diadema tuum, ante altaria ſternito. Si Angelus, in terram procumbito, ſi quis-

quiſpiam de populo Dei, ſalutem Deo & agno dicito, Abſint loquelæ, abſint cachinni, abſit omnis levitas. Eheu! ſiccubi, hic certe nunquam levis. O rem intolerabilem! *Dominus in cœlo, Dominus in templo ſancto ſuo*, & tamen, qui colitur in cœlo, temnitur in terra. Prô pudor! prô veſania! Ignes illi puriſſimi, libenter ad Dei gloriam uruntur, titio inferni ſalutis flammam non admittit! Cherubini pleni oculis certique ſalutis, oculos levare ante Deum non audent: veſpertiliones & noctuæ in lucem omnem audaciſſimè jactant! Principes gloriæ, ſolo adſternuntur: mancipia viliſſima, in altum ſurgere nituntur! diſcite mortales à cœlo, quid agere debeatis in terris; ne ſi malè tanta exempla temnatis; peſſimè ab optimorũ conſortio excludamini: Dominus in cœlo &c.

2. Ratio Principalis, aditûs templi, ut daretur exemplum Parentibus, quæ primùm via filiis monſtranda.

Adiit Puer Jeſus templum, tanquam Paterfamilias occupaturus locum ſuum, ſed & voluit in eo videri hoſpes, in prima pueritia ſua. Viſitaverat quidem jam Eliſabeth, & Joannem ſanctificaverat: ſed id factum, in utero Matris. Nunc autem primum, viſibili ſpecie, puer tenellus, adit templum cum Parentibus ſuis, ut det Exemplum cæteris parentibus quæ primum via monſtranda ſit filiis, in ætate tenera eorum. Proh! Crimen Chriſtiani ſæculi! prius aſſuefieri pueros ad ludos, quam ad preces,

prius deduci ad ſymphonias, quam ad aras, nondum ſcire orare etiam, didiciſſe conſcientiam profanare. Non ſic Chriſtiani, non ſic, initium ſapientiæ timor Domini, quem docturus ſervator exemplo, primam eruditionem & inſtructionem pueritiæ in eo ſitam monſtrat, ut manu ducantur ad templum, ſeu ad pietatis, aliarumque virtutum exercitia Eccleſ. 12. *DEUM time, & mandata ejus ſerva, hoc eſt enim omnis homo.* Eo omnis induſtria parentum collimet, quatenus apud prolem ſuam eam mereantur felicitatem, de qua tota eorum & ſua ætate gaudere poſſint. Bonum volunt, cum ſic volunt, ſed bonum, malè multi volunt, cum licentiæ & inſolentiæ frenis laxatis, pietatis & virtutis obliviſcuntur. Quid ita? cum enim hæc ſinunt, ea ſinunt, quæ non poſſunt, illos pariter ac ſuos dilectos omni ſolari tempore; quod ſcriptura illis verbis commendat. *Hoc eſt enim omnis homo*, id eſt, omnis temporis ſolatiis, ſerviens homo. Amas filii teneritudinem? citò mutabitur; hoc non eſt omnis homo. Amas amænitatem, & hilaritatem? cum ætate deferveſcent: hoc non eſt omnis homo. Amas valetudinem, & incolumitatem? leviſſima febri deperdi poſſunt: hoc non eſt omnis homo. Illud igitur illi in culca. *DEUM time, & mandata ejus ſerva: hoc eſt omnis homo.* Non rejecerim tamen illorum quoque Politicorum civilem ſenſum, qui explicaturi, quid ſit *omnis homo*, ajunt illum eſſe, qui ſit aptus, ùt proverbium eſt: *Et ad chorum,*

&

& ad forum. At quis talis eſt? iterum ingemino: *Deum time, &c. hoc eſt omnis homo* & ad chorum, & ad forum. Vis magnos Sacerdotes, Epiſcopos, Archi-Epiſcopos, cogita ſinceriſſimos DEI cultores, Aarones, Samueles. Vis magnos domûs Gubernatores? cogita piiſſimos Tobias. Vis magnos Judices, Duces, Principes? cogita DEO obſequentiſſimos, Moyſen, Joſua, Samſonem, Gedeonem, Davidem. Ecce quemadmodum pietas ad omnia eſt utilis, & quomodo timentes DEUM valent & ad chorum, & ad forum, ac quomodo viri pii ſunt *omnis homo.* Tales ut plurimi juvenum evaderent, præivit Chriſtus exemplo, primúmque iter ad templum ſuſcepit, quatenus eo comitatu Servatorem, Parentes filios ſuos deducerent. *Memento igitur ô Juvenis, Creatoris tui in diebus juventutis tuæ, antequam veniant dies afflictionis.* Eccl. 12. *& appropinquent anni, de quibus dicas: non mihi placent, &c.*

MODUS XLII.

PRopoſitione, ut aliàs præfixa, una tantùm propoſitionis ratio Principalis aſſumitur: quæ rationibus minùs principalibus probata, confirmata, exculta, Orationem conſtituit.

PRA-

P. R A X I S.

In Festo S. Michaëlis Arch-Angeli.

Quis putas, major est in Regno Cœlorum? Matth. 18.

ACcessus & Propositio. D. Michaëlem, Christiani populi Principem, & Angelorum Ducem consentiens veneratur Ecclesia. Superfluum igitur est, inquirere an ad prædictam interrogationem. *Quis putas major est in Regno Cœlorum?* responderi debeat. Talem esse D. Michaëlem Arch-Angelum: quin potiùs videamus, quemadmodum gloriosissimum hoc insigne, Majoris, seu Ducis, obtinuerit.

Ratio propositionis principalis, quæ probata confirmationem & orationem totam constituit, quia obtinuit pro eximiis, meritis, hanc dignitatem.

Non una manu honorum titulorumque insignia porriguntur. Præbet illa interdum favor, donat interdum gratia, mercatur pretium, rapit ambitio. Absalon favore populi regnum occupavit 2. Reg. 15. Jason emit Pontificatum 2. Maccab. 4. Baasa 3. Reg. 15. Zambri 3. Reg. 16. seditione Principatum invasêre. Absit ut hi, aut similes gloriosè titulos & dignitates suas obtinuisse censeantur. Humiliter atque ingeniosè caput orbis D. Gregor. Epist. ad Imperatricem, de sui in Pontificatum electione. *Ecce serenissimus Imperator, fieri Simiam, Leonem, jussit: & quidem pro visione illius, vocari*

ri Leo poteſt, fieri autem Leo non poteſt. Verè, quicunque alia quàm meritorum via dignitates adipiſcuntur: vocari quidem Magni ac Maximi poſſunt, fieri non poſſunt. Talium tamen plena ſunt Mundi Regna; nemo autem eſſe poteſt, apud Judicem ac arbitrum DEum. Sola ibi merita coronantur, ſolæ virtutes, prœmia, honores & dignitates capeſſunt. Unde Apocal. 2. *Vincenti dabo manna abſconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen novum*, ſcilicet honorum & dignitatis. Longe Pſaltes. 61. *ſemel locutus eſt DEUS, duo hæc audivi, quia poteſtas DEI eſt, & tibi Domine miſericordia, quia reddes unicuique ſecundùm opera ſua.* 2. ad Timoth. 3. *Non coronabitur, niſi qui legitimè certaverit.* Atque hæc via eſt, via Regia, via glorioſiſſima, ad titulos atque honores: quod rectè ſentiens Alphonſus Aragoniæ, cum, non nemine virtutes Nicolai Pecenini laudante, alter reſpondiſſet. Hæc omnia valitura aliquid, niſi Nicolaus, lanionis eſſet filius, ſubjunxit: At qui ego; mallem eſſe Peceninus, quam nonnullorum Regum filius: notans eos glorioſiſſime Magiſtratus occupare, qui non genere ſuffragante, aliisve artibus, verum virtutibus ad eos promoverentur. Sed quid humanis immoramur, cum ad ſublimiſſima D. Michaëlis merita, ſpectanda provocemur Apocal. 12. *Factum eſt prælium magnum in Cœlo. Michaël & Angeli ejus præliabantur cum Dracone.* En campum, en merita, glorioſiſſimi Archangeli, pro Deo, contra rebelles ſpiritus

ritus

ritus decertantis. Expende illud *prælium magnum*, ut intelligamus res ingentes à Michaële gestas, & illud, *Michaël & Angeli ejus* ut agnoscas Michaëlem, fuisse aliis Principem, subjiciendi se creatori suo. Michaël, interpretatur, *Quis ut DEUS?* Pulcherrimè concordat nomen cum factis, inclamat Rebellis princeps. *Ero similis altissimo.* Reclamat Michaël. *Quis ut DEUS?* Attollit ille solium, super nubes, Demittit se Michaël, infra DEI pedes. *Quis ut DEUS?* Occupare ille satagit sedem summam, & ponere super Aquilonem. Avocat Michaël animum suum & sociorum ab impia ambitione. *Quis ut DEUS?* Robur ille suum æstimat; Michaël potentiam Dei veneratur. *Quis ut DEUS?* Dignitatem ille suam metitur. Michaël Dei Majestatem. *Quis ut DEUS?* DEum ille hominem adorare repugnat. Michaël, in infirmitate carnis, Divinitatem latentem adorat. *Quis ut DEUS?* Grande bellum non armorum, sed animorum? in quo merito illud quoque advertas, quia sicut dicitur *Factum est prælium magnum*, ita ut eidem attribuitur, quod, *Factum est silentium maguum*, cum Michaël præliaretur &c. At quomodo conveniunt prælium, & silentium? silentium est indicium attentionis, reverentiæ, timoris admirationis. Regnabant ergo & silebant, in furiis vesani, in silentio ad robur Michaëlis, attoniti. *Quis ut DEUS?* Pugnabant & silebant in bello effrænes, in silentio, Magnitudinis Divinæ, in Michaële sese ostentan-

tantis, reverentes. *Quis ut DEUS*? Pugnabant & ſilebant in aëre tumentes, in ſilentio humiliationis per Michaëlem ſuperventuræ, conſcii: *Quis ut DEUS*? Pugnabant & ſilebant in ſui dejectione irati & frendentes, in ſilentio, munera, & honores ampliſſimos divo duci, à DEO collatos admirantes: *Quis ut DEUS*? cum ſcilicet Michaël, Dux Magnus Archangelus, Princeps, Præfectus Hierarchiarum cæleſtium. Præpoſitus animarum, Defenſor univerſalis Eccleſiæ pronunciatus, adeoque dignus habitus, qui DEI perſonam, & nomen, vicariè gereret, ut deinceps patuit; cum tradens tabulas Moyſi dixit. *Ego ſum Dominus DEUS tuus* quæ verba attribuit Angelis D. Paulus ad Galat. 3. 19. & interpretes de Divo Michaële intelligunt, apud Corn. Eſt igitur, cur illi, tantam dignitatem ex merito acquiſitam, gratulemur, & nos ejus patrocinio commendemus, atque virtutes imitando, magis quam quæſtionibus urgendo, quis porrò ſit Major in Regno cœlorũ, intelligamus.

§§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§

MODUS XLIII.

Per revictionem, & aſſertionem cauſarum.

PRimum propoſitionis præfixæ illæ cauſæ redduntur, quæ aut non ſunt ejus cauſæ, aut tantùm putatæ cauſæ, aut inſufficientes: atque adeò rurſus, aut ſimpliciter reprobantur, aut explicantur, aut diſtinguuntur. Tum

verò

verò ad veras, ſolidásque cauſas, aut cauſam deſcenditur, & pro rei exigentia una ex illis, plurésve aſſeruntur. Hac ratione dicturus aliquis Dominica 9. à Pentec. inquiret cauſas, unde profectæ cenſeri deberent Chriſti lachrymæ, rejectísque illis, quæ ex conturbatione imaginationis, ac paſſionum: item ex apprehenſione damnorum temporalium, in hominibus evenire ſolent; in ſolam Chriſti referre factum miſericordiam: quæ tot populis æternum interituris compateretur. Similiter Dominica V. Epiph. poſſet ſuper illa verba: *Sinite &c.* inquiri, Cur DEUS peccatores toleret? hic ſit

P R A X I S.

Dominica XV. poſt Pentecoſt.

Ecce defunctus efferebatur Filius unicus Matris ſuæ. Luc. 7.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Defunctum hunc, quem hæc verba unicum Matris appellant, verba Servatoris eundem à morte excitantis adoleſcentem declarant; ait enim: *Adoleſcens tibi dico ſurge.* Hem mors! quàm immitis es, quæ nulli ſexui, nulli ætati parcis, tenerósque flores cum maturo gramine metis. Hoc enimverò fortaſſis Tiberius aliquis queri meritò poſſit apud Sueton. *Sibi immeritò tam immaturè vitam eripi:* ſed abſit id à Chriſtianis animis, quibus idem cum DEO velle, ac nolle ſit neceſſe. Nam *ſicut corona ſoli Principi competit, ſic propria voluntas ſoli DEO.* Unde, *cùm homo vult*

aliquid per propriam voluntatem; DEO aufert, quasi ſuam Coronam, D. Anſelm. cap. 8. Similit. Illud tamen humiliter hodie inquirere licuerit: Cur DEUS ſæpè immaturas in multis mortes permittat.

Confirmationis prima pars per rejectionem aliquarum cauſarum.

Fato id inprimis quodam agi nonnulli credunt, quod naſcentes premere cùm cæperit, non priùs deſinat, quàm opprimat. Scribunt ſcilicet illi, qui apud Franc. Patrit. lib. 3. de ſiderum natura, ratiocinantur, animos noſtros Divino nutu, ſignifero, latóque orbe delapſos: ex cœleſtibus ſphæris ſuos motus accipere: adeoque vitam, ejúsque durationem ab aſtris, & fatis pendere, inſolenter affirmant: tantóque inſolentiùs, quia iidem & Deum, & fatum colunt. Veriſſimè de ejusmodi Aug. *Dum fata ſequuntur, fatuos ſe oſtendunt. Poſuerunt ſigna ſua*, ſigna ait Pſaltes 73. *& non cognoverunt ſicut in exitu ſuper ſummum.* Fallax invenitur Mercurius, mendax Saturnus, inſanus Jupiter, ſtultus Mars; quia, qui eos in ſigna ſua (neque enim ad id à DEO ſunt creata) eligunt; quamvis eam ſcientiam credantur petere à ſummo; non cognoſcunt, ſic enim in exitu latere illos debet egreſſus è vita, ſicut latuit ingreſſus: & quemadmodum incertiſſimi ſunt, quæ illos mors, aut ubi expectet: ita id aliis nuntiare nequaquam poſſunt: ſed nec poſſunt invenire cauſas, quæ eam aliunde

inferant, quàm à nutu DEI. *Domini* enim Pſal. 67. *Domini exitus mortis*, & Pſal. 74. *Quia neque ab oriente, neque ab occidente, neque à deſertis montibus*, ſcilicet mors venit, *quia DEUS Judex eſt*: ſed à ſolius DEI decreto. Certiùs igitur affirmaverit aliquis, immaturas mortes peccatorum, maturata eſſe ſupplicia. E dicto ſcilicet Pſal. 54. *Viri ſanguinum, & doloſi non dimidiabunt dies ſuos.* Quare cùm eam pœnam conſcius culpæ deprecaretur David Pſal. 101. dicebat: *Ne revoces me in dimidio dierum meorum*; *& Ezechias conſcius innocentiæ vitæ, accepto nuncio ingruentis mortis, flevit valdè*, Iſ. 38. cauſámque lachrymarum his enunciavit: *In dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi*: quod erat, ſubvereri, ne innocens morte peccatorum decederet. Et hoc quidem in multis veriſſimum eſt; vitam eorum in pœnam vitiorum præcidi. Unde & in exemplis ſacris legitur: Juveni ad furcam ituro canitiem ſubitam erupiſſe, ſignificatúmque cœlitùs, ad eam ætatem, ac canitiem perventurum fuiſſe, niſi ſceleribus vitam demeruiſſet. Accedit, ſceleſtos, ac inſolentes homines, dum ſibi omnia concedunt, ebrietatibus, gulæ, luxuriæ, aliisque peccatis immergi, quæ vitam graviſſimè minuunt. Abſit tamen, univerſim iſtud concludamus dicente Scriptura, Sef. 4. *Juſtus ſi morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.* Et, *conſummatus in brevi, complevit tempora multa.* Quæri poteſt, cur pœnam peccati, quæ eſt mors, priùs luerit Abel juſtus, quàm impius Cain, ad quod re-

reſpondens D. Ambroſius lib. 2. de Abel, & Cain cap. 10. *Nónne in his apertè vox DEI clamat. Errant, qui putant, hìc eſſe omnem vivendi gratiam. Ecce enim juſtus, innocens, pius propter gratiam devotionis, odia ſui incurrens, immaturus adhuc ævi ſublatus eſt parricidio; at iniquus, ſceleratus, impius, etiam cæde fraternâ pollutus, longævam duxit ætatem, duxit uxorem, poſteritatem reliquit, urbes condidit, & hoc meruit permiſſione Divinâ:* quò etiam congruenter revoces ipſam ſignificationem Abel. Nam Abel interpretatur dupliciter: 1. Quid hoc? 2. Vanitas luctûs. Non immeritò itaque, ac ſæpè lugentibus de immatura morte dixeris: quid hoc? quò hæ lachrymæ, quò fletus? Vani ſunt luctus, & vanitas.

Confirmationis ſecunda pars per aſſertionem cauſarum.

Non aliò igitur mortes præmaturæ referendæ, quàm quò vita refertur, Quis dicit, cur alii hoc, illo alii ſæculo naſcantur? cur ſub his aſtris nonnulli, nonnulli ſub aliis? illud indubitatum eſt, omnes hos vitæ, & mortis eventus à beneficentiſſima DEI providentia, & noſtræ ſalutis deſiderio provenire: quod quidem in præmatura morte, reſpectu illorum inprimis certum eſt, de quorum ſimilibus Sap. 4. *Placens DEO, factus eſt dilectus, & vivens inter peccatores, translatus eſt. Raptus eſt, ne malitia mutaret intellectum ejus, aut ne fictio deciperet animam illius.* Solabatur timores ſuos olim Sene-

ca de Remed. fortunæ. Juvenis, inquit, moriar? fortaſſe alicui malo ſubducar, quòd ſi nulli alii, certè vel ſervituti. Juvenis moriar? non refert, quot annos habeam, ſed quod acceperim. Si plus vivere non poſſum, hæc eſt ſenectus mea. Non iniqua multis ſolatia, ſed longè his meliora. *Raptus eſt, ne malitia mutaret intellectum ejus, &c.* Hæc ſervus DEI fidelis ſæpè cogitet, & mortem immaturam non timebit, miſericordiásque DEI cantabit, quas liberaliſſimus Dominus largiùs effuſurus, ita in Evangelio mortem incertam, ideoque per varios etiam ſtatus vagam omnibus denuntiat, ut continuò præmoneat: *Vigilate, vigilate.* Certiſſima eſt mors, & poſt hoc judicium; nolo illam vobis eſſe noxiam, ideo *vigilate.* Hinc Auguſt. de 10. chordis. *Ante ultimum judicium DEI tui compone cauſam tuam. Tunc erit ipſe Judex cauſæ tuæ, qui modò teſtis vitæ tuæ. Poſſibilitatem mortis initium vitæ facit. Incertus ergo dies, tanquam quotidianus ſperandus eſt.* Et idem alibi: *Latet ultima dies, ut obſerventur omnes dies.* At inquies: ſi ſaluti noſtræ hac mortis viciſſitudine conſuli debet: multò meliùs conſultum fuiſſet ejus certitudine. Nemo ſe ad illam non ſecuriſſimè præpararet, ejus horam certò cognoſceret. Quid verbis promittis, quod rebus negas? Quid ſpondes facturum te, quod facere cùm poſſis, non vis? Pœnitentiam te geſturum, ſi deinceps mors immineat, promittis? Gere modò, & mortem non timebis. Anne tunc verè pœniteres, cùm jam peccare non

poſ-

poſſes, qui nunc pœnitere non vis, ut peccare pergas? Sera nimis pœnitentia, & rarò ſincera, quando tunc de peccatis dolemus, cùm nos peccata, velimus nolimus, deſerunt: & dolere de iis noluimus, cùm peccata deſerere potuimus. *Tali*, inquit D. Ambroſ. *pœnitentiam promittere utut poſſim, veniam promittere non poſſum.* Et D. Auguſt. Ser. 71. ad fratres in erem. *Satis alienus eſt à fide, qui ad agendam pœnitentiam tempus ſenectutis expectat.* Subjiciamus igitur nos ſub potenti manu DEI, amplectamur benigniſſimum mortis variæ, adeoque immaturæ decretum, etſi ſapimus, quotidie mortem expectemus, ut quotidie parati ſalutem faciliùs conſequi poſſimus.

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XLIV.

NArratorius ſive Hiſtoricus, cum nimirum res geſtæ alicujus. continuatione explicantur: ſingulis aut pluribus punctis & circumſtantiis rerum inſiſtendo, eas explicando exaggerando, & congruis doctrinis ac affectibus amplificando, uti eo poſſumus potiſſimum in narratione Paſſionis ſervatoris noſtri, in Hiſtoria Nativitatis, Reſurrectionis, Aſcenſionis: itemque feſtis aliorum Sanctorum, in quibus res piè ab illis geſtæ, memoriâ Eccleſiæ celebrantur. In iis etiam ſolennitatibus, quæ, piæ meditationi, ex conformitate rationabili factorum plura ſuggerunt, quam de iis, in

Scriptura habeatur. Hac ratione in assumptione B. VIRGINIS MARIÆ posses prosequi genus Mortis illius, quod Angelis circumstantibus, quod filio præsente, quod toto cœlo effuso Spiritum tradiderit: tunc prosequi, quomodo anima ejus beatissima corpori restituta, quomodo cum eodem è tumulo educta, quomodo virgo elevata in aëra, cincta sanctorum millibus, à vita ad DEI thronum, ibidem coronata. Exemplum dare hujusmodi perfectum, nimis longum est. Suggeratur igitur quam brevissimè ad impetum Tyronum.

PRAXIS.

In Ascensione Domini N. J. CHRISTI.

Et quidem D. Jesus postquam locutus est eis assumptus est in cœlum. Marc. 16.

ACcessus *&* Propositio. Abiit à nobis Magister noster, abiit Dux, abiit Parens noster, sequamur ergo abeuntem, mentis passibus: quem corporis pedibus, sequi non possumus.

Confirmatio ex narrata historia Ascensionis, insistendo ejus punctis.

Quò ergo primum passum movebimus? Extra civitatem progredi necesse est. Extra illam enim discipuli à Domino ascensuro avocati. Eheu infelix civitas, quam jam Christus linquit! Fuit tempus cum veluti gallina congregans pullos suos obiret te, & congregaret filios tuos, jam nunc vale, & quem projecisti

ſti extra portam cum cruce, eodem careas glorioſo. Adjudicando innocentem cruci, abjudicaſti te ejus Regno, cujus quemadmodum æternum inops eris, itaque neque nunc, gloriam præguſtabis. Extra civitatem, Jeſus aſcenſurus abiit, & in Montem utique vicinum horto Gethſemani, & oppoſitum duriſſimæ Calvariæ. Scilicet, contraria contrariis oppoſita, magis elucefcunt, hinc ſigna victoriæ, monumentis opponuntur paſſionis. Diſcite Mortales ubi veſtra gaudia, veſtros agere debeatis triumphos. Nondum gaudia veſtra ſpectantur, non poſſunt oſtendi labores: ſi dum gloria monſtratur, non poſſunt numerari merita, vanis gaudiis diffluitis, decipimini lætitiâ. Per anguſta ad auguſta itur, & nunquam lætior triumphat virtus, quam in memoria, adeoque aſpectu exantlatorum laborum. Sed quid, quod poſt 40. dies, diem triumphi ſui deſtinavit? ſalutaris hic eſt hominibus numerus. Quadraginta annis Iſraëli proximus fuit. Poſt quadraginta dies, Moyſi tabulæ legis datæ; pro quadraginta dierum itinere, Elias cibo roboratus. Majora etiam his D. Auguſt. 17. in Joannem ſuggerit cum ſic ait. *In hoc ergo ſæculo quaſi quadrageſimam abſtinentiæ celebramus: cum beatè vivimus, cum ab iniquitatibus & ab illicitis voluptatibus abſtinemus; ſed quia hæc abſtinentia, ſine mercede non erit, expectamus beatam illam ſpem, & revelationem gloriæ Magni Dei & Salvatoris noſtri JESU Chriſti.* Quid metuis Chriſtiane athleta? quid labores fugis? aude & poſt bre-

vem quadragefimam mercedem copiofiffimam & nunquam defecturam fpera. Hoc & mons olivarum, & veftigia lapidi impreffa fignificant. Aufpice virtute, Chriftoque Duce, nihil non fuperabis. Mollefcent etiam faxa, ab ejus imitatione, dura cadent, petrofa findentur. Audis Chriftum invitantem Matth. 11. *Difcite à me, quia mitis fum, & humilis corde;* & dicis: durum eft, petra eft. Audis dicentem, Matth. 16. *Qui vult venire poft me, tollat crucem fuam, & fequatur me;* & iterum dicis: durum eft, petra eft. Ah fit fanè petra! fed petra à Chrifti exemplo emollita eft. Vide pedum facrofancta figna, paffuum veftigia, exemplorum documenta, & faltem amodò dic, quod optimè dixit, fi pariter effecit, Seneca in Epift. lib. 4. ep. 21. *Subfilire in cœlum ex angulo licet. Exurge modò, & te quoque dignum finge DEO.* Licet equidem, licet, ac nimium quoque par eft, fufpirare ad illam meridiem, quam meridiano afcenfus tempore defignavit, & per D. Bernardi fufpiria nobis judicavit. Sic enim fanctus ille Abbas orbi auditori, Ser. 33. in Cant. inclamat: *O verè meridies! plenitudo lucis, & fervoris, folis ftatio, umbrarum exterminatio, deficcatio paludum, fœtorum depulfio; O perenne folatium! quando jam non inclinabitur dies, & lumen meridianum? O vernalis temperies! O æftiva venuftas! O autumnalis ubertas! & ne quid videas præteriiffe, quies, & feriatio hyemalis.* O quot in hac diei luce, cœleftia fimul effulsêre lumina, quot de fideriis palatiis obviam

pro-

procefsêre agmina, quis undique cinxit comitatus? *Viderunt ingreſſus tuos*, Pſal. 67. *ingreſſus DEI mei, Regis mei, qui eſt in Sancto. Prævenerunt Principes conjuncti pſallentibus in medio juvencularum tympaniſtriarum. Ibi Benjamin adoleſcentulus in mentis exceſſu. Principes Juda, Duces eorum. Principes Zabulon, Principes Nephthali.* Eja fratres, jungamur gaudiis! ſed ut his jungi dignè poſſimus, jungamur meritis. Ad gaudia tamen certè invitat, qui aſcendens ſuper omnes cœlos, edicit: *Vado parare vobis locum*, Joan. 14. unde Paulus ad Hebr. c. 6. *Præcurſor introivit JESUS.* Tertull. de fuga in perſecut. *Apud inferos emancipatio noſtra eſt, & ſtipulatio noſtra in cœlis. Sublatæ ſunt portæ ſempiternæ ut introiret Rex gloriæ: Dominus virtutum hominem de terris, imò ab inferis, mercatus in cœlos.* Et contra Gnoſt. *Scito, & aſcenſum illum exinde complanatum veſtigiis Domini; & introitum exinde reſeratum viribus Chriſti; nec ullam moram, aut quæſtionem in limine occurſuram Chriſtianis, qui non dignoſci habent illic, ſed agnoſci: nec interrogari, ſed admitti. Nam etſi adhuc putas clauſum cœlum, memento claves ejus hìc Dominum Petro, & per eum Eccleſiæ reliquiſſe.* Eſt, cur gaudeamus, eſt, cur cum D. Leon. Ser. 1. de aſſumpt. lætantes proclamemus: *Quò præceſſit gloria capitis, eò ſpes vocatur & corporis:* aut cum Aug. Serm. 176. *Nos Chriſti mors vivificavit, nos reſurrectio erexit, nos aſcenſio conſecravit. In illo noſtræ originis corpore, cœleſtibus Regnis, arrham noſtræ conditionis impoſuit.*

MODUS XLV.

A Definitione ſimplici rei, quæ pro propoſitione præfixa, & in progreſſu ſermonis, rationibus probata, Orationem conficit. Copioſiſſimi ſunt in his SS. Patres, præſertim in difiniendis vitiis, ac virtutibus, item in laudibus Divorum, ac B. Virginis Mariæ, ex cujus titulis, è D. Patribus collectis, juſtus libellus, *Nomenclator Marianus* dictus, in manibus plurimorum teritur. Hoc modo formari poſſet Concio, Ex. gr. Dominica Sanctiſſimæ Trinitatis, definiendo, & probando Feſtum Sanctiſſimæ Trinitatis, eſſe Feſtum beatæ æternitatis. *Primò:* quia, quidquid ſub eo recolimus, ſupra homines eſt. *Secundò:* quia nulla Sanctorum per totam æternitatem futura occupatio, niſi DEUM trinum & unum videre, amare, laudare. O quæ hæc cognitio incognitorum! quis amor? quæ laus? Similiter definit Feſtum Aſcenſionis Domini noſtri. D. Epipha. Epiſc. Cypr. in Bibliothe. PP. eſſe *colophonem œconomiæ Domini*, quia ſcilicet hic dies œconomiam Domini inſtauravit in Cœlo; Chriſti ibi Principatum occupante, & Sanctis in Cœlum inductis, locum ſuum inter Angelos prehendentibus. Inſtauravit in terra, Apoſtolis ad prædicandum miſſis, fidelibus Baptiſmo præſcripto, omnibus creaturis, ut ſervis ſuis obediant, imperio dato. Inſtauravit denique in inferno, Patribus è limbo liberatis, Prin-

cipe inferni alligato, poteſtate nocendi hominibus multùm imminutâ. Verùm ſuccedat

PRAXIS.

Dominica III. poſt Paſcha.

Mundus autem gaudebit. Joan. 26.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Democritum Philoſophum, quicquid agi videret in orbe, omne id riſiſſe, narrant veterum annales. Cauſam risûs ſciſcitantibus reſpondit: Quia nihil in mundo non ridiculum. Alium jam Democritum habemus, quem Chriſtus Veritas Mundum eſſe denuntiat, cujus una, conſtánsque ſit occupatio, gaudere, aut ridere. Quid cauſæ? ſilet hìc Democritus, ſed cogitanti occurrit: Mundum id riſu ſuo continuo agere, ut mundanos homines irrideat. Siſtamus igitur, & quàm verus, bellúsque ſit hic ſuorum irriſor, videamus.

Confirmatio per probationem definitionis, quòd Mundus ſit Irriſor ſuorum.

Duo genera irriſionum omnibus noſcuntur. Aliud, quod palam tale habetur: aliud, quod cùm id minimè præferat, id tamen maximè agit. Ad primum genus refertur exemplum, quod habetur 1. Paral. 19. ubi Amnon malè perſuaſus de Legatis Davidis, tanquam de exploratoribus, ad eorum contemptum, & irriſionem, *eos decalvavit, raſit, & præcidit tunicas eorum.* Item exemplum de Samſone, quan-

quando Jud. 6. poſt erutos Samſoni oculos, *præceperunt Principes* (ſcilicet) *ut vocaretur Samſon*, *&* *ante eos luderet.* Tandem exemplum Servatoris noſtri, irriſoriè in ædibus Pilati in Regem coronati, & illuſi. Alterum genus irriſionis ùt occultius eſt, & varium, ita difficilè circumſcribi poteſt; de tali D. Hier. epiſt. ad Ruſti. *Ne credas adulatoribus tuis*, *imò irriſoribus aurem ne libenter accommodes*; *qui cùm te adulationibus foverint*, *&* *quodamodo impotentem mentis effecerint*; *ſi ſubitò reſpexeris*, *aut Ciconiarum deprehendas colla poſt te curvari*, *aut manu auriculas agitari aſini*, *aut æſtuantem canis protendi linquam*, *&c.* Utroque hoc modo Irriſor Mundus ridet ſuos. O quot hìc Amnon, venerandos ætate ſenes, in leves ſcurras, inter ſua tripudia decalvat, & radit! O quot majeſtuoſas, & ad omnem gravitatem formatas togas in ſuam levitatem decurtat! Pudeat longæ veſtis, cui brevis virtus eſt, nulláque verecundia. Neque ſegniùs Samſonis ludus luditur, ut Mundus irriſor riſu ſuo paſcatur. Gaudent vocari fortes, invicti, potentes, magni Principes, Duces: & dum viribus nimium fidunt, ab hoſtibus infenſiſſimis excæcati, pericula imminentia non vident. Ducunt in bonis dies ſuos, & in puncto ad inferna deſcendunt. Vultis & pompam ſpectare ludicrè à Mudo coronatam? O quàm innumeri ſub illa vivunt! quot frontes ſpinis onerantur, & gloriantur de auro! Honor indignis collatus ſpinæ ſunt. Quot manus arundine fatigantur! & ſceptrum

præ-

præferunt; Imperia leviter adminiſtrata, levis arundo ſunt. Quot rudia vel era corpus affligunt, & pro Purpuris jactantur. Rudes animi ſub ſerico, pecus menetitum eſt. Quot genæ colaphis cæduntur, & mulceri exiſtimantur? vultus hominis ſtatus eſt hominis, cui duplices genæ, virtutis & famæ. Eſt igitur, qui nobili ſanguine editus, ignobilibus vitiis ſerviat. En alapam famæ, & virtutis. Eſt, qui militiam profeſſus, ſpoliis pauperum gaudet, & iis ditari cupit. En item alapam famæ, & virtutis. Eſt, qui ſacratiorem vitam vovit, & profanos mores gerit. En tertiò alapam famæ, & virtutis. Amant tamen ſic ornari, ſic ſuſpici, ſic haberi, ſic cædi, & præberi riſum Mundo fallaci, de quo veriſſimè Auguſt. tom. 10. Ser. de Jejun. *Iſte mundus aut ridet nos, aut irridetur à nobis, aut contemnimus, aut deſpicimur.* Utinam auſcultent Pſalmiſtam inclamantem, Pſalm. 4. *Ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium:* utinam toties decepti aliquando ſapiant, ſed ne id fiat mille rurſus modos hic irriſor adhibet, quibus ſuos infaſcinet, quorum non poſtremus eſt adulatorum præceptis decerptus, quem memorat D. Hier. epiſt. 14. ad Celant. *Eſt ſanè grande, & ſubtile artificium, laudare alterum in commendationem ſui, & decipiendo animum ſibi illigare decepti.* En mundi imaginem, laudatur voluptas ùt ſtabilis, opes ùt conſtanter ſervituræ, lætitia ùt animum ſatiatura; & heu! omnia contra veniunt. Scilicet *Proſperitas hujus mundi*, teſte Auguſt. in Pſalm.

habet

habet asperitatem veram, jucunditatem falsam, certum dolorem, incertam voluptatem, durum laborem, timidam quietem, rem plenam miseriæ, spem beatitudinis inanem. Caligula Imperator ex fide Dion. lib. 59. Jovis apparatu tumens solio insidebat, divinitatem omnibus Diis, & lapidibus reclamantibus invasurus. Interrogavit igitur à Gallo milite, quid sibi esse sub ea pompa videretur? cui Gallus: *Magnum omnino deliramentum.* Tale revera est, quidquid Mundus mundanis commendat, & quicquid stultis fraudulentissimis Irrisor persuadet. Quid enim obsecro, brevis voluptas, quâ æternus dolor emitur? magnum omnino deliramentum. Quid paucæ divitiæ, quibus æterna egestas comparatur? magnum deliramentum. Quid laus populi, quid favor amicorum, quid cultus clientum, quid reverentia minorum, quibus æterna perditio, contemptus, infelicitas emitur? magnum deliramentum, & tamen sic delirare placet, sic gaudere, & ridere, dum & ipsi irrideantur. Felix, qui cum Salomone concludit: *Risum reputavi errorem, & gaudio dixi, quid frustra deciperis?* Eccl. 2. Complures legunt: *Risum dixi derisionem.* Verè mundi risus mundanorum irrisio; nam ridet, & irridet, & quemadmodum continuò irridet, ut monitum D. Ansel. lib. 1. c. 8. alta mente figamus. *Si Mundus, vel aliquid eorum, quæ sunt mundi, ridet tibi, noli arridere illi. Certè frater non ridet sibi, ut in fine risûs tu rideas, sed simulat risum,*

ut

ut & invideat. Esto igitur cautus, & cùm ille tibi fallaciter ridet, tu veraciter irride eum.

MODUS XLVI.

PLures definitiones, propositionem conflant aut etiam plura membra definitionis, descriptivæ: singulæ autem partes aut membra seorsim probantur: aut ad unum finem omnes probationes referendo, aut doctrinas varias singulis annectendo, quemadmodum dictum habetur de causis, modo 40. & 41. vide etiam exemplum definitionis descriptivæ, artificio revocandi totum Evangelium ad unam propositionem conjunctum, modo 22. Sit nihilominus.

PRAXIS.

Dominica II. Quadragesimæ.

Assumpsit Jesus Petrum, & Joannem, & Jacobum fratres ejus. Matt. 17.

ACcessus & Propositio. Habet Christus quos familiarius assumat in suos, habet & Dæmon, habent & homines. Nam, *si quis cœlum ascendisset, naturamque mundi & pulchritudinem respexisset, insuavem illam admirationem, ei futuram, nisi aliquem haberet, cui communicaret;* dicebat ex sensu communi, & vero, Architas. Sed hem nos! quam sæpe fallimur, & per familiares, quos vitæ solatio assumimus, gravissimè affligimur. Magno delectu opus est, ne in latentissimam scyllam impingas, & tamen minimè id curatur

tur. *Fide, ſed cui, vide:* ait vetus verbum: ama bonos, cave malos. Hi enim ſunt, qui amicitiæ fructum corrumpunt, qui ſpes noſtras maximè fallunt, qui totius vitæ jura perturbant, vultis brevibus quid ſint ſocii mali nôſſe? dicam ſane eſſe diaboli præcipuos cooperatores, animorum ſæviſſimos homicidas, Chriſti graviſſimos inimicos: atque utinam, quam ego id indubitanter aſſeveravero, vos credatis.

Confirmatio, ex ſingulis definitionibus ſenſim probatis.

Sunt igitur mali ſocii, Diaboli præcipui cooperatores. Quidni? idem opus utrinq; agitur, eadem pernicies ſtruitur. Trahimur in vitia à Dæmone, ſuggeſtionibus; à ſociis ſuggeſtionibus, & exemplis. Heu quam multi dicere poſſunt, quod humiliter de ſe Aug. lib. Confeſ. 3. *Præceps ibam tanta cæcitate, & inter coëtaneos meos puderet me minoris dedecoris, cum audiebam eos, jactantes flagitia ſua, & tantò gloriantes magis, quantò magìs turpes eſſent; & libebat malum facere, non tantùm libidine facti, ſed etiam laudis. O nimis inimica amicitia! & ſeductio mentis inveſtigabilis, cùm dicitur: Eamus, faciamus, & pudet non eſſe impudentem. Inventor ſcilicet ille, auctórque peccati*, ait Leo Ser. 4. de Collec. *primùm ſuperbus ut caderet, deinde invidus ut noceret; quia in veritate non ſtetit, totam vitam ſuam in mendacio collocavit, omniáque deceptionum genera de hoc venenatiſſimo fonte produxit, ut ab illo bono, quod ille*

pro-

propria elatione perdiderat, *ſpem humanæ devotionis excluderet*. Vide dæmonis, & malorum ſociorum luſus. Lapſus ille primum alios in ruinam trahit: iſti quoque cùm à virtute defecêre, alios ad vitia pertrahere nituntur. In mendaciis dæmon totam ſuam vitam collocavit; iſti etiam mentiuntur affectus, mentiuntur deſideria, mentiuntur vota, mentiuntur ſucceſſus, & *quia ſciunt*, pergit eo ſenſu D. Pontifex de dæmone, *non ſolùm verbis*, *ſed etiam factis DEUM negari*, *multis*, *quibus auferre non poſſunt fidem*, *auferunt charitatem*. Res eſt omnibus lachrymis ploranda. A multis id ipſum conceſſum eſſe amicis, & ſociis, quod negârant diu ſuggeſtori. Scilicet à dæmone animus; ab amicis vultus, oculi, aures, & animus feriuntur; quæ prælia non numero tantùm, ſed & robore ſunt valentiora. Recogita exempla, in quibus dæmon forma hominum ad effingendam virtutem multorum, non ſinè effectu eſt uſus; ego illud revocaverim, quod multis palam eſt; cùm diu diſcordias inter maritum, & uxorem concitare non valentem, fœminæ deinde illis familiaris operâ, ad id conſequendum uſum. Hæc dum pro recepta amicitia huic, atque alteri varia, eáque contraria narrat, intra triduum graviſſimorum tumultuum infelix extitit cauſa. Tulit illa quidem ſceleris prœmium, cùm à dæmone audivit, ſe tot annis laborantem præſtare non potuiſſe, quod illa triduo præſtiterit, ideoque inferno ſe digniorem, ad quem mox rapta fuit: ſed & vitando-

rum malorum ſociorum grande reliquit exemplum, cùm probavit. Sæpè crimina faciliùs ab amicis putatis, quàm ab ipſo dæmone perſuaderi. O germana diaboli inſtrumenta malos ſocios! O primarios ejus ſuggeſtionum cooperatores! felix, qui omni arte fugit vitandos plùs quàm dæmones; nam qui non vitavit, & vitia illorum non eſt ſecutus, Martyr erit mihi invictus, cui illud Chriſtus adſcribet: *Qui me confeſſus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo*, Matth. 10. Non eſt dictum, coram tortoribus, carnificicus, Tyrannis, ſed coram hominibus, ut notaretur confiteri Chriſtum inter homines, inter ſocios, familiares præſertim malos, martyrio par factum eſſe. At noſtra damna propinquius inſpiciamus, quòd ſcilicet ſocii mali ſint *ſæviſſimi animorum homicidæ.* Hanc nobiliſſimam portionem hominis illi petunt, non latus, non caput, non denique aliquam partem pretioſiſſimam corporis. Quid ita? cùm peccatum ſuadent, ac perſuadent, mortem animæ inferunt. *Quod eſt enim anima corpori, hoc eſt DEUS animæ*, ait Aug. Quemadmodum igitur ſeparata anima à corpore ſequitur mors corporis; ita ſeparato Deo ab anima ſequitur mors animæ, atque ideo, quemadmodum ſi corpus mortui moveri incipiat, ſi manum ſurrigere, ſi ſurgere, ſi proloqui prodigium ſupra naturam eſt: ita ſi peccator adhuc ſpirare, reſpirare, ſuſpirare, & actionibus animi pii fungi poſſit, ingens beneficentiæ Divinæ
mira-

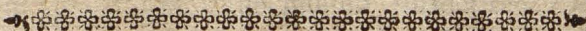
miraculum eſt, quo non intercedente quodvis lethale peccatum eam infert mortem, à qua ampliùs homini DEO vivere non liceat, æternúmque ſepeliri debet in inferno. *Ego ſum*, inquit Salvator Joan. 11. *Reſurrectio*, *&* *vita.* Id ne ad corporum ſolùm ſuſcitationem referas, ſed animorum mortem cogites, audi Origen. Tit. 28. in Joan. peccatores ad Lazarum mortuum referentem. *Neceſſe eſt aliquos etiamnum Lazaros eſſe, qui poſt contractam cum DEO amicitiam infirmati ſunt, & periére.* Orat. Pſaltes enixè Pſal. 26. v. 9. *Adjutor meus eſto, ne derelinquas me.* Euſeb. & Theod. legunt: *Ne me ad corvos projicias.* Qui ſunt, qui projiciuntur ad corvos? corvorum paſtus cadavera ſunt. Quæ verò, obſecro cadavera? quibus ne immiſceatur, rogat vates. En ipſum interpretem ſui. *Adjutor meus eſto, ne derelinquas me.* Idem ergo eſt, à DEo dividi, & mori, peccare, & fieri cadaver, ac tradi corvis, ſed quibus corvis? mali corvi, mali ſocii, mali amici, ſæviſſimi homicidæ, qui noſtris mortibus, noſtris cadaveribus gaudent, ac aluntur. De his D. Aug. tom. 9. in Joan. *Non omnis, qui dicit: pax vobis, quaſi columba audiendus eſt; unde ergo diſcernuntur oſcula corvorum ab oſculis columbarum? oſculantur corvi, ſed laniant, à laniatu innocens eſt natura columbarum. Ubi ergo laniatus, non eſt vera in oſculis pax.* En oſcula falſa, en corvos, en malas mortes, en cadavera, quibus hi homicidæ gaudent: neque Chriſtum, væ ſæpiùs talibus intentantem, ac

præfertim Luc. 17. audiunt: itaque concludit ibi Salvator: *Utiliùs eſt illi, ſi lapis molaris imponatur circa collum ejus, & projiciatur in mare, quàm ut ſcandalizet unum de puſillis iſtis:* quod ſi adhuc non fit, fiet certè, ſed in pejus. Scitum eſt, quòd molæ Deorum ſerò molant, ſed bene comminuant. Hæ molæ conduntur hactenus, dum veniat tempus, quo appenſæ collo impiorum projiciuntur in profundum, quemadmodum projectus eſt lapis in mare. Apo. 17. v. 21. Sunt denique ſocii mali, Chriſti graviſſimi inimici; quia Chriſtum chariſſima, gratiſſimáque poſſeſſione animarum ſpoliant, eáſque ſeductas Dæmoni vendicant Prô nefandum ſcelus, & nullis verbis ſatis explicandum. Quis non execretur nefas, quo mancipium aliquod viliſſimum, improbum, furens, veſanum, excluſo proprio Regni hærede in throno collocetur? hoc ſcelus agunt, imò hoc ſcelus vincunt, qui per verba, aut exempla animis ſociorum, DEO excluſo, eas Dæmoni per peccatum mancipant. Horret animus, referre impietatem compertam hominis, qui cùm ad ſanctiſſimæ Euchariſtiæ uſum accederet, ut nondum conſumptis ſpeciebus, Chriſtum corporaliter præſentem adeſſe crederet. *Adſis*, ajebat, *Diabole, cedo tibi animam. Abeat Chriſtus, excludatur, exturbetur.* O fulmina! ubi tunc deliteſcebatis? aut ubi deliteſcitis, cum ſimili injuria, per malos ſocios, Regno ſuo, & ſedibus ſuis exturbatur, de quo ſic apud D. Brigit lib. 1. Revel. c. 1.

Chri-

Christus: *Ex toto oblitus, & ejectus sum, & contemptus, & tanquam Rex à proprio Regno expulsus, in cujus loco Latro pessimus electus est, & honoratus.* O grandem injuriam! O audaciam hostis Christi! Neque hîc sistunt illorum inimicitiæ. Grandius est, quod sequitur; quia privant Christum fructu gravissimorum laborum, & vitæ ejus, evacuántque, ac annihilant passionem ejus, dum faciunt, ut vita, & passio Christi nullum effectum sortiatur in animabus, malorum sociorum consortio seductis. Hoc revera magìs cogitari, & deplorari, quàm exaggerari potest. Cùm Quinctius Varrus in germania profligatus fuisset, Dio lib. 19. is dolor Imperatorem Augustum invasit, ut sæpiùs id unum inclamaret: *Quincti Varre, redde legiones.* Ah! quod fulmen impios feriet, cùm Judex supremus idemque animarum humanarum, unicus ùt amator, ita servator, super scandala intonuerit. Impurissime Mæche, licentiosissime Juvenis, audacissime familiaris, redde animas, utique vita mea, laboribus, sanguine partas, tuo autem scelere, blanditiis, consiliis, exemplis ereptas. Sanguis meus super te, hoc mades, hoc cruentaris, hunc in salutem eorum effusum in te per injurias meas, & ingentia damna convertisti. *Quid niteris bonam ostendere viam tuam?* Jerem. 2. *ad quærendam dilectionem. In alis tuis inventus est sanguis pauperum, & innocentum: non in fossis inveni eos.* Quærit piissimè D. Hipp. Episc. Confess. 9. c. 13. *Quis refundet ei sangui-*

nem? quis ei restituet pretium, quo nos emit? ut ei nos adferat. Nemo equidem, nemo talis esse potest: sunt tamen multi, qui id minimè cogitent, jura Christi invadant, animas perdant, Sanguinísque pretiosissimi pretium auferant. Hos iterum moneo, ut quid responsuri sint Christo Judici, seriò cogitent, quemadmodum & nos, ut ab illorum consortio fugiamus remotissimè, cogitare semper par est.

MODUS XLVII.

DUcitur tota oratio ab enumeratione partium. Locus amplissimus est, & extenditur ad divisionem, Generum in species: specierum in dividua; accidentium in subjecta; Actuum in objecta; Actionum in fines factorum in eventus; Locorum in spatia; Personarum in subjecta; statuum in formas; formarum in causas; & his similium; ut ideò quoque excusatum me sperem, quod aliqua quæ huc revocare possem, singulariter in superioribus attigerim, aut infra dicendis perstricturus sim. Ex tam multis divisionibus, sunt nonnullæ, quæ & facile concionatori deservire possunt & in turba aliorum non facile discernuntur: propterea que merito specialem mentionem requirebant.

Ex hoc fonte ducendi orationem sacram, modus inprimis communissimus est, quando orator, rem, seu significatum generale, aut

in

in ipsa propositione, aut in propositionis probatione in suas partes dividit, & de iis tractat: non tam argumentando ac inferendo aliquid, de ipso significato generali (nam de hoc statim) quàm explicando quibus partibus, aut subdivisionibus generis, illud conveniat. Unde magis spectatur, qualis sit res, cui conveniat, ad quid referatur: quam sit. Hac subdivisione usus non rarò servator ac Magister orbis est, ut cum semen subdivisit, in semen cadens, in petram, in viam, & in terram bonam, idque de verbo Dei explicuit. Item cum distribuit talenta, in talenta lucrosa, & talentum defossum. Messem pariter, in triticeam, & Zizaniorum & plurimis similibus locis. Sit.

PRAXIS.

In festo S. Mariæ Magdalenæ.

Ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix. Luc. 7.

ACcessus *&* *Propositio.* Spectaculum quodpiam, D. Magdalenam D. Lucas vult afferere, cum voce demonstrativa, universos alloquens. *Ecce inquit mulier*, quemadmodum spectaculum fieri iniquus judex Christum voluit, cum edixit *Ecce homo* Joan. 19. Et sanè, facta est hodie Magdalena spectaculum Deo, humiliatam respicienti; Angelis, de conversione gaudentibus; hominibus, per fora & convivialia atria, illam pariter admirantibus. Nec satis est; facta est quoque nobis spectaculum,

humanæ infirmitatis, Pharifaicæ temeritatis, Chrifti clementiæ & pietatis. Hæc ut viciniora nobis, expendamus.

Confirmatio, per fpectaculi, in propofitione diftributi probationem.

D. Magdalena *fpectaculum humanæ imbecillitatis*: talem effe perfuadet D. Greg. hom. 33. cum ait. *Neceffe eft, ut cum peccatores confpicimus, nofmet ipfos prius ex illorum calamitate defleamus quia fortaffis infimilibus lapfi fumus, aut labi poffumus.* Notum illud ac D. Auguftino atributum. *Nihil eft quod non faceret homo, nifi illum prohiberet Deus, propter hominem, factus homo.* Francifcus Galliarum Rex, apud Carolum Imperatorem captivus, poftibus infcribi curaverat. *Hodie mihi, cras tibi.* Refcripfit Carolus. *Homo fum, humanum à me nihil alienum puto.* Veriffimè uterque quanquam alius, pro forte præfenti audacius. Interim quisquis homo eft, humanæ fragilitati non fidat, atque ita Magdalenæ cafus metuat. *Qui ftat, videat ne cadat*, monente D. Paulo, cui adftipulatur Præful. Hipp. hom. 27. *Semper ftare, ac nunquam cecidiffe Divinum eft, atque mirabile:* quod ipfum adeò hæferat D. Bernard. ut graviffimam legem fibi dixerit. *Firmum eft mihi propofitum nunquam ridendi, quo ad usque audiam ex ore DEI illa verba: venite Benedicti: neque à fletu defmam, donec liber fim, ab illa fententia, Ite maledicti.*

D. Magdalena *fpectaculum Pharifaicæ temeritatis.* Talis facta eft, cum illam Pharifæus ad pe-

pedes Domini jacentem cernens, concluderet. *Hic si esset Propheta, sciret utique, quæ & qualis esset mulier.* O malum oculum, & cor pessimum? *Temere egit*, inquit, Pontifex Romanus *ubi* sup. *Vidit flentem Magdalenam, & tamen peccatricem vocat: scelus quod non videt memorat virtutes, quas intuetur tacet.* Sed & quot hujus Pharisæi imitatores! ad quos D. Chrys. homil. 63. *Quid ita alienis inhias O homo! Recordare Pharisæi, qui cum ad probos non respexerit; sed peccantis opprobria viderit, labores suos amisit.* Videas oculos aliquorum, tam stupidos ut una sede fixi, vix ad latus gyrari possint. His sunt similes animi, qui cùm vitio alieno adhæserunt, averti ab eo non possunt, quamvis id de iis, jam dici possit, quod de Magdalena prosequens Bernar. Ser. 4. *Quis eam peccatricem dicat, quæ dum peccata deplorat, odit iniquitatem: dum osculatur pedes Domini, diligit justitiam.* Agitur tamen non rarò perperam. Vident religiosum, & ostentant sæcularem, vident pænitentem, & rident insolentem, vident humiliatum, & memorant superbum. Eccl. 34. *Hoc secundum hoc, visio somniorum ante faciem hominis, similitudo hominis.* Juvenis, olim malæ amicæ, malè amicus; post vitæ melioris electam frugem, in eandem incidit: quam cum generoso vultu, insalutatam transiret, venenato mulier Sibilo. *Ego illa sum*, cui adolescens, jam Christo devotus. *At ego, non sum ille.* Nôsse hæc credebat se hominem, quem jam nôrat. Hoc secundum hoc, visio

ſomniorum, quâ tamen non ſolum inutiliter, ſed impiè aliqui delectantur, ut imitentur Phariſæum, cui Magdalena, facta eſt ſpectaculum temeritatis, reclamante D. Chryſ. hom. 24. *Non pietatis eſt, tam rigida adverſus delicta ſententia, ſed inhumanitatis; & perſonam quidem dilectionis ſibi imponit, quaſi alienorum morum curam gerendo: opus autem malitiæ implet extremæ.*

D. Magdalena ſpectaculum Chriſti Domini *clementiæ & pietatis* ingens hæc omnino. 1. Quia tam facile admiſit ad ſe tantam peccatricem. 2. Quia eandem coram Phariſæo dignanter defendit. 3. Quia clementiſſimè omnes culpas ignovit, dicens. *Remittuntur ei peccata multa.* O viſcera Servatoris dulciſſima! O pietatem miſericordiſſimam! Imperatorum non nemo cum excubias inviſeret, rogatus à vigili, porrigeret benignè manum oſculo. *Nondum*, reſpondit, *tecum in gratiam redii.* Et alteri idem petenti. *Quid relinquam amicis?* Immortales iras, mortales agimus. Servatori, videre humilem Magdalenam, & miſereri, idem eſt. Nulla mora in acceſſu, nihil durum in acceptu, nihil aſperum in verbo. Admittitur, ſuſcipitur, defenditur: ut gloriari poſſet cum ſponſa. Cant. 2. *Leva ejus ſub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.* Quid læva, niſi pars ad quam peccatores ſtatuuntur? Quid dextra, niſi pars ad quam beati ſecernentur? O lævam tremendam! O deſiderandam dextram! Magdalenæ utraque favet: Læva ſub capite ponitur, ut ſecura à pænis, tormentis, & damna-

damnatione peccatis debita, in Chriſto quieſcat; dextra autem dat amplexus, ut ſe ad gratiam receptam non ignoret, & de dulcedine ejus inter lachrymas, & pia ſuſpiria gaudeat. Eja fratres, qui ſecuti ſumus errantem, ſequamur pœnitentem, & quod in Magdalena gratulamur, in nobis impleri curemus. Omni enim ratione alienum eſt, id, quod rectum judices, rectè factum nolle. Contigit aliquando, Virum Religioſum cum deſperatiſſimo peccatore ante Chriſti crucifixi Imaginem argumentari: Nôſtine hanc Imaginem? Reſpondet reus: *novi*. Cujus putes illa eſt? Reſpondit: JESU CHRISTI Filii DEI. Urſit Sacerdos: Pro quo tandem tam dira tormenta Filium DEI credis paſſum? Reſpondit: Pro peccatoribus. Perrexit Sacerdos: omnibúsne? Reſpondit reus: ita eſt, pro omnibus; ſubſumpſit Sacerdos: igitur & pro te. Reſpondit reus: nequaquam. Rurſus ego Sacerdos: Nunquid ergo tu non peccator? Imò verò, ait ille, ſum, & maximus. Tum Sacerdos ex myſta dialecticus: Chriſtus paſſus eſt pro peccatoribus omnibus. *Conceſſit*. Tu es peccator, atque ut ais maximus. Conceſſit. Ergo & pro te. Hoc verò contumaciſſima mente pernegavit. Miſeram cæcitatem! de qua tamen plurimum participant, qui quam ſuavis ſit Dominus, & ad veniam facilis, in multorum exemplis, atque Magdalenæ claret nomine; redire tamen ad illum, quod neceſſario ſequi deberet, nolunt. Videant, ne hæc ſit parti-

patio

patio deſperationis, à bono cognito, voluntatem avertere: imo ne ſit communicatio damnationis, ſub qua, damnati Deum optimum & juſtiſſimum agnoſcunt: voluntatem tamen, ad objecta mali, & pœnarum, mente reflectente: frendent, & tabeſcunt, ac Creatorem ſuum blaſphemant.

§§§§§§§§§§§§§§§§§§:§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS XLVIII.

Ex eodem loco diſtributionis deſumitur: ſed argumentatio, non explicatio ſimplex ſignificati hìc dominatur, quod fit, quando à negatis partibus totius argumentamur ad negandum totum; aut ab affirmatis partibus totius argumentamur ad affirmandum totum. Ex. gr. à negatione, Dominica 7. à Pentec. ſuper Evangelium. *Attendite à falſis Prophetis, qui veniunt in veſtimentis ovium, &c.* Contra hæreticos inferes ſic: Hæretici non habent Paſtorem, quem amant veræ oves; non mutuam concordiam, non manſuetudinem, non ſimplicatem ovium. Ergo hæretici non ſunt oves, ſed ſolùm lupi in veſtimentis ovium. Ab affirmatione ſic: Hæretici habent ſigna falſorum Prophetarum, quòd veniant non miſſi, quòd veniant ad Chriſti fideles, & non eant ad convertendos infideles, quod tegant ſub ſua doctrina principia dura, DEO, & rationi repugnantia. Ergo hæretici ſunt falſi Prophetæ.

PRA-

PRAXIS.

In Festo S. Joannis Baptistæ.

Quis putas Puer iste erit? Resp. Erit magnus coram Domino. Luc. 1.

ACcessus & Propositio. Si esse magnum coram hominibus gloriosum habetur, atque laudabile, quantò magìs is suspiciendus, qui meruerit talis esse coram Domino. Hunc verò debere haberi D. Joannem Baptistam priùs, data ab Angelo sententia, quàm hodierna moveretur quæstio, ostendit. Quæritur hodie: *Quis putas?* dictum autem diu ante: *Magnus coram Domino.* Huic igitur magnitudini contemplandæ insistamus, ut Joannem Magnum coram Domino agnoscamus, agnitúmque veneremur.

Confirmatio per distributionem inferendo ex partibus totum. Magnus coram Domino Joannes in infantia, pueritia, & reliqua vita; ergo Magnus simpliciter.

D. Joannes *Magnus* in infantia, scilicet in utero Matris sanctificatus. Et hoc quidem beneficii: & excellentiæ collatum est, Jerem. ùt habetur cap. ejus 10. *Et factum est verbum Domini ad me, dicens: Priusquam formarem te, in utero, novi te, & antequam exires de vulva, sanctificavi, & prophetam in gentibus, dedi te.* Hoc tamen ipsum beneficium, liberalius est in D. Joannem effusum. Jeremiæ etenim, nonnisi diu post, id ipsum revelatum fuit. Joannes in

ipso

ipſo utero, id beneficii & accepit, & agnovit: ac propter illud in utero Matris exultavit. D. Chryſ. homil. 3. de præcurſore. *Saliebat, ſimul chorum ducens, & ægrè ferens, quòd teneretur in utero: exclamabat adverſum menſium converſionem, tanquam injuſtam: quatiebat matricem, in clauſtro, naturæ inſultabat calcibus*, modum naſcenti accuſabat, & clauſis labris, vociferabatur figuris, talia propemodum, motu dicens Eliſabethæ. Iniquè facis. O mater quæ tardas. Lux venit, ſolve matutinum. O miracula! O magnum ab utero coram Domino Joannem! cujus magnitudinem rurſum ſuſpiciens Idem Doctor Hom. de Nativ. exclamabat. *O res admirabilis, & præter opinionem! Quam in cælo ignoraverunt Angeli, cognovit Joannes, qui geſtabatur in utero. Thronos latuit, & eum qui erat in matrice, minime præteriit.* Quare & Antopater Epiſcopus Beſtrorum apud Metaph. Præfert eum in utero prophetis, inquiens. *Fuiſti ſpiritu afflatus, ut qui domum Prophetiæ accepiſti in utero: Saliens in ventre ea dicebas, quæ Moyſi cum conſenuiſſet Deus ſignificavit. Qua de cauſa te majorem Prophetis vocavit ſpiritus Eccleſiæ.*

D. Joannes *Magnus in pueritia.* Quia in triennali ætate, aut ut aliorum fert opinio, octodecim menſium puer, vitam profeſſus, Eremiticam. Magni ſint & admirandi Antonii, Magni Hilariones, Magni Alexii, huic exemplo, par nullum, nec æquale adfertur: Heu! care puer quo pergis? quo Duce? quo Magiſtro? quo Exemplo? mundum tam maturè fugis

fugis? Verissimum Chrys. de Nat. ejus. *Joannem obsecratio genuit, non natura. Imo natura tremula stetit*; Quidni, in ejus quoque pueritia expendenda, item asseramus, tremulam hîc stetisse naturam. Trimus puer ædes paternas, carissimosque ac optimos parentes liquit: Tremula natura stetit, solus, nullo duce, nullo comite, mundum fugiens, desertum petiit: Tremula natura stetit. Victu, amictu, sociis destitutus, constantissimè, vitam corpori acerbissimam, sustinuit: Tremula natura stetit. Obsecro te, qui audis, ut mente humili eremum hanc, penitius intres, atque ubi Joannem tenellum in genua procumbentem, orantem, corpus ciliciis, durisque plagis exercentem, tantisper contemplaris, facile evinces, ut ignaviam tuam detesteris, & cum Joan. Gueri Abb. Serm. 1. de Bapt. fatearis, quod is est Joannes in pueritia, *cujus etiam prima elementa justitiæ, modum supergressa sunt perfectionis humanæ, cujus rudimenta primævæ ætatis, gravitatem sapientiæ vicêre senilis.* Prov. 30. v. 18. *Tria sunt difficilia mihi, & quartum penitus ignoro. Viam Aquilæ in cælo, viam Colubri super terram, viam navis in medio mari, & viam viri in adolescentia.* Jansen per viam Aquilæ intelligit perspicacitatem Joannis Evangelistæ, qui sacramenta Divinitatis lucidissimè perspexit, & enarravit: per viam colubri, viam Christi humi serpentis & tandem exaltati & triumphum agentis: per viam navis, viam Ecclesiæ, quæ Petro Nauclero, per immensos eluctata fluctus,

pri-

primatum in orbe obtinuit: per viam adolescentis, adolescentiam Divi Joannis Baptistæ in eremo actam: verè difficilem, verè admirandam, verè eam per quam Joannes in Pueritia fit Magnus coram Domino. Tandem Divus Joannes, *magnus coram Domino* in reliqua vita. 1. Quia ut ait August. homil. 4. de Nati. Bapt. *Joannes non invenitur inter discipulos Domini, sed invenitur potius habuisse discipulos cum Domino. Quid est hoc? quid est iste homo? homo? homo tantum? quis homo tantus? Quantus tantus homo? tamen non sequebatur inter discipulos Dominum, & sequebantur eum discipuli: absit, ut dicam contra Dominum, sed tamen quasi extra Dominum. Discipulos habebat Christus: discipulos habebat Joannes docebat Christus, docebat Joannes.* 2. *Qui ut ait Damian. sub finem Ser. de prærogativis Baptistæ, Joannes Patriarcha, imò Patriarcharum finis & caput. Joannes Propheta, imò plus quam Propheta: Joannes Angelus, sed & inter Angelos electus: Joannes Apostolus, sed & Apostolorum Primus & Princeps, quia fuit homo missus à Deo. Joannes Evangelista, sed & Evangelii primus messor, prædicans Evamgelium Regni. Joannes Virgo, imo Virginitatis insigne: pudicitiæ titulus, castitatis Exemplum. Joannes Martyr, sed & Martyrum lumen.* 3. Quia meruit ipsum Christum sui laudatorem: & non est exaggerativum, sed fide summa credendum Elogium, Matth. 11. *Inter natos mulierum non surrexit major Joannes Baptista.* Denique ejus æstimationis sanctitas illa fuit, ut etiam post mortem resur-

resurrexisse, & in Christi persona vivere crederetur. Marc. 6. 14.

Conclusio ab illatione totius, & subjuncta doctrina.

Magnus igitur de toto Joannes, & magnus coram Domino. Nos quales simus nosmetipsos consulamus. Nemo est qui magnus haberi nolit, sed quantuscunque sit, nisi coram Domino sit magnus, magnus esse non potest. Trunci sunt, qui nos extollunt: dignitas, opes, scientia, qui postquam morte adempti fuerint, parvi & risu digni, nisi coram Domino simus magni, apparebimus. &c. &c.

§§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§*§

MODUS XLIX.

AB enumeratione item, partium ducitur oratio, quando supponitur aliquid certum, & ad illud evincendum descenditur per divisionem singularium E. g. dicturus Dominica 22. Pent. super illud, cujus hæc imago? assumeres pro fundamento illud Divi Ambros. lib. 1. officiorum cap. 49. *Veniemus ad illam diem, & secundum imaginem æstimabimur*: & inquisiturus, cujus imago, placitura esset, in illo die? diceres: nec fore illam quam refert magnum genus, nec illam quæ commendet magnum robur, nec ullã, aliã qua homines sua opera formant. Restat ergo, ut sit illa imago, imago DEI, insita animabus nostris. Si-

militer ad illa verba. *Amice, ad quid venisti?* Dominica 19. Pent. dicturus de fine hominis: diceres non venisse nos in mundum ut vivamus, nec ut viventes bonis vitæ fruamur. Igitur ut vitam æternam, Deo serviendo, promereamur.

P R A X I S.

In Festo S. Matthæi Apostoli.

Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Matth. 11.

ACcessus & Propositio. Duo sunt præcipua omnium laborum solatia, finis & præmium. Hinc D. Chrys. *Quis agonem suscipit, unde palmam non sperat?* Utrumque hodie, laborantibus Christus spondet, quemadmodum utrumque D. Mathæus adeptus. Felices quotquot laboratis, & onerati estis, si à Christo refici merebimini. Inquiramus itaque, quis ille tandem sit? ne frustra operâ consumptâ, serò ingemiscamus.

Confirmatio, constans tali argumentatione, ex loco distributionis.

Nec labori communi mortalium, nec labori, pro fama, dignitate, memoriâ suscepto, neque multo magis labori, quo id agitur, ut desideriis sæculi indulgeatur, hæc merces convenit. Ergo soli labori pro Deo, propriaque & proximorum salute exantlato.

Primus gradus ac veluti status laborum est communis, quo omnes ad vitæ sustentatio-

nem

nem adſtringimur, & de quo à Job. 5. dicitur: *Homo naſcitur ad laborem* & quamvis in hoc quoque ſtatu non deſint ignavi, rariores tamen, quàm alibi ſunt. Quis artificum ſtudia, mercatorum curas, colonorum ſudores, literatorum vigilias, curialium inſomnia, militum prælia aut ignoret, aut comprehendat? Planè *anni noſtri, ſicut aranea meditantur*, Pſal. 89. Gyramur,eviſceramur, nullíſque laboribus parcimus. Cùm autem quis opus ſuum maximè perfecerit, cùm laborem conſum̃averit, Eccl. 5. *Sicut eggreſſus eſt nudus de utero matris ſuæ, ſic revertetur, & nihil auferet ſecum de labore ſuo.* Nihil, omnino nihil. Ubi labor, ibi merces; Terræ laboratum eſt, cùm terras exceſſeris, qui debeat, non erit: niſi fortè apud Chriſtum, ea ratiöne Cœlum lucrari te poſſe putes, quâ ſtipendium à Magnate quodam in Polonia, exterorum non nemo exegit. Hic enim cùm videret annua ſtipendia aliis ſolvi, ut ſibi quoque pariter numerarentur, petiit: cúmque herus interrogâſſet; quo merito id exigeret, reſpondit: Ego hoc anno in aula tua verſatus, diligenter obſervavi, quid in gratiam tuam præſtare poſſem, neque id aliter me conſecuturum ſperavi, atque ſi ea facerem, quæ tui agerent ſa muli. Hos ego cùm viderem, toto an no in tui gratiam comedentes, & bibentes, meam illis ut operam non ſegnis júnxi, ita eorum mercedem mihi quoque tribuendam non dubius ſpero. Sed ô boni! Regnum Cœlorum non eſt cibus, & eſca, de æternitate non lu-

ditur : ſed neque deberi poteſt tantum prœmium vilibus, terreníſque latronibus. Alter ſtatus laborum eſt, veluti altior, ac ſublimior, in quo laboratur, non communibus vitæ præſidiis, ſed famæ, honoribus, dignitatibus, meritoriæ poſteritatis, quod ipſum tanta contentione agitur, ut ſuis laboribus non illibenter homines immoriantur: illúdque Senecæ c. 20. de brevit. vitæ ingeminent. *Turpis ille eſt, qui vivendo laſſus citiùs, quàm laborando, inter ipſa officia collapſus eſt.* Agendum opus, nunquam ceſſandum, dum vita non ceſſat. Turrianum hìc revocem, de quo idem ibidem? an Auguſtulum? de quo Baron. de Turriano ſic habetur, quòd poſt annum 90. vitæ, vocatione ab officiis accepta, componi ſe in lecto juſſerit: & velut exanimem à circumſtante familia plangi. Lugebat domus ſenecionem quaſi mortuum, nec finivit ante triſtitiam, quàm laboribus officii eſt reſtitutus. De Auguſtulo hæc accepimus; Oraculo edictum acceperat: *Auguſti veſte tegeris.* Purpuram inde Imperatoriam deſignari ratus, eandem ambire cæpit, pulſus in exilium, ſpoliatus deinde bonis omnibus, à ſpe ſua, & antequam è templo ad funus raptus, Auguſti cujuſpiam famuli (Gregarii nomen erat) veſte obtectus ſit. Quis quotidie Turrianos, niſi continua ambitione exerceantur, ſe deplorantes non videt? Quis non novit Auguſtulos, per ſuprema vitæ pericula, honores, dignitates prenſantes. At duriſſimos labores, graviſſima odia, æter-

nas

nas vigilias parati suscipere, posteaquam somnum mortis dormiunt, nihil de tot, tantísque rebus, nihil de laborum prœmio inveniunt. Nihil iterum, ùt primi nihil. *Exibit spiritus eorum, & revertetur in terram suam, in illa die peribunt omnes cogitationes eorum*, Psal. 145. Alexander Severus fumo perimi jussisse honorum mercatorem, traditur *in Polit. Chok.* hoc adjecto: *Fumo pereat, qui fumos vendit. Fumus omnino est, quidquid honorem, dignitatem, posteritatem vocamus.* Unde & Psaltes in hominum persona: *Defecerunt sicut fumus dies mei*, Psal. 101. Fumus cùm glomeratur in aëre, saxum, & petra videtur, sed hæc petra, & hoc saxum nimis fluidum est, citò evanescit; sic honores, & dignitates grande aliquid præferunt, sed levissimè dispereunt. Fumus sursum tendit, & cùm vix aliquid ignis rapuerit, plurimum crassæ secum defert materiæ: idem in ambitiosis patet, qui sursum conantur, exiguáque nimium luce sibi solis illustres, plurimum secum fumi, & fætoris trahunt. Amatur tamen tam tenebrosus fumus, amatur! & pro eo plurimum laboratur: sed labor totus inanis est, ac si solvitur, illo minuto constat. *Recepisti bona in vita tua*, Luc. 16.

Tertius statu laborum est, cùm ideo suscipiuntur, ne aliquid desit, qua sæculi hujus voluptatibus indulgeatur, de horum mercede non est, de quo agamus, cùm ab eorum sociis ex inferno nuntiatum sit, Sap. 5. v. 7. *Lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis, &*

ambulavimus vias difficiles, viam autem Domini ignoravimus. O dies laboris infelicis! O tempora tanto malo transacta, ad quorum significationem Judithæ 13. *Omnes fatigati erant à vino*, inde mors & cædes suprema. Restat igitur quartus status laborum, quo detinentur illi, qui pro DEO, propria, ac proximorum salute animosè desudant, & corpore quidem terras incolunt, animo Cœlos: & quidquid agunt, Christum semper respiciunt, Christo labores suos commendant. Hi sunt, qui in patientia sua possident animas suas, & qui veniunt ex magna tribulatione, lotis vestimentis suis in sanguine Agni. Jud. 15. cùm fessus Samson profligatis mille hostibus mandibula, orta ex labore siti conficeretur? *Aperuit Dominus molarem dentem in maxilla asini, & egressæ sunt ex eo aquæ, quibus haustis refocillavit spiritum, & vires refecit.* En quibus DEUS parat refocillationem post laborem, Samsonibus pro DEO pugnantibus, & ad se confugientibus; sed & aliud exemplum in Tobia habemus, de quo Scriptura Tob. 2. *Contigit autem, ut quadam die fatigatus à sepultura, veniens in domum suam, jactâsset se juxta parietem.* Quid deinde admirandis solatiis à DEO Domino recreatus, de quibus reliquum Historiæ sacræ narrat. Hæc sperare debent, qui in proximorum salutis cura desudant, Deóque se in iis impendunt. Scribit id expertus D. Xaverius in Epistolis. *Tanta est vis solatiorum cœlestium, quæ DEUS impertit his, qui in hac vinea laborant,*

ut ſi quod in hac vita eſt gaudium, hoc mihi unum videatur. Verùm hæc prælibatio tantùm gaudiorum illorum eſt, quæ promittuntur laborantibus pro Chriſto his verbis: *& ego reficiam vos.* Hoc enim tunc implebitur, cum laboribus exantlatis ſervi fideles intraverint in gaudium Domini ſui, & factus fuerit ipſe, qui promittit laborum merces, magna nimis, unde & dicit: *ego reficiam*, non per creaturas, ſed per me. Videre id licet in exemplo Sancti Evangeliſtæ Matthæi, ad quod nos etiam D. Chryſoſtomus remittit, homil. 75. in Matthæum inquiens: *Monſtra animam tuam ægrotantem Paulo, accede Matthæum, ab ipſis diligenter audias*, quid eum oportet facere, *qui laborat propter ſpem, &c.*

MODUS L.

ID, quod ſub ſimilitudine, metaphora, Allegoria, Parabola, Evangelium, aut Scriptura tradit, exponıtur ſenſu claro, atque probatur. Exempla tot eſſe poſſunt, quot penè leguntur Evangelia. In libertate autem cujusque erit unum, aut aliquot ſenſus proſequi.

PRAXIS.

In Communi Virginum.

Acceptis lampadibus non ſumpſerunt oleum ſecum. Matth. 25.

ACceſſus *& Propoſitio.* Et factum fatuarum Virginum, & pœnam cognoſcimus, ſuperest,

pereſt, ut alienis periculis cauti reddamur, nec ſinamus lampades noſtras extingui: quod ut præſtari commodè poſſit, diſcamus, quid ſint lampades ſinè oleo.

Confirmatio per ſenſum Allegoriæ clarè redditum.

B. Nilus antiquiſſimum, & ſacratiſſimum Eccleſiæ decus lampadem ſinè oleo vult haberi, *conſcientiam ſinè cultu:* unde in Paræneſi ait: *Pro lucerna utere in actionibus tuis conſcientiâ; ea enim, & quæ in vita bonæ ſunt actiones, & quæ malæ, oſtendet:* veriſſimè Vir veritate, & ſpiritu plenus. Lucerna conſcientia eſt, neque aliud lumen clarius eſt, quo homo dirigi ſinè errore poteſt, quàm conſcientia. *Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen ſemitis meis,* inquit Pſal. 118. Si id de verbo DEI, per leges ejus ſignificato intelligas, bene eſt: intelligi tamen idem optimè poteſt de verbo illo, de quo idem Pſal. *Audiam, quid loquatur in me Dominus*, Pſal. 84. nunquam ſilet DEI monentis vox intra nos. Inſitam conſcientiam habemus, quæ veritatum infallibilis Magiſtra, Lux, & lumen mentium fit. Hujus interea luminis, dum à quibusdam nulla cura geritur, fit, ut extinguatur, eveniátque conſcientiæ ſinè cultu, quod lampadi ſinè oleo. Venerabilis Beda cap. 45. refert morem cereorum conſecrandorum in veteri Eccleſia fuiſſe: ut Sacerdos cereum porrigens pueris, his verbis uteretur: *Pueri, veſtra vita cerea eſt.* Adoleſcen-

ſcentibus : *Conſcientiâ tuâ utere pro lucerna.* Viris : *In hunc modum inflammatum cor tuum ardeat, ut poſſis dicere: anima mea in manibus meis ſemper.* Senibus : *Videte ſenes, quanta vobis olei abundantia opus eſt, ut lucerna veſtra in æternum ante Divinam Majeſtatem ardeat.* Notandus verborum aſcenſus, qui poſt traditam lampadem, ejus continuam præ oculis geſtationem, & olei proviſionem commendat. Scilicet, ut conſcientiæ cultui continuo invigiletur, atque attendatur. O quot ſunt! quibus cum illa primum adeò clarè præluxiſſet, ut minimos errores, atque nævos oſtenderet, tandem ſenſim ſinè ſenſu, voluntario neglectu eò ſunt prolapſi, ut *per diem incurrant tenebras*, Job. 5. *& quaſi in nocte ſic palpitent*: imò, *ut cum impiis in tenebris conticeſcant*, *& in circuitu illo* Pſal. 15. *ambulent*, quem explicans D. Auguſt. Confeſ. 6. his ingemiſcit. *Væ, væ animæ meæ, quæ ſperavit, ſi à te receſſiſſet, ſe aliquid melius habiturum: verſa, & reverſa, ceu impiorum* (ceu impiorum circulum) *& in tergum, & in latera, & in ventrem, & dura ſunt omnia.* Juſtiſſimo DEI Judicio contingit, ut qui bona conſcientia, & lumine DEI uſi, utrumque neglectu cultûs & ſtudiorum contempſerunt, ferant ſententiam, qualem tulit Pontifex ille apud B. Damian. lib. 1, ep. 20. qui lampadi ante D. Petri ſepulchrum appenſæ, ſumptus ſubtraxit. Huic enim aliquando oranti, vir ætate gravis apparens, alapam impegit: à cujus ictu, his

alapæ adjectis : *Quia extinxisti lucernam meam, extinguam & ego lucernam tuam ante DEUM.*

Sed & aliam lampadem sine oleo. Hugo Caren. in cap. 5. Matth. *assignat*, *dum ait*, *lucerna sine oleo*, *doctrina sine vita.* Doctrinam esse lucernam, totius Ecclesiæ consensus fatetur, cùm in Doctorum festis populo prælegit. *Vos estis lux mundi.* Ratio quoque palam evincit, cum sapientiâ & doctrinâ mens dirigatur, quemadmodum luce, oculi, & corpus reguntur. Non semper tranquillo utimur, nec sole semper sereno, & phæbo nubila succedunt, & diebus noctes. Accende lucernam, consule rationem & sapientiam, & utrumque securus vinces. At doctrina, sine vita, lucerna est sine oleo. Lampadi quispiam deficienti, tu doctrinæ, malis moribus corruptæ, adscripseris, *plus fœtoris quam luminis.* Quis dicat rectè luxisse, qui finem suum ignorantes aberraverunt à via justitiæ, & queri Is. 59. audit *Expectavimus judicium, & non est: Salutem, & elongata est à nobis.* An non lampas fatua? Sapientia sine vita, Doctorum Bononiensium, qui grandi numero damnati, in Friderico religioso comparuêre. Spec. Mag. Exem. An non lampas fatua? Hugo Episcopus scientia miraculosè donatus, & dum infelicem ludum impiæ vitæ diu luderet, ad inferos abreptus, Ibid. An non lampas fatua? Doctor Parisiensis, qui justo DEI judicio se condemnatum palam est professus, in vita S. Brun. An non lampas fatua? Concionator doctissimus, qui ignea in Averno Cathe-

thedra pressus, os omnibus damnatis conculcandum porrigebat. Clausa est his janua nec à DEO cogniti, quia lampades eorum sinè oleo vitæ bonæ extinctæ. Verissimè P. Nazian. Oratione de grandine: *Sapientia prima est vita laudabilis, Deóque expiata, seu purgata. Non is, qui in verbis sapit mihi, sapiens est, sed ille, qui pauca de virtute sequitur, multa verò ostendit operibus: fidémque sermonis per vitæ roborat actionem, longè mihi est præstabilior formæ pulchritudo, quæ conspici potest, quam quæ Sermonis pingitur industria: nec non divitiæ, quæ manibus continentur, quàm quæ effinguntur somnio:* sapiamus, sed vita quoque & exemplo; *Intellectus enim bonus omnibus facientibus eum*, Psal. 110. Cæterùm pergit August. in Confess. *Pereant hæc omnia, dimittamus vana, & inania, conferamus nos ad solam inquisitionem veritatis. Vita hæc misera est, mors incerta, si subitò obrepat, quomodo exibimus?* Præcesserat, quod his subjungo: *Deputentur tempora, distribuantur horæ pro salute animæ.*

MODUS LI.

REi sub similitudine in Evangelio, vel Scriptura propositæ proprietates assumuntur, ac seorsim significato applicantur. Ex. gr. Dominica Septuag. sub similitudine operariorum ad vineam vocatorum, diceres: Fideles ad Ecclesiam vocatos intelligi, tum de eorum offi-

officio per expenſas laborantium in vinea proprietates ageres, quales ſunt: Plantare, purgare, eradicare, Torcular premere, quæ omnes Chriſtianæ inſtitutioni eſſent applicandæ.

PRAXIS.

Dominica VIII. poſt Pentecoſt.

Laudavit Dominus Villicum iniquitatis, quòd prudenter feciſſet. **Luc. 16.**

A*Cceſſus & Propoſitio.* Cùm ea villici iniqui prudentia hodie memoretur, quæ & laudem Domini meruit, & cæteris notam inuſſit; auditur enim: *Filii hujus ſæculi prudentiores ſunt filiis lucis, in generatione ſua:* æquum eſt, ut in quo eluxerit, diligenter penſemus; quatenus à vituperio inſipientum coram æquiſſimo Judice liberemur.

Confirmatio per proprietates prudentiæ villici, ad nos relatas.

Et prima quidem prudentiæ villici proprietas eſt cogitatio, agnito recipiendæ villicationis periculo, de ordinando ſtatu ſuo in futurum ſuſcepta. *Quid*, inquit, *faciam? Quia Dominus meus aufert à me villicationem.* Præſentiſſimum imminentium malorum, aut præſidium, aut levamen. *Quid faciam?* Non eſt ſapientis dicere, non putabam: quod in re quavis verum eſt, in re ſalutis æternæ veriſſimum. dormitantibus ſponſis vox audita: *Ecce ſponſus venit*, dormientibus etiam hominibus, *Inimicus*

micus homo ſuperſeminavit zizania. Tam faciles miſeri ad ſomnum ſumus, támque negligentes futurorum, ut meritò Chryſol. illud Ser. 39. uſurpare liceat. *Hoſpes in domo eſt, morbus, pericula, mors, æternitas, & tu dormis? Quid faciunt, qui ſe non in cubili, ſed in ipſo collocant ſepulchro, qui ſe non ſomno, ſed morti tradunt?* Rex Chaldæus Balthaſar in medio convivio ſcribentem dexteram in pariete vidit, quæ illius pericula denotaret. Habuit ejus rei interpretem fidiſſimum Danielem, neque tamen quidquam ad vitanda pericula egiſſe legitur. Idem Dario, Nabuchodonoſoríque evenit: his plurimi ſimiles. Quanquam innumeris vocibus, ac exemplis de imminentibus malis moneantur, in utramque aurem dormiunt. Quotus eſt, qui ſecum ſedulò agat: Mors imminet certa, quid faciam? hora ejus incerta, quid faciam? Reddenda ratio villicationis, quid faciam? ſubeunda ſententia Judicis, quid faciam? à momento pendet æternitas, quid faciam? Longè quàm aliter David Pſalm. 76. *Cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui.* Longè aliter & Ethicus Seneca epiſt. 102. ad Lucol. *Juvat de æternitate animarum quærere. Credebam enim facilè, opinionibus magnorum virorum, dabam me ſpei tantæ, jam eram faſtidio mihi, jam reliquias ætatis infractæ contemnebam, in immenſum illud tempus, & in poſſeſſionem omnis ævi tranſiturus.* Heu ſi in his quoque filii ſæculi prudentiores ſunt filiis lucis!

Secunda Prudentiæ villici proprietas: quia maturè periculis ſuis providit. Ad primas ſci-

licet

licet minas, cùm nondum Domino rationum monimenta in manus tradidiſſet; convocatis debitoribus. *Quantùm, inquiebat debes Domino meo &c.* Quam procul illi ab hac prudentia? qui omnia in ulterius differunt, nec maturè rebus conſulunt. Una bene ætate vixerunt, authore Flori. Reim. Chriſtiernus, Rex Daniæ & Auguſtus Poloniæ, quorum alter vulgi ſenſu, Rex heſternus, craſtinus alter; dicebatur. Nimium quam multi heſterni, craſtinique homines, qui, quod eſt agendum, aut in ſerum differunt, aut actores ſe fuiſſe antea profitentur, ſi agendum occurriſſet, qui propoſitum ſtatim urgeant, qui pericula ſe eludere non poſſe credant: qui voci ſcripturæ monentis 94. Pſ. *Hodie ſi vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda veſtra* attendant, pauciſſimi. Tum ſolum hodierni eſſe amant, cum exclamatur, diabolico, ut ait D. Bonavent. in 2. Sab. invitatorio. *Venite fruamur bonis.* Refert D. Damian. Epiſt. ad B. Dominicum Loricatum, uſitatum id DEI voluntate, Veſuvio: quod quando aliquis dives reprobus, in vicinia moriebatur, flammas ingentes fundere conſueviſſet. Accidit igitur ut Abbati Deſiderio inter ejusmodi incendia, apparerent aliquando dæmones, materiam multimodam, igni fovendo aptam colligentes: & in Veſuvium congerentes falſi etiam ſunt, qui eſſent; & cui incendia pararent præſtolamur, inquiebant, Principem Capuæ Pandulphum, & Jonnnem Magiſtrum Militiæ Neapolitanæ. Miſſo nuncio compertum

tum Principem dictum, illo tempore mortuum. Joannes autem Magister ab Abbate admonitus. *Nunc*, respondit, *obviam ibo Imperatori* (Otho II. erat) *porrò*, *post ejus adventum spondeo me seculum deserturum.* Heu hominem in tantis periculis nimium incautum! ideoque perditum nam ante Imperatoris adventum, cùm 15. dies vix supervixisset, misere est extinctus. Idem memorat, Salernitanum Principem, cùm vidisset Vesuvium exundantem, edixisse. *Sceleratum aliquem divitem, in proximo procul dubio moriturum, & in infernum descensurum.* Dixit, nec sibi cavit, eademque nocte in scelere à morte interceptus. Vix ullus est, vix est in inferno, cui non hæc imprudentia nocuerit. Periculis maturè non occurrisse, quibus occurrens iniquitatis villicus, laudem meruit domini.

Tertia proprietas prudentiæ villici laudatæ est, quia ad evadendum malum, quod metuebat, media quàm aptissima quæsivit, deliberavit enim secum, an egestatem imminentem laboribus pellere posset, aut mendicationes, & postquam conclusisset. *Fodere non valeo, mendicare erubesco*, tum verò id quod sibi uni unicè proficuum videbatur, elegit: scio quid faciam &c. Daniel. c. 4. posteaquam Daniel Nabuchodonozori interpretatus fuisset somnium, de arbore succisa, subdidit protinus: *Quamobrem Rex consilium meum placeat tibi*, *& peccata tua eleemosynis redime*, *& iniquitates tuas misericordiis pauperum.* Gen. 40. posteaquam Joseph famem iminentem Pharaoni prædixisset subdidit

pari-

pariter: *Nunc ergo provideat Rex, virum ſapientem & induſtrium &c.* ſcilicet veræ prudentiæ certiſſima lex eſt, ſine propoſito, media ad eum conſequendum apta proſequi. Quis navigat ſinè remo? quis bella gerit ſinè gladio? quis meſſem ſperat ſinè ſemine? quis botros, ſinè cultu? In omni naturæ opere prudentes, in ſalutis cauſa maximè ſtulti ſumus: & cùm finem nos intendere profiteamur, media aut deſerimus, aut neglectim, & fortuita amplectimur. Quod medium certius naufrago, quàm tabula? tabula pœnitentia eſt, quam fugimus: quod vulneri, quàm medicina? Medicina emendatio eſt, quam non curamus; quod ruituro jamjam parieti propinquo, quam receſſus? ruina ruinarum, mundus eſt, quem amplectimur. Huic ſocius, illi domus, officium, alteri cauſa ruinæ eſt. Clamat igitur Cyprian. lib. de ſpec. *Qui ſpontè corruit, quid faciet, ſi fuerit impulſus?* Monet rurſus idem lib. de ſingular. Clericor. *Nunquam ſecurus cum theſauro latro tenetur incluſus: nec intra unam caveam habitans cum lupo tutus eſt agnus: ipſe ſe voluit ſuperari, qui hoſtem proprium in ſuas portas induxit.* Neque tamen his movemur, aut media periculorum evadendorum arripimus. Illa verò hac in parte ſtultitia maxima videtur, maximámque orbis partem occupavit, quod cùm omnes ad beatam æternitatem ſe tendere velle dicant, & ad eandem viæ ſint diverſiſſimæ, adeoque alius alteri ſtatus ad id proficuus, aut nocivus ſit, turbatiſſimo ordine in vitæ pericula

cula

cula ruimus, aut parentum conditionem, aut fortunæ aſpirantis ventos ſecuti, rariſſimæque omnino cogitamus, an hac, vel illa via æternitatem attingere poſſimus; atque ita mediis ad beatum finem obtinendum conformibus omiſſis, ipſa beatitudine excidimus. Heu utinam vel hìc ſapiamus! ubi una electione ſtatûs, felix, aut infortunata eligitur æternitas.

MODUS LII.

A Notatione, ſeu Ethymologia nominis, quando ſcilicet origine nominis deducta, probatur id nominis rei convenire, vel non convenire. Ex. gr. ſi in Feſto SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli D. Petrum eſſe veram, ſolidámque Petram probes. 1. quòd fundatam ſuper ſe Eccleſiam ſuſtineat firmiſſimè. 2. quòd adverſariorum impetus retundat robuſtiſſimè. 3. quòd quanquam cunctis emineat altiſſimè, radices tamen in terra per humilitatem agat robuſtiſſimas. Unde & D. Petrus capite ad terram verſo, crucifigi voluit.

Ad notationem revocanda Anagrammata nominum, quæ dùm ſint gravia, convenientem Oratori ſacro dabunt materiam. Ex. gr. in Feſto S. Caſimiri M. D. L. Patròni, poſſet nomen ejus anagrammaticè explicari: Caſimirus *ſum ac Iris*, quod aptè illi applicaveris, ſive quod ſchiſmate ſublato pacis inter Deum, & Lithvaniam ſignum dici poſſit, unde & in Polonico idiomate nomen ejus olim pronuntia-

batur *Kazemirus*, quod authorem pacis significat, sive quòd, ùt Iris à sole, ita ille à SS. Euchariſtia, quam ponè noctes exigebat, lumen mutuabat: sive quòd candor iridis ejus pectus, viror virginitatem, rubor mortem amore caſtitatis electam denotat. Rurſus Caſimirus *Caſus miri* anagrammaticè redditur. O quot miri caſus in Caſimiro! jacent regna contempta infra pedes, & vita infra virtutem. Unde illud:

Sponte cadis, ſed amore cadis Caſimire pudoris,
Mirus te Chriſto mirificante cadis.

Sic & Ignatius dicitur *Ignis natus*, ad illuminandos homines, ad accendendos frigidos, ad exurenda vitia.

Modus promovendi Orationem â Notatione ſive ſit illa una, ſive plures, idem tenendus, qui præſcriptus eſt de Definitione.

PRAXIS.

In prædicto Feſto S. Caſimiri Patroni M. D. Lithuaniæ.

Caſimirus. *Anagramma.* Mirus Iſac.

Beati ſervi illi, quos cùm venerit Dominus, invenerit vigilantes. Luc. 12.

ACceſſus & Propoſitio. Nomina à Deo ad ſignificandas virtutes Sanctis imponi, tum Abrahami, & D. Petri exemplo, tum aliorum multorum patet. Inter hos ego numeraverim D. Caſimirum M. D. L. Patronum.

Quid

Quid ita? urgent cum alia ſignificata ejus nominis virtutibus D. Juvenis ſignificandis cognata, tum id, quod Caſimirus, vocibus paululum mutatis reddatur *Iſac Mirus*. Mirus Iſac Caſimirus, quia pariter ac ille, à prima ætate virtuti addictiſſimus, mirus Iſac Caſimirus, quia pariter ac ille, divinorum contemplationi deditiſſimus: Mirus Iſac Caſimirus quia pariter ac ille, divinis legibus obedientiſſimus: illud tamen præ cæteris, Caſimirum facit Iſaacum Mirum, quod ſicut Iſaac ſub gladio parentis conſtitutus, fieri voluit victima, DEO gratiſſima; Ita D. Caſimirus, Iſaac nobis mirus, vixit ceciditque victima, ejusdem Majeſtati devotiſſima. Huic tanto operi penſitando, inſiſtam, & cum D. Caſimirum, factum eſſe victimam Dei, eamque miram demonſtravero, abundè id quoque patebit, quod is fuerit Iſac mirus, & quod eum Dominus, invenerit vigilantem.

Confirmatio, D. Caſimirus fuit victima DEO ſacra, eaque mira, in ſui devotione & immolatione. Igitur fuit Iſac mirus.

D. Caſimirus victima DEO ſacra: notum illud D. Iſid. Pelus. lib. 3. ep. 75. *Pulcherrima res eſt piam mentem & caſtam carnem habere.* Duo hæc ſunt, quæ hominem conſtituunt, & duo ſunt, quæ ſanctè culta, eundem Deo conſecrant. Pſal. 4. *Sacrificate ſacrificium juſtitiæ.* Quid juſtius, quàm ut ei te des, à quo te accepiſti? quid ſanctius, quam ut totum des, quod accepiſti?

Hoc vero est mens pia, & corpus castum. Hæc sunt primitiæ hominis, DEO caræ, hoc par turturum aut columbarum, à matribus post partum offerri præceptum, sed & ab ipsis nobis offerendum; atque à D. Casimiro, promptissimo animo oblatum. Cum, ideo è communi vulgo exemptus, & Regio sanguine ortus, videri potest; ut Principatibus, & Regnis se manciparet: DEO potiùs sacrari voluit, cujus Majestati animo addicto, corpus quoque castitatis inviolabili amore Regius Princeps sacravit: ut quantus quantus viveret, ac quantus quantus occideret, victima DEO viveret, occideretque. Sed neque qualiscunque victima, verùm mira in sui devotione, mira & in immolatione, ut quàm excellentissima ratione, *Casimirus*, *fieret Isac mirus*. Mira igitur hæc victima in sui devotione, quod ut pateat, revocandum est, quod cap. Gen. 22. Habetur; Dominum scilicet tentâsse Abraham, cum diceret. *Tolle, filium tuum unigenitum, quem diligis Isaac: & vade in terram visionis, atque ibi offeres eum in holocaustum.* Quibus verbis contineri præceptum, Abrahamum ad immolationem filii obligans, autores consentiunt. Grande sanè præceptum, grandis obedientia Abrahami, grandis & Isaaci, qui ita voluntatem Dei à parente cognitam sit veneratus: ut mortem, ad ejus placitum libens elegerit, & illi se devoverit. Nihil minus in D. Casimiro cogitandum, illud autem, ut pote in Isaac miro magis quoque
adimi-

admirandum: quod nulla lege, nullo præcepto arctatus, ad mortem pro DEI placito subeundam se devoverit, virginitatis gloriam Christo intemeratam oblaturus. Certè si mors ea de causa suscepta defuisset: vita ipsa, castè atque intemeratè exacta mors haberi debuisset, & Casimirum victimam miram, mirumque Isacum effecisset. Hoc significavit ante Paulus: cum Romanos cap. 12. obsecraret. *Obsecro vos, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem sanctam, DEO placentem.* Hoc denunciavit Magnus Tertullianus lib. de velan. Virginibus cum virginitatem definivit. *Virginitas est curarum silentium, pars carnis, virtutum Principatus, naturæ oblivio.* Religiosus vir diu eremum (in V. V. Patrum) incoluerat, cum ejus germanus auxilii secularis egens, Eremitam adiit, ut sibi prodesset rogaturus. Respondit ille, pergeret ad 3. fratrem: quem cum alter defunctum paucos ante annos nunciâsset. Atque ego, inquit, â tot annis, quod à mundo secessi mortuus sum. B. quoque Basilius apud Nazian. in ejus laudem: cum judex tormenta minitaretur. *Quid agere*; inquit. *tormenta queant, cum corpus desit?* Hos tales viros nemo non sacras DEO victimas dixerit. Talis certè apud DEUM haberi speravit August. de utilitate jejunii, cum dixit *Excrucio me, ut ille parcat, do de me pœnas ut ille subveniat, ut placeam oculis ejus, & delectem suavitatem ejus, Nam & victima excruciatur, ut in aram imponatur.* Jungamus hic, Isaac mirum. D. Casimirum.

An non hic, dum virgo vivit vivus moritur, dum vivus moritur, vivus fit victima, eaque mira: five quod facilè fpontanea, five tam prompte, DEO devota. Nondum ftrinxit mors gladium, fed jam transfixit victimam felicem, virginitatis Martyrium: nondum concidit corpus, fed jam jacet corporis indulgentia; nondum fublectus fentiendi vigor, fed jam præcifa fentiendi licentia: nondum transectũ hoftiæ caput, fed jã trunca in iñocente voluptas: nondũ divifus, à confortio corporis animus, fed jã feparatus ab illecebris mundi, fpiritus vivit, & mortuus eft, fentit, & fenfu caret. præeft, & in fupremæ majeftatis cultũ, Deo, Regum Regi, occidua victima adfternitur. O Cafimirum, Ifaac mirum! O mirã victimam! atque dignam, quæ ipfa, fit *victima & altare* quemadmodum D. Hieronymus virginem epift. 8. ad Demetrium apellat. At non defunt aliæ quoque aræ, ad quas hanc victimam mirus hic Ifaac devoveat Quid enim aliud agat, illa pietas, qua noctes perpetuas, ante templum D. Stanislao Vilnæ facrum, exigit? quid illa, qua facerdotibus litantibus prociduus in terra, Princeps adeft? quid, qua templa ignoto hominibus habitu & non rarò? Virginitati hæc facra litantur, Cafimirus DEO victima occumbit, fed parum hæc funt Cafimiro. Cum vivens factus fit DEO victima, moriens quoque victima cadere cupit, adeoque ut virginitatem femel devotam, integram confervet, cum medicorum fententia & confilio vivere

non

non virgo poſſet, mori virgo mavult. O Caſimirum, nimium iterum Iſaac mirum! O admirandum vitæ contemptorem! O triumphatorem mortis prædicandum! delectet ſpectaculum morientis, quibus probetur exemplum viventis: jacet Regius adoleſcens, Principe inſignis purpura, ponè illū Sceptrū & diadema, ſanguinis, & ſucceſſionis inſignia. Turba frequens aulicorum, conſanguineorum, amicorum circumſtat, parens ſenio mœſtus, lachrymis cara colla rigat, omnes ſuam felicitatem, ſuum decus in ejus vita ſitum, ſupplices profitentur. Ætas, alia parte immatura, Regum opulentia, Principis libertas, illecebræ voluptatum, comitatum, & ſuffragia hominum augent; unum rogant, unum ſuadent, vivere velit, propoſito cedat. Quid hìc agat fortiſſimorum unusquisque, quò ſe vertat, diſcat à Caſimiro, ſi à virtute non didicit. *Malle mori, quàm fœdari.* Maluit enimverò ille, & vitæ defectu, amore virtutis ſuſcepto, obiit. Videte, ut hìc gloria D. Caſimiri aſſurgit, ut & Iſaac vera mortis im̄ortalitate, & mirus Iſaac ſuſpici debet. Gen. 22. poſteaquam gladio ſubductus eſt Iſaacus, dicit Dominus ad Abraham: *Quia feciſti hanc rem, & non peperciſti filiò tuo unigenito propter me, benedicam tibi.* Veriſſimè Theophil. *Liberalis munerum noſtrorum eſt acceptor DEUS: cui deſideria uſque adeò accepta ſunt, ut pro opere libenter acceptet.* Et Nazian. Oratione de laud. Baſil. *Magnus Abraham es Patriarcha, & novæ victimæ*

mactator. Eſt tamen ſuum quoque operi pretium, & morti non ſolùm nolitæ, ſed & obitæ. Unde Pſal. 125. *Pretioſa in conſpectu Domini mors Sanctorum ejus*. Magnus Abraham novæ victimæ mactator, magnus Iſaac novæ victimæ ſuſceptor; Magnus & Iſaac, ac inde Iſaac mirus Caſimirus ipſe, difficillimæ mortis pro DEO ſuſceptæ nova victima, novum ſacrificium, holocauſtum. Non dixerim in hac Iſaaci mori volentis, & Caſimiri morientis comparatione, quod Zenò veron. Ser. 1. de Abrahamo, noctu conſurgente ad immolandum, dixit. *Facilè eſt inceſſiſſe, ſcandamus montem, jungamus ligna, exeat gladius*: illud tamen meritò revoco, quod apud D. Paulum 2. ad Corinth. 4. lego. *Ut ſublimitas ſit virtutis Dei, & non ex nobis*: quæ illa? *Si fortè tribulationem patimur, ſed non anguſtiamur; aporiamur, ſed non deſtituimur, dejicimur, ſed non perimus*. Scilicet, non humanarum virium eſt, in tot difficultatibus operum heroicorum illas timere, triumphare; ſed virtutis Dei ſublimitas, & ùt Græca habent, *Hyperbole virtutis DEI*. Hæc Hyperbole igitur, hæc ſublimitas in D. operata Caſimiro, cum tam liberè victima caſtitatis caderet. *Caſimirus Iſac mirus*. Contemplatus Abrahæ, & Iſaaci holocauſtum Zeno, qui ſupra lib. de patientia exclamavit. *O novum ſpectaculum! ac verè DEO dignum, in quo finire difficilè eſt, utrum ſit patientior victima, an Sacerdos? non percuſſoris, non percutiendi claudicat color, non membra tremore vibrantur, non demiſſi,*

non

non torvi ſunt oculi. Nemo rogat, nemo trepidat, nemo ſe excuſat, nemo turbatur, nè verè ſit parricidium. Ille erexit gladium, iſte cervicem ſub tanto, non dico humanitatis, ſed naturæ metu, læti ſunt, medius ſtupet gladius, nullo impedimento ſuſpenſus. Quid obſecro in ſpectaculo immolati Caſimiri dicemus? An non hoc quoque novum, & DEO dignum ſpectaculum? ſub paterna manu Iſaac, ſub mortis ictu Caſimirus ſpectatur. Non quæritur verò, patientior ſit victima, an Sacerdos? quia ipſe victima & Sacerdos; Inde tamen non percuſſoris, non percutiendi claudicat color; ſuam contra ſe, non manum, ſed virtutem armat, non membra tremore vibrantur, non demiſſi, non torvi ſunt oculi. At rogat Pater, trepidat curia, turbatur Regnum, ne verè ſit parricidium. Gloriæ iſta materies, non imminutio eſt: dum Caſimirus ſub totius naturæ metu ſolus lætus eſt, *dum in tantis caſibus gaudet, & ſe Dominum promeruiſſe,* quod item Zeno dicit, *triumphat.* Quærit Baſil. *Seleu*, Or. 7. quid ſit, quòd Abraham immolaturus filium, id ſecreti, Saræ uxori non prodiderit, & reſpondet: *Facinus tam audax Saram celat, neque ad Matrem affert mandata. Quamobrem? amans DEI eſt, at ingenium ejus vereor. Intueor matris in Deum propenſionem, ac metuo affectum in liberos: DEI amans eſt mulier, at mater eſt. Mulieres naturæ impotentiâ devictæ, res importuna. Vereor, ne lachrymis ſacra fœdet, ne puero complorato injuriam imperanti arroget: ne vultu confuſo ſacra disjiciat, Deóque vim afferat:*

ne mente infracta, rei tam stupendæ gratiâ spoliet. Cefsêre hæc omnia pericula Casimiro, cefsêre Isâaco novo, ac miro, nihil lachrymæ parentis, nihil dolor, nihil gemitus innumerorum in fortissimum pectus valuit. Non celata victimæ necessitas, sed spontè suscepta: non imminuta innumeris artibus devotio, sed accensa sanctitas; manus quoque ejus ligatæ non sunt. Invisus mundo, carni vitæ morti suaptè, ac constantissimè DEO se obtulit victimam, Casimirus Isac mirus.

MODUS LIII.

FOrmari solet Propositio in terminis ita oppositis, ut primo aspectu repugnantia, aut contraria proponi videantur, quæ deinde explanata, & probata totam constituant orationem, E. g. Dominica Septuag. ad illa verba: *Quid statis otiosi?* proponi posset, Dari negotia otiosa, & otia negotiosa. Dominica 6. Epiphan. de grano sinapis. Cœlum esse maximùm & minimum, vel amarulentum & dulce. Dominica 20. à Pent. nisi signa videritis. Oculos verissimos esse testes, & falsissimos; veri enim sunt in humanis, falsi in Divinis rebus.

PRAXIS.

Dominica IV. Quadragesimæ.

Colligite fragmenta. Joan. 6

A*Ccessus & Propositio.* Nemo est, qui non meritò miretur, hanc tam mirabilem panum

num multiplicationem, quæ non modò ſatiavit quinque panibus totidem millia hominum; verùm etiam inſuper 12. Cophinos fragmentis implevit, de quibus Chriſtus: *Colligite fragmenta.* Huic miraculo par, ſed uſu minus D. Auguſt. agnoſcit, paſci tot ſæculis, de paucis granis totum orbem. Simile, & aliud notare poſſumus, quod eſt: dari manus, quæ cùm liberaliſſimè multa dent, dando rem augeant; & dari alias manus, quæ cùm ſtudioſiſſimè bona congregent, illa diſſipant. De utraque manu loquemur.

Confirmatio per explicationem, quæ manus dando habeat, & quæ colligendo diſſipet.

Manus, quæ impendendo liberaliter retinet, ac auget, eſt manus eleemoſynaria, Eccl. 17. *Elemoſyna viri, quaſi ſignaculum cum ipſo, & gratiam hominis, quaſi pupillam conſervabit.* Non perit, quod in eleemoſynas datur, ſed à DEO mirâ conſervatur diligentiâ, quaſi pupilla; nec aliò tranſiiſſe videri debet, ſed eſt cum homine, quaſi ſignaculum illius hominis, aut ùt alii *quaſi ſigillum*, ex quo noſcatur homo talis à Deo, aut denique ùt rurſus alii habent, *quaſi ſacculus cum ipſo*, in quo utique optimè res ſervantur. Scitum de Tiberio Chriſtiano Imperatore, qui ſollicitæ de continuis eleemoſynis uxori ſolitus erat reſpondere: *DEUS providebit;* quemadmodum ſcilicet ille, aurea cruce inſignitum, ſub marmore invenerit theſaurum, cui inſcripta fuiſſe illa verba: *In pau-*

pe-

pere aurum, in corde secretum, in Deo vitam tuam credito. Lego apud Neot. in Joan. Causa, propter quam multiplicati sunt hodie panes, & quamvis distributi superfuerunt, princeps est, manus divinæ attactus, de qua Hier. in cap. 14. Matth. *Frangente Domino, seminarium fit ciborum.* Hac manu sacrantur omnia, quæ in eleemosynam dantur; Vir enim eleemosynarius, vir Deo plenus est, adeoque manu Dei utens, de qua Psaltes 144. *Aperis manum tuam, & imples omne animal Benedictione,* D. Aug. Ser. 231. de tempore, ut id evincat, hac ratione à contrario utitur. *Qui tales sunt* (id est parci) *pauperi eleemosynam petenti dicunt: vade, vade in ante, & dabit tibi Deus, & utique dum ambulaverit, homo ei daturus est.* Quid est ergo, quod dicit: *Vade in ante, & dabit tibi Deus,* nisi, vade ad illum hominem, qui habet Deum, quia daturus est Deus. En ut quod homo dare videtur, dat DEUS! unde data illa de manu Dei provenientia, conservari ac augeri convenientissimum. Sed ne hæc mystica cuipiam videantur, audiat edictum. Prov. 3. *Honora Dominum de tua substantia, & implebuntur horrea tua saturitate, & vino, torcularia tua redundabunt.* Audiat Nazian. orat. de Basil. dicentem, Eleemosinam esse *pietatis promptuarium, commune locupletum ærarium.* Locupletum dicit, & non pauperum, ut norînt non divites, ubi servare illas valeant. *Date, & dabitur vobis* dicit Christus, quod nobili exemplo confirmatum, (narrat speculum Exem.) in monaste-

rio

rio virorum religioforum quos abundè alebat pietas opulentorum, dum illi quoque fuccurrerent neceffitatibus aliorum pauperum. Accidit igitur ut non nemo Abbatum, natura & vitio partior, confuetam pauperum portionem fubtraheret. Minui inde, reditus conventus, atque ad fummam egeftatem redigi: dum pauper ignotus portæ accedens, eleemofinam olim confuetam peteret. Cui refpondens portæ cuftos. *Alia, mi frater, nunc ftatus noftri conditio, quam ut aliquid concedere poffimus. Nosquoque, noftra conficit egeftas.* Tum Peregrinus, hujus verò rei quæ putas caufa? ignotam fibi refpondit religiofus. Igitur ergo pandam, pergit peregrinus, & hæc eft. Duo fratres hoc olim incoluêre monafterium. Alteri nomen, *date.* Alteri, *dabitur vobis* illum vos, per veftram in pauperes tenacitatem clauftro exclufiftis, hic, Dei voluntate, abeuntem fratrem, fecutus eft. Revocate igitur *Date*, & veniet *dabitur vobis*, quod mox mutatis parcitatis legibus, ille experuts eft conventus, experieturque *quisquis* Dei caufâ munificus effe voluerit.

Manus, quæ ftudiofè bona congregant, ea perdit.

Eft manus, quæ bona iniquè contra DEI vetitum congregat, five id fiat per avaritiam, five per injuftitiam. Primum & fecundum diferte ediſſerit Pfalm. 36. *Mutuabitur peccator, & non folvet: juftus autem miferetur & tribuet.* De pofteriore Job. 20. *Divitias quas devoravit evomet*

met, *& de ventre illius extrahet illas Deus.* Verè, avarorum & injuſtorum, ſepulchrum patens eſt guttur, de quibus Pſal. 91. *Dilexiſti omnia verba præcipitationis.* Hebræa legunt *Devorationis*, ſed nec hoc ſepulchro condent malè parta quin illa extrahat DEUS. *Leo rugiens princeps impius, ſuper pauperem* Job. 28. Quis hunc? aut quis huic ſimilem Leonem non expaveſcat? nihilominus, breve tempus eſt dum audiatur, quod Pſal. 33. ait. *Divites eguerunt, Leones eſurierunt.* Unde idem Job. rurſus cap. 27. *Si comparaverit quaſi terram argentum, & ſicut lutum probaverit veſtimenta, præparabit quidem; ſed juſtus veſtietur illis, & argentum innocens dividet, ædificavit tinea domum ſuam.* Benè ſicut tinea, quæ domum ſuam perdit & corrodit, dum præparare videtur: quod & D. Nazian. annotans orat. 9. ad Julian. *Ne ex aliorum egeſtate opes noſtras comparare ſuſtineamus: neque cum aliorum lacrymis miſceamus, à quibus tanquam à rubigine tineaque conſumentur*, Oſeæ 8. *In aranearum telas, erit vitulus Samariæ, quia ventum ſeminabunt, & turbidinem metent: culmus ſtans non eſt in eo, germen non facit farinam, quod & ſi ferent, alieni comedent eam.* Mirum eſt, vitulum in aranearum telis hærere poſſe, ſed id DEUS facit, dum inſolentes, & de alieno pingues, in ſuis laboribus iniquis, ſupra quos ut araneæ eviſcerantur, capit: ut fructum eorum non percipiant & cum multas vanasque ſpes, tanquam ventos ſeminaverint, ac turbidinem & afflictio-

ctionem pauperum messuerint, lucrentur nihil, perdant speratum fructum, opes, divitias insuper.

In prolem dilata ruunt perjuria (& cætera scelera) *Patris.*

Et pœnam, merito, filius ore bibit. Claud.

MODUS LIV.

PErcepto sensu thematis inquiritur, qui sint sensus hominum vero illi sensui Divino contrarii, aut disparati: aut denique quacunque ratione oppositi. Collectis denique his sensibus, verba insuper aut sententiæ, oppositæ sensui scripturæ, tanquam ab adversantibus prolatæ formantur. Inde ad eorum examen, & repugnationem, quæ totâ diffunditur oratione descenditur. E. g. Dominica 5. post Pascha. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis*, potest procedi sic. Et magna, & certa Christus promittit, nec tamen satis fidem invenit. sunt enim qui voce, & vita clament. *Non petam & non tentabo. Sunt* qui censeant. *Petam*, *impetrabo*, *sed non omnia.* Cùm his agam, & ex iis vos quid sentire debeatis intelligetis. Similiter Dominica Passionis super illud Thema. *Quis ex vobis arguet me de peccato*, quo significatur à nemine posse opera Dei argui, potest procedi sic. Nemo erat apud Judæos, qui innocentiæ Christi certissimè, aliquid objiceret, & inveniuntur apud

Chri-

Christianos qui justitiam DEI exagitent. Quærat enim hodie, quod tum quæsivit Christus, & respondebit, Calvinus. *Ego.* Respondebunt Pusillanimes. *Ego.* Respondebunt, & scandalizati. *Ego.* Quia scilicet: Calvinus facit DEUM Autorem peccati. Pusillanimes in eundem rejiciunt, quod ad meliorem frugem non resurgant; Scandalizati, toties inquirunt, quare præponatur impius? O monstra audaciæ, & sententiarum! stemus contra illa pro DEO, & jam expugnemus &c.

P R A X I S.

Dominica IV. à Paschate.

Vado ad eum qui misit me. Joan. 16.

A*Ccessus & Propositio.* Hic est finis omnium, ut ad eum perveniamus, à quo in hanc vitam missi, atque editi sumus, DEUM: hoc etiam studium debet esse omnium, ut ad eum continuò pergamus, dicamusque omnium voce actionum. *Vado ad eum qui misit*, sed ô quam diversus multorum sermo! sunt, qui, ut in magnis itineribus solet, quiescant; sunt qui ab oriente ad occidentem pergant; sunt, qui exerrent & divagentur; atque cum una vox, esse debeat omnium. *Vado ad eum qui misit me*, alius ait, *Ascendo*; alius, *Quiesco*; aliùs, *Divagor.* Audiit has voces D. Aug. Tit. de reditu ad Patriam, & auditis, ad cæterorum cautelam, hæc conclusit. *Via ista nostra, ambulantes quærit. Tria sunt genera hominum, quæ odit,*

Rema-

Remanentem, *retrocedentem*, *Aberrantem.* Placet tantisper inhærere sensui, & reclamantium CHRISTO, expendere errores. Ad DEI gloriam.

Confirmatio, à rejecto statu illo triplici Recessus, Quietis, Erroris.

Via cæli odit retrocedentes, quorum vox *Cedo. Nemo scilicet*, *mittens manum ad aratrum*, *& respiciens retro*, *aptus est regno DEI* Luc. 9. unde & horrendum illud, Pauli ad Hebr. 6. *Impossibile est enim*, *eos qui semel sunt illuminati*, *gustaverunt etiam donum cæleste*, *& prolapsi sunt rursum*, *revocari ad pœnitentiam*, additque quod *talium consummatio*, *sit in combustionem. In principio lapsis venia datur ab omnibus*, *ob imperitiam*: ait os aureum, *sed eum*, *qui*, *post multos cursus*, *conciderit*, *nemo dignum venia judicaverit.* 2. Reg. 18. Commisso prælio Absolon profligatus est, ceciderunt que 70. Millia exercitûs; qui, cum re desperata cederet, saltum retro superandum habebat, de quo scriptura. *Multò plures erant*, *quos saltus consumpserat de populo*, *quàm hi*, *quos voraverat gladius.* Cum primùm homo, viam cælestem, virtutis amore ingreditur, ingentem saltem post se linquit, periculorum occasionem, peccatorum, mortis, inferni. Videat ergo qui hanc superare possit, postquam profligatâ constantiâ retrocedit. Dubium interea non est, quod innumeros hic saltus consumat, quem viris religiosioribus D. Bernar. Ser. 63. in Cant. proponens, sic ait *Præsu-*

mitur ille saltus, de excelso in abyssum, de pavimento in sterquilinium, de cœlo in cœnum. Nascituro servatore nostro, orbis describitur Luc. 2. Reddit causam D. Ambros. in caput idem Luc. *Quando nascitur CHRISTUS omnes profitentur, non enim Augusti, sed Domini est terra.* Quid deinde? patebit cum sanguinem circumcisus infans fuderit; de quo Hugo de S. Victore Serm. 49. *Nova circumcisio, novum nomen, nova hæreditas, novus populus, novus ritus, novus annus.* Hem Christiani, sanguine CHRISTI, hæredes cœli scripti sumus, attamen, Jerem. 17. *Recedentes à te, in terra scribentur.* Proficientium, non recedentium, privilegium est, cœlis inscribi: illi verò, suis sua nomina insculpsêre marmoribus; sive inserant scripturæ, sive affigant imaginibus, recedentes à DEO, ab eodem in terra scribentur; cujus scriptionis si quem latet mysterium, consulat Autores, quid JESUS scripserit, cum illum scribentem descripsit. Joan. 5. cap. 8. v. 6. *JESUS autem inclinans se deorsum, scribebat digito in terra*, peccata scilicet, ut multi sentiunt, & damnationem Pharisæorum: è quibus quisque pro se lectis, non sustinuit vultum CHRISTI, sed unus post unumexibant.

Via cœli, odit Remanentes. quorum Vox *Quiesco.* O miseram hominum cæcitatem! qui aliter. judicant de rebus, quàm sint. Ibi quærimus gaudia, ubi locus lacrymarum, ibi quietem, ubi sedes laborum; Quis hic quiescat? ubi nos, volentes, nolentes, anni nostri au-

ferunt

ferunt. *Nam ſicut in navibus* Ait Ambroſ. *dormientes aguntur in portus*, etſi nullus ſenſus ſit navigandi, ita & nos dum quietem ambimus, ſine ſenſu abripimur. Rurſus idem. *Surge qui dormis. Tu dormis, & tempus tuum ambulat: & inde, ne dum tu dormis, tempus tuum prætereat; ideò etſi dormis, cor tuum vigilet, ne ferietur.* Nemo in vita, quietem annorum aut laborum quæſiverit, nemo illam invenerit. Cum Conſtantinus à nomine ſuò Conſtantinopolim inſtitueret, limites urbis ipſe Imperator, tam latè metiebatur, ut admirans, aulæ Præfectus quæreret. Quousque Domine? Reſpondit Imperator. Quousque qui ante me præcedit. Chol. in Polit. Hoc ſibi Chriſtianus ſæpe dicat, his ignavum, interrogantem, quousque? retundat: *Quóusque qui præcedit.* O qui dicit *diſcite à me quia mitis ſum & humilis corde* Matth. 11. *Eſtote perfecti, ſicut & Pater veſter perfectus eſt.* Matt. 5. ſequimini. *Vado ad eum qui miſit me.* Joan. 7. Gen. 17. Vidit Jacob ſcalam, & in ea Angelos deſcendentes, atque aſcendentes, neminem ſedentem, neminem quieſcentem. *Ego, pietatis exercitationem, ſcalæ Jacob viſæ, rectè comparavero.* ait Baſil. cap ad in Pſal. 1. Agendum eſt, laborandum, DEUS ſpectator eſt, idemque merces. Tum primum quieſcemus, cum ſpectatori Deo placuerit. 1. Gen. 49. de Jacobo Patriarcha. *Collegit pedes in lectulum, & mortuus eſt.* Non priùs collegit, non prius quievit, quàm mors ſupervenit, à qua, *Amodo jam dicit ſpiritus*, Apocal. 14. *ut requieſcat à*

laboribus suis. spiritus dicit, non caro, non homo, non tepor, non ignavia, unde & opera Beatorum sequuntur illos, tanquam collecta & consummata: non se ante faciem ostentant, tanquam gloriabunda, & agenda. Quiescentes in via Amalecitæ 1. Reg. 30. percussi sunt à David plaga suprema.

Via cœli odit *Errantes*, quorum vox: *Evagor.* Hi sunt, qui viam quidem Domini desertam nolunt, sed multa sibi concedunt, & dum & DEO, & sæculo vivere volunt, in illud D. Auguſt. Confeſſ. 7. cap. 21. impingunt. *Aliud est de Sylvestri cacumine, videre Patriam pacis, & iter ad eam non invenire; & frustra conari per invia, circum obsidentibus, & insidiantibus, fugitivis, desertoribus, cum Principe suo leone & dracone: & aliud, tenere viam illuc ducentem, cura cœlestis Imperatoris munitam, ubi non latrocinantur, qui cœlestem militiam deseruerunt.* At avocat de itinere commune humani consortii diversorium? Nunquam tale quietum, raró tutum? At amicus propè habitat? Nemo amicus, qui causæ salutis nocet. Sed & Angeli hospitârunt apud Abraham. Nondum corpus abjecisti, vide, ne dixeris: Risum mihi fecit Dominus. Sed & Loth inter impios pius? Hic quoque eorum flammis arsisset, nisi miraculo eductus fuisset. Proverb. 21. *Vir, qui erravit à via doctrinæ, in cœtu Gygantum commorabitur.* Facile de via deflectitur, sed nimis arduum, Gygantum insidiantium manus evadere. *Juravi*, inquit Dominus Psal. 94. *in ira*

mea, si introibunt in requiem meam. Vis causam iræ? *Semper hi errant corde.* Non est seria confessio, non vera pœnitentia, ubi facilè de via deflectitur. Erratur corde, & Dei ira concitatur. Prov. 26. *Dicit piger: leo est in via.* Pigri hæc vox, nemini audienda: neminem hic leo devoravit, qui in via perrexit, sed de eo scriptum: *Conculcabis leonem, & draconem*, dummodo pergere audeas; at est alius leo 1. Pet. 5. designatus, *qui circuit, quærens, quem devoret.* In hujus fauces cadunt, qui de via errant, quemadmodum incidit apud Cantiprat. lib. 2. c. 30. qui post confessionem factam in mollitiem ipso die Paschatis revolutus repentè exclamavit: *Vindicta Dei super me! vindicta Dei super me!* atque in his vocibus expiravit. Surgamus igitur, & Paulum imitemur dicentem ad Philip. 3. *Sequor autem, si quomodo comprehendam, sicut & comprehensus sum à Christo JESU, fratres, ego me non arbitror comprehendisse. Unum autem, quæ quidem retro sunt obliviscens, ad ea verò, quæ sunt priora extendens me ipsum, ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis DEI in CHRISTO JESU.*

MODUS LV.

A Comparatione similium, dissimilium, parium, imparium, adeoque contrariorum, sive unum cum uno, sive cum pluribus compares. Ut hac ratione facilè in oratione proceda-

tur, seliguntur aliquot rationes, membra, similitudines, paritates, aut disparitates, secundùm quas res cum re confertur. E. g. Dom. 14. Pentec. super illud: *Nemo potest duobus Dominis servire*: posset institui comparatio disparium Dominiorum DEI, & mundi, de qua ut sciant *distantiam servitutis meæ, & servitutis Regni terrarum*, ait Dominus 7. Paral. 17. Et Dominica V. post Pentec. Ira tribus septa territamentis, judicii, consilii, gehennæ, posset comparari, leoni triplicibus ligato vinculis. Multò magìs eæ comparationes currunt in laudibus Sanctorum, ut si S. Joannem Evangelistam compares Aquilæ volanti per ardua, cùm Christum sequitur, per præcipitia, cùm gentibus, & peccatoribus prædicat, per aëra, cùm Divinitatem Christi explicat: *In principio erat Verbum &c.*

PRAXIS.

In Festo Inventionis S. Crucis.

Sicut exaltavit Moyses serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis. Joan. 3.

A*Ccessus & Propositio.* Eremus Israëlitica, & Calvaria ad diversa, hodie rapiunt animum spectacula. Ostentat eremus serpentem, de quo dictum: *Sicut Moyses &c.* Ostentat Calvaria triumphalem Crucem, cui hodiernus dies colendæ sacer est, & quam ponè D. Nazian. exclamat: *Ecce lignum contra lignum, &*

ma-

manus contra manum, in Apolog. *Quæ dextræ extensæ sunt, contra eas, quæ clavis affixæ, adversus remissas: quæ fines terræ moderantur, contra eam, quæ Adamum ejecerat.* Cedat tandem figura rei, & typus veritati, & nos Calvariam potiùs, sed jam triumphantem conscendamus, ut lignum Crucis contra lignum paradisiacum erectum, noscamus, atque veneremur.

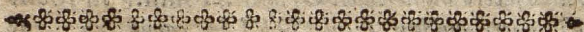
Confirmatio à comparatione opposita, ligni Paradisiaci, & ligni S. Crucis.

Ecce igitur: *Lignum contra lignum.* Lignum benedictionis, contra lignum maledictionis. Nimirum ad Galat. 3. *Redemit nos* in Cruce Christus, *de maledicto, factus maledictum. In figura maledictus*, pergit Ambros. *in veritate autem, qui totius mundi peccata deleret.* 4. Reg. 6. posteaquam cecidit securis, uni ex filiis Prophetarum, *Hem, hem*, inquit, *& hoc ipsum mutuò acceperam. Præcidit ergo Elisæus lignum, & misit illuc, natavitque ferrum, & ait: tolle.* Vide gravissimum ferrum, ligno ex aqua attractum, & cogita, homines pondere peccati, & maledictionis mersos, per lignum benedictos, ac salvatos. Quid manifestius *hujus ligni sacramento?* monet Tertul. adversùs Judæos cap. 13. *quod duritia hujus sæculi, mersa in profundo erroris, à ligno Christi, id est, Passionis ejus, in Baptismo liberatur.* Gen. 48. Benedicturus filios Joseph, Ephraimo, & Manasse, dextram posuit super minorem, & super majorem sinistram, effòrmans manibus signum Crucis. A signo itaque

Crucis benedictio utrique venit, quamvis major obtigerit minori. Gaudet jam Hebræus benedictione, gaudet & gentilis majore: uterque à cruce accepta. Et ubi crux non benedicens: aut non benedicta. *In purpuris crux, in diadematibus crux, in armis crux, in toto orbe crux, & super solem fulget crux*, ait D. Chrysol. adversùs gentes. *Ecce lignum benedictionis, contra lignum maledictionis. Ecce lignum contra lignum:* lignum salutiferum, contra lignum mortiferum. 1. Quia hoc lignum est clavis Cœli. *Crux clausas Cœli januas aperuit*, ait Chrys. atque ita aperuit, ut nunquam claudantur, quod vidit Joannes in Apoc. cap. 21. Præclarè id notat auctor imperfecti operis Homil. 4. in c. 3. Matth. *Ecce baptizato quidem Christo cœli aperti sunt, ei tantùm; postquam verò Tyrannum rejicit per crucem, & resurgens ab Angelis portabatur in cœlum; videntes jam portatores, quòd nunquam essent cœli claudendi, quia non erant necessariæ portæ cœlo claudendo, ideo non dicunt: Aperite portas, & introibit Rex gloriæ, jam enim erant apertæ; sed tollite portas Principes vestras &c.* Prædictum olim: *Ero mors tua, ó mors!* Oseæ 13. jam per crucem impletum: *Tu Christe, mundum, ac terram extensis manibus, tu cœleste sustentas imperium. Tuis immortalibus adhæret humeris salus nostra. Tu Domine æternæ vitæ bajulas signum. Hæc sunt crucis cornua, quibus omnia & sublevantur pariter, & continentur. His cornibus bene hominum nititur vita*, dixerat piè, ac doctè Julius Fir. de Mysteriis Prophet. cap. 21. &c.

Ecce lignum adversùs lignum. Lignum, quod eſt trophæum de Diabolo, adversùs lignum, quod erat trophæum Diaboli, ut, *qui in ligno vincebat*, canit Eccleſia, *in ligno quoque vinceretur.* Eſther. 7. Amon ſuſpenſus in patibulo, quod paraverat Mardochæo D. Leo Ser. 10. de Paſſione. *Exaltatus in ligno retorſit mortem, in mortis authorem. Clavi illi Diabolum perpetuis fixêre vulneribus.* Origen. Homil. 8. in Joan. *Viſibiliter quidem Filius DEI in carne crucifixus eſt, inviſibiliter verò Diabolus cum principatibus ſuis in ea cruce affixus eſt.* Cùm Cœna ſuprema ageretur, Diabolus imiſit in cor Judæ, ut Chriſtum traderet Judæis, Joan. 13. cùm verò Judex contra Chriſtum ferret ſententiam mortis, Matth. 27. miſit ad eum uxor ejus, dicens: *Nil tibi, & juſto illi.* Notat cauſam D. Ign. Martyr epiſt. ad Polycarp. *Cùm paranda eſſet crux, Diabolus tumultuabatur, & pœnitentiam immiſit proditori, & mulierculam turbavit in ſomnis, & ut à crucifixione ceſſarent, inducere moliebatur, ſuam ipſius perniciem ſentiebat.* Ecce lignum adversùs lignum. Ecce trophæum inſigne de Diabolo. Gaudeamus igitur, ac triumphemus in hoc ſigno carnem, in hoc mundum, in hoc dæmonem, in hoc omnes hoſtes poſſumus triumphare. Julianus Apoſtata, ùt refert D. Nazianzen. territus monſtris magicis, hoc ſigno in fronte edito, monſtra fugavit: Judæus paribus agitatus territamentis, Specul. Exemp. illas voces hoſtium audivit: *Vas vacuum, ſed ſignatum.* An ergo in quo ſigno ipſi

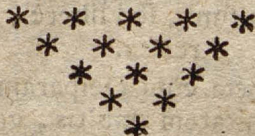
triumphant increduli, non potiùs triumphabunt fideles? Curandum tamen, ne simus vasa vacua. Regio signo thesaurus ditissimus signatur. Regium signum Crux est: Christianus, ut sit thesaurus gratiæ, & virtutum, curare debet. Sic fiet, ut lignum hoc Crucis fiat nobis lignum benedictionis, salutis, & nobilis victoriæ trophæum.

MODUS LVI.

OPpositus naturali rerum dispositioni, quando rem non eo ordine prosequimur, quò gesta est: sed aut ab imis inchoamus, & procedimus ad superiora, aut media, summa, ac infima ordine certo, & ad propositum conducente permiscemus. Utimur hoc modo potissimùm in genere exornativo, vel vitæ, mortísque acta prosequendo; vel virtutum laudes. Nam sicut à vita rectè ad mortem descenditur, ita à morte ad vitam rectè ascenditur, cùm priùs proposita vita tanquam causa laudabilis mortis, inde ad ejus laudes proceditur: Similiter in virtutibus, virtus aliqua specialiter relucens assumitur, & ad eam aliæ, tanquam causæ antecedentes, aut effectus consequentes revocantur: ut, si laudes alicujus Sancti humilitatem: & ad eam referas sui contemptum, Divinæque Majestatis eximiam cognitionem, sine quibus virtus illa consistere non potest. Hic ipse modus nectendi,

di, & variandi ſumma cum infimis, ingenioſiùs, & faciliùs cedit, ſi ipſa ratio nectendi, alicui inſuper auctoritati, aut hiſtoriæ, aut ſymbolo, aut Scripturæ adnectatur. Ex. gr. laudaturus D. Caſimiri eximiam caſtitatem, imaginem ejus ſacram reſpiciens, in qua pingitur lilium altera manu, aliâ Crucifixum geſtans, laudata inde ex occaſione lilii caſtitate, transferres orationem ad illud ſymbolum Crucifixi, & virtutem patientiæ, mortificationis, humilitatis, per Crucifixum ſignatam proſecutus, utrumque deinde jungeres. Similiter in Feſto D. Xaverii, de ejus vita tractaturus, ſumeres illud de Confeſſoribus: *Sint lucernæ ardentes in manibus veſtris*, dicerésque 1. Vitam ejus fuiſſe lucernam, quæ lumen innumeris gentibus infudit; quod eſt inter acta vitæ medium. 2. Lucernam ardentem, qualis præcipuè eſt ejus converſio, & illi ardores, quibus accenſus clamabat: *Satìs eſt Domine, ſatìs eſt*. 3. Lucernam in manibus conſervatam, quod ſervit & caſtitati inviolatæ, & vitæ à prima converſione ſanctiſſimè cuſtoditæ, & morti, quæ quamvis in loco deſolato accidit, ſanctiſſima obvenit: ideoque eſt lucerna, conſecrata in manibus, non objecta, nec alicubi per oblivionem neglecta &c.

PRA-

PRAXIS.

In Commemoratione S. Stanislai Kostka, Societatis JESU, quæ solet juxta cursum annuum contingere

Dominica XXII. post Pentec.

Cujus est hæc Imago? Matth 22.

A*Ccessus & Propositio.* Ut ad interrogationem hanc die commemorationis hodiernæ respondeam, duo considero. Alterum, quod hic Beatus interrogatus aliquando: an B. Virginem MARIAM amaret? respondit: *Quid quæris Pater? Mater mea est*, quod ipsum, cum ea animi pietate, & teneritudine protulit, ut plusquam humana vox videretur. Alterum, quod Physici communiter asserunt: *Filios matrizare*: hoc est, ut plurimùm Matrum imaginem referre. Hinc infero B. Stanisłaum, siquidem Mater ejus D. MARIA est, *Matrizare*, nec meliùs ad prædictam interrogationem, cujus est hæc imago? responderi posse, quàm Marianizo, seu MARIAM Deiparam refero. Hoc ipsum, ut certiùs pateat, similitudinem hanc felicem ex vitæ ejus similitudine prosequamur.

Confirmatio per vitæ puncta non ordine, quo acta sunt, sed liberè, & mixtim relata.

Scriptura sancta cùm Deiparam Virginem, ejusque Maternitatem multis, variísque laudibus semper depinxit, tum his quoque æter-

næ Sapientiæ verbis deſcripſit, Eccl. 24. *Ego Mater pulchræ dilectionis, & timoris, & agnitionis: & ſanctæ ſpei.* Hæ laudes, ſi objectivè ſumantur, omnes inprimis congruunt, immaculatæ ejus Conceptioni. Eſt enim in illa Mater pulchræ dilectionis reſpectu DEI, cùm ſit puriſſima, ideoque amabiliſſima. Eſt Mater timoris, reſpectu inferni, ipſa enim in Conceptione contrivit caput originale ſerpentis. Eſt Mater agnitionis, reſpectu Angelorum; illis enim præ cæteris nota eſt animæ intemeratæ, ac immaculatæ pulchritudo. Eſt Mater ſpei, reſpectu hominum, quibus eo ipſo dat fiduciam vincendæ impoſterum mortis, & peccati; quando mortis, & peccati primo conceptu elidit virus. Rurſus objectivè ſimiliter ſumendo eadem encomia. Eſt Mater pulchræ dilectionis, in annuntiatione, quia in ea in Sponſam Spiritûs Sancti, & Matrem DEI eligitur. Eſt Mater pulchri timoris, in purificatione, quam tanquam ſimplex Mater, & purificatione indigens, ſuſcipit. Eſt Mater agnitionis in viſitatione, & in partu virgineo, à quo & ab Angelis, & à Paſtoribus, & à Regibus ùt talis agnita, & culta. Eſt Mater pulchræ ſpei in aſſumptione, illam enim, ſecundum Filium ejus, primam in cœlis habemus advocatam. Eadem autem encomia, ſi accipiantur formaliter, & effectivè. Eſt B. Virgo Maria ipſa plena pulchra dilectione, timore, ſpe, agnitione rerum divinarum: & facit ope, & precibus ſuis,

ut servi quoque, & filii ejus sint tales, atque ideo ejus gratia.

D. Virgo Maria est Mater pulchræ dilectionis, & B. Kostka Matrizat, éstque filius pulchræ dilectionis. Testatur id mors, quam præter omnem naturæ ordinem evenisse consensêre Medici: Testantur flammæ cœlestes, quibus continuò ad patriam cœlestem anhelabat, ac quibus in extremo morbo æstuabat, cùm speraret, prædicerétque se à D. Matre, die ejus Assumptionis de terra assumendum: Testantur contemptæ paternæ opes, honor, dignitates summæ in patria speratæ, generis splendor, & quidquid magni mundus polliceri potuit. Notanda cedro, aut potiùs medio cordis, verba D. Justini vitæ Monasticæ cap. 1. sic loquentis: *O mirabilis artifex è cœlo missus! O incarnata sapientia! Magister amoris, qua arte reparas lapsos? quibus vinculis trahis post te filios Adam? quáve virtute totum tuis legibus subdis orbem? Gravia suades, contraria corpori consulis, & tamen innumeros tibi quotidie vendicas amatores.* Mirari id sæpiùs licet, sed in B. Juvene Stanislao prædicare, qui contempto mundo sibi maximè obsequente, pauper & contemptus in religiosa domo latere elegit. Opus hoc non est nisi amoris: cor ad tanta facinora impensum non est nisi plenum Divinæ dilectionis, unde & Stanislaus plenus pulchræ dilectionis.

D. Virgo MARIA Mater pulchri timoris, & B. Stanislaus *Matrizat*, estque filius referens pulchrum timorem: At quid timeat innocetissima

ſima vita? imò quid ipſa innocentia, nunquam lethali culpa ſauciata? Turpis eſt timor, qui ſupponit peccatum, & quanquam, non inſalutaris ſit, ſervilis tamen eſt. Ille timor eſt pulcher, de quo David ad Salamonem 2. Regum 2. *Confortare & eſto vir:* Chall. *Et eſto in virum timentem peccata.* Ille pulcher de quo D. Greg. homil. 6. moral. cap. 24. *Anchora cordis eſt pondus timoris, & ſicut majoribus, & ditioribus navibus, majore anchora opus eſt, ita quò juſtior eſt homo, majore timore indiget* Ille pulcher eſt, de quo Zeno. Veron. Ser. 6. de Iſa. *Is ſolet eſſe genius bonæ mentis. Timet illâ arte, non caſu; voluntate, non neceſſitate; religione, non culpa* quemadmodum egit B. Stanislaus, cum innocens, ut peccati occaſionibus ſe ſubduceret, è mundo fugit, & die D. Laurentio ſacra, vilibus culinæ miniſteriis ſponte addictus, cum interrogaretur, quid interea cogitâſſet. Ex aſpectu, reſpondit, ignis, & D. Laurentii, prunis, ad inferni ſupplicia, cogitatione deductus, pœnas peccatis debitas, & ignes æternos in mente volvebam. Ah mi Koſtkule! non tuus hic timor eſt, non tua ſupplicia? *At ubi Deus, ibi metus in Deum*, ait Tertul. de præſc. c. 43. quod dum & ſentit, & præſtat B. Stanislaus, refert imaginem D. Matris, filius pulchri timoris.

D. Virgo MARIA, Mater pulchræ agnitionis, & D. Sanislaus *Matrizat*, eſtque filius pulchræ agnitionis. Maximorum in orbe malorum, maxima cauſa, eſt mentis cæcitas. Nihil

hil volitum nisi cognitum. Quis mundum æstimet, si illud Christi percipiat. *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur*, Matth. 16. Quis se felicem de successu & potentia temporali credat, si illud percipiat Matt. 5. *Beati Pauperes, beati mites, beati qui flent, Beati qui persecutionem patiuntur.* Quærit Isa. c. 53. *Domine quis credidit auditui nostro?* O quoties ea quæstio repetenda, cum de peccati gravitate, de mundi vanitate, de salutis incertitudine, de æternitatis duratione, agitur! Exclamavit redivivus à morte, post observatum septennii silentium, ingentesque sui afflictiones, Religiosus: *Nemo credit, nemo credit, quid sit mori.* Clamare hoc licet toties, quoties surdis, fabulam auditis prædicari. Quamvis Isaiæ minentur, Jeremiæ plorent, Baptistæ clament, ipse Christus prædicet, in utramque tamen aurem dormitur. O felix portio, & electa plebs, quæ cum Davide dicere possis Psal. 39. *Aures autem perfecisti mihi.* Hujus portionis gloria, B. Stanislaus Kostka quo lumine polleret mentis, cum innumeris heroicis virtutibus, & ingenti rerum spiritualium eruditione probavit, tum illo verò facto, quo literas Parentis, magnis promissis, tum gravissimis minis à proposito vitæ sanctioris revocantes intimis lacrymis deplorans sæcularium hominum tenebras, rigavit: & eximio responso. Omnia præ cœlo & Christo nihili habenda, quemadmodum haberet, habereque constanter vellet, monstra-

vit. O DEO dilectum Stanislaum! O lucis Divinæ receptaculum! O filium pulchræ agnitionis!

D. Virgo MARIA Mater sanctæ spei, & Divinus Stanislaus *Matrizat*, estque filius sanctæ spei. Nam ut ait D. Chrys. *fides gloriam inchoat, spes sustinendo consumat. Sic agricola*, *pergit* D. Chrys. Ser. 118. *fructus uberes, & epulas cantat, ut imminentem vomeris laborem non sentiat & sudorem. Sic nautæ, portus modulantur & lucra, ne undarum ruinas, ne maris discrimina pertimescant. Sic miles, ne vulnera metuat, prædas personat & triumphos.* Alexander Macedo ut est apud Plutar. cum munera liberaliùs inter amicos partiretur, interrogatus: quid sibi relinqueret? spes, inquit, meas. Magnificum, sed inane inventum. Ubi nunc spes eæ; ubi regna, ubi opes Alexandri? verissimè Aug. *Quidquid sine DEO possederis latius inanis eris.* In hoc certè fixerat spes suas, Stanislaus ut cum Job diceret 19. *Reposita est hæc spes mea in sinu meo.* Non in arcis, non in horreis, non in vitæ & fortunæ successibus: ad quæ omnia auferenda validæ sunt hominum & temporum injuriæ: sed in sinu, in cordis medullis, hoc est DEO: in quo sperans est, filius, Virginis matris, & hæres sanctæ spei. Quid nos obsecro in rea? quo amore raptamur? quo angustiarum timore? quibus involvimur tenebris? qua premimur diffidentia? O Esto auxilio beate Kostule! & detersis improbis amoribus, detracta cæcitate, exclusis angoribus, fac nos,

dignos tantæ matris filios, ut cum nostrorum animorum, repansa fuerit imago, Tui, similes, Mariæ addicti, ac inde Deo chari, noscamur.

§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§§

MODUS LVII.

CUm officium proprium Oratoris sacri sit, auditores instruere, monere, docere: dupliciter, cum virtute ab hoc officio quodammodo sermone averso, procedere potest Orator. 1. Cum aliis, quàm auditore agendo, deliberando, suadendo, dissuadendo, excusando, accusando, consolando, & his similes actiones in se recipiendo dum tamen ea loquatur, quæ auditori serviant 2. ipsum Auditorem non per modum Doctoris, aut monitoris sed vel per modum amici, sociique alloquendo, & de communibus salutis periculis conferendo: vel per modum nuncii, tristia illi aut læta nunciando, vel alios modos agendis his pares adhibendo: E. g. Dominica post Pent. 8. quæ est de Villico diffamato posset aliquis proponere. Nôsse se, quanti constet, apud Dominum diffamari, atque ideo acturum se cum villico, ut porro pergat, cogitationes de suo statu susceptas promoveret: ubi, omnia ea deberent dici quæ in Auditoribus, seriam apprehensionem periculum, salutis, ingenerare possent. Dominica 19. post Pentec. ad illa verba. *Quomodo huc intrâsti?* Silet interrogatus,

tus, nec eſt qui pro illo verbum dicat. Suſcipiam ejus cauſam, & pro poſſe tuebor: ubi excuſationes variorum quas prætexunt, in innocentiæ neglectu, ita eſſent adferendæ, quod ſimul pateret nullam earum, apud Deum valituram. Dominica 1. poſt Nativ. ubi prædicitur, Chriſtum fore multis in ruinam, poſſet ſimiliter dici compertos ſibi eos quos hæc manet ruina. Moniturum ſe igitur ſincere, ut mala ſua antevertant. Sunt autem Non credentes bene, malè credentes, credentes, ſed male viventes.

P R A X I S.

Dominica II. poſt Pentecoſt.

Miſit ſervum ſuum dicere invitatis ut venirent. Luc. 14.

A*Cceſſus & Propoſitio.* Si gloriari cum Paulo oportet, in infirmitatibus meis, & in virtute Chriſti gloriabor. Converſus ſum fratrum meorũ, & unus ex iis quos deſtinavit Dominus, dicere invitatis, ut venirent. Idcirco huc hodie deſcendi, hoc opere fungi volo, atque utinam ita fungar, quatenus illis ut veniant perſvadeam. Adeſte igitur O invitati, adeſte quibus ſalutis promiſſio facta eſt. Vobis loquar, vobis ne divinam cænam negligatis ſuadere conabor, dummodo aures ac animum commodetis.

Confirmatio per suasionem ad invitatos directam, adesse ut velint.

Primum igitur, quod vos movere debet, ô boni invitati, est summa humanitas Patrisfamilias præstolantis. Caligula apud Suet: inter medios convivas mensæ suæ subridens, causam risûs dedit: *Quia vos omnes possum occidere.* Domitianus mensam convivalem apparatu pulchro, & severæ mortis imaginibus funestavit. Absalon 2. Reg. 13. fratris sanguine dapes polluit. Pharao, & Herodes diei natalis sacra convivalia fœdissimè cruentârunt. Nihil in hac cœna tale suspicandum, nihil verendum est, quod ut ipse invitans significet, hominem se vocari jubet. *Homo quidam fecit cœnam.* Imperator ille est, & Rex Regum, ac Dominus Dominantium; Monarcha est, cujus voluntati nemo possit resistere, sed ut vos humanissimè habeat, & libertatem integram veniendi relinquit, & non Rex, non Imperator, sed homo vult dici. *Hoc sæpiùs revocans nobis, quod dignatus est fieri pro nobis*, ait D. Greg. nascendo, docendo, invitando, solando, atque etiam judicando, & præmiando: quod dum perpenderet Bernar. in 5. Joan. exclamavit. *O vere Pater misericordiarum! vult per hominem homines judicari, quo in tanta trepidatione malorum, electis fiduciam præstet similitudo naturæ.* Quid si dum Judex venerit, id solabitur, quis homo est: quantò magìs nunc debemus hac humanitate oblectari, & capi, quia homo est, & haberi vult, dum nos ad suam invitat cœnam.

Gen.

Gen. 42. videns Joſeph fratres, majeſtate ſua, ac poteſtate turbatos. *Accedite*, ait, *ad me, ego ſum Joſeph frater veſter.* Eſther c. 15. cùm intrâſſet Aſveri Palatium, ac timore repentino correpta, animo linqueretur, his verbis blanditus Aſverus: *Quid habes Eſther? Ego ſum frater, noli metuere.* Pulcherrimæ humanitatis utrumque exemplum; vos pariter omnes, quibuscunque hæc ejus voluntas denuntiata ad cænam ſuam humaniſſimus homo, homo Deus, homo convivii ſempiterni Paterfamilias. Quid enim dicit, cùm dici vobis jubet. *Homo quidam fecit cœnam*, niſi quòd frater veſter ſit, homo de homine, caro de carne, & os de oſſibus veſtris. Singulare nomen non quærit, quia communis illi ùt natura, ita bonitas eſt. Lex erat, ut captivi, qui feſtis Jani veſtem Imperatoriam attigiſſent, libertate donarentur. Præſtiturus id beneficii Severus ſpontè carceres adiit, cum inde plurimis liberatis, authoritatis Imperatoriæ moneretur. *Omnibus me*, inquit, *do*, *& omnes ſe mihi dent:* ſi hoc eſt ſe omnibus dare, veſtem tangendam concedere, humanitatem ſibi induere, Divinitatem humanitate veſtire, atque homines humanâ formâ, habitu, voce ad ſe invitare, quid erit? O dura pectora! quæ tantæ humanitati non cedunt, quæ humaniſſimum hominem ſe invitantem non audiunt.

Nec tantum humanitas invitatis, eos pellicere debet, ſed & ejusdem ſingularis circa nos amor, & veſtri boni cura. Inter celebratiſſi-

ma orbis convivia habetur convivium Afveri, quod Efther 1. fecit grande, & multo tempore centum videlicet, & octingenta diebus. Quo id fine ? *Ut oftenderet divitias gloriæ Regni fui, & magnitudinem, atque jactantiam potentiæ fuæ.* Hæc Afveri, hæc mundi convivantis meta, jactantia, gula, luxus. Proponunt cibos, ut colligant opiniones, proponunt pocula, ut bibant fuperbiam. Se vendunt, & fe licitantur fimul, nec convivarum bono, fed fuo luxuriantur. Longè à veftro, ô invitati, is animus Patrefamilias! Parata eft Cœna, & ab ipfomet parata, *fecit* enim *cœnam*, non fieri juffit, ut repræfentaret, quod de Principibus dixit Caffiod. lib. 12. *Dona Regum nulla debent pollutione fufcari, fed ficut ab ipfo exeunt copiofa, ita debent ad cives pervenire, mutant enim quamlibet largitatem Miniftrorum manus.* Quis verò ejus præparationis finis? Neceffitatis veftræ providentia: quam vel ex eo probat, quia tanta follicitudine vos invitat, & nifi adfitis, ex vicis, & plateis pauperes colligi jubet, ne beneficentiæ fraudetur folatio. Hoc ipfum prodit: dum convivium quoque fuum cœnam appellat. *Cœna dicitur*, inquit D. Greg. *quia poft cœnam nullum convivium reftat.* Heu quanto ftudio vana mundi aucupamur jentacula! quantâ gulâ in prandia fæculi, & voluptatum ruimus! His tamen, nifi ad cœnam hanc accedamus, nunquam faturi futuri. Poft jentacula prandia, poft prandia cœna, *poft cœnam nullum convivium reftat.* Prô quanta fiti à tot mil-

li-

libus annorum premitur clamans ex inferno Epulo Luc. 16. *Pater Abraham miſerere mei, & mitte, ut intingat extrema digiti ſui in aquam, ut refrigeret linguam meam.* At poſt cœnam nullum convivium reſtat. Prô quantam famem patiuntur à tot ſæculis infelices illi! quibus Chriſtus minatus Lucæ 6. *Væ vobis, qui ſaturati eſtis, quia eſurietis.* At poſt cœnam nullum convivium reſtat. *Felix peſtilentia*, ait Quint. declam. 12. *Felix prœliorum ſtrages, denique omnis mors facilis, fames aſpera, duriſſima neceſſitatum, aſperrima malorum:* niſi tamen invitati obtemperatis, toleranda hæc æternum erit. Poſt cœnam nullum convivium reſtat. Unde & vos tremenda petit ſententia. *Non guſtabunt cœnam meam.* Cœnam itaque, poſt quam, nullum convivium reſtat, cænam eamque magnam, id eſt ut placet Euthymio, quæ finem neſciat. *Circuibunt igitur civitatem* Pſal. 56. *Et famem patientur ut canes.* Allatrabunt portas, heu! clauſas odorabunt; cibos; heu! negatos. Semper eſurient & ſemper negabitur cibus, ſemper latrabunt, & ſemper dura cruciabuntur fame, dum interea vocatis & obedientibus applaudet Paterfamilias verbis apud Iſa. 65. expreſſis. *Ecce ſervi mei comedent, & vos eſurietis, ecce ſervi mei bibent, & vos ſitietis, ecce ſervi mei lætabuntur, & vos confundemini, ecce ſervi mei laudabunt præ exultatione cordis, & vos clamabitis præ dolore cordis, & præ contritione ululabitis.* Nil tum proderunt vitæ Domino ſublato, nil boves, pin-

guibus, aut macris, nil uxor, nil liberi, nil affines, ſingulis pro ſe aut ſolicitis aut afflictis.

Adeſte igitur invitati! & ſi non movet vos humanitas invitantis, moveat neceſſitas veſtra. Veſtrum bonum agitur, ſi paretis, veſtrum malum vertitur, ſi recuſatis. Nihil illi mihi reſpondent, O auditores vos quid quæſo reſpondere par ſit decernite, aut ſi alii ſtulteſcunt, alieno Exemplo ſapite. Ne quæſo tempus invitationis veſtræ, tempus ſalutis, vanis mundi occupationibus, inſumatis. Pereant opes, pereant voluptates tandem perituræ dum vos perdere feſtinant. &c.

§§*§*§*§*§*§*?*§*§*§*§*§*§*§*§

MODUS LVIII.

AB adjunctis. Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando, Dupliciter in illis proceditur. 1. Aliquot adjuncta examinando, ut ſi in feſto Conceptionis Deiparæ Virginis proponeres, dicturum te, quid ſit ſine originali labe concipi. 2. Quomodo id fieri cum D. Virgine Maria potuerit. 3. Quibus rationibus ad id credendum adduci poſſimus. 2. unum aliquod adjunctum ſubdividendo E. g. in annunciatione B. Virginis Mariæ, ad illa verba, *Gratia plena*, poſſes proponere, te acturum, quali gratia D. Virgo plena, ſcilicet, gratia gratis data, gratia gratum faciente, gratia ex opere operantis, quæ ſingula explicata, juſtam conſtituerent oratio-

nem

nem. Similiter 3. Epiphan. de Centurione, Domine non ſum dignus, quando paucis verbis multa impetrantur. 1. Ubi magna neceſſitas, *vinum non habent.* 2. Ubi magna fides: ut hodie. 3. Ubi magna charitas, *Domine ecce quem amas, infirmatur.* Joan. 11. Exemplum primi modi habebis ſub modo ſequenti, cum alio præcepto. Secundi modi ſit.

PRAXIS.

Dominica X. à Pentecoſt.

Publicanus longe ſtans, noluit, nec oculos, ad Cœlum levare, ſed percutiens pectus ſuum dicebat Deus propitius eſto mihi peccatori. Luc. 18.

ACceſſus & Propoſitio. Bonum Dominum habemus. dicebat B. Epiſcopus Turonenſis, Bonum Dominum nos habere, continuò gloriari par eſt, in hodierno præſertim exemplo, in quo publicano tam facile, tam ingentes culpas, donari videmus. Eheu! inferni titio, mortis præda, æternitatis infelicis miſerandus debitor, ad pauculas voces, ad exiguam pectoris tunſionem, omnibus culpis abſolutus abit juſtificatus in domum ſuam! O dolorem felicem! O dolorem omni gaudio dignum! utinam is nobis contingat! atque ut contingat cooperari creatori noſtro ſtudeamus, ideoque ab Exemplo publicani, qualis debeat eſſe dolor de peccatis, qui verus eſt diſcamus.

Confirmatio, à diviſo adjuncto, qualis?

Primum igitur, dolor publicani eſt dolor humilis, ſtat enim à longè, & non vult oculos levare ad cælum. Benè, longe à Deo, quia ſtatus miſeri peccatoris. De quo Pſal. 15. *Longè à peccatoribus ſalus* & Pſal. 5. *non Deus volens iniquitatem tu es. Neque habitabit juxta te malignus, neque permanebunt injuſti ante oculos tuos,* Infernus eſt locus peccatoris, Cœlum ſedes Dei. Magnum inter hæc, chaos firmatum eſt. teſte D. Luca cap. 16. ut proinde, qui ſe peccato addixit, noſcat, quantum à Cœlo & Deo diſtet, quantum & à bono Patre, à quo malus prodigusque ſalutis filius, profectus eſt in regionem longinquam. Sed frons meretricis, facta eſt multis, totoque defluxit cultu verecundia. Videat non raro monſtra, nullis oculis digna, qui pænitere ſe de peccatis dicant, & in ipſa pænitentia, collo audaciaque erecta, nihil minus quam pænitentis habitum proferant: Imparati, inordinati, læviſſimo dolore, vix ulla præparatione tribunalia ſacra adeant, & cum ſcelera ſua decuſſatim, properanter, ac penè inimicè coram ſacerdote demurmuraverint, nulla ſeria præmiſſa præparatione, ſacra altaria invadant, Euchariſtiam frequentitent adhuc libidines, & contumelias ſpumates, Deo ſub tegmine panis velato, appropinquent. O incredibilem audaciam! O turpiſſimam arrogantiam! nec ſui, nec Dei memorem. *Sancta ſanctis* inclamabat olim in ſacris Euchariſticis Diaconus. Clamat autem &

nunc

nunc Paulus 1. ad Corinth. 11. *Qui indigne manducat judicium sibi manducat.* Siste Peccator. Quo tam facile ruis? Sinum DEI petis! nec pedibus dignus. Dextram aut sinistram DEI affectas? Nec terram meritus. A longe cum publicano subsiste, indignitatem tuam expende, moram pænitentiæ, & præparationi concede, & tunc justificandum te sperato, cum te vilissimum coram Deo, ut es agnoveris. Unde & à cœlo oculos tuos averte, nisi fulmen illud conspicere cupias, quo petiit avaros D. Chrysost. *Quid aspicis in cælum, ubi nihil habes depositum?* at, plura fulmina ruent, quæ D. Chrysol. Ser. 122. super illa verba de epulone *Elevans oculos cum esset in tormentis* notavit, atque his elocutus. *Serò dives sursum oculos levat, quos semper depressit in terram. Dives quo oculos levas? ipsi sunt accusatores tui. Quo oculos levat? ipsi non placant judicem, sed inflammant; non reportant veniam, sed reatum; & exigunt pænarum cumulum, non solamen. Quo oculos levas? Ibi est Lazarus, ibi est impietatis tuæ proditor, testis criminis, crudelitatis assertor.* Hæc enimverò humilis publicanus apud se cogitabat, hæc dolor cogitat, qui verus est dolor, ut exaltandum coram Deo hominem, salutariter humiliet.

Alterum, quod dolor, publicani habet, est, quod sit dolor, cum detestatione vera peccatorum conjunctus; quod significat & oculorum dejectio, quæ solet assumi cum aliquid detestamur; & pectoris dolorosa tun-

tunſio, de qua D. Aug. *Pectus percutiebat, pœnas à ſe exigebat.* Tundunt tamen multi pectus, ſed non à ſe pænas exigunt. Anaxarchus Philoſophus, cum in eum Tyrannus ſæviret *Tunde*, ait, *ſaccum Anaxarchi, Anaxarchum non contundes*, in Apoph. Hoc tota vita mundi clamat. Tundit pectus avarus, ſed avaritiam non deſerit, à ſe pænas non exigit, avaritiam non tangit, ſed ſaccum quatit. Tundit libidinoſus pectus, ſed continuo ſordibus inhæret, pænas à ſe non exigit, libidinem non tangit, ſaccum quatit, non ſe. Te pete avare, te libidinoſe, te ſuperbe, à te pænas exige, te tange, ut ſcelera excutias, non ſolides, D. Aug. id ipſum de diſciplina Chriſtiana ſuadente. *Erubeſcamus ſaltem, confiteamur, & pectora tundamus, non ut ſuper peccata noſtra pavimentum ſolidemus, nam qui tundit pectus, & non corrigit, ſolidat peccata, non tollit.* 1. Reg. 24. cum Sauli, David Chlamydis oram abſcidiſſet, id ipſum tanquam crimen in ſe redarguens *poſt hæc* ait Scriptura, *percuſſit cor ſuum David, eò quod abſcidiſſet oram chlamydis.* En notam, en punctum, quo debet tundere manus pænitentis, non veſtem, non corpus, non ſaccum, ſed *cor* percuſſit David. Per pectus, ad cor plaga penetravit, & peccatum ſede ſua excuſſit. Hoc egit & felix publicanus, & hoc agere debet, quisquis de peccatis verè dolet.

Tertium, quod dolor Publicani habet, eſt, quòd ſit ſincera hominis *converſio ad DEUM.*

Pa-

Patet id ex verbis, quæ supplex protulit: *DEUS propitius esto mihi peccatori.* Videamus, ut nihil respiciat, nisi se, & DEUM, multùm diversus ab illis, de quibus Osæ. 1. *Non clamaverunt ad me in corde suo, sed ululabant in cubilibus super triticum, & vinum ruminabant.* O quot quotidie ululatus, quot gemitus, quot planctus! Hic mortem liberorum, ille domestica: possesiones alius, in pœnam peccati ereptas, prædia alius incensa plorat, hi ululant super damna temporalia, fletu inutili, nec clamant ad Deum in cordibus suis clamore Publicani: *DEUS propitius esto mihi peccatori.* Dicebat Pambo Abbas in V V. P. P. *Ego, & Deus in mundo.* Vox religiosissima, & fiduciæ plena. Urgent tentationes, & adversa, ne timeas, dic: *Ego, & Deus in mundo.* Instat orationis tempus, ne evageris, sed dic: *Ego, & Deus in mundo.* Singulariter tamen qui verè de peccatis dolet, hoc cogitet: *Ego, & Deus in mundo.* Infandum est demeruisse cœlum, horrendum meruisse infernum, leviora tamen hæc sunt sincerè pœnitenti: hoc unicè summè dolet, quòd Deum offenderit, & tanquam res aliæ non essent in mundo, hæc duo, se offendentem, & Deum offensum cogitat, intiméque ingeminat: *DEUS, propitius esto mihi peccatori.* O quàm altè ascendit, & quàm demissè hìc mens Publicani descendit. Sustulit se supra se, & vidit DEUM, descendit ad se, & vidit se, sed qualem? qualis apparere potuit in comparatione summæ Majestatis, & huma-

næ vilitatis, summæ sanctitatis, & abominandæ turpitudinis, summæ dignitatis, & miserandi nihili, summæ justitiæ, & potestatis, & peccaminosi demeriti, atque ideo exclamavit: *Deus mihi!* summa sanctitas scelerato, summa dignitas vilissimo, summa bonitas, propitia est peccatori. *Abyssus abyssum invocat, in voce cataractarum tuarum dixit*, Psal. 41. Audis Deum? noveris abyssum summæ misericordiæ, audis peccatorem? noveris abyssum summæ misericordiæ; abyssus igitur abyssum invocat, cùm misericordiam miseria implorat; sed si verè implorat, ita implorare debet, ut Deum solum cogitet, Deum offensum doleat. Tum enim verus est dolor, & perfecta conversio, tunc homo fit ille unicus, qualis hodie Publicanus; antehac David Psal. 24. *Quia unicus, & pauper sum ego.* Cui adscribens Cassiodor: *Quia unicus plus amatur, quia pauper plus doletur;* Unde & cùm adulteram Christus absoluturus misericorditer esset, non priùs id gratiæ præstitit, quàm cùm abiissent Pharisæi, Joan. 8. Et tunc relicti sunt duo. *Miseria, & misericordia,* inquit D. Aug. Tract. 32. in Joannem.

MODUS LIX.

QUando adagium, Proverbium, aut Paradoxon aliquod assumitur, cujus sensus explicetur, atque probetur.

PRA-

PRAXIS.

In Festo Trium Regum.

Quod in Polonia, usitato proverbio, *Largum Vesper* nominatur.

A*Ccessus & Propositio.* Largum Vesper hodie occinimus, & largum Vesper mutuò gratulamur. Videamus, cui, & quomodò dies hodierna ferat Largum Vesper.

Confirmatio, ab explicato Proverbio, per adjunctum, cui, & quomodo.

Largum vesper à tribus Magis hodie Christo. Quidni? Triplex munus assignat Jurisprudentia & Theologia, à lingua, à manu, ab obsequio. Omni hoc genere suam liberalitatem in Christum tres Reges testati sunt; obtulerunt enim inprimis munera à lingua, cùm ejus Regiæ, & Divinæ dignitatis magnanimi Confessores adiêre Jerosolymam, dicentes: *Ubi est, qui natus est Rex Judæorum?* Quid agitis, O sapientissimi Duces? non capit cœlum duos Soles, nec duos Reges Imperium. Videtis, ut turbetur Herodes, & cum eo Jerosolyma, & Regem novum inquiritis? Nihili hæc illi æstimant, dum debitam Christo confessionem reddant, munus scilicet à lingua, & largum vesper. Obtulêre item munus à manu, de quo apertè Evangelista: *Apertis thesauris suis*, Matth. 2. *obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham.* Regalis liberalitas, & digna consideratu. Obtulerunt aurum, & in auro testimonium supremi Domini: in thure decus summi

mi Sacerdotii : in myrrha confeſſionem divinè ſubſiſtentis humanitatis. Obtulerunt aurum, & in auro opulentiam ſuam : in thure dignitates : in myrrha ſpem immortalitatis incorruptibilis. Largum igitur veſper iterum de munere manûs Chriſto à Magis. Largum denique veſper de munere ab obſequio, quod reddiderunt, ita ait ſacer Textus, *cùm procidentes adoraverùnt eum.* O quantum in animis excitandis, fides vera valet, & quantum in iisdem effringendis, fides languida ac mortua! viderunt Reges, infantem involutum levibus panniculis, videmus & nos involutum, panis accidentibus : viderunt illi in ſtabulo, nos in templis : viderunt illi in præſepio, nos in aris : viderunt illi medium inter bovem & Aſinum nos medium, inter ſacerdotes, & principes ſacerdotum : viderunt illi recenter genitum, nos in cælis regnantem : viderunt illi pauperem, nos omnibus dominantem, & heu! illi procidentes humillimè adoraverunt, nos templa & præſentem Majeſtatem, multis frequentiſſimè irreverentiis dehoneſtamus. *Oſſa oſſa digna foſſa, tot oculos habetis, & Regem non videtis.* exclamavit impatiens olim aleator ſed potiori jure, id ipſum ſupra illas cervices inclamemus, quorum ſuperba, ac inſolentia capita, paratus eſt DEUS conquaſſare, in hoc quoque Regum exemplo diſcant, quem cultum ſummo opifici & Domino debeant. Interea cedit adoratio Regia, in munus Chriſto, ab obſequio ; & in largum veſper, at

non

non ſinit ſe Divina liberalitas ab humana vinci, ideoque ut à Regibus Chriſto, ita

Largum veſper à Chriſto Regibus. 2. Paral. 9. cùm veniſſet Saba Regina ad Salomonem, ut tentaret eum in ænigmatibus in Jeruſalem, *dedit Regi centum viginti talenta auri, & aromata multa nimis, & gemmas pretioſiſſimas.* Liberalia ſanè munera, ſed & reciproca liberalitate penſata, v. 12. *Rex autem Salomon dedit Reginæ Saba cuncta, quæ voluit, & quæ poſtulavit, & multò plura, quàm attulerat ad eum.* An & Sabæi Reges à Regina Saba? & plus quàm Salomon hic? ideoque dubio omni procul, quòd receperint, quæ voluerunt, & quæ poſtulaverunt, & multò plura, quàm attulerunt, triplici ſingulariter addita gloria. 1. Quòd minores tulerint benedictionem majorum. 2. Quòd inſigniti ſunt titulo trium Prinripum fortiſſimorum. 3. Quòd tulerint benedictionem trium Patriarcharum. Gen. 4. cùm valedicens Jacob filiis Joſeph poſuiſſet dextram ſuper Ephraim, minorem natu. *Non ita convenit Pater*, dixit Joſeph, *quia hic eſt primogenitus, pone dexteram tuam ſuper caput ejus.* Cui Jacob: *Scio fili mi, ſcio, & iſte quidem erit in populos, ſed frater ejus minor major erit illo, & ſemen illius creſcet in gentes.* O Ephraim! ô popule gentilis, ſiniſtram merite! quas gratias hodie DEO referas? Ecce novus Jacob, & Jacobi author Chriſtus, ponit dexteram ſuper te, ecce benedicit in tribus gentium Principibus tibi? Meritò turbatur poſthabita Jeroſolyma, ſed laudent Deum omnes gentes, quia largiſſimum benedictionis in Ma-

gis, cum ipſis Magis à Chriſto veſper accipiunt. 2. Reg. 23. ſitiens David exclamat: *O ſi quis mihi daret aquam de ciſterna, quæ eſt in Bethlehem.* Quibus auditis terna exercitus decora, tres non jam Curiatii, nec Horatii, ſed divinis laudibus aſſerti. *Tres fortes, tres robuſtiſſimi irruerunt caſtra Philiſtinorum, & hauſerunt aquam de ciſterna Bethlehem, quæ eſt juxta Portam.* O Bethlehem! ô domus vitæ! ô ſalutis fons! quanta ad te ſiti anhelabat extrema gentium neceſſitas! Ecce hodie tres, quique perrumpant,& id laudis ferant: *Tres fortes, tres robuſtiſſimi,* quod eſt à Chriſto veniens illis largum veſper. Venit tamen & aliud, ſcilicet benedictio trium Patriarcharum, Abrahæ, Iſaaci, & Jacobi, quibus id promiſſum, ut fierent Patres omnium gentium, ſed non niſi in hodiernis Magis completum, de quibus meritò D. Leo Ser. 2. Epiph. *Agnoſcamus dilectiſſimi, in Magis adoratoribus Chriſti, vocationis noſtræ, fideique primitias, & exultantibus animis, beatæ ſpei initia celebremus. Exinde enim in beatam æternitatem cæpimus introire.* Et D. Aug. Ser. 30. de tempore. *Illi primitiæ gentium, nos populi gentium.* Largum inde veſper tribus Magis, ad quos pro auro, omnium Chriſtianorum Principum diademata, & Sceptra; pro thure, omnium Sacerdotum, Epiſcoporum, Pontificum Sacra; pro Myrrha, omnium Martyrum, Confeſſorum, Virginúmque Sanctitas, tanquam ad primitias noſtras delata. Infelix Mater infeliciſſimum ediderat partum, cui nomen, Oſe. 1. *Absque Miſericordia*, & iterum: *non populus meus.* Cedat hic

ti-

timor à nobis, quia in Patribus noſtris ſuſceptis impletur, quod item Oſe. 2. promiſſum: *Et miſerebor ejus, quæ fuit absque miſericordia, & dicam, non populo meo, populus meus es tu.* Largum igitur veſper à Chriſto tribus Magis. Utinam verò ſit, prout eſſe debet: Largum veſper à nobis Chriſto, ſi viciſſim volumus Largum veſper à Chriſto offeri nobis. *Sitit Deus, ſitiri*, ait D. Nazian. Orat. 40. *& promptus eſt, nummum Regno rependere, cui cenſus deficere non poteſt*, inquit Chryſol. Ser. 23. Sed hem noſtram parcitatem! *Sunt enim nonnulli hæretici*, ait D. Gregor. Homil. 10. in Evang. *qui hunc Deum credunt. Hi profectò ei thus offerunt, ſed offerre etiam aurum nolunt. Et ſunt nonnulli, qui hunc Regem æſtimant, ſed Deum negant. Illi videlicet ei aurum offerunt, ſed thus offerre nolunt. Et ſunt nonnulli, qui hunc & Deum fatentur, ſed aſſumpſiſſe carnem mortalem negant. Hi nimirum ei aurum, & thus offerunt, ſed offerre myrrham aſſumptæ mortalitatis nolunt.* O quot ex fidelibus hanc parcitatem imitantur! fateris, & credis Chriſtum Deum, ſed non colis ùt Deum, theſaurum negas cultui debitum thus. Orationibus inſtas, & Divina curare videris, ſed eleemoſynam pauperibus ſubtrahis: das thus, ſed aurum negas. Eleemoſynarius es, ſed carnis licentiam non fugis: das aurum, ſed myrrham mortificationis negas. Eja Chriſtiani, liberalem in Deum animum induamus, & quemadmodum Reges pro largo veſpere largiſſimum tulerunt, ita nos relaturos, ſi prius pro debito obtulerimus, confidamus.

MODUS LX.

DUcitur à partibus communibus Orationis: Exordio, Propoſitione, Narratione, Confirmatione, Confutatione, Peroratione, quas non ideo hìc recenſeo, quòd omnes ſemper requiram, aut à ſe omnimodè diſtinguam; ſed neque de iis diſputandi cum Rhetoribus mentem ſuſcipio. Sentiant, quod lubet. Ego finem aſſequor, cùm oſtendo, hac ratione formari aptè ſacram orationem, cujus non quoad formam, ſed quoad materiam, ſit

PRAXIS.

In Feſto Immaculatè conceptæ Deiparæ Virginis: *De qua natus eſt JESUS.*

EXordium, eſt Propoſitio. Cùm in prima Conceptione Deiparæ Virgini, maternitatem ejus his verbis: *De qua natus eſt JEſus,* Eccleſia memorat, id à ſuis fidelibus exigit, ut ex cognita conceptæ Virginis Maternitate Conceptionis ejus dignitatem, & privilegia metiamur. Inter cætera verò ejusmodi ornamenta præcipuum illud piè creditur, quòd ſit ſine labe originali concepta. Huic expendendo tantiſper inſiſtemus, quatenus ad gratum dilectæ DEO Virginis cultum, animis excitemur.

NARRATIO.

Notius eſt, quàm ut repeti ſit neceſſe, quemadmodum primis parentibus legem Divinam transgreſſis, mors corporis, & animi in poſteris ſit transfuſa. *Deflendus parens,* ait Chryſol. Ser.

Ser. III. *qui nos tantarum miſeriarum reliquit hære-des, qui non ſolùm collata bona perdidit, ſed omnes poſteros ſuos, tam feris creditoribus obnoxios, ſic re-liquit: vitium ſeminis vitium eſt totius arboris*: quod tamen ita oportet exiſtimemus, ut quanquam in omnes, qui de lumbis Adam procedunt, de-rivetur macula originalis, ea tamen ipſa non ſe-mine affecto devehatur, ſed ex pacto cum Adam inito poſteris ejus imputetur, ut qui filii ejus naſcuntur, naſcuntur ſimul filii iræ, exules cœli, mancipia peccati, ſervi peccati, ſervi diaboii, ſcilicet ad Rom. 8. v. 12. *Per unum ho-minem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertran-ſiit, in quo omnes peccaverunt.* O durum jugum filiorum Adam! O mancipatum horrendum! priùs per peccatum mori, quàm mundo cæpe-ris vixiſſe; priùs hoſtem DEI videri, quàm homo naſcaris; priùs carnifici ſubjici, quàm perVideris: juſtus es Domine, & juſta judicia tua. Verùm tamen loquar ad Do-minum, quia pulvis; ſiccine hic fons ſceleris omnes omnino rivos inficiet? ſiccine manum avariſſimi accipitris nulla avis evadet; Scio, ſcio, *quod ſi ſibi ipſa per ſe natura ſrpervenire potuiſ-ſet nunquam eam ad reparandam author in ſe ſuſcepiſſet.* Chryſ. ubi ſup. At num, ubi abundavit peccatû, non ſuperabundabit tua Deus gratia; num na-turæ leges non cedent, ſupremo Legislatori; num ut alios pro merito ſinas, illam quoque, de qua natus eſt JEſus, illam tui filii, illam Dei de Deo Matrem originali labe affici permittes?

num iterum id tu quoque patieris, ô potentiſſime, ſapientiſſime, amantiſſime tuæ Matris nate? an quod edixit deinceps Aug. contra Manich. jam nunc in ejus Conceptione decernes? *Si potuit inquinari, Manichæe, Mater mea, cùm naſceretur; potui & ego inquinari, cùm ex eo naſcerer?* Hic mihi ſenſus de tua pietate eſt, hunc omnibus inſitum, ingeneratúmque cupio: nequaquam Mariam labe originali in ſua Conceptione affectam: nequaquam ullum momentum permiſſum, quod in Matrem DEI peccato, & Satanæ conceſſum fuiſſet.

CONFIRMATIO.

Fecit id, qui & feciſſe potuit, & feciſſe voluit, & ſe voluiſſe, non obſcuris Scripturæ, Patrúmque authoritatibus indicavit. An enim non poſſet Creator de ſua Creatura pro placito diſponere? aut ſummus, ſupremúſque omnium legum Lector, legem ad ſuum libitum reſtringere? an iterum id nollet? quod in ſuum maximum cederet honorem, quod amor communis apud filios efficeret, ſi penes illos jus omne defendendi ab injuria Matrem eſſet? quod ingens decoris ratio, ne Mater Dei eſſet ſerva diaboli, poſtularet? *Decebat, decebat, ut ea puritate, quâ major ſub Deo intelligi nequit, Virgo illa niteret, cui Deus Pater unicum Filium ſuum*, loquor cum D. Anſel. in Concept. *quem de corde ſuo æqualem ſibi genitum, tanquam ſeipſum diligebat; ita dare diſponeret, ut naturaliter eſſet, unus idémque communis Dei Patris, & Virginis Filius, & quam ipſe Filius ſubſtantialiter ſibi facere Matrem eligebat, & de qua*

Spi-

Spiritus S. volebat, & operaturus erat, ut conciperetur, & nasceretur ille, de quo procedebat. An verò ea maxima sub Deo puritas, quæ tantam labem admittit? an ea, quæ Angelis inferior est? an ea, in qua Domina subditis cedit? Regina Cœli inferis mancipatur? Nequaquam. *Ideoque totum, quidquid in Maria fuit, possedit Spiritus S.* ait D. Ildefon. de Virgine Maria, *quoniam virtus Altissimi eam obumbravit in conceptu, & in partu. Et sicut ab omni æstu libidinis libera fuit, ita & ab omni pressura maledictionis*, cujus caput est maledictio peccati originalis; sed jam hodie à Virgine concussata, ut impleretur dictum, serpenti. Gen. 3. *Inimicitias ponam inter te, & mulierem, & semen tuum, & semen illius, ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus.* Inimicitias suscepit serpens cum Eva muliere, & cum semine ejus, & contrivit caput nostrum, primum hominem, & erexit caput suum, ad afflandos pænifero veneno peccati originalis omnes homines. Mutantur hodie sortes pro inimicitiis nostro malo susceptis, indicuntur inimicitiæ nostræ saluti bellaturæ. Substituitur mulieri mulier, Evæ Maria: Et quemadmodũ per Evam victor serpens caput nostrum contrivit, peccato originis inflicto primo utique & capitali: Ita caput ejus conteritur, eodem peccato, ab admiranda victrice Maria, per Christi gratiam profligato. Insidiatur quidem, & nunc calcaneo ejus, hominibus Virginis conceptionem, & gratiam Christi nati secutis, sed sibi ipsi semel victus diffidit: Nec jam ut continuus triumphator caput su-

perbum attollit, ſed ut calcatus inſidiator per terram ſerpit. *In Mariam*, ait Hieron. citatus in officio à ſacr. Rituum congre. approbato, *totius gratiæ, quæ in Chriſto eſt, plenitudo venit, quanquam aliter.* Fatemur id libenter, & idcirco, quod ſacer textus mutat, ut ibi vulgata legit, *ipſa conteret caput tuum, alii legunt, ipſe conteret*, convenire dicimus Chriſto & ſacratiſſimæ ejus Matri, quanquam aliter. Nam Chriſtus, intemeratus ex natura verbi, humanitatem terminantis: in B. autem Maria, *Quicquid geſtum eſt, totum puritas & ſimplicitas totum veritas & gratia fuit, totum miſericordia, & juſtitia, quæ de cœlo proſpexit, & ideo immaculata, quia in nullo corrupta.* Hieron. *ubi ſupra. Non naturæ benignitas, non ſeminis puritas, Non parentum ſanctitas, tantum muneris contulit: ſed miſericordia & juſtitia*, quæ de cœlo ex liberalitate Dei proſpexit unde & Proverb. 8. ipſa de ſe, in ſenſu communi Eccleſiæ loquitur: *Dominus poſſedit me in initio viarum ſuarum, antequam quidquam faceret à principio.* Utique univerſæ viæ Domini, Miſericordia & veritas; electio ſalvandorum, reprobatio peccatorum. Harum initio viarum, antequam peccatum vires ſuas expediret: antequam juſtitia, ſententiam in prævaricatores, de ſupplicio labis originalis ſubeundo, ferret: & antequam à peccato originali juſtificandos, miſericordia ſecerneret: jam Maria; à Deo poſſeſſa erat, ne manus, ſtygii hoſtis in illam injiceretur, ne dens, vel unicus ſauciaret, ne unguis in eam impingeret.

Unde

Unde latè, toto illo capite, Beatiſſimæ Mariæ liberatio admirabilis, ſpiritus ſancti eloquio celebratur. *Ab æterno pergit ibi, ordinata ſum.* Ita ut domus Dei, ut habitaculum ſpiritus ſancti, ut caſtrorum acies; Quis autem ordo, ſi ad talem domum, ſi ad tale habitaculum, ſi ad talia caſtra hoſti acceſſus pateat? imò ſi invaſio & præda permittatur? Hoc certè ſinere, eſt ſpeciali providentia Dei eximere, & communi abyſſo humanæ calamitatis, ſingulariter electam à Deo, & præ electam virginem, immergere. *At nondum erant abyſſi*, & Maria concepta erat. Abyſſi, utique peccatorum. Abyſſi prævaricationis; abyſſi innumerarum calamitatum, hominibus cum peccato originis immiſſarum, quas, qui primus ſentit, primus lacrymis ſuas miſerias perfundit: ſed, non affudit illas, oculis immaculatiſſimæ virginis, jam ante Deo intentis. Unde, *necdum fontes aquarum eruperant*, cum Maria conciperetur, necdum, & *montes gravi mole conſtiterunt* montes ſuperbiæ, montes affectatæ Divinitatis, quorum pondus, ad inferos genus humanū depreſſit. Sic nos miſeri, gementes & flentes mundo edimur, flentes præ calamitate peccati, gementes præpondere molis & debiti. B. autem Maria, nunquam flens, nunquam gemens in oculis Dei viſa: ſed *ludens coram eo omni tempore, ludens in orbe terrarum*, theatro noſtræ infelicitatis, ſcenaque doloris. *Fundamenta ejus in montibus, ſanctis*, inquit Pſalm. 86. Nos naſcitu-

ros valles, in quas, tot fæculorum confluunt lacrymæ & calamitates: illam; montes: nec montes qui gravi mole confiftant, & premendo fint, fed montes qui cælos usque pertingant; & eam fublimem faciant. *Fundamenta ejus in montibus fanctis.* Mons fanctus Abraham, mons Ifaac; Jacob: at ubi illi verticem attollunt, ut fancti dici poffint: ibi Mariæ fundamenta jaciuntur. Nemo fanctus, nifi juftus, nemo fanctus nifi à peccato liber, quales in vita Abraham, Ifaac, & Jacob, atque alii fancti: in fundamentis autem vitæ, & primo conceptionis inftanti D. Virgo Maria. Parum id eft. *Fundamenta ejus in montibus fanctis.* Montes funt Angeli, Archangeli, & quæcunque cœlum decora memorat. Montes funt, & montes fancti horum quoque fanctitas, fundamentum fanctitatis, in Maria eft. Quales illi femper, quam puri, quam Deo grati, talis Maria in fui conceptione. Pura, Deo grata, fancta, immaculata. *Diligit Dominus portas*, & ingreffum in vitam, Mariæ; Super omnia tabernacula Jacob. Nos Rachab, nos peccatorum, nos Babylonis, nos confufionis memores fimus, in Maria ait Chryfol. ferm. 117. *Sanguis pluit*, *Caro ftupuit*, unde & Pfaltes concludit. *Sicut lætantium omnium habitatio eft in te*; Ea fcilicet tuæ mentis in tui conceptione, & vitæ fundamento difpofitio, ea animi compofitio: quæ eft lætantium omnium Angelorum, in accepta beatitudine: hominum juftorum,

in

in ſpe beatitudinis, & vera interna ſanctitate: præter quam lætus nemo vivit.

CONFUTATIO.

Quàm jam hic lubens, quàm lætus dico, illud Gabrielis Archangeli? *Ne timeas Maria, inveniſti gratiam apud DEUM.* Luc. 2. Inſtet genti prævaricatrici ultrix ira Dei, urgeat puteus os ſuum. Ne timeas Maria. Exerat minas Paulus, ad Roma. 3. *Omnes peccaverunt in Adam.* Ne timeas Maria. *Non morieris Eſther. Non enim pro te, ſed pro omnibus hæc lex conſtituta.* Neque tamen ideò ſervatoris gratiâ non indigebis. Pſalm. 85. *Eruiſti animam meam, ex inferno.* Quæri poteſt. Cur dicat ſe inde erectam, quo nondum pervenerat. Reſpondet ad quæſtionem ibidem. D. Aug. *Neſcio quis habet cauſam moleſtam, mittendus erat in carcerem. Venit alius, defendit eum, Gratias agens quid dicit. Eruiſti animam meam de carcere. In hoc non erat, ſed quia talibus meritis agebatur, ut niſi ſubventum eſſet, ibi eſſet: Rectè dicitur liberari, quò per Liberatorum ſuum non eſt permiſſus duci.* Non eſt extra Chriſtum, ſed per Chriſtum libera Maria: nec tamen libera quià à peccato, poſt ejus maculam, liberata; ſed quia à peccato præſervata, tota pulchra, tota ſine macula, amica DEI MATER CHRISTI, Sponſa Spiritûs Sancti, Domina noſtra. Abſit ut illi id imponamus, quod exprobari poſſit, quod tegi debeat, aut laudes ejus ſanctiſſimas velare. Gen. 20. Cum comperiſſet Abimelech, quod chara, uxor eſſet Abrahæ, & propter eam à Deo flagellaretur

retur, tullit oves & boves, & ſervos & ancillas, & dedit Abraham. Sane autem dixit: *Ecce mille argenteos dedi fratri tuo. Hoc erit tibi in velamen oculorum, ad omnes qui tecum ſunt, & quocunque perrexeris, memineris te deprehenſam.* Grandis accuſatio, innocentiſſimæ Saræ. Velamen oculorum ad omnes, & adjecta opprobratio. *Memento te deprehenſam.* Ah! quam gravius hæc ferirent, Deiparam virginem, ſi ferire poſſent: Poſſent autem, ſi Stygius triumphator manus ſuas oſtentaret, aut ſi cœlites Triumphatores, palmas ſuas numerare valerent, cum hoc Epigraphe. *Memento te deprehenſam.* Memento te à ſtyge correptam, à cœlitibus gratiâ victam, memento te deprehenſam.

PERORATIO.

Alia mihi de te ſentiendi ſemper ſuſcepta ratio, aliam ſuſcipi ab omnibus quoque intimè cupio: ô immaculata ſemper, Deipara & virgo Maria! Tu illa de qua conceptus eſt, & natus eſt Jeſus. Qui dicitur Chriſtus? Sanctiſſimus de ſancta, puriſſimus de puriſſima Matre. Tu pro qua idem oravit & impetravit Pſal. 21. Ut eriperet Pater æternus *de manu canis unicam ſuam.* Tu victrix Judith: Tu Aſveri Juſtitiæ, moderatrix Eſther. Tu ad Salamonis dexteram, collocans thronum ſuum, Berſabet, Tu ne ad momentum quidem in domum peccati, reverſa, Ruth. c. 2. Tu filo purpureo, pereuntibus Jerichontinis, notata Rahab. Tecum transferentur montes in cor maris, dū

tur-

turbarentur gentes, adjuvit non manè ſolum, hoc eſt conceptam in utero, Deus Pſal. 45. ſed manè diluculo, id eſt in ipſa conceptione Te radicare voluit in populo honorificato: & præſervavit, à populo peccatis infami & dehonorato. Tuam hæreditatem, cenſeri juſſit in parte Dei tui, & diviſit à parte peccati & diaboli. De te quicquid orbis dicat, quidquid cenſeat, parum ad meritum dignitatis tuæ cenſet. *Tu gratiarum pelagus, receptaculum potentiæ Divinæ, ſanctitatis theſaurus, officina immenſorum bonorum, omnem mentis captum, & intelligentiam ſuperantium, ut tuus fatur Damas*: Ora pro me miſero, & innumeris peccatis meis coram filio tuo & ſuſcipe duo minuta, vocis, & hujus exigui operis: animæ & corporis, vitæ, & mortis: quæ tuæ Majeſtati, atque ſingulariter immaculatæ conceptionis honori, & per te, JESU Chriſto filio tuo, æternum devoveo. Huic laus & gloria in ſæcula ſæculorum Amen.

FINIS.

INDEX

INDEX I.

Materiæ Concionum Dominicalium in Praxi exhibitæ, juxta numerum foliorum.

INDEX. II.

Materiæ Concionum Dominicalium in Modis indicatæ, juxta numerum Modorum.

Domi-

INDEX III.

Materiæ Concionum Festivalium in Praxi exhibitæ, juxta numerum foliorum.

Feriæ

INDEX IV.

Materiæ Concionum Feſtivalium in Modis indicatæ,
juxta numerum Modorum.

O A M D G.

